

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ

αντι

περίοδος Β' τεύχος 66, Σάββατο 5 Μάρτη 1977

Δρχ. 20.

ΤΟ ΠΑΡΑΚΡΑΤΟΣ

ΑΙΘΙΟΠΙΑ ΕΡΥΘΡΑΙΑ

κυκλοφορεί σέ λίγες μέρες

HEINZ RICHTER

1936-1946: δύο έπαναστά-
σεις καί
άντεπαναστάσεις στην
Έλλάδα

•
Έξάντας

όλοκληρη ή Έλλάδα
όλοκληρος ο κόσμος

ΤΟ ΒΗΜΑ

κάθε πρωί
στα χέρια σας.

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΟΥ
ΚΑΙΡΟΥ ΜΑΣ
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΡΑΠΠΑ

**η αγωγή
του
καταπιεζομενου**

Παουλο
Φρεϊρε

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΚΑΙΡΟΥ ΜΑΣ
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΡΑΠΠΑ

**ΖΕΡΑΡ ΜΑΝΤΕΛ
η αποδυναστευση
του παιδιου**

κοινωνική ψυχανάλυση της ΕΠΙΒΟΛΗΣ

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΚΑΙΡΟΥ ΜΑΣ
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΡΑΠΠΑ

Κεντρική διάθεση: Βιβλιοπωλείο ΚΕΔΡΟΣ
Πανεπιστημίου 44 - τηλ. 3248346

Περίοδος Β
Χρόνος 4ος
Τεύχος, 66

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ
ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ Δημοχάρους 60,
Αθήνα 601. Τηλ. 732-713 - 732-819

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

«ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ» ὁ κομμουνιστοφά- γος	6
ΤΟ «ΠΟΡΤΡΑΙΤΟ» ἐνὸς παρακρατι- κοῦ	7
ΡΕΠΟΡΤΕΡ: Τὸ παρακράτος	8
Σ. ΧΑΛΙΩΡΗ: Ἐκδημοκρατισμός καί μεταπολίτευση	11
Κ. ΒΕΡΓΟΠΟΥΛΟΥ: Κοινωνικές συμ- μαχίες	14
ΑΙΘΙΟΠΙΑ-ΕΡΥΘΡΑΙΑ: Ἀφιέρωμα ...	19-38
Γ. ΤΣΑΛΑΚΟΥ: Τί συμβαίνει στήν Αἰ- θιοπία	19

ΔΥΟ ἀποκαλυπτικά ἐγγράφα	19
ΧΡΟΝΙΚΟ: 1974-1977	26
ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ μέ τόν πρεσβευτή τῆς Αἰθιοπίας	28
ΣΥΖΗΤΗΣΗ μέ αἰθιοπες φοιτητές ..	30
ΤΥΠΟΣ καί Αἰθιοπία	32
Γ. ΕΛΥΖΑΙΟΥ: Τό πρόβλημα τῆς Ἐρυθραίας	33
Ν. ΔΑΜΙΓΟΥ: Αἰθιοπία, Αἰθιόπων Χριστιανῶν	38
ΣΥΜΠΑΡΑΣΤΑΣΗ στούς Ἰνδιάνους ..	39
ΑΙΓΑΙΟ: Χρονικό	41
ΦΟΥΛΑΣ ΧΑΤΖΗΔΑΚΗ: Γιά τό Σε- φέρη	43
ΔΙΑΛΟΓΟΣ	49
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ οὗ τόμου	52

ΤΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ

Ὁ προκατόχος τοῦ κ. Σταμάτη στό ὑπουργεῖο Δημόσιας Τάξης κ. Σδλων Γκίκας εἶχε γράψει στό στρατηγὸ Βαρνάβα ὅτι εὐχεται καί ἐλπίζει νά ξεπεράσει τή δοκιμασία πού περνοῦσε: τή δίκη τοῦ Πολυτεχνείου. Ὁ στρατηγὸς Βαρνάβας καί οἱ ἄλλοι χουντι-κοὶ ἦταν αἰσιόδοξοι καί βέβαιοι γιά τήν ἀπαλλακτικὴ ἀπόφαση. Ἀλλὰ προφανῶς ὄχι μόνον ἐξαιτίας τοῦ εὐχολόγου - παλιὰ ὑπό-θεση ἄλλωστε-τοῦ κ. Γκίκα. Πρόσφατα, παράγοντες καί ὑπουργοὶ τῆς Ν.Δ. ἐνδιαφέρθηκαν καί πῆραν "πρακτικά" μέτρα γιά τοὺς λευ-κοὺς καί τοὺς ἀσιπλοὺς. Τὰ μέτρα αὐτὰ ἦταν τὸ ἀποτέλεσμα μιᾶς συγκεκριμένης πολιτικῆς ἀπόφασης:

Ἡ ἀμνηστευση - μετὰ τήν πιθανή καταδίκη τῶν χουντικῶν - θὰ δημιουργοῦσε προβλήματα. Γιατί ὁ ἐλληνικὸς λαὸς δέν ἐννοεῖ νά ξεχάσει. Καί ἀμνηστευση παρέχεται γενικά ὅταν ὁ λαὸς θέλει νά ξεχάσει περιστατικά πού ἡ συνεχὴς ὑπενθύμισή τους γίνεται τρο-χοπέδη στήν κοινωνικὴ καί πολιτικὴ ζωή. Καί αὐτὴ δέν εἶναι βέ-βαια ἡ περὶπτωση τῆς χούντας. Ἀντίθετα, ἡ παγίδευση τῆς καθαρ-σης ἀποτελέσει καί θὰ ἀποτελεῖ τὴν ἀναστολή τοῦ ἐκδημοκρατισμοῦ πέρα ἀπὸ τὸ γεγονὸς πὺς ἡ καθάαρση εἶναι ἠθικὴ ἐπιταγή.

Ὅμως κάποιοι ἐνδιαφέρονται γιά τήν ἀμνηστευση τῶν χουντικῶν αὐτοὶ δέν εἶναι μόνο τὰ "σταγονίδια". Εἶναι καί οἱ παράγοντες τῆς πολιτικῆς καί οἰκονομικῆς ζωῆς μέ τοὺς ὁποίους ἡ Ν.Δ. συνεργ-γάζεται ἢ συμπορεύεται. Ἡ συνεργασία αὐτὴ ἦταν βασικὴ πολιτικὴ ἐπιλογή τοῦ κ. Καραμανλῆ. Τὰ περὶ δεξιῶν κινδύνων, ἀπειλῶν καί προσπαθειῶν νά περάσει ὁμαλὰ ὁ ἐκδημοκρατισμός, ξεκαθάρισαν πιά - τουλάχιστο γιά τοὺς λιγότερο ἀφελεῖς πολιτικῶς.

Αὐτὴ ἡ ἐπιλογή ἦταν ἐξάλλου ἡ λογικὴ καί συνεπὴς κατάληξη τῆς πολιτικῆς συμπεριφορᾶς τῶν πλείστων παραγόντων τῆς Ν.Δ. Ἴδού ἕνας πρόχειρος κατάλογος: Ὁ κ. Γκίκας ἀρθρογραφοῦσε ὑπὲρ τοῦ δημοψηφίσματος τοῦ Παπαδόπουλου. Ὁ κ. Λάσκαρης ἦταν συνομιλητὴς καί "κρατιέται" μέ διάφορα κείμενά του. Ὁ κ. Μπλτσιος ὑπῆρέτησε πιστὰ τῇ χούντᾳ καί ἐξέβρισε τοὺς πολιτικούς ἀντιπάλους τῆς. Ὁ κ. Παπακωνσταντίνου κάλυψε οἰκονομικοὺς παράγοντες. Ὁ κ. Ἀβέρωφ τέλος ἀπὸ χρόνια διατύπωσε τὴ γεφυροποιητικὴ του θεωρία.

Ἀφοῦ λοιπὸν ὑπῆρχε ἡ πρόθεση γιά ἀτιμωρησία καί ἀφοῦ ἡ ἀμνηστευ-ση θὰ δυσκολευόταν καί θὰ ἐξέθετε τὴν κυβέρνηση, ἔπρεπε νά ἀναζητη-θεῖ μιὰ ἄλλη μεθόδευση. Ἔτσι τὸ πολιτικὸ δίλημμα πού ἀντιμετώπιζε ἡ κυβέρνηση "τακτοποιήθηκε" στὰ δικαστήρια. Τὸ πολιτικὸ νόημα τοῦ Πολυτεχνείου, πού πραγματικὰ στάθηκε ἕνα τεράστιο ἠθικὸ σῶμα, θάφτηκε. Ἀπὸ ὅλους. Τὰ κόμματα ἐδῶλθαν μέ σύντομες ἀνακοινώσεις. Ὁ τύπος-μέ στιγμιαία ἐξαίρεση τὴν "Ἐσθνερινή" - εἶχε νά ἀσχοληθεῖ μέ τὸ ἀβανταδόρικο σῆριαλ περὶ Κλέντζης. Οἱ λαλίστατοι πνευματικοὶ ἄνθρωποι καί τὸ πανεπιστημιακὸ κατεστημένο κλείστηκαν στὸν πύργο τους. Μέ μόνη ἐξαίρεση τὸν ΣΠΥΡΟ ΠΛΑΣΚΟΒΙΤΗ.

Μέ περιέργεια περιμένουμε τὴ φετινὴ ἐπέτειο τοῦ Πολυτεχνείου. Ὅλοι - μά ὅλοι - θὰ βγοῦν νά ποῦν γιά "τὰ ἡρωικὰ παιδιὰ μας". Τὸν χορὸ θὰ τὸν σύρει ἡ κυβερνητικὴ παράταξη. Σχετικὸ ὕμνητικὸ ρεπορτάζ θὰ δοῦμε ἀκόμα καί στήν τηλεόραση. Νά μοῦ τὸ θυμηγεῖτε.

ΤΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ

“Ενα κόμμα – Ένα «προσυνέδριο»

ΓΙΑ ΤΑ ΜΕΛΗ και στελέχη του κυβερνώντος κόμματος, τό «αίσθαντικό γεγονός» ήταν ή όμιλία του κ. Παπαληγούρα στή Θεσσαλονίκη, τό περασμένο Σάββατο. Ό ύπουργός Συντονισμού θέλησε, έν όψει του «προσυνεδρίου» της «Νέας Δημοκρατίας», νά συμβάλει – έτσι είπε – στον «καθορισμό της ταυτότητας και της ιδιομορφίας της». Καί, άκόμα, νά «αντιδιαστείλει» τίς θέσεις του κόμματος, από τίς θέσεις των άλλων κομμάτων...

ΑΙΧΜΗ της «αντιδιαστολής», ήταν, φυσικά, ό... μαρξισμός. Πρίν ένάμισο χρόνο, ό ίδιος ό κ. Παπαληγούρας είχε αισθανθεί τήν ανάγκη νά πληροφορήσει άπλώς τους Έλληνες ότι ή «Νέα Δημοκρατία» *δέν είναι...* μαρξιστικό κόμμα – όπως επέμεναν κάποιοι παρωχημένοι σκληροπυρηνικοί του Συνδέσμου Βιομηχάνων. Τό περασμένο Σάββατο όμως, ό κ. ύπουργός σκέφθηκε πώς θά έπρεπε νά «όλοκληρώσει» τήν τοποθέτησή του. Άνακάλυψε, λοιπόν, πώς «ό μαρξισμός είναι σήμερα μιά ξεπερασμένη ιστορική ιδεολογία» και ότι άν κάπου «έπιδιώνουν άκόμα ό όρθόδοξος κομμουνισμός ή και διάφορες μορφές νεομαρξισμού» – άς πούμε στο ένα τρίτο του κόσμου, πλέον ό χώρος του ευρωκομμουνισμού... – αυτό είναι κάτι σάν «μόδα» πού θά περάσει!

ΜΕ σημείο αναφοράς τόν μαρξισμό, ό κ. Παπαληγούρας προχώρησε, άπερίσπαστος, και στίς άλλες αναλύσεις του: “Όσοι έξιστολίζουν – είπε – κατά της φιλοαμερικανικής ή φιλοδυτικής πολιτικής μας, όσοι ζητούν «τρίτη, άνεξάρτητη έξωτερική ή και οίκονομική πολιτική», όσοι παραπονούνται όίότι «οί ΗΠΑ δέν μεταβλήθηκαν σέ προστάτες μας» – αυτοί, άπλως αναβιώνουν τόν χαρακτηρισμό του «γραικύλου» και στο βάθος άναζητούν – χωρίς νά τό όμολογούν – άλλους προστάτες».

[Φυσικά, τά «παράπονα» είναι κάποιες άλλες ποιότητας: “Όχι όίότι οί ΗΠΑ «δέν μεταβλήθηκαν σέ προστάτες μας» – ή μνήμη του ύπιδέτη Κάλδου παραμένει ζωντανή στή συνείδηση του έθνους – αλλά όίότι οί ΗΠΑ στήριξαν και προστάτεψαν τή χούντα, όίότι στήριξαν και προστάτεψαν τήν τουρκική εισβολή στήν Κύπρο και τήν τουρκική πρόκληση στο Αιγαίο.]

Διαλέγετε και παίρνετε...

ΘΑ ΠΕΡΙΜΕΝΕ κανείς ότι ό κ. Παπαληγούρας, στήν απόφασή του ν’ αντιδιαστείλει τίς θέσεις της «Ν.Δ.» από τίς «θέσεις των άλλων κομμάτων», θά στεκόταν κατά βάση στον έλληνικό χώρο... “Όμως προτίμησε τή σύγκριση μέ τά... δυτικοευρωπαϊκά – και όχι έλληνικά – κόμματα! Έτσι, ανακάλυψε ότι ή «Νέα Δημοκρατία» έλάχιστα διαφέρει – άν διαφέρει – από τό άγγλικό Έργατικό Κόμμα, άφού «και ή εργατική κυβέρνηση της Μ. Βρετανίας, στήρίζει – όπως έμείς – τήν οίκονομική της πολιτική στήν ιδιωτική πρωτοβουλία και στήν όργάνωση μιάς ελεύθερης αγοράς». Άλλο τόσο, ή «Ν.Δ.» όλίγο διαφέρει από τά «άλλα δημοκρατικά κόμματα της Δυτικής Ευρώπης » (ας πούμε τό Σοσιαλδημοκρατικό της Δυτικής Γερμανίας ή τό Χριστιανοδημοκρατικό της Ιταλίας), άφού, όπως είπε, «ή απόσταση πού χωρίζει τά σοσιαλδημοκρατικά από τά άλλα δημοκρατικά κόμματα της Δύσεως, τείνει νά εξαφανισθεί». Σημείωμα: “Η «Νέα Δημοκρατία» είναι και όλίγο Labour Party και όλίγο Democrazia Cristiana και όλίγο Sozialdemokratische Partei Deutschland. Διαλέγετε και παίρνετε...

“Η έξωτερική δημοκρατία

ΣΤΗΝ ΟΜΙΛΙΑ ΤΟΥ ό κ. Παπαληγούρας άπέφυγε έπιμελώς δύο πράγματα: Πρώτον, νά πει πού άνήκει ή «Νέα Δημοκρατία» (δεξιά, κέντρο, κεντροδεξιά, κ.λπ.) και, δεύτερο, πώς λει-

τουργεί ή έξωτερική δημοκρατία μέσα στήν ίδια τή «Νέα Δημοκρατία»...

Καί ως πρός τό πρώτο, ό ύπουργός Συντονισμού έκρινε περιττή όποιαδήποτε άναφορά, άφού στο Α΄ Σεμινάριο Στελεχών Νεολαίας της «Νέας Δημοκρατίας», πού έγινε πρίν ένα άκριβώς χρόνο, ό κόμπος λύθηκε μιά και καλή: “Η ιδεολογία της “Νέας Δημοκρατίας” – είχε άποσαφηνίσει, τότε, ό κ. Κ. Μ. Καλλίας – δέν μπορεί νά ένταχθεί στο παραδοσιακό σχήμα Δεξιά – Κέντρο – Άριστερά. Διότι τό σχήμα αυτό είναι ουσιαστικά ξεπερασμένο... διότι έκφράζει ένα σύστημα “στατικών εποχών”...» Ξεπερασμένο λοιπόν και τό σχήμα Δεξιά – Κέντρο – Άριστερά, όπως και ό μαρξισμός... “Η «Νέα Δημοκρατία» είναι και όλίγο Δεξιά, και όλίγο Κέντρο, και όλίγο Άριστερά!

“Ως πρός τή λειτουργία της έξωτερικής δημοκρατίας μέσα στο κόμμα της «Νέας Δημοκρατίας», ή άπάντηση είναι και αυτή δεδομένη: “Η έξάρτηση της ήγεσίας της «Νέας Δημοκρατίας» από τή βάση, έν όνόματι της έξωτερικής δημοκρατίας – όπως επέμεναν μερικοί «νεαροί» στο ίδιο εκείνο Σεμινάριο – είναι πλασματική, άνεδαφική, αντιδημοκρατική και πολιτικά διαλυτική. Βέβαια, ό νύν άρχηγός της «Νέας Δημοκρατίας» θεωρεί άπαράδεκτη τήν ιδέα του προσωπικού κόμματος... “Όμως ή συνύφανση του κόμματος μέ τήν προσωπικότητα του άρχηγού, είναι φυσική. Διότι εκείνος ίδρυσε τό κόμμα, ή προσωπικότητά του είναι ιδιαίτερα επιβλητική και όίότι πρόσφατα – δηλαδή πρίν δυόμισο χρόνια – ό άρχηγός αυτός χάρισε στο κόμμα μιά μεγάλη νίκη». Καί, βέβαια, όταν δέν λειτουργεί ή έξωτερική δημοκρατία, ό.τι ισχύει γιά τόν άρχηγό, μπορεί νά ισχύσει και γιά τους «δεξιόνους» του και γιά τά άλλα κεντρικά στελέχη του κόμματος.

Οί έργασίες του προσυνεδρίου

Φυσικά κάποιος πολιτικά άφελής θ’ άναρωτηθεί τί είδους «προσυνέδριο» θά είναι αυτό, όταν – μέχρι τώρα τουλάχιστον – δέν έχει ποτέ άνακοινωθεί ότι ή τάδε νομαρχιακή ή τοπική έπιτροπή του κόμματος έκλέχτηκε και δέν διορίστηκε... Μέ ποιές διαδικασίες, άραγε, θά σταλούν στο προσυνέδριο τά στελέχη πού «θ’ αντιπροσωπεύσουν» όλες τίς περιοχές της χώρας – κατά πού είπε ό κ. Παπαληγούρας:

Τό πιθανότερο – και λογικότερο – φυσικά είναι ότι τέτοια θέματα – θέματα όκληρά – δέν θ’ άνακηνηθούν στο προσυνέδριο. Θά πάρουν όμως, όπωσδήποτε, τόν λόγο ό «έθνικόφων» κ. Άδέσωφ, γιά νά πει ίσως πόσο σεμνύνεται γιά τήν πολιτική της γέφυρας στα δίσεκτα χρόνια της δικτατορίας, ό «διμέτωπος» κ. Ράλλης, γιά νά ρίξει πρόσθετο νερό στον μύλο του αντικομμουνισμού ή ό «προϊστάμενος» του κ. Καραθανάση, ύπουργός Δημοσίας Τάξεως κ. Σταμάτης, γιά νά τονίσει πόσο «άποτελεσματικά» λειτουργούν τά Σώματα Άσφαλείας, ώστε νά περιττεύουν οί σύλλογοι και οί κινήσεις γιά τήν προάσπιση της Δημοκρατίας. Καί, βέβαια, στήν άρχή ή στο τέλος του προσυνεδρίου, θά πάρει τόν λόγο ό άρχηγός, γιά νά πει πόσο «δηλητηριάζεται» – κάθε πρωί – διαδύζοντας τόν Τύπο, πόσο δημαγωγικό είναι τό σύνθημα της άποχουντοποίησης-κάθαρσης και πόσο έθνικά ζημιόγona είναι ή άξίωση της Άντιπολίτευσης γιά ένήμερωση – και χάραξη κοινής γνώμης – πάνω στα αυτά θέματα της έξωτερικής πολιτικής.

Κατά τά άλλα, στο προσυνέδριο, θά ύπάρχει ευφορία, ένθουσιασμός και χειροκρότημα πολύ. Καί τόν τόνο θά δώσουν άσφαλώς τά μέλη της ΟΝΝΕΔ πού, στομέταξυ, έλπίζεται ότι θά έχουν πεισθεί γιά τήν «προοδευτικότητα της ιδεολογίας πού ύπηρετούν». Μιάς ιδεολογίας πού έκφράζεται μέ πολλά «πλήν» (όχι στον μαρξισμό, όχι στον κομμουνισμό, όχι στίς όποιες άθεωρητικές άλλαγές, όχι στήν άδέσμευτη πολιτική κ.λπ.) και μέ έλάχιστα «σύν»...

ANTHNSP

ΚΑΤΙ ΣΗΜΑΤΑ..

Σέ παλιότερο τεύχος (59/27-11-76) ὁ συνεργάτης μας Ν. Κακαουνάκης εἶχε ἀποκαλύψει ὅτι οἱ καναδικές δυνάμεις στήν Κύπρο (πού μετεῖχαν στό εἰρηνευτικό ἀπόσπασμα) εἶχαν «πιάσει», στή διάρκεια τοῦ «Ἀττίλα 2», κάτι σήματα πού ἐδειχναν ὁλοκάθαρα τή συμμετοχή τῶν Ἀμερικανῶν στίς πολεμικές ἐπιχειρήσεις: ὁ στρατιωτικός ἀκόλουθος τῆς πρεσβείας τῶν ΗΠΑ στή Λευκωσία ἔδινε ἐντολές στόν τούρκο στρατηγό-ἐπικεφαλῆς τῆς εἰσβολῆς... Τό θέμα εἶχε φτάσει στή Βουλὴ (ἐπερώτηση τοῦ ΚΚΕ) καί ὁ κ. Ἀθέρωφ διαβεβαίωσε ὅτι ἂν ὑπάρχουν τέτοια σήματα θά ἀναζητηθοῦν. (Ἐνδιαφέρον ἐδειξε καί ἡ ἐδῶ καναδική πρεσβεΐα). Πληροφοροῦμε τόν κ. ὑπουργό ὅτι ἂν σκοπεύει... ἀκόμα νά ζητήσει αὐτά τὰ σήματα, ἄς ἀποταθεῖ στή... Νιγηρία πρῶτα! Ἐκεῖ βρίσκεται, μέ δυσμενὴ μετάρθεση, ὁ Ταῖν Οὐίλνερ, ὁ ὑποδιοικητὴς τῶν καναδικῶν δυνάμεων στήν Κύπρο πού «ἔπιασε» τὰ σήματα. Διδάσκει σέ κάποια στρατιωτικὴ σχολή. Τό πάθημα τοῦ ἐγίνε ἀραγε μάθημα; Σ' ἐμᾶς ὅπως οἰκονομῶτε ὄχι...

ΝΑΤΟ, ΣΙΑ...

Ὁ ναύαρχος Τάρνερ, πρῶην διοικητὴς τῆς Ν.Α πτέρυγας τοῦ ΝΑΤΟ καί νῦν ἀρχηγός τῆς CIA «ἐπεσκέφθη» ἐθιμοτυπικῶς καί ἀπεχαιρέτησε τόν ὑπουργό μας κ. Ἀθέρωφ. Ἡ προαγωγή καί ἡ φυσιολογικὴ αὐτὴ διαδοχὴ ἀξιωματῶν τοῦ ναυάρχου θά ἔδωσε θέβαια στόν κ. Ἀθέρωφ τὴν εὐκαιρίαν νά τόν συγχαρεῖ. Στὸ ναυτικὸ κινήθηκε ἐξάλλου καί ὁ κ. Ἀθέρωφ.

Ὁ ναύαρχος εἶναι ἓνας κύριος μέ τόν ὁποῖο πολλὰ ἔχουμε νά πούμε: Ὁ ἴδιος ἀποχωρεῖ ἀπὸ τὸ ΝΑΤΟ ὅταν ἐμεῖς ἐπαυσιερχόμεθα. Μιάν ἀπορία μόνο ἔχουμε: Μήπως ὁ κ. Ἀθέρωφ

ρωτῆσε τόν ναύαρχο τί θ' ἀπογίνει μέ τούς ἑκατοντάδες πράκτορες τῆς CIA πού φιλοξενεῖ ἡ Ἀθήνα – καλυπτόμενοι κάτω ἀπὸ ποικιλῶν ἰδιότητες στίς πολλές ἀμερικανικὲς ἐταιρίες καί ὑπηρεσίες; Ἀλλά θέβαια αὐτὰ δὲν λέγονται στίς ἐθιμοτυπικὲς ἐπισκέψεις. Παλαιὸς διπλωμάτης ὁ κ. Ἀθέρωφ ἀποκλείεται νά ἔκανε τέτοια γκάφα...

ΤΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝ ΤΟΥ

Στὰ «ΝΕΑ» ὁλοκληρώθηκε ἡ δημοσίευση ἑνὸς συνταρακτικοῦ ντοκουμέντου: τοῦ ἡμερολόγιου τοῦ Χατζηζήση. Ἀνάγλυφα προβλήθηκε ἡ γεμάτῃ ἐπαρση, μικρόμυαλη προσωπικότητά ἑνὸς ἀρχιθασσανιστῆ καί στυλοβάτη τῆς ἐθνοσωτηρίας. Ἀλλὰ αὐτὸ εἶναι μιὰ ἄλλη διάσταση. Ὁ ἀναγνώστης τοῦ ἡμερολόγιου μπορεῖ νά διαβάσει ποιοὶ μπορεῖ νά εἶχαν ἐνδιαφέρον «νά βάλουν στό χέρι» τὸ ἀρχεῖο τοῦ ἀξέχαστου Ἀλέκου Παναγούλη. Καί ποιοὶ μπορεῖ νά ἐστεῖλαν τούς διαρρήκτες στό γραφεῖο του σέ κείνο τὸ θρασύτατο τόλμημα πού ἀποκάλυψε ἀπὸ τίς στήλες τοῦ ΑΝΤΙ ὁ Γιάννης Φάτσης.

Περιμένουμε ἀπὸ καιρὸ κάποια ἐνέργεια ἢ ἀπάντηση. Στὴ χώρα μας αἰωροῦνται πολλές ἐκκρεμότητες...

ΑΦΕΛΕΙΣ...

Ἡ «Αὐγή» ἀναρωτιέται (τὴν Κυριακὴ) γιατί ἡ Ἀσφάλεια δὲν ἀξιοποίησε τὸ ἀρχεῖο Μασαγκράντε πού 18 μῆνες πρὶν ἡ ἐφημερίδα ἔδωσε στοὺς ἀστυνόμους... Γουρνιὰ καί Μπιρμπίλη! Μήπως κάνει κάποιο λάθος: ἀντὶ ἀπορίας χρειάζονται... αὐτοκριτικὴ; Στὰ χέρια τοῦ Γουρνιὰ τὸ ἀρχεῖο τοῦ Μασαγκράντε; Χώρα ὅτι ἴσως καί νά μὴν εἶναι ἀκριβῶς ἔτσι τὰ πράγματα: ὁ Γουρνιὰς ἴσως νά ἂ ξ ι ο π ο ι ῇ σ ε, τότε, τὸ ἀρχεῖο!

ἡ ΜΑΦΑΛΝΤΑ καὶ ὁ ΚΟΣΜΟΣ τῆς

τοῦ ΚΟΥΪΝΟ

«'Ιωάννης Καποδίστριας» ό... κομμουνιστοφάγος ή τό νόμιμο παρακράτος

ΠΑΤΡΙΩΤΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΑΘΗΝΩΝ
"ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ",

Μιά νέα μετωπική οργάνωση του βασιλοχουντικού κυκλώματος, που έκανε την πρώτη δημόσια εμφάνισή της τον περασμένο Δεκέμβρη, μεθοδεύει τη δράση της σ' ολόκληρη την Ελλάδα με την ίδρυση τοπικών παραρτημάτων. Πρόκειται για το λεγόμενο «Πατριωτικό Σύνδεσμο Αθηνών ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ» που στεγάζεται στην οδό Ακαδημίας 77, τηλ. 3630143.

Η οργάνωση, που ανήκει στο κύκλωμα Μανωλόπουλου, έχει πρόεδρο τόν Σπύρο Σταθόπουλο (άποφοιτο της Παντείου) και δημοσιογραφικό όργανο το νεοφασιστικό περιοδικό «Νέα Ένιαία Δεξιά», που εκδίδει ο Σταθόπουλος. Γνωστός νεοφασίστας ο Σταθόπουλος, κατά τη διάρκεια της δικτατορίας αναδείχθηκε σέ ένα από τα βασικά στελέχη της χουντικής Όμοσπονδίας Έλλήνων Φοιτητών Ιταλίας. Υπήρξε ο ιδρυτής και Πρόεδρος της Όμοσπονδίας αυτής την περίοδο 1967-71, ενώ παράλληλα «έκλεχτηκε» αντιπρόεδρος της Συνομοσπονδίας Ελλήνων Φοιτητών Δυτικής Ευρώπης, με πρόεδρο τόν γνωστό νεοφασίστα Λάκη Ιωαννίδη.

● Η έκδοση του Ιταλικού Σοσιαλιστικού Κόμματος «Η καταστροφή του Κράτους» (έτος έκδ. 1970 σ.145) αναφέρει τόν Σταθόπουλο σάν τόν κατ' έσοχή επικεφαλής οργανωτικό τών ελλήνων νεοφασιστών και χουντικών στήν Ιταλία, πού συνεργάζονταν με τήν ΚΥΠ του Ρουφογάλη, τήν ΕΣΑ και χουντικούς αξιωματικούς.

● Η έπωνυμία «'Ιωάννης Καποδίστριας» διαλέχθηκε από τούς ιδρυτές του (ύποτακτικούς του Μανωλόπουλου) γιατί, λέει, «ο Καποδίστριας ήταν αντικοινοβουλευτικός και έκλεισε τήν Έθνοσυνέλευση»!

Αντίπρόεδρος του «Καποδίστριας» είναι ο γνωστός φασίστας Σπύρος Σταυρόπουλος, πού διατηρεί αντιπροσωπεία στήν οδό Ίπποκράτους, παλιό στέλεχος της «4ης Αυγούστου» τού προσχώρησε αργότερα στους Ιωαννιδικούς Άχαιούς. Μετά τήν αλλαγή, ο Σταυρόπουλος ίδρυσε τήν εθνικιστική και φιλοβασιλική οργάνωση «Έλληνοκράτες», πού είχε στενή συνεργασία με τήν «Πνευματική Αναμορφωτική Κίνηση» (δηλαδή τούς άλλοτε... «Άχαιούς») τού γνωστού φασίστα Πολύδωρου Δάκλου (Λομβάρδου 10) και τό «Κίνημα» τού

Ανδρέα Δενδρινού (Άσκληπιού 20). Χαρακτηριστικό: ο Σταυρόπουλος έχει γράψει ένα βιβλίο με τίτλο «Έλληνοκρατία», πού τό κατέθεσε στόν ανδριάντα τού Παλαιολόγου στό Μυστρά, αντί στεφάνου (!) στό προπύργιο κοινό βασιλικό - χουντικό «προσκήνιο»! Ήταν και ύποψηφος βουλευτής τού Γαρουφαλιά στή Β' Περιφέρεια Αθηνών και συγκέντρωσε λιγότερο από 50 ψήφους. Άλλα στελέχη τού «Καποδίστριας» είναι κάποια Τελέσιλα Ιωαννίδου - Λαμπέα, πρώην όμιλήτρια τών Ένόπλων Δυνάμεων, ο Κ. Δεντάκος, ο Δ. Σπίνος και ο γνωστός τραμπούκος Νικόλαος Μιχαλολιάκος. Σημείων στέλεχος είναι και ο δικηγόρος Παναγιώτης Μιχαλολιάς (Άκαδημίας 57, τηλ. 3609782), υπεύθυνος «δημοσίων σχέσεων» της «Νέας Ένιαίας Δεξιάς». Ο Μιχαλολιάκος παλιότερα (1971-73) έδρασε στόν νεοφασιστικό «Έθνικό Σύνδεσμο Ελλήνων Φοιτητών Ιταλίας», διαδεχόμενος τό Σταυρόπουλο στήν προεδρία.

Η πρώτη δημόσια εμφάνιση τού «Καποδίστριας» έγινε στίς 13 Δεκεμβρίου στό θέατρο «Παπα» στήν οδό Σίνα. Ήταν γιά τό Δεκεμβριανά και χαρακτηρίστηκε σάν «πρώτη δημόσια εμφάνιση της Ένιαίας

Τό «πορτραίτο» ένός σύγχρονου παρακρατικού

ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΑΝΑΒΟΣ τού Έλευθερίου, δικηγόρος, μέλος της τριμελούς «Διοικούσης Επιτροπής» πού «διαδέχτηκε» τόν Πλεύρη στήν κορυφή της «4ης Αυγούστου». 32 ετών, παντρεμένος. Διεύθυνση κατοικίας: Λεωφόρος Αλεξάνδρας 197, τηλ. 6434075. Διεύθυνση γραφείου: Ακαδημίας 84, τηλ. 3637448. Χαρακτηριστική λεπτομέρεια: ζυγίζει 120 κιλά περίπου...

Η αντίδημοκρατική δράση τού Καναβού, γιού τού στρατοπεδάρχη της Γυάρου Έλ. Καναβού, αρχίζει τόν Ιούλιο τού 1964, όταν συμμετέχει στή γνωστή επίθεση εναντίον της Βουλής. Στή δίκη γιά τό έκτροπο εκείνα (7.7.64), ο άστυνόμος της Γενικής Ασφάλειας Περ. Παπαχρήστου κατέθεσε ότι ο Καναβός ήταν στέλεχος της παρακρατικής οργάνωσης «Όμιλος Έθνικής Αναγεννήσεως» (Άκαδημίας 47), ή όποία και πρωτοστάτησε στήν επίθεση εναντίον της Βουλής.

● Αντικοινοβουλευτικός, «εθνικιστής», λάτρης της φυλετικής θεωρίας και αντισημίτης, ο Καναβός οργανώνεται στήν «4η Αυγούστου». Εκεί γνωρίζεται με τό γιό τού Λαδά (σήμερα αξιωματικό τού Ναυτικού), πού τόν συνιστά στόν πατέρα του (μαζί με τόν Πλεύρη). Φοιτητής της Νομικής στή Θεσσαλονίκη από τό 1965, ο Καναβός γίνεται από τά κύρια στελέχη τού τοπικού παραρτήματος.

● Μέ τό πραξικόπημα οί τύχες της οικόγένειας Καναβού ανοίγουν. Ο πατέρας, αξιωματικός της Χωροφυλακής, θά τοποθετηθεί διοικητής στο στρατόπεδο Γυάρου, ενώ ο γιός γίνεται ιδιαίτερος γραμματέας τού Λαδά και βοηθά τόν Πλεύρη στήν «οργάνωση» τών Άλκιμων, μία προσπάθεια πού δέν πέτυχε. Στο γραφείο τού Λαδά κάνει πολλές γνωριμίες με πραξικοπηματίες τού κύκλου τού πρώην διοικητή της ΕΣΑ κι αρχίζει νά γίνεται κι αυτός ένας μικρός παράγοντας. Σφοδρός επικριτής τού «φαύλου κύκλου» τών Παπαδόπουλων, επείγεται πότε θά αναλάβει «ο έντιμος κ. συνταγματάρχης» τήν έξουσία: Φυσικά, όταν ο Λαδάς έξοστρακίζεται σάν «ύφυπουργός» Θεσσαλίας ο Καναβός και ο Πλεύρης θά τόν ακολουθήσουν στά καλοπληρωμένα πόστα τών ιδιαιτέρων και στήν παντοδύναμη αύθαιρσία. Στή Λάρισα, ο Καναβός, σύμφωνα με καταγγελία δημοσιευμένη εδώ και δύο περίπου χρόνια (ΑΝΤΙ, τ. 20, 31.7.75) θά συμμετάσχει σέ ξυλοδαρμούς γιατρών, όπου πρωτοστατεί ο Λαδάς, μ' αφορμή κάποια άπεργία πού δέν άρεσε στόν άρχιπραξικοπηματία! Παράλληλα, ο Καναβός και ο Πλεύρης δημιουργούν στενές σχέσεις με χουντικούς και παλιούς παρακρατικούς της Λάρισας, γεγονός πού έξηγει τήν, μέχρι σήμερα, «παρουσία» της «4Α» στήν περιοχή. Όλο τό διάστημα της «ύφυπουργίας» τού «έθνικιστή Λαδά» στή Θεσσαλία (26.8.71 - 31.7.72) οί Καναβός και Πλεύρης βοηθούν τόν «κ. συνταγματάρχη» νά γράψει κάτι φοβερά κείμενα «περί Τέχνης» κ.λπ.,

Σ.Π. ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΣ Θ. ΚΑΡΑΜΠΕΤΣΟΣ

‘Εθνικής Παρατάξεως’. Ανάμεσα στα γνωστά αντικομμουνιστικά φληναφήματα που ακούστηκαν, ήταν και η πρόταση να γίνει δημοψήφισμα για να τεθεί εκτός νόμου το ΚΚΕ! Οί υπεύθυνοι του «Καποδίστρια» στο σχετικό τους ψήφισμα, γεμάτο εθνικές ανησυχίες του στυλ Σάββα Κωνσταντόπουλου και ΧΡΙΚΕ (που διάβασε ο Σταυρόπουλος) είχαν τό θράσος να συμπεριλάβουν και όρο σύμφωνα με τον οποίο «τό παρόν, συνοδευόμενο υπό ειδικού έκτενοους υπομνήματος, να επιδοθή εις τόν κ. Πρόεδρο της Δημοκρατίας, εις τόν κ. Πρόεδρο της Βουλής των ‘Ελλήνων και τούς αρμοδίους κυβερνητικούς παράγοντας, ΕΙΣ ΕΝΤΟΝΟΝ ΥΠΟΜΝΗΣΙΝ ΚΑΙ ΥΠΟΓΡΑΜΜΙΣΙΝ ΤΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΕΚΑΣΤΟΥ ΒΑΡΥΤΑΤΩΝ ΕΘΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΥΘΥΝΩΝ!...»

● Οί λάτρεις του Παπαδόπουλου, όπως τό διακηρύσσουν στο χαμηλής ποιότητας καί κυκλοφορίας περιοδικό τους, δέν έμειναν ικανοποιημένοι από τή μαζικότητα τής συγκέντρωσης τό Δεκέμβρη, παρά τό γεγονός ότι ο γνωστός ακροδεξιός στρατηγός Θρασ. Τσακαλώτος τούς ένίσχυσε μέ ειδικό χαιρετιστήριο μήνυμά του πού μεταδόθηκε από μαγνητόφωνα... Γιά τό λόγο αυτό αποφάσισαν νά προπαγανδίζουν τόν «Καποδίστρια» από τό περιοδικό τους

καί παράλληλα νά καταβάλλουν προσπάθειες νά έγγραφουν νέα μέλη από χουντικές καί βασιλικές οργανώσεις καί νά δικτυωθούν στην έπαρχία. Υπάρχουν παραρτήματα ήδη μέ... άλλους τίτλους:

● Στή Θεσσαλονίκη: Πατριωτικός Σύνδεσμος Θεσσαλονίκης «Ιων Δραγούμης», τηλ. 273938.

● Στήν Έδεσσα: Πατριωτικός Σύνδεσμος «Άγγελής Γάτσος» τηλ. 24085.

● Στήν Πάτρα: Πατριωτικός Σύνδεσμος «Περικλής Γιαννόπουλος», τηλ. 274011.

ΓΙΑ τή «Νέα Ένιαία Δεξιά» ξανάγραψε τό «ΑΝΤΙ». Στο τελευταίο τεύχος υπάρχει έκκληση γιά δραστηριοποίηση των 104 του «στιγμιαίου» («για νά δικαιωθούν οί δεσμάτες» καί... «ΑΥΤΟΣ» – δηλαδή ο Παπαδόπουλος!!) όλίγος... μαρμαρωμένος βασιλιάς, έκκληση γιά άμνηστία των χουντικών στον πρόεδρό τής Δημοκρατίας, διαφήμιση τής «Εστίας» καί του «Ελεύθερου Κόσμου» καί «θαυρήμαντο» άρθρο γιά τό θέμα Μάλλιου, πού τελειώνει έτσι:

«Άς μάς ένωση ή τιμή του ‘Εθνους. Άς μάς ένωση τό ΑΙΜΑ των νεκρών μας. Κι’ άς άποτελέσει αυτό τό ΑΙΜΑ – τό πάντα νωπό – τήν σφραγίδα τής άμετάκλητης αποφάσεως γι’ άγώνα, διά ΝΙΚΗ, διά ΔΙΚΑΙΩΣΗ!».

Και ζητά άλλου νά υπάρξει «μιά ένιαία εθνική παράταξη» γιατί σήμερα «δέν υπάρχουν ‘χουντικοί’, ‘βασιλικοί’, ‘Καραμανλικοί’, ‘δεξιοί’, ‘αντιδραστικοί’, ‘φασίστες» κ.λπ.

● Καί κάτι ακόμα: σάν υπεύθυνος τής σύνταξης του έντυπου φέρεται ο Θόδωρος Καραμπέτσος, γνωστός φασίστας, αντιπρόεδρος φοιτητών Όμοσπονδίας Ιταλίας 1968-71, ο όποιος

Μετά από τήν αποκάλυψη του ρόλου πολλών στελεχών του χώρου τής νεοφασιστικής Δεξιάς από τίς ανακρίσεις των κ.κ. Λιανέρη καί Γυφτάκης, ή προσπάθεια «πάγωσε». Πάντως οί έλπίδες γιά τήν «ένότητα των ορθόδοξων πατριωτών καί Έλλήνων» παραμένουν. Καί είναι φυσικό, καθώς οί άρμόδιες υπηρεσίες δέν διερευνούγ τόν «ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑ», τούς σκοπούς του, τούς προστάτες καί τούς χρηματοδότες του, δέν διαβάσουν καν τό έντυπο τής οργάνωσης, πού λέει πολλά...

ΥΠΗΡΕΤΕΙ σήμερα τή θητεία του στη Βέροια!!

Εύκαιρία νά διαβάσει ο κ. Άθέρωφ τό περιοδικό...

Τό 1964.

Σήμερι.

πού δημοσιεύονται σέ δίτομη έκδοση μέ τόν τίτλο «Ιωαν. Λαδά: Λόγοι».

● Μετά τή Θεσσαλία, ο Λαδάς θά κάνει τόν «ύπουργό» Κοινωνικών Υπηρεσιών από τίς 31.7.72 μέχρι τίς 9.10.73, όταν πλέον άπολυόμενος από τόν μονοκράτορα θά ρίξει τίς βολές του γιά «καθαρά χέρια». Ό Καναβός είναι μόνιμα «ιδιαίτερος». Παράλληλα, έκδίδει ένα χαμηλής ποιότητας βραχύβιο εθνικοσοσιαλιστικό έντυπο, τήν «21η Άπριλίου».

● Όταν (1972) αρχίζουν οί γνωστές φυγόκεντρες τάσεις στην «4η Αύγουστου» (Δάκογλου, Δενδρινός, Σταυρόπουλος, Μπόμπος κ.λπ.) ο Καναβός τάσσεται στο πλευρό του Πλεύρη καί του παραστέκεται στή «δοκιμασία» του από τούς «άποστάτες». Παράλληλα εκείνη τήν εποχή ο Καναβός έχει ένταχθει στο ΕΠΟΚ καί ή οίκογένειά του έλπίζει νά τόν δει «καί βουλευ-

τή»! (Μνημονεύεται καί στην περί όπλων κ.λπ. αναφορά πού άποκάλυψε τό ΑΝΤΙ, στίς Β.1, τεύχος 62).

● Τήν περίοδο του Ιωαννίδη, ο Καναβός τραβάει στην άκρη καί δέν συμμερίζεται τήν τύχη του Πλεύρη καί άλλων τής «4Α», πού πέφτουν στή δυσμένεια των Ιωαννιδικών. Τόν Ιούλιο του 1974, πηγαίνει στρατιώτης στίς Διαβιβάσεις. Μετά από λίγο διάστημα στή Βόρειο Έλλάδα, μετατίθεται στο Χαϊδάρι. Άν καί στρατιώτης, δέν σταματά τίς επαφές του μέ τήν οργάνωση τής «4Α» καί είναι τακτικός έπισκέπτης στο τότε στέκι της (Καλλιδρομίου 30). Όταν ή οργάνωση μεταφέρεται στην οδό Ζαΐμη 43, οί έπισκέψεις θά πυκνώσουν καί ο Καναβός θά αναλάβει – άν καί στρατιώτης! – μεγάλο οργανωτικό πόστο (σχετική καταγγελία τ.20 του ΑΝΤΙ).

● Μετά τήν άπόλυσή του, τόν Νοέμβριο του 1976, ο Καναβός αρχίζει νά δουλεύει σάν δικηγόρος, ενώ μπαίνει, σέ ακόμα μεγαλύτερα πόστα μέσα στην «4η Αύγουστου». Παράλληλα προσπαθεί νά προσληφθει σέ κρατική ύπηρεσία σάν νομικός σύμβουλος. Τό θράδυ τής παραμονής των έπεισοδίων στην κηδεία του Μάλλιου συμμετέχει σέ μεγάλη σύσκεψη υπό τόν Πλεύρη. Τί ειπώθηκε καί τί άποφασίστηκε άκριβώς στή σύσκεψη εκείνη είναι άγνωστο ακόμα, άν καί άρκετά γράφτηκαν σχετικά. Στην κηδεία του Μάλλιου, ο Καναβός φαίνεται σέ φωτογραφίες μέ τόν Γεωργαλά στο προάυλιο τής έκκλησίας. Τήν άλλη μέρα ύπερασπίζεται σάν συνήγορος τούς νεαρούς χουντικούς πού έχουν παραπεμφθει γιά μετά τό γεγονόςά μεμονωμένο περιστατικό. (Μουσταίρας, Γκόρου, Ροϊδοδήμος, Μάνος).

● Στίς 17 Φεβρουαρίου, ο άνακριτής κ. Γυφτάκης κάλεσε τόν Καναβό νά καταθέσει γιά τίς εκρήξεις καί τίς άλλες τρομοκρατικές ενέργειες των νεοφασιστών. Τό παρελθόν καί ο πρόσφατος ρόλος του αρχίζει νά άποκαλύπτεται.

Τό ρεπορτάζ αυτό δέν κρύβει καμιά αποκάλυψη. Θέλει νά ξαναθυμίσει ποιό ἦταν τό προδικτατορικό παρακράτος καί πῶς ἀντιμετωπίσθηκε ἀπό τίς κυβερνήσεις Καραμανλή – ὡς τό 1963. Θέλει νά δείξει ποιό εἶναι σήμερα τό παρακράτος καί πῶς ἀντιμετωπίζεται ἀπό τήν κυβέρνηση Καραμανλή – μέχρι στιγμῆς τουλάχιστον. Γιά νά μήν ὑπάρχουν αὐταπάτες – ὅπου ὑπάρχουν...

Ἡ ἀνατομία τῆς ἐλληνικῆς πλευρᾶς ἐνός διεθνούς φαινόμενου...

ΤΟ ΠΑΡΑΚΡΑΤΟΣ

ΤΟ ΟΝΟΜΑ τοῦ σημερινοῦ πρωθυπουργοῦ συνδέεται ἄμεσα μέ τό σύγχρονο παρακράτος, ὅπως διαμορφώθηκε μετά τόν ἐμφύλιο: ἡ οὐσιαστική δραστηριότητά του, μέ τή μορφή παρακρατικῶν ὁργανώσεων, ἀρχίζει λίγο μετά τήν αἰφνιδιαστική προδοχή τοῦ Κωνσταντίνου Καραμανλή σάν διάδοχου τοῦ Παπάγου καί τήν ἐκλογική «νίκη» τοῦ 1956. Ἡ δημιουργία «λαϊκοῦ μετώπου» σ' ἐκείνες τίς ἐκλογές καί ἡ ἐπιτυχία τῆς ΕΔΑ στίς ἐπόμενες (1958) στάθηκαν οἱ «ἀφορμές» γιά νά φουντώσει τό παρακράτος. Εἶναι ἡ ἐποχή τῆς γενικότερης ἔξαρσης τοῦ νεοφασισμού σ' ὅλη τήν Εὐρώπη.

ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ, οἱ δάσεις γιά τό «ιδεολογικό ὑπόβαθρο» καί τή δημιουργία τοῦ κατάλληλου ἀπό κάθε πλευρά κλίματος (νομικοῦ κ.λπ.) μπήκαν στή «σημαδιακή» γιά τή χώρα περίοδο 1950-52, ὅταν οἱ κυβερνήσεις τοῦ «Κέντρου» διαδέχονταν ἡ μιὰ τήν ἄλλη στήν ἐξουσία – τότε πού πρωτοκινήθηκε καί ὁ στρατός μέ τό «πραξικόπημα τοῦ ΙΔΕΑ». Μπήκαν οἱ δάσεις γιά νά γίνει ὁ ἀντικομμουνισμός ἐπίσημη («κρατική») ἰδεολογία, γιά νά «τραινάρει» ὁ ἐμφύλιος καί οἱ συνέπειές του – σέ βάρος τῶν ἡττημένων – μέχρι τή δικτατορία, καί, σέ μερικά θέματα, μέχρι τίς μέρες μας.

ΣΕ γενικές γραμμές θά μπορούσε νά πει κανένας ὅτι τό παρακράτος στήν περίοδο τῆς καραμανλικῆς δετίας, χαρακτηρίζεται (πέρα ἀπό τόν ἀντικομμουνιστικό - φασιστικό χαρακτήρα του) γιά τήν ἄμεση ἐξάρτησή του ἀπό τό κράτος – τό κράτος τῆς Δεξιάς πού τό δημιούργησε, τό ἐπέβαλε, τό συντήρησε, τό θέριψε κυριολεκτικά – γιά νά φτάσει (τό 1963) μέχρι τό ἐγκλημα. Εἶναι ἀποδεδει-

γμένο, μέ στοιχεῖα πού δέν διαψευστήκανε μέχρι τώρα, ὅτι τό παρακράτος συνδέονταν:

- Μέ τίς Κρατικές Ὑπηρεσίες Πληροφοριῶν καί τίς Ἀρχές Ἀσφαλείας.

- Μέ ὑπουργούς, γεν. γραμματεῖς καί κάθε λογῆς «ἀρμόδιες ὑπηρεσίες».

- Μέ τό ἴδιο τό Πολιτικό Γραφεῖο τοῦ Καραμανλή.

- Μέ στρατιωτικές ὑπηρεσίες.

- Μέ τά Ἀνάκτορα.

ΟΛΑ αὐτά κάτω ἀπό τήν «ἐπίβλεψη» τῶν ἀμερικανικῶν ὑπηρεσιῶν, πού δροῦσαν νόμιμα καί μὴ ἐδῶ.

ΕΤΣΙ τό παρακράτος δέν ἦταν πρόβλημα γιά τόν Καραμανλή. Πρόβλημα ἔγινε ἀπό τή στιγμή πού μεγάλωσε ἀφύσικα καί δέν ἐλέγχονταν – ὡς ἓνα βαθμό τουλάχιστον. Καί τότε, ὅμως, οἱ κυβερνητικές προθέσεις δέν ἄλλαξαν. Λίγες μέρες μετά τήν πολιτική δολοφονία τοῦ Γρ. Λαμπράκη, στά πλαίσια μιᾶς καλᾶ ὁργανωμένης παράνομης ἀντισυγκέντρωσης παρακρατικῶν καθαρμάτων, κατάπληκτη καί παγωμένη (ἀπό ἓνα θάνατο καί μερικές συγκλονιστικές ἀποκαλύψεις) ἡ κοινὴ γνώμη, ἄκουγε τόν πιό ἀρμόδιο ὑπουργό (Γ. Ράλλη) νά ...δεδιωνε ὅτι... δέν ὑπάρχουν παρακρατικές ὁργανώσεις, ἀλλά σωματεῖα πού λειτουργοῦσαν νόμιμα.

Λίγο μετά ἡ κυβέρνηση Καραμανλή ἔπεσε, ἀλλά ἡ προσπάθεια γιά διάλυση τοῦ παρακράτους ἄρχισε, μὰ δέν προχώρησε παρά ἐλάχιστα: τό Κέντρο (1964) διέλυσε τό 1/10 περίπου τῶν γνωστῶν παρακρατικῶν ὁργανώσεων (9 στίς 60 περίπου), ἀλλά τὰ πράγματα εἶχαν ἀρχίσει νά ὁδηγοῦνται πιά πρὸς τή «στρατιωτική λύση» τῶν στρατηγῶν – ἄσχετα

ἂν τελικά πρόλαβαν οἱ συνταγματάρχες...

ΤΟ στρατιωτικό «παρακράτος» (ἓνα μέρος δηλαδή) ἦρθε τότε στά πράγματα – καί μαζί του μερικά ἀστέρια τοῦ πολιτικοῦ παρακράτους ἔπιασαν τὰ πόστα. Μερικές παρακρατικές ὁργανώσεις διαλύθηκαν, ἄλλες αὐτοδιαλύθηκαν ἢ ἐπῆψαν νά χρειάζονται καί ἄλλες στράφηκαν κατά τῆς χούντας – μετά τίς 13 Δεκεμβρίου 1967 φυσικά... Μέ δύο λόγια, τό παρακράτος τῆς Δεξιάς εἶχε τήν τύχη τοῦ ...κράτους τῆς Δεξιάς: ἄλλοι στήν ἐξουσία, ἄλλοι στό σπίτι, ἄλλοι ἀντίπαλοι τοῦ δικτατορικοῦ καθεστώτος...

ΜΕ τήν «ἀλλαγὴ τοῦ Ἰουλίου» ἡ Δεξιά (καί ὁ Καραμανλῆς προσωπικά) βρέθηκαν στά πράγματα πάλι – μόνο πού ἡ «διάσταση» τῆς 7ετίας συνεχίστηκε γιά νά δημιουργηθεῖ – καί μετά τό δημοψήφισμα – ἓνα χωριστό ἀκροδεξιό κομμάτι (χουντικοί, βασιλικοί, «δυσαστημένοι καραμανλικοί» κ.λπ.) πού ἀποτελεῖ – στό μεγαλύτερο μέρος του – τό σημερινό παρακράτος, τό ὁποῖο φυσικά διαφέρει οὐσιαστικά ἀπό τό προδικτατορικό:

1. Δέν δρᾷ παράλληλα μέ τό κράτος, ἀλλά ἐναντίον του – ἄσχετα ἂν ἡ ὑπαρξή του βοηθᾷ βραχυπρόθεσμα τήν κυβέρνηση Καραμανλή, ὅπως τουλάχιστον δείχνουν τὰ πράγματα.

2. Εἶναι ὀπλισμένο. Προδικτατορικά ὑπῆρχαν ὅπλα, ὄχι ὅμως πολλά (ΣΣ: δέν μιλάμε γιά τό στρατιωτικό παρακράτος, βέβαια) καί ὅπωςδήποτε ἐλέγχονταν ἀπό τίς ἀρχές, πού σέ πολλές περιπτώσεις ἐδίδαν καί ἐπίσημα ἄδειες ὀπλοφορίας. Ἔτσι χάλασε κόσμος ἡ ἀποκάλυψη (1963) τοῦ ὀπλοστάσιου ἐνός νεαροῦ παρακρα-

τικού, του Λογγίνου Παξινόπουλου, στους Άμπελοκήπους... Σήμερα όμως τα πράγματα είναι τελείως διαφορετικά: ο τρόπος πού έγινε η «μεταπολίτευση», έδωσε την ευχέρεια στους χουντικούς να κρύψουν όσα όπλα ήθελαν – πέρα από τούτο επί χούντας άνοιξαν οι δρόμοι για λα θ ρ ε μ π ό ρ ι ο όπλων – και υπάρχουν έτσι τρόποι σχετικά εύκολης προμήθειας.

3. Έχει διασυνδέσεις με τό στρατό – πάλι! – και με τά Σώματα Άσφαλείας (περιορισμένες θέβαια) όχι πιά στή μορφή της συνεργασίας, αλλά για ύπο- νόμιμου του κράτους.

4. Άπέκτησε σχέσεις με τίς διεθνείς φασιστικές οργανώσεις (και ειδικότερα με Ιταλούς και γερμανούς φασίστες), πιά στενές και ο υ σ ι ω δ ε ι ς από ό,τι προδικτατορικά.

ΜΕ δύο λόγια: σήμερα τό παρακράτος είναι επικίνδυνο και παράνομο. Κάθε του ενέργεια στρέφεται ευθέως κατά του πολιτεύματος με τή νομική έννοια των λέξεων. Πέρα από τή γενική αυτή άλλαγή, στό σημερινό παρακράτος προστέθηκαν και μερικά «νέα στοιχεία» – αποτέλεσμα των μεταχουντικών εξελίξεων:

1. Οί τ. ΕΣΑτζήδες. Διαλεκτό σώμα επί χούντας, με άπερίοριστες δικαιοδο- σίες επί Ίωαννίδη, ειδικά, δέν πήραν μέ- ρος μόνο σέ κάθε τρομοκρατική εκδή- λωση (πέρα από τά βασανιστήρια) μά επάνδρωσαν και οργανισμούς κοινής ωφέλειας (ΟΤΕ, ΔΕΗ κ.λπ.). Είχαν ειδικές απολαφές και έμαθαν στήν πλούσια ζωή (Δέν είναι τυχαίο ό,τι ιδρύθηκε – για προφανείς λόγους – και ...Πανελλήνιος Όμιλος Φίλων τής ΕΣΑ!). Άρκετοί έφυγαν με τήν «άλλαγή» για τήν Ιταλία. Μιά έρευνα για όρους π.χ. απολύθηκαν στήν πρώτη μετά τήν «άλλαγή» περίοδο από τήν ΕΣΑ ή αυτούς πού διώχθηκαν από διάφορες δημόσιες θέσεις (υπάρ- χουν καταστάσεις) ίσως βοηθούσε π ε ρ ι σ σ ό τ ε ρ ο από όσο μπορεί νά φανταστεί κανένας στήν εξάρθρωση του παρακράτους. Χαρακτηριστικό σημείο είναι τό ό,τι σήμερα δέν «δουλεύουν» μόνο ένταξιμένοι σέ κάποια όργανωση, αλλά και μεμονωμένα. Έχουν διασυνδέ- σεις με απόστρατους αξιωματικούς και πιστεύουν στόν Ίωαννίδη. Μπορεί νά βρεθούν δηλαδή σέ οποιαδήποτε δουλειά μπλεγμένοι.

2. Οί ΕΟΚΑβήτες. Άλλοι εκλεκτοί του Ίωαννίδη. Ξέμειναν μετά τήν άλλα- γή. Έχουν πολλά «κοινά χαρακτηριστι- κά» με τούς τ. ΕΣΑτζήδες. «Δουλεύουν» και για μή πολιτικές υποθέσεις. Ζούνε πλούσια. Στέκια τους παλαιότερα τό «Χίλτον» και τό «Κάραβελ» – στέκι γε- νικότερα χουντικών. Σήμερα, συγχάζουν βασικά τό Καζίνο τής Πάργης, όπου εργάζονται πολλοί. Στοιχά για αυτούς πρέπει νά χεί ή προεδρία. Είναι μπλε- γμένοι σέ πολλές περιπτώσεις. Δου-

λεύουν μεμονωμένα αλλά υπάρχει και συγκεκριμένος βασικός πυρήνας.

3. Τό πλέγμα των φιλοβασιλικών σω- ματείων με τά παρατήματά τους σ' όλη τή χώρα. Για πρώτη φορά, μεταπολεμι- κά, οί βασιλικοί οργανώνονται σέ σωμα- τεία, βρίσκονται «μακριά από τήν έξου- σία» και οί κινήσεις τους είναι στό μεταίχμιο νομιμότητας και παρανομίας.

4. Οί διάφορες λέσχες, τά σωματεία κ.λπ. πού «συνεχίζουν τήν παράδοση» τής 21ης Άπριλίου» και διαπνέονται «άπό τάς αρχάς τής». Άπόστρατοι αξιωματικοί, «ύπουργοί» «δήμαρχοι», «γραμματείς» κ.λπ. τής χούντας πλαι- σιώνουν τά σωματεία αυτά. Τά έντυπα τους είναι χαρακτηριστικά των προθέ- σεών τους – δέν τίς κρύβουν...

ΑΛΛΑ και οί παλιοί παρακρατικοί πού βγήκαν πάλι στό προσκήνιο, έχουν αλλάξει. Κι είναι χαρακτηριστικό ό,τι τό '76 ξεφύτρωσαν αρκετές νέες οργανώ- σεις... παλαιών παρακρατικών. Ξαναθυ- μίζουμε – σάν τίλους μόνο:

● Τήν «4η Αυγούστου» των Πλεύρη, Κόμπη, Καναβού, Μακρή κ.λπ., πού πάντα κρατά τά πρωτεία και διατηρεί (;) έννοπια τμήματα.

● Τό «Πνευματικό Κίνημα» του Ά. Δενδρινού, με δημοσιογραφικό όργανο «τό Κίνημα» (ύπεύθυνος Κ. Χατζησταύ- ρου, Ίπποκράτους 112, βιβλιοπωλείο «Έλεύτερη Σκέψις» τηλ. 3634932).

● Τήν «Πνευματική Άναμορφωτική Κίνηση» του Π. Δάκογλου, δηλαδή τούς δικτατορικούς «Άχαιούς» πού τώρα δρούν... νόμιμα. (Λομβάρδου 10, τηλ. 6433937).

● Τόν «Πανελλήνιο Έθνικό Συν- αγερό» του Α. Βρεττάκου (Ίκτινου 3, τηλ. 521108-3627402) πού προδικτατο- ρικά ήγειτο τής «Όργανώσεως Έθνικής Άντιστάσεως Έλλάδος» – μιά από τίς ελάχιστες οργανώσεις πού διαλύθηκαν.

● Τήν «Ένωση Έλλήνων Έθνικι- στών» του Σ. Σαραντάκου, πού προδι-

κτατορικά ήταν επικεφαλής τής «Άντι- κομμουνιστικής Σταυροφορίας Πει- ραιώς» και άλληλογραφούσε με τό Πολι- τικό Γραφείο του Καραμανλή. Στή δι- κτατορία στράφηκε κατά τής χούντας (μετά τίς 13-12-67) και φυλακίστηκε.

● Τό «Έθνικό Πνευματικό Κέντρο», Σόλωνος 128, τηλ. 3612475.

● Τόν «Ίωάννη Καποδίστρια», για τόν όποιο γράφουμε σήμερα (γραφεία περιοδικού «Νέα Ένιαία Δεξιά», Άσκληπιού 179, τηλ. 6464604. Έπικε- φαλής Σ. Σταθούρας, Φαληρέως 4, Δημ. σχέσεις Π. Μιχαλολιάς, Άκαδη- μίας 57 τηλ. 3600782).

● Τούς «Έλληνοκράτες» του Σπ. Σταυρόπουλου.

● Τό «Κόμμα Έλληνοσοσιαλιστών» του γλύπτη Ήράκλειτου (Άβραμόπου- λου).

ΘΑ πρέπει νά γίνει ειδική μνεία:

● Του «ΧΡΙΚΕ» (Π. Μανωλόπουλος, Μαθαίου, Γκούρας κ.λπ. – Άκαδημίας 88, τηλ. 3614186 – 636848) και τήν «Έθνική Ένωση Νέων Έπιστημόνων».

● Τής «όμάδας Τσαμπουρά», πού έμ- φανίστηκε με προκληξείες. Ό καταζη- τούμενος για δολοφονίες στό Πολυτε- χνείο Τσαμπουράς, ξέφυγε τή σύλληψη στό Λονδίνο, γιατί – όπως κατάγγειλε ό βουλευτής Ίπ. Σαββούρας πού τόν έντό- πισε – τόν ειδοποίησαν κάποιοι άρμό- διοι τής πρεσβείας. Είναι επικίνδυνος, βρισκόταν πρόσφατα στήν Ελλάδα (Ναύπλιο) και – όπως λένε – εκπαιδευε νεοφασίστες.

● Τής «Νέας Τάξης». Δέν έννοούμε, θέβαια, τόν Ναστούλη και τήν παρέα του. Άλλά αυτούς πού πραγματικά συν- δέονται με τούς Ιταλούς νεοφασίστες τής «Όρντινε Νουόβο», όπως είναι π.χ. ό Καλέντζης. Άλλωστε τό έμβλημα και τόν τίτλο τόν χρησιμοποίησαν – τόν πρώτο τουλάχιστο καιρό – όλοι σχεδόν οί φασί- στες πού κινήθηκαν γράφοντας συνθή- ματα ή μαχαιρώνοντας ή δάζοντας δόμ- βες.

● Τών άνεξάρτητων (χωρίς όνομα- σία) μικρών ομάδων πού κινούνται κυ- ρίως από έξω και από «μεγάλους» χουν- τικούς εδώ. Χρησιμοποιούνται για «με- γάλες δουλειές».

ΕΙΝΑΙ ακόμα:

● Οί «άμετανόητοι» αξιωματικοί του Στρατού ή των Σωμάτων Άσφαλείας πού κάθε τόσο μνημονεύονται από τούς άρμόδιους ύπουργούς σάν «ολιγάρι- θμοι» και «άκίνδυνοι».

● Οί «άμετανόητοι» απόστρατοι πού κάθε τόσο καλούνται για νουθεσίες από τούς άρμόδιους ύπουργούς – άρα «δέν κάθονται ήσυχoi».

ΥΠΑΡΧΕΙ, τέλος, τό αύξημένο άμερι- κανικό ενδιαφέρον – για τή CIA, τήν NSA κ.λπ. ή μεταχουντική Άθήνα απο- τελεί «στρατηγείο» για όλόκληρο τό χώρο τής Άν. Μεσογείου.

ΑΥΤΟ είναι τό παρακράτος σήμερα – σέ πολύ χοντρές γραμμές. Άσυντόνιστο, όπλισμένο, άπειλητικό, ίκανό νά δημιουργήσει τουλάχιστον άναταραχή. Τί κατάφερε ως τώρα; Νά πείσει:

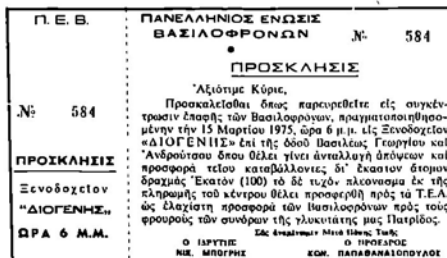
● Γιά τή δυνάμει παρουσία του.

● Γιά τίς διασυνδέσεις του μέ τόν κρατικό μηχανισμό καί τόν διεθνή φασισμό.

ΠΟΛΥ πρόσφατα οί νεολαίες όλων τών κομμάτων κατάγγειλαν 152 συγκεκριμένα «περιστατικά βίας» μέσα σέ 7 μήνες στήν Αθήνα (78) καί στήν επαρχία (74) – άπό τόν περασμένο Αύγουστο δηλαδή. Νεκρός δέν υπάρχει άκόμα, έπίσημα (ένδειξεις υπάρχουν – άποδείξεις όχι), αλλά αυτό είναι μάλλον θέμα τύχης: οί δυνατότητες του παρακράτους έπαληθεύουν σήμερα ένα παλαιότερο σύνθημα της «Νέας Τάξης» (μιλάμε γιά τή Ν.Τ. γενικότερα, καθώς προαναφέρθηκε κι όχι γιά συγκεκριμένη οργάνωση) πού έλεγε ότι χτυπά «όπου θέλει, όποτε θέλει, όποιον θέλει». Μέ τή διαφορά ότι γιά νά γίνει αυτό πρέπει καί κάποιος άλλος... νά θέλει! Καί φαίνεται έτσι νά γίνεται...

Η ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ άπό τήν πρώτη στιγμή «σνομπάρισε» τό παρακράτος. Άρχισε νά ζητά... γραφεία καί τηλέφωνα. Άγνόησε συγκεκριμένες καταγγελίες ή άνάθεσε τή διαλεύκανση διαφορών ύποθέσεων στους πιο ακατάλληλους ανθρώπους – π.χ. ό Γουρνιάς ανέλαβε νά (άνα)καλύψει τή «Νέα Τάξη!» Καί άπό τήν πρώτη στιγμή έδειξε τήν τοποθέτησή της πάνω στό θέμα: ό γεν. γραμματέας του ύπουργείου Δημ. Τάξης κ. Μπάλκος στίς περιόδους δηλώσεις του τό καλοκαίρι του 1975 δέν άρέστηκε νά βεβαιώσει ότι «ό θόρυβος είναι άδικαιολογήτως ύπερβολικός, δεδομένης τής μη σοδαρότητας του πλείστου τών καταγγελλομένων». Υπογράμμισε τή θεωρία «τών δύο άκρων», λέγοντας ότι ό θόρυβος «προέρχεται άπό τόν αυτόν πολιτικών χώρων, τόν ίδιο νόντο» (δηλαδή τήν Άριστερά) καί «στρέφεται κατ' οργάνωση της αυτής πάντοτε πολιτικής τοποθέτησής, ενώ αί οργάνώσεις του άλλων άκρων καίτοι πολύ περισσότεραι (...) λίαν δέ δραστήριαι, άποσιωπούνται». Καί έδωλε στή ξυγαριά άπό τή μιá μεριά τίς κομματικές οργάνώσεις τών ΚΚΕ (20 τότε), μαζί μέ τίς οργάνώσεις τής έξωκοινοβουλευτικής Άριστεράς (σύνολο: 43) γιά νά παρουσιάσει 63 οργάνώσεις «του ενός άκρου», έναντι μόνον... 10 «του άλλου»!

Η ΤΑΚΤΙΚΗ αυτή δέν άλλαξε καθόλου, όσο κι άν άλλαξε ή «μορφή τής βίας» – άπό τίς προκηρύξεις καί τά συνθήματα φθάσαμε στίς δόμβες, στίς οργανωμένες επιθέσεις, στίς δολοφονικές ένέδρες. Λέει καί κάτι άλλο ό κ. Μπάλκος πού έπίσης δέν άλλαξε καθόλου: «έπί τών αναφερομένων ύπό του τύπου ως έν δράσει «οργανώσεων» τής Δεξιάς, μόνον 10» κ.λπ. Κι άλλοι: «καί λοιπά διά του τύπου αναφερθείσαι εί*αι είτε άνύπαρ-

Πρόσκληση τής «Πανελληνίου Ένώσεως Βασιλοφρόνων» (15-3-75) γιά «τέϊον» καί... «άνταλλαγή άπόψεων»! Προσέξτε μιá λεπτομέρεια: «τό τυχόν πλεόνασμα έκ τής πληρωμής του κέντρου θέλει προσφερθή πρós τή ΤΕΑ ως έλαχίστη προσφορά τών Βασιλοφρόνων πρós τούς φρουρούς τών συνόρων τής γλυκύτατης μας Πατρίδος»!

κτοι» κ.λπ. «Διά του τύπου...» Τά... άναρμόδια άτομα τών πρόσφατων δηλώσεων του κ. Σταμάτη.

● Καί οί Άρχές, οί «άρμόδιοι»:

ΤΟ ΠΡΑΓΜΑ είναι πολύ άπλό καί – σήμερα – πεντακάθαρο: οί αστυνομικές άρχές ή ξαφνικά έγιναν (όχι στό σύνολό τους φυσικά) άνίκανες ή δέν θέλουν νά κινηθούν γιά νά πιάσουν τόν φασίστα πού π.χ. γεμίζει ώρες όλόκληρες τούς τοίχους μιáς κεντρικής συνοικίας μέ συνθήματα ή βάζει μπόμπες – αυτόν πού αύριο θά σκοτώσει...

ΘΑ αναφέρουμε ένα πολύ άπλό, καί γι' αυτό χαρακτηριστικό, παράδειγμα: Ό δημοσιογράφος Ν. Κακαουνάκης, έκλεκτός συνεργάτης του περιοδικού μας, κατήγγειλε – μετά τήν έναντίον του δολοφονική επίθεση – μεταξύ άλλων καί τόν αριθμό ενός αυτοκινήτου πού τόν παρακολουθούσε. Όταν ρώτησε τόν προανακριτή – αστυνομό τί απέγινε μ' αυτή τήν καταγγελία, πήρε τήν άπάντηση ότι τό αυτοκίνητο άνήκει σέ μιá κυρία πού «ουδέποτε άπασχόλησε τάς Άρχάς». Οί έφημερίδες άνακάλυψαν άργότερα καί σέ ποιόν άνηκε τό αυτοκίνητο καί ότι τό οδηγούσε, κατά καιρούς, ό δασανιστής Μπάμπλης! Οί ιδιοκτήτες... παραείχαν «άπασχολήσει τάς Άρχάς» – γιά λεθρεμπόριο συναλλάγματος! Καί ό Μπάμπλης ήγαινε μ' αυτό τ' αυτοκίνητο στή Γεν. Ασφάλεια! Τί συνέβαινε λοιπόν; Γιατί οί Άρχές δέν «έβγαλαν» αυτή τήν τόσο άπλή ύπόθεση; Γιά νά τήν

καλύψουν; Όχι βέβαια, άφού θάδβαινε όπωσδήποτε – πολύ εύκολα άνακαλύπτεται κανένας σέ ποιόν άνήκει ένα αυτοκίνητο πού έχει τόν αριθμό του. Τότε; Ποιός έκτέθηκε τελικά μέ τήν άποκάλυψη «άπό τόν τύπο» αυτής τής ύπόθεσης; Οί Άρχές πού τήν ήξεραν άπό τήν πρώτη στιγμή – καί κατ' επέκταση ή κυβέρνησις πού στηρίζεται στίς Άρχές...

Το ίδιο έγινε μέ τούς νεοφασίστες πρίν 18 μήνες. Τό «ΑΝΤΙ» δέν αισθάνεται ίκανοποίηση γιά τό ότι πρώτο «έβγαλε» τήν ύπόθεση Μασαγκράντε – Καλέντζη κ.λπ. Αισθάνεται αυτό πού άπό τήν πρώτη στιγμή ένιωσε: κατάπληξη καί οδύνη γιά τόν τρόπο αντιμετώπισης ενός τόσο χειροπιαστού φαινομένου διεθνούς φασιστικής δραστηριότητας στή χώρα μας. Στή «στρατηγική τής έντασης» του παρακράτους ή κυβερνητική άπάντηση είναι... «δέν τρέχει τίποτα». Καί πολύ φοβόμαστε πώς κι αυτή ή «άπό τόν τύπο» άποκάλυψη τής «ύπόθεσης Καλέντζη» δέν θά προχωρήσει «σέ βάθος», παρά τό ζήλο καί τίς προσπάθειες τών δύο άνακριτών. Σέ τελευταία άνάλυση είναι θέμα γενικότερης κυβερνητικής πολιτικής.

Η ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ Καραμανλή δέν συνδέεται, πιά, μέ τό παρακράτος – όπως προδικτατορικά. Δέν είναι «παιδί της» (μ' όλο ότι προέρχεται άπό τήν ίδια ευρύτερη «οικογένεια»), αλλά αντίπαλος. Ένας... χρήσιμος, όμως, αντίπαλος, σήμερα, γιά νά συνεχιστεί ή πολιτική τών «δύο άκρων». Άλλά ή περιφημη ίσοροπία, πού ύποτίθεται διατηρείται, δέν υπάρχει – ούτε ύπήρξε ποτέ. Υπάρχει ή άνοικτή φασιστική πρόκληση, πού ή Κυβέρνηση άρνείται νά τήν αντιμετώπισει – κι όλο... μάς καθησυχάζει, παίζοντας τό παιχνίδι τής ύποβολής καί καταγγέλλοντας άλλους γιά... ύπερβολή. Οί δηλώσεις του κ. Σταμάτη λίγο διαφέρουν – στήν ουσία – άπό τό «δέν υπάρχουν παρακρατικές οργάνώσεις» του κ. Ράλλη, πρίν σχεδόν 15 χρόνια. Η ιστορία επαναλαμβάνεται...

ΤΟΥΤΟ τό ρεπορτάζ δέν εκρυβε καμιά άποκάλυψη. Ήθελε νά ξαναθυμίσει μερικά πράγματα γιά νά μήν ύπάρχουν ψευδαισθήσεις – όπου υπάρχουν...

Ο ΡΕΠΟΡΤΕΡ

VED
Panderma
ano 20 του Μαρτίου
παντός τέρμα ή παντός δέρμα
ΑΝΑΝΕΩΜΕΝΟ - ΠΑΝΤΑ ΑΝΤΙΕΞΟΥΣΤΙΚΟ
ΕΡΩΣΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑΚΟΥΤΡΑΜΑΓΓΙΑΠΟΛΙΤΙΚΗΚΑΗ
σελ 80 δηκ 40 εικονογραφημένο τυπο σφραξ κικλόφορει απο το πρακτορείο

Εκδημοκρατισμός

του Σαράντη Χαλωρη
οικονομολόγου

καί μεταπολίτευση

ΜΕΤΑ τή μεταπολίτευση τοῦ 1974 ἔγινε πολὺς λόγος γύρω ἀπὸ τὸν ἐκδημοκρατισμὸ τῆς χώρας. Φυσικά, ἓνα πράγμα πού ἔπρεπε νά γίνει προτοῦ κἀν προχωρήσουμε στήν εἰσαγωγή νέων δημοκρατικῶν θεσμῶν ἦταν τὸ νά ἀπαλλαγεῖ ἡ χώρα ἀπὸ θεσμούς τῆς δικτατορίας καί ἀπὸ άτομα πού ἔπαιξαν κάποιον ρόλο στήν ἐπιβολή τῆς δικτατορίας ἢ στή στήριξή της.

Ἡ ΔΗΘΕΝ ἀπαλλαγὴ τῆς χώρας ἀπὸ ὑπεύθυνους γιὰ τὴν ἐπιβολή ἢ τὴ στήριξη τῆς δικτατορίας καί ἀπὸ ἀνθρώπους πού εὐνοήθηκαν εἰδικά ἀπ' αὐτὴν πῆρε τὰ δνόματα τῆς ἀποχουντοποίησης καί τῆς ἀποκατάστασης τῆς δημοκρατικῆς νομιμότητας.

Ο ΕΚΔΗΜΟΚΡΑΤΙΣΜΟΣ τῆς χώρας ἀπὸ τυχε γιὰτὶ οἱ κυβερνήσεις Ἑθνικῆς Ἐνότητας καί Νέας Δημοκρατίας δέν ἐφάρμοσαν πολιτικές καί διοικητικὲς ἀρχές στήν ἀντιμετώπιση τοῦ προβλήματος. Ἡ ἀντιμετώπιση ἔγινε περιστασιακά, γιὰ λόγους ἐντυπώσεων καί ὄχι οὐσίας. Σχεδὸν μέ παντελή ἔλλειψη ὁποιασδήποτε διαδικασίας πού νά πληροῖ τίς ἀρχές τῆς σύγχρονης πολιτικῆς καί διοίκησης. Σκοπὸς τοῦ παρόντος ἀρθροῦ εἶναι ἡ διερεύνηση καί ἐρμηνεία τῆς συμπεριφορᾶς τῶν κυβερνήσεων στὸ θέμα τοῦ ἐκδημοκρατισμοῦ.

ΑΠὸ τίς συντακτικὲς πράξεις καί τὰ νομοθετικά διατάγματα προκύπτει πὼς πρωταρχικός στόχος τῶν κυβερνήσεων ἦταν ἡ δὴθεν ἀποχουντοποίηση νά περιοριστεῖ στὸ χώρο τῆς μὴ κατέχουσας τάξης (Propertiless Class). Ἡ κατέχουσα τὰ μέσα παραγωγῆς τάξη (Propertied Class) δέν ἔπρεπε νά θιγεῖ καθόλου, ἀν καὶ αὐτὴ στήριζε τὴ δικτατορία καί ἐπιωφελήθηκε σάν τάξη γενικά ἀπὸ τὴν ἀνακατανομή τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος ὑπὲρ αὐτῆς καί εἰδικά ἀπὸ διάφορες προνομιακὲς συμβάσεις κ.λπ.

ΣΤΗ διάρκεια τῆς σύντομης ζωῆς τῆς ἡ κυβέρνηση Ἑθνικῆς Ἐνότητας δέν ψήφισε οὔτε ἓνα νόμο γιὰ τὴν ἀποκατάσταση τῶν κακῶς κειμένων. Ἐνῶ, ὅπως θά δοῦμε παρακάτω, μέ μανία στράφηκαν καί οἱ δύο κυβερνήσεις κατὰ ἐργαζομένων βιοπαλαιστών. Μὲ τὴ συντακτικὴ πράξη τῆς 1-8-1974 (ΦΕΚ Α 213), «Περὶ ἀποκαταστάσεως...» ἡ κυβέρνηση κα-

θησυχάζε πλήρως τὴν κατέχουσα τάξη. Στὸ ἀρθρο 9 ἀναφέρονται τὰ παρακάτω:

Εἰς τὸ ἀρθρον 112 τοῦ Συντάγματος προστίθεται ἡ ἀκόλουθος παράγραφος «τὸ κατ' ἐφαρμογὴν τῆς προηγουμένης παραγράφου ἐκδοθὲν Ν.Δ. ὑπ' ἀρ. 2687 τοῦ ἔτους 1953, «περὶ ἐπενδύσεων καί προστασίας κεφαλαίων ἐξωτερικοῦ», ὡς αὐθεντικῶς ἡρηγνηθῇ διὰ τοῦ Ν.Δ. ὑπ' ἀρ. 2928 τοῦ ἔτους 1954 καί τῆς παραγράφου 3 τοῦ ἀρθρου 5 τοῦ Ν.Δ. ὑπ' ἀρ. 4256 τοῦ ἔτους 1962 διατηρεῖ τὴν ἰν ἐκέκτητο τυπικὴν ἰσχύιν. Νεώτερος Νόμος ἐφ' ἅπαξ ἐκδιδόμενος, δύναται νά τροποποιήσῃ τὸ ὡς ἄνω Ν.Δ. πρὸς παροχὴν μείζονος προστασίας εἰς τὰ περὶ ὧν πρόκειται κεφάλαια τοῦ ἐξωτερικοῦ.»

Ἐνῶ στήν Κύπρῳ ἐτοιμαζόταν ὁ Ἀττίλας 2, ἡ κυβέρνησή μας ἀσχολοῦνταν μέ τὴν προστασία τοῦ διεθνούς κεφαλαίου. Ἴσως ἐπειδὴ ἦταν κι αὐτὸ ἀντιστασιακὸ! Ἡ ἐπειδὴ ἡ κυβέρνηση θέλησε λόγω τῆς κατάστασης νά δείξει διαγωγὴ ἄψογη πρὸς τὴ μητρόπολη.

ΑΡΓΟΤΕΡΑ ἀναθεωρήθηκαν ὀρισμένες συμβάσεις πού εἶχαν συναφθεῖ μεταξὺ τοῦ δικτατορικοῦ καθεστώτος καί τῆς κατέχουσας τάξης. Ἐτοῖ ἀναθεωρήθηκαν οἱ συμβάσεις μέ τὴ Στάγμερ, ΑΓΕΤ, Νεοτλέ, κ.ά./ἀναθεωρήθηκαν ὁμως, δέν καταγγέλθηκαν μονομερῶς (αὐτὸ τὸ σημεῖο εἶναι πολὺ σημαντικό στήν παραπέρα ἀνάλυσή μας). Οἱ ἐταιρίες αὐτὲς εἶχαν τὴν εὐκαιρία νά ὑπερασπίσουν τὰ συμφέροντά τους καί νά διαπραγματευθοῦν μέ τὸ δημόσιο.

ΔΕΝ θὰ περίμενε κανεὶς κάτι διαφορετικὸ. Εἶναι τέτοιος ὁ σεβασμὸς τῆς κυβερνήσεως πρὸς τὴν κατέχουσα τάξη καί τέτοια ἡ θρησκευτικὴ εὐλάβεια πρὸς τὸ δόγμα τῆς ατομικῆς ιδιοκτησίας καί ιδιωτικῆς πρωτοβουλίας, πού, ὅπως διαβάσαμε στὸν τύπο, δόθηκε ἀναστολή ἐκτελέσεως στὲς ξενοδοχειακὲς ἐπιχειρήσεις μέ τὴν ὑπ' ἀρ. 95/31-10-75 ἀπόφαση τῆς Νομισματικῆς Ἐπιτροπῆς καί μέ τὴν ὑπ' ἀρ. 1958/8-6-76 ἐγκύκλιό της. («ΤΟ ΒΗΜΑ», 5-9-76). Οἱ ἀνθρώποι πού πῆραν τὴν ἀπόφαση μπορεῖ νά ἰσχυρισθοῦν ὅτι τὸ ἔκαναν γιὰ νά μὴ χάσει τὴ δουλειά του τὸ προσωπικὸ

τῶν ξενοδοχείων. Ἡ ἀπάντησις αὐτὸ τὸ ἐπιχείρημα εἶναι πὼς μποροῦσαν οἱ τράπεζες νά κατὰσχουν τὰ ξενοδοχεῖα καί νά δημιουργήσουν ἀπὸ κοινού μιά ἐταιρία πού θά τὰ ἐκμεταλλεύονταν πάνω σὲ ὀρθὲς βάσεις. Ἄν βέβαια ἐρευνηθοῦν καί οἱ φιλικὲς καί συγγενικὲς σχέσεις πολλῶν διανοητῶν ξενοδόχων μέ ἀξιωματικούς καί ἀνθρώπους τῆς δικτατορίας καί ὅτι πολλοὶ ἀπ' αὐτοὺς δέν ἦταν κἀν ξενοδόχοι, τότε μπορεῖ κανεὶς νά βγάλει τὰ συμπεράσματά του ἀπὸ τὴν ἀπόφαση τῆς Νομισματικῆς Ἐπιτροπῆς.

ΤΗΝ προηγουμένη ἀκριβῶς μέρα ἡ ἐφημερίδα «ΤΑ ΝΕΑ» (4-9-76), σὲ ἀρθρο μέ τὸν τίτλο «Τὸ Καραβέλ περιέρχεται στήν Ἑθνικὴ Τράπεζα», ἔγραφε:

«Ὅπως εἶναι γνωστὸ τὸ ξενοδοχεῖο «Καραβέλ» δημιουργήθηκε ἀπὸ τὴν ἐταιρία πού συνέπτυξαν ὁ γνωστός – καί γιὰ τίς φιλικὲς του σχέσεις μέ τὸ δικτατορικό καθεστῶς – ἐφοπλιστὴς κ. Γιάννης Θεοδωρακόπουλος, ἡ κ. Μαρίκα Καψή, οἱ ἀδελφοὶ Εὐλάμπιος (ὁ ἔνας ἀπὸ τοὺς δύο, ὁ κ. Ἰούλιος Εὐλάμπιος, ὑπῆρξε καί «ὑφυπουργός» τῆς χούντας μεταξὺ 1968 καί 1969) καί μέ μιά συμμετοχὴ κατὰ 15% τῆς θυγατρικῆς ἐταιρίας τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς ΕΤΕΒΑ.

Ἀλλὰ ἡ δημιουργία του, ὅπως ἔχει ἀποκαλυφθεῖ, στηρίχθηκε σὲ μιά σειρά σκανδαλωδῶν πράξεων...

Ἐπειτα ἀπὸ αὐτὰ τὸ ὅλο θέμα παρέμεινε ἐκκρεμές. Μέχρι πού ὁ κ. Εὐλάμπιος – σύμφωνα μέ πληροφορίες μας – ἐξεδήλωσε τὸ ἐνδιαφέρον νά παραχωρήσει στήν Ἑθνικὴ τὸ μερίδιό του.»

ΕἴΤΣΙ λοιπόν, ἡ ἐξυγίανση μιᾶς κατάστασης πού δημιουργήθηκε ἀπὸ «μιά σειρά σκανδαλωδῶν πράξεων» ἐπαφίεται στή διάθεση τοῦ κ. Εὐλάμπιου – ἐνὸς ὑφυπουργοῦ τῆς δικτατορίας. Ἀλλὰ μέλους τῆς κατέχουσας τάξης.

ΑΛΛΗ θλιθερὴ περίπτωσις εἶναι ἡ παρακάτω: Ἡ Ἑθνικὴ Τράπεζα συμπεριελήφθηκε στήν ἀποχουντοποίηση, καί καταγγέλθηκαν συμβάσεις ἐργαζομένων σ' αὐτήν. Ἀπὸ σχετικὴ ἐρευνα προκύπτει ὅτι ἡ Ἑθνικὴ Τράπεζα ἔχει μιά σημαντικὴ συμμετοχὴ στήν ΑΓΕΤ

Ο ΚΥΡΙΟΣ ΓΕΝΙΚΟΣ

Του Γιάννη Καλαϊτζή

ΑΝΑΡΧΙΚΟΙ ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΕΣ
ΕΔΟΛΟΦΟΝΗΣΑΝ ΣΗΜΕΡΟΝ
ΤΟΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΝ ΜΑΣ
ΕΙΣ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗΝ

Ο ΤΡΑΓΙΚΟΣ ΤΩ ΘΑΝΑΤΟΣ
ΕΠΙΣΦΡΑΓΙΖΕΙ 20ΕΤΗ ΕΥΔΟΚΙΜΟΝ
ΥΠΗΡΕΣΙΑΝ
ΕΙΣ ΤΑΣ ΤΑΞΕΙΣ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ
ΗΤΟ ΠΡΑΓΜΑΤΙ ΑΝΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΤΟΣ

Ο ΚΑΤΑΜΗΛΟΤΕΡΟΣ
ΔΙΑ ΤΗΝ ΟΡΓΑΝΩΣΙΝ
ΤΗΣ ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

('Απολογισμός 1975, σελ. 97). 'Ερωτάται αν ό εκπρόσωπος της 'Εθνικής Τραπέζης στίς γενικές συνελεύσεις των μετόχων τό 1975 καί 1976 ψήφισε υπέρ ή κατά του Διοικητικού Συμβουλίου. 'Ας σημειωθεί πώς πρόεδρος του Δ.Σ. είναι πρώην όφικιάλιος της δικτατορίας, αντιπρόεδρος δέ πρώην διοικητής της 'Εθνικής Τραπέζης επί δικτατορίας!!! 'Αμφότεροι όμως μέλη της κατέχουσας τάξης.

ΣΤΗΝ περίπτωση της κατέχουσας τάξης ή κυβέρνησης τηρεί μέ θρησκευτική ευλάβεια τίς συμβάσεις μ' αυτήν, έστω κι αν αυτές είναι αντίθετες «πρός τό νόμο καί τά χρηστά ήθη». Χαρακτηριστική είναι ή περίπτωση της παραχώρησης του διυλιστηρίου 'Ασπροπύργου στον Νιάρχο. Σ' αυτό τό θέμα πάνω ό 'Αθ. Κανελλόπουλος γράφει στο «ΒΗΜΑ» (28-10-76):

«'Αντί όμως της αναθεωρήσεως αυτής, τό δημόσιο, παρά τ'ς ρηματικές επιφυλάξεις του, δέχθηκε την εφαρμογή της συμβάσεως, συμμορφούμενο προς τή διάταξη περί διαιτησίας, της οποίας ή έκδοση είναι αθέδαιη. Γιά όποιον όμως μελετούσε τή σύμβαση, θά προέκυπτε αυτόματα τό συμπέρασμα, όχι άπλως της αναθεωρήσεως, αλλά του χαρακτηρισμού της ως άκυρης, γιατί περιείχε διατάξεις μέ άπολυτή άοριστία παροχών καί ταυτόχρονα ήταν άνήθικη καί ειδικώτερα καταπλεονεκτική σέ βάρος του δημοσίου. 'Όταν οι ύπουργοί της δικτατορίας διώκονται γιά άπιστία καί παράβαση καθήκοντος γιά τή σύμβαση αυτή...»

ΚΙ ΕΝΩ αυτές είναι οι διαπιστώσεις ενός άριστου μελετητή της έλληνικής οικονομίας, τό δημόσιο όχι μόνον δέν τόλμησε νά χαρακτηρίσει τή σύμβαση σάν άκυρη, αλλά διαπραγματεύθηκε μέ τόν διμλο Νιάρχο γιά νά καταλήξει στην έξαγορά του διυλιστηρίου, κατόπιν συμφωνίας μ' αυτόν. 'Η σχετική μάστα ανακοίνωση μάς δίνει μία εικόνα των παρασκήνιων των διαπραγματεύσεων.

«'Η λύση αυτή (ή έξαγορά) στην όποία ύστερα από μακρές προσπάθειες καί δυσχερέστατες διαπραγματεύσεις, ή κυβέρνηση κατώρθωσε νά καταλήξει...» (ΕΞ-ΠΡΕΣ 5-12-76)

ΟΤΑΝ κανείς είναι μέλος της κατέχουσας τάξης, δέν έχει μόνο τό δικαίωμα νά διαπραγματεύεται μέ τό δημόσιο, αλλά καί νά επιβάλλει «μακρές καί δυσχερέστατες» διαπραγματεύσεις.

ΑΣ ΔΟΥΜΕ, όμως, τί έγινε μέ τήν «άποχουντοποίηση» - όπως συνηθίζεται νά λέγεται - στο χώρο της μη κατέχουσας τάξης. 'Εδώ τά χαρακτηριστικά στοιχεία είναι, πρώτο, ή κατάγγελλία μονομερώς από τό δημόσιο των συμβάσεων εργασίας των υπαλλήλων του, χωρίς καμιά πολιτική ή διοικητική διαδικασία (Ν.Δ. 21 ΦΕΚ Α 240, 5-8-74), καί δεύτερο ότι δέν χρησιμοποιήθηκε τό κριτήριο της λειτουργικότητας αλλά της έσω-ομάδας. Δηλαδή, ή «άποχουντοποίηση» δέν έγινε μέ βάση τό τί έκανε ό καθένας κατά τή διάρκεια της δικτατορίας, αλλά μέ βάση τό αν άνήκε στην Α ή Β έπαγγελματική, εργατική κ.λπ. ομάδα.

ΤΟ αποτέλεσμα αυτής της πολιτικής ήταν νά μή γίνει ή θρυλούμενη «άποχουντοποίηση». Γιατί άμέσως έξαιρέθηκαν από πρίν όλοι οι μόνιμοι υπάλληλοι, πολιτικοί καί στρατιωτικοί, άσχετα μέ τό τί έπραξαν κατά τή διάρκεια της δικτατορίας, γιατί αυτοί αποτελούν τήν έσω-ομάδα. 'Ετσι, ύπηρετούν σήμερα καί έχουν πάρει προαγωγές άνθρωποι πού ύπηρε-

τησαν σέ μηχανισμούς πού στήριξαν τή δικτατορία, όπως ή λογοκρισία. 'Ενώ άπολύθηκαν χημικοί πού άσχολούνταν μέ τή ρύπανση του περιβάλλοντος, γιατί οι τελευταίοι εργάζονταν μέ σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου. Παραμένουν στίς θέσεις τους υπάλληλοι ύπουργείων πού έκφωνούσαν τούς πανηγυρικούς της 21ης 'Απριλίου, ενώ άπολύθηκαν έπιστήμονες έρευνητικών κέντρων πού έξ αντικείμενου δέν ήταν δυνατό νά στήριξουν αυτοί τή δικτατορία.

Η ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΗ του κριτηρίου της έσω-ομάδας είχε επίσης σάν αποτέλεσμα νά άφήσει άνεξερεύνητο τό θέμα της ειδικής καί χαρακτηριστικής μεταχείρισης πολλών μονίμων υπαλλήλων. 'Η άπό πρίν έξαίρεση μιας ομάδας από μία κάθαρση δέν μπορεί παρά νά είναι μεροληπτική σέ βάρος άλλης ή άλλων ομάδων. Π.χ. πώς δικαιολογείται κατά τή διάρκεια της δικτατορίας άπολυτήριοι γυμνασίου νά φθάσουν στην Α κατηγορία καί τούς βαθμούς δεύτερο καί τρίτο; Πώς έγινε νά διορισθούν άπλοί πτυχιούχοι άπ' ευθείας στον 4ο βαθμό; Είναι τυχαίο γεγονός ότι ένα μεγάλο ποσοστό (σαφώς μεγαλύτερο από εκείνο πρίν τή δικτατορία) διορισθέντων κατά τήν περίοδο της δικτατορίας είναι συγγενείς στρατιωτικών;

Η ΕΣΩ-ΟΜΑΔΑ όμως δημιουργήθηκε μέ τά ίδια κριτήρια πρίν καί μετά τήν 21η 'Απριλίου, ήτοι άντικομμουνιστική ύστερία, πρωτόγονη θρησκοληψία, πίστη στα πεπρωμένα της φυλής καί παραταξιακή άφοσίωση. 'Ετσι, ή ομάδα αυτή έξαιρέθηκε από τήν «άποχουντοποίηση», μία καί ήταν άπαράιτητη στή στήριξη του νέου οικοδομήματος του μονοκομματικού κράτους της δεξιάς. ('Η τελευταία φράση όφειλεται στον άρχηγό της άξιωματικής αντιπολίτευσης.)

ΤΟ κριτήριο της έσω-ομάδας χρησιμοποιήθηκε καί στο διαχωρισμό συμβάσεων καί άποφάσεων πρίν καί μετά τήν 21η 'Απριλίου. 'Ετσι, οι συμβάσεις χωρίστηκαν σ' αυτές πού συνάφθηκαν πρίν καί μετά τήν 21η 'Απριλίου. 'Αλλά μ' αυτό τόν τρόπο τό βάρος έπεσε στους νέους, γιατί ένας νέος 25 ετών τό 1970 δέν ήταν δυνατόν νά έχει συνάψει σύμβαση εργασίας μέ τό δημόσιο πρίν από τήν 21η 'Απριλίου. Οι πρεσβύτεροι όμως πού είχαν τακτοποιηθεί πρίν από τήν 21η 'Απριλίου, άσχετα μέ τό τί έπραξαν κατά τή διάρκεια της δικτατορίας, έξαιρούντο από τήν «άποχουντοποίηση».

'Η Συντακτική Πράξη της 4-9-74 (ΦΕΚ Α 238) άναφέρει πώς:

«'Αποφάσεις Συμβουλίων Νομομορφοσύνης έκδοθείσαι εις βάρος δικαστικών λειτουργών πάσης κατηγορίας καί παντός βαθμού από 21ης 'Απριλίου 1967 μέχρι καί της 23-7-1974 καί αι επί τή βάσει τούτων έκδοθείσαι διοικητικά πράξεις άκυρούνται αυτοδικάως, θεωρούμεναι ως μηδέποτε ύπάρξαναι.»

ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ πού γεννιόνται είναι αν τέτοιες άποφάσεις Συμβουλίων Νομομορφοσύνης έκδόθηκαν μόνο σέ βάρος δικαστικών. Μέ τίς χιλιάδες πολιτών σέ βάρος των οποίων έχουν έκδοθεί τέτοιες άποφάσεις καί τούς έχουν στοιχίσει τή σταδιοδρομία τους, τί θά γίνει; 'Αφού οι άποφάσεις αυτές άκυρώθηκαν, είναι σωστό νά ύπηρετούν σήμερα καί νά προάγονται οι άνθρωποι πού ήταν μέλη των Συμβουλίων Νομομορφοσύνης;

ΑΠΟ άποψη διαδικασιών πρέπει νά σημειωθεί πώς δέν ύπηρεξε καμιά έκτός από τήν περίπτωση των διαγγηγτών των ΑΕΙ. 'Ός πρós τήν πολιτική διαδικασία, είναι πολιτικά

καί ήθικά απαράδεκτο ό άνθρωπος πού ήταν υπεύθυνος γιά τήν τήρηση τής δημόσιας τάξης καί ασφάλειας κατά τήν 20ή Απριλίου (ό κ. Γ. Ράλλης) νά νομοθετεί, νά δικάζει καί νά εκτελεί τά περί καταγγελίας συμβάσεων εργασίας υπαλλήλων (Ν.Δ. 3 άρθ. 2 παρ. 3, ΦΕΚ Α 219) πού δέν είχαν καμιά απολύτως ευθύνη γιά τήν κατάληψη τής εξουσίας υπό τούς δικτάκτορες.

Η ΕΛΛΕΙΨΗ διαδικασιών ήταν αναστοφευτικό νά οδηγήσει σέ μιά φαντοκρατία. Έτσι, ενώ στήν τηλεόραση τής ΕΡΤ μετά τή μεταπολίτευση παύθηκαν οι έκφωνητές των ειδήσεων, στήν τηλεόραση τής ΥΕΝΕΔ εμφανίζονται ακόμη οι ίδιοι έκφωνητές. Στο Έθνικό Κέντρο Κοινωνικών Έρευνών καταγγέλλθηκαν οι συμβάσεις δεκαέξι επιστημόνων, ό ένας των οποίων επανέκαμψε τήν επομένη καί συνεχίζει νά εργάζεται μέχρι σήμερα. Ποιά διαδικασία ακολουθήθηκε γιά τήν καταγγελία των συμβάσεων αρχικά, καί ποιά γιά τήν παραμονή του ενός επιστήμονα; Γιά τό δεύτερο άκούγεται τό όνομα ενός ύφυπουργού. Ας κάνει καλά ό ίδιος.

ΣΤΗΝ Ύπηρεσία Έπιστημονικής Έρευνής καί Αναπτύξεως καταγγέλλθηκαν οι συμβάσεις δεκατριών επιστημόνων, όλοι μέ μεταπτυχιακές σπουδές, γιά νά αντικατασταθούν από πρώην νομαρχή τής δικτατορίας, άπό πτυχιούχο τής Παντείου. Αυτό είναι σαφώς «χουντοποίηση» καί όχι «αποχουντοποίηση».

Η ΕΡΕΥΝΑ αυτή μπορεί νά θεωρηθεί αντικυβερνητική. Ούτε είναι, ούτε υπάρχει τέτοια πρόθεση. Άλλωστε στήν κυβέρνηση Έθνικής Ένότητας συμμετείχαν καί ήγετικά στελέχη τής σημερινής αξιωματικής αντιπολίτευσης. Βασικό θέμα είναι ή άγνόηση άρχων καί διαδικασιών. Καί στόν τομέα αυτό όλοι βρίσκονται κάτω άπό τή νομικιστική επιρροή, πού μάς λέγει πώς τά κεκτημένα δικαιώματα δέν είναι δυνατόν νά θιγούν, πώς μισθός καί

σύνταξη δέν κατάσχονται, πώς οι μόνιμοι δημόσιοι υπάλληλοι είναι άνευθνοι κ.λπ.

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΕΣ τής παραπάνω νοστορίας είναι καί οι δηλώσεις του δουλευτή του ΠΑΣΟΚ κ. Ί. Χααραλαμπόπουλου στή Βουλή, σχετικά μέ τό θέμα τής παροχής συντάξεων στά θύματα τής δικτατορίας:

«Δέν καταλαβαίνω τούς λόγους γιά τούς όποιους διστάζει ή κυβέρνηση νά πάρει μιά άπόφαση. Ό αριθμός δέν είναι ούτε μεγάλος, ούτε άνεξαρκίδωτος. Δέν είναι γνωστό ότι ό Μανδηλαράς δολοφονήθηκε άπό όργανα τής δικτατορίας καί ότι ό Έλλης δολοφονήθηκε στο Φάληρο καί καταδικάστηκε ό δολοφόνος του; (ΤΑ ΝΕΑ, 9-10-76)

ΕΧΕΙ ό κ. Χααραλαμπόπουλος άπόλυτο δικιο ως πρós τό θέμα τής συνταξιοδότησης των θυμάτων τής δικτατορίας. Άλλά επηρεασμένος άπό τήν παραδοσιακή νοστορία καταφεύγει στο δημόσιο προϋπολογισμό προτού εξαντληθούν οι δυνατότητες άποζημίωσης των θυμάτων άπό τούς θύτες. Διστάζει ό κ. δουλευτής νά υποβάλει ολοκληρωμένες προτάσεις γιά τήν έπιβολή οικονομικών κυρώσεων στους καταδικασθέντες δολοφόνους καί τούς ήθικούς άυτουργούς.

ΚΙ ό ύφυπουργός κ. Φικιώρης, αντί νά μελετά τήν «άποδοχή ή άπόρριψη» του αίτήματος, θά έπρεπε νά υποβάλει σχέδιο νόμου πού νά κατάσχονται τά περιουσιακά στοιχεία καί τά εισοδήματα, συντάξεις κ.λπ. των καταδικασθέντων δολοφόνων καί των ήθικών άυτουργών, καί όχι νά έξαρτά τή συνταξιοδότηση των θυμάτων άπό τίς δυνατότητες του προϋπολογισμού.

ΤΑ διοικητικά θέματα πρέπει νά λύνονται μέ άρχές τής διοικητικής έπιστήμης καί μέ συνέπεια, καί όχι μέ συνθήματα, προκαταλήψεις καί παραδοσιακή νομικιστική νοστορία. Συμπεριφορά σάν αυτήν πού εκτίθεται

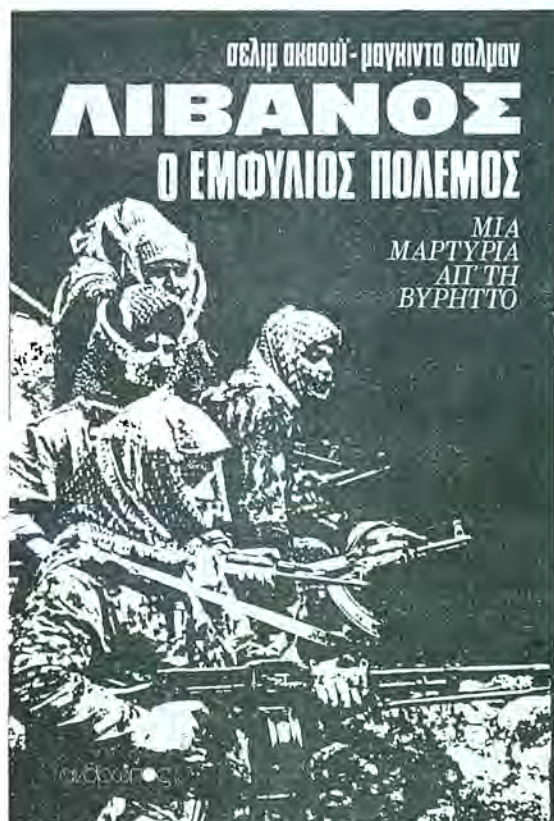
στήν παρούσα έρευνα θέτει κάτω άπό σκληρή δοκιμασία κράτος, θεσμούς καί κυβέρνηση. Όπως παρατηρεί ό Π. Τερλεξής:

«Ένα διάχυτο αίσθημα ύποψίας καί έπιφυλακτικότητας του μέσου πολίτη πρós τήν κυβέρνησή του άποτελεί ένα άπό τά βασικά έμπόδια ανάπτυξης σταθερής κυβέρνησης στήν περίπτωση τής Ελλάδος καί τής Ιταλίας». (Τό Πολιτικό Σύστημα, Αθήνα, 1973, σ. 163).

ΑΛΗΘΕΙΑ, τί γνώμη νά σχηματίζει γιά τήν κυβέρνησή του ό μέσος πολίτης, όταν βλέπει τόν υπεύθυνο ύπουργό γιά τήν τήρηση τής δημόσιας τάξης καί ασφάλειας κατά τήν 20ή Απριλίου νά ύπογράφει σάν κριτής (ένώ έπρεπε νά είναι ό κρινόμενος) καταγγελίες συμβάσεων εργαζομένων; Όταν πρώην νομαρχής τής δικτατορίας εγκαθίσταται σέ πολυτελές γραφείο αντικαθιστώντας δεκατρείς έπιστήμονες; Όταν ή Έθνική Τράπεζα άπολύει υπαλλήλους τής, ένώ ψηφίζει ύπέρ πρώην οφικιάλιου τής δικτατορίας καί πρώην διοικητού της στήν περίοδο τής δικτατορίας; Τέλος, όταν βλέπει πώς οι υπεύθυνοι τής προδοσίας τής Κύπρου ούτε δικάστηκαν ούτε πρόκειται νά δικαστούν; Αυτό τό τελευταίο, μάλιστα, άποτελεί τό χειρίστο παράδειγμα γιά τή νέα γενιά. Γιατί σημαίνει πώς όσο πιό μεγάλη ή προδοσία, τόσο πιό άσφαλής ή προστασία του προδοτή.

ΑΝ ύπηρεχε στή χώρα μας έρευνα στή διοικητική έπιστήμη καί στίς έπιστήμες τής συμπεριφοράς, θά άξιζε νά γινόταν μιά προσπάθεια νά άπαντηθούν τά παραπάνω έρωτήματα. Έπειδή όμως δέν ύπάρχει, θά συνεχίσουμε νά ζούμε στο σκοτάδι, μέσα στο όποιο μερικοί έπιτήδειοι κάνουν άνενόχλητα τή «δουλειά» τους.

κυκλοφορεί

18 ANTI
ΚΕΙΜΕΝΑ
ή ύπό διωζαυτορείας λόγος

Μιά καινούργια έπιμελημένη καί πλούσια έκδοση σκίτσων καί κειμένων του Μπόστ άπό τό περιοδικό μας

ΤΟ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΤΙΚΟ ΚΡΑΤΟΣ ΚΑΙ ΟΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΣΥΜΜΑΧΙΕΣ

Ἡ ἑλληνικὴ κοινωνία κατὰ τὴν περίοδο 1945-1952

τοῦ Κώστα Βεργόπουλου

ΜΕ ΤΟΝ ΤΕΡΜΑΤΙΣΜΟ τοῦ δευτέρου παγκοσμίου πολέμου, ἡ ἑλληνικὴ κοινωνία ὑποχρεώθηκε ν' ἀναζητήσει τίς βάσεις γιὰ μιὰ νέα μορφή κοινωνικῶν συμμαχιῶν. Ἡ μορφή αὐτὴ δὲν ἔθετο ἀφοροῦσε κατὰ τὸ ποσοτικὰ ἢ ποιοτικὰ ἐντοπισμένο, ἀλλὰ τὴν ἐν γένει κοινωνική-οἰκονομική-ιδεολογική-πολιτική ὀργάνωση τῆς μεταπολεμικῆς ἑλληνικῆς κοινωνίας. Στὴν οὐσία, ἡ ἑλληνικὴ κοινωνία ἀναζητοῦσε ἕναν καινούργιο τρόπο γιὰ τὴ χειραγώγηση τῶν κοινωνικῶν τῆς ἀντιθέσεων, γιὰ τὴν ἐγκαθίδρυση νέων σχέσεων ἐξουσίας, γιὰ τὴν περαιτέρω ἀνάπτυξη τῶν ἀστικῶν κοινωνικῶν σχέσεων, γιὰ τὴ συσσώρευση τοῦ κεφαλαίου καὶ γενικότερα ἕναν καινούργιο τρόπο ἵκανο ν' ἀποσπάσει τὴ γενικὴ κοινωνικὴ συγκατάθεση. Ἡ προπολεμικὴ μορφή τῆς ἐξουσίας εἶχε ἐντονότατα δοκιμασθεῖ καὶ ἀχρηστευθεῖ κατὰ τὴν περίοδο τῆς κατοχῆς.

Οἱ ΔΟΜΕΣ τῆς ἐξουσίας εἶχαν καταρρεύσει μὲ τὸ πέρασμα τῆς ἑλληνικῆς κοινωνίας ὑπὸ τὴ γερμανο-ιταλικὴ κατοχή. Οἱ οἰκονομικοὶ ἐκπρόσωποι τῆς ἄρχουσας τάξης εἶχαν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀποκοπῆ ἀπὸ τὸν ἑλληνικὸ χῶρο, ἀκολουθώντας σὸ ἐξωτερικὸ τοὺς πολιτικούς. Καὶ μόνον τὸ γεγονὸς τῆς ξενικῆς κατοχῆς εἶχε σὰν συνέπεια νὰ διακοπῇ ἐπ' ἀόριστον ὁ τρόπος λειτουργίας τῶν προπολεμικῶν κοινωνικῶν σχέσεων, νὰ διακοπῇ, μ' ἄλλα λόγια, ἡ διαδικασία τῆς παραγωγῆς, τῆς κοινωνικῆς ἀναπαραγωγῆς καὶ τῆς συσσώρευσης τοῦ κεφαλαίου. Μποροῦμε νὰ ποῦμε ὅτι ἡ μονοπώληση τῆς ἐνεργοῦ ἐξουσίας ἀπὸ τίς δυνάμεις κατοχῆς, σὲ συνδυασμὸ μὲ τὴν ἐξουθενωτικὴ πείνα καὶ τὴ χρεωκοπία τῆς οἰκονομικῆς πολιτικῆς τῶν κατοχικῶν κυθερνήσεων, εἶχε ὠθήσει τὸ μέγιστο τμῆμα τῆς ἑλληνικῆς κοινωνίας σὸ περιθώριο. Οἱ Ἕλληνες ἐμφανίζονταν σὰν μιὰ περιθωριοποιημένη κοινωνία, ἡ ὁποία δὲν εἶχε τὸν πραγματικὸ λόγο στὴ λήψη ἀποφάσεων γύρω ἀπὸ τὰ πελῶρια προδλήματα πού καθημερινὰ τὴν προσδιόριζαν. Ἀλλοῦτε καὶ ἡ πρωτοφανὴς ἐπιτυχία τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὴν περίοδο αὐτὴ, νὰ προσελκύσει μὲ τὸ μέρος τῆς τόσο πολυάριθμα στρώματα τοῦ πληθυσμοῦ, ἐξηγεῖται ὡς ἕνα βαθμὸ καὶ μὲ αὐτὴ τὴν προϋπόθεση τῆς γενικῆς κοινωνικῆς περιθωριοποίησής. Τὸ ἐαμικὸ κίνημα εἶχε ἐξ ἀρχῆς ἕναν *de facto* ριζοσπαστικὸ χαρακτήρα – τουλάχιστον κατὰ τὴν ἀντίληψη τῶν ὁπαδῶν του – παρ' ὅλο ὅτι οἱ ἡγέτες του διαδίδαν ἐπανεὶλημμένα τὴν ἐμπιστοσύνη τους στὶς διαδικασίες τῆς ἀστικῆς δημοκρατίας.

ΑΥΤΟ τὸ ὁποῖο εἶχε καταρρεύσει στὴν κατοχὴ δὲν ἦταν ἀπλῶς τὸ σύστημα τῆς μεταξικῆς δικτατορίας, ἀλλὰ ὁ γενικότερος τύπος κοινωνικῆς ἐξουσίας πού εἶχε διαμορφωθεῖ κατὰ τὴν περίοδο τοῦ μεσοπολέμου. Ἡ δικτατορία Μεταξᾶ ἦταν

ἀπλῶς ἡ μορφή τὴν ὁποία εἶχε λάβει τὸ ἴδιο τὸ προϋπάρχον σύστημα προκειμένου νὰ χειραγωγῇ τίς ἀναπτυσσόμενες στοὺς κόλπους τῆς ἀντιθέσεις. Ἡ διευθέτηση τῶν προπολεμικῶν ἀντιθέσεων ἀπὸ τὸν Μεταξᾶ δὲν ἦταν παρὰ μιὰ συνέπεια τοῦ γενικότερου φαινομένου πού παρατηρήθηκε στὴν τελευταία φάση τοῦ μεσοπολέμου: μιὰ κοινωνικὴ ριζοσπαστικοποίηση πρὸς τὰ δεξιά.

ΣΤΗΝ περίοδο τῆς κατοχῆς, ἡ ἀποσύνθεση τῶν προπολεμικῶν δομῶν τοῦ κοινωνικοῦ ἐλέγχου καὶ ἡ γενικὴ περιθωριοποίησις εἶχαν ἐπιφέρει τὸ ἀντίθετο ἀκριβῶς ἀποτέλεσμα: μιὰ κοινωνικὴ ριζοσπαστικοποίηση πρὸς τ' ἀριστερά⁽¹⁾. Ὅπως ἡ δικτατορία Μεταξᾶ ἦταν μιὰ ἀπόρροια τῆς γενικότερης καταστάσεως τοῦ συστήματος, ἔτσι καὶ ἡ κατοχικὴ ριζοσπαστικοποίηση, πού ἔλαβε τὴ μορφή τῆς ἐαμικῆς ἀντίστασης στὸν κατακτητὴ, ἦταν μιὰ ἀπόρροια τῆς γενικότερης κατάρρευσης τῶν προϋπαρχουσῶν κοινωνικῶν δομῶν κατὰ τὴν ἴδια περίοδο. Βεβαίως, ὁ κατοχικὸς ριζοσπαστισμὸς δὲν ἐμφανίζεται τόσο στίς ἐπίσημες δηλώσεις καὶ στὰ προγράμματα τῆς ἐαμικῆς ἡγεσίας, ὅμως ἦταν παρὼν καὶ ἐτροφοδοτεῖτο ἀπὸ τὴ διαδικασία τῆς συνεχοῦς κοινωνικῆς περιθωριοποίησής, ἡ ὁποία σὰν πρόδλημα ἡ ἀνέκυψε ὅτι ὑπερέβαινε τίς συνειδητὲς ἀναλύσεις τῶν φροῶν τῆς ἀριστερᾶς. Μὲ δυὸ λόγια, ἡ κοινωνικὴ κρίσις πού ξέσπασε στὴν κατοχὴ ἦταν πολὺ βαθύτερη καὶ πολὺ εὐρύτερη ἀπ' ὅσο οἱ ἐπίσημοι φροῶις τῆς ἀριστερᾶς ἐμψυχάζοντο καὶ πάντως ἄγνηταν νὰ ἐννοηθεῖ.

ΑΠΟ αὐτὴ τὴν ἄποψη, ἡ μεταπελευθερωτικὴ ἑλληνικὴ κοινωνία θὰ πρέπει νὰ θεωρηθεῖ ὡς κατὰ τὸ σχετικὰ καινούριο σέ σχέσι μὲ τὴν προπολεμικὴ. Οἱ κοινωνικὲς δυνάμεις πού συνέστησαν τὴ μεταπολεμικὴ κοινωνία εἶχαν διαμορφωθεῖ, κατὰ τὸ μεγαλύτερο μέρος, μέσα στὴ φάσι τῆς κατοχῆς καὶ στίς προεκτάσεις τῆς. Οἱ δυνάμεις δέβαια γιὰ τὴ θεμελίωσις τῆς νέας κοινωνίας ἀνατρέχουν στίς συμφωνίες τοῦ Λιδάου, τῆς Καζέρτας καὶ τῆς Βάρκιζας. Ἦδη ἡ ρύθμισις τῶν λογαριασμῶν μέσα στὸν ἑλληνικὸ στρατὸ τῆς Μέσης Ἀνατολῆς τὸν Ἀπρίλιο τοῦ 1944 ἦταν μιὰ σπουδαία συμβολὴ στὴ διαδικασία πού ὀδηγοῦσε στὴν νέα συγκρότησις τῆς μεταπολεμικῆς κοινωνίας. Ἦταν μιὰ συμβολὴ ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὴ συνείδησις πού εἶχαν περὶ αὐτῆς ἐκεῖνοι πού ἐδρασαν στὰ γεγονότα. Μὲ ὅμοιο τρόπο, ἡ προοπτικὴ τῆς μεταπολεμικῆς κοινωνίας διευκρινίσθηκε ἀκόμη περισσότερο μέσα ἀπὸ τὴν τροπὴ πού πῆρε ἡ δεκεμβριανὴ ἀναμέτρησις καὶ ὁ συνακόλουθος ἐμφύλιος πόλεμος. Ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖο ἐχειραγωγούντο καὶ ἐνσωματώνοντο οἱ κοινωνικὲς ἀντιθέσεις διέπληθε τὴν υἱοποιήσιμιά τῆς μεταπολεμικῆς κοινωνικῆς ἐξουσίας στὴν Ἑλλάδα.

ΑΠΟ τὴν πλευρὰ τῆς ἄρχουσας τάξης ὑπῆρχαν βεβαίως οἱ παραδοσιακοὶ μεγαλοαστοί, οἱ ὁποῖοι μὲ τὴν ἀπελευθέρωσις ἄρχιζαν νὰ ἐπανακάμπτουν στὸν ἐλλαδικὸ χῶρο καὶ κυρίως νὰ ἐργάζονται γιὰ νὰ κερδίσουν τὸν χαμένο χρόνον. Πλὴν ὅμως, σὸ διάστημα τῆς ἀπουσίας τους, μέσα ἀπὸ τίς ἐιδίκες συνθήκες τῆς κατοχῆς, καινούριες ὁμάδες ἀνθρώπων εἶχαν διαμορφωθεῖ καὶ πλουτίσει χάρις σὸ κατοχικὸ ἐμπόριον καὶ στίς ἀποφασιστικὰς διευκολύνσεις τῆς ἐξουσίας. Οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ ἦταν οἱ πρῶτοι πού ἀντιτάχθηκαν στὸν «ἐαμικὸ κίνδυνον», ὁ ὁποῖος θεωρήθηκε ὅτι αὐτοὺς ἀκριβῶς ἀπειλοῦσε πρωτίστως. Ἡ μεταπολεμικὴ κρατικὴ ἐξουσία, ἀγωνιζόμενη κατὰ τῶν ριζοσπαστικοποιημένων στοιχείων, κατὰ τῶν ἀνταρτῶν, σ' αὐτοὺς βρῆκε τὰ πρῶτα πολῦτιμα στηρίγματα τῆς, καὶ αὐτοὶ, μὲ τὴ σειρά τους, στὸν κρατικὸ μηχανισμό βρῆκαν τὴν ἀναζητούμενη προστασία τους καὶ συνταγίσθηκαν μὲ αὐτόν. Εἶδαν τὴν κρατικὴ πανοπλία σὰν μιὰ μοναδικὴ εὐκαιρία γιὰ περαιτέρω ἀνάπτυξη τῆς νεότευκτῆς ὄντοότητάς τους, τοῦ νεοσύστατου κεφαλαίου τους.

Στὴν οἰκονομικὴ δύναμι τῶν παραδοσιακῶν κεφαλαιοκρατῶν, οἱ νεόπλουτοι δὲν εἶχαν ν' ἀντιπαράβουν παρὰ τὴ διοικητικὴ-πολιτικὴ κάλυψις πού τὸν πρόσφερε ὁ κρατικὸς μηχανισμός. Ἡ σύμμιξις αὐτὴ τοῦ κράτους μὲ τὰ νεοαστικά στοιχεία ἔθεσε τίς βάσεις γιὰ τὸ μεταπολεμικὸ φαινόμενο τοῦ μικρο-καπιταλισμοῦ στὴν Ἑλλάδα. Μεγαλο-καπιταλισμὸς καὶ μικρο-καπιταλισμὸς βρέθηκαν νὰ συνυπάρχουν μέσα στὴν

προσπάθεια για την εδραίωση της μεταπελευθερωτικής ελληνικής κοινωνίας. Μάλιστα, η συνύπαρξη αυτή στην πορεία της φάνηκε ότι έδινε όλο και περισσότερα δικαιώματα στον δεύτερο. Πρωτοπορία και δύναμη κρούσης πολιτική-ιδεολογική-σωματική στον αγώνα κατά της άριστερας, του ριζοσπαστισμού, της ανατροπής, βρέθηκε να είναι με συνέπεια αυτός ο μικρο-καπιταλισμός. Οι σχέσεις του με τον κρατικό μηχανισμό, λόγω του επιχώριου χαρακτήρα τους, ήταν πολύ πιο στενές απ' ό,τι του κοσμοπολιτικού καπιταλισμού. Κι ακόμη, η ίδια ή αμερικανική βοήθεια – στρατιωτική, πολιτική, οικονομική – δεδομένου ότι κατευθύνετο εξ ολοκλήρου στην κάλυψη των αναγκών της κρατικής μηχανής, φαίνεται ότι αναπόφευκτα αυτόν τον μικρο-καπιταλιστικό κόσμο κυρίως ωφέλεισε.

ΘΑ ΗΤΑΝ μεγάλη παράλειψη, εάν μέσα στη διαδικασία για τη συγκρότηση του ελληνικού μικρο-καπιταλισμού δεν εγγράφαμε το μετακατοχικό μικρο-επιχειρηματικό κύμα. Μέσα στο πλαίσιο που είχε ήδη διαμορφωθεί από τη σύμμιξη του κράτους με τα νεοαστικά στοιχεία της κατοχής, πλαίσιο το οποίο χαρακτηρίστηκε από την έντονοτάτα προστατευτική κρατική πολιτική υπέρ των μικρο-καπιταλιστικών στρωμάτων και της προοπτικής τους, νέα ρεύματα μεταπολεμικών μικροαστών ήρθαν να προστεθούν. Κατά τη 12ετία 1941-1953, ιδρύθηκαν πάνω από 40.000 νέες βιομηχανικές επιχειρήσεις, πράγμα που αντιπροσωπεύει περίπου το 50% των βιομηχανιών που λειτουργούσαν στην Ελλάδα στα 1953⁽²⁾. Παράλληλα, πλήθος άλλες μικρο-επιχειρήσεις ιδρύθηκαν στο εμπόριο και στους λοιπούς τομείς της οικονομίας. Έτσι, το φαινόμενο του ελληνικού μικρο-καπιταλισμού ξεπέρασε εγκαίρως τα περιορισμένα συγκυριακά πλαίσια της κατοχής, για ν' αναδειχθεί, από τα πρώτα κιόλας μεταπελευθερωτικά χρόνια, σε φαινόμενο με πολύ γενικότερη σημασία. Οι Έλληνες άσπιοι από το εξωτερικό, οι εξόριστοι της κατοχής, οι έφοπλιστές, οι μεγαλέμποροι, οι τραπεζίτες παρακολουθούσαν και ενεθάρρυναν φυσικά την προσπάθεια του μικρο-καπιταλισμού για την αποκατάσταση μιας ορισμένης τάξης πραγμάτων, για τη σταθεροποίηση και εδραίωση της μεταπελευθερωτικής κοινωνίας. Όμως, στην προσπάθεια αυτή, ο ρόλος τους ήταν όχι πρωτοποριακός αλλά παρακολουθηματικός.

Σ' ΟΛΗ τη διάρκεια της εμφύλιας αναμέτρησης και των οικονομικών εξελίξεων έως τα 1953, αυτό που πρέπει να υπογραμμισθεί είναι ότι ο μικρο-καπιταλισμός, ενώ εκέριζε τις πολεμικές επιχειρήσεις κατά των ανταρτών και τον γενικότερο αγώνα κατά της άριστερας, εν τούτοις έχανε την οικονομική μάχη. Μολονότι παράδοξο, το γεγονός αυτό δεν είναι και ανεξίτητο.

ΣΤΟ πεδίο της εμφύλιας αναμέτρησης, τα νεοαστικά στοιχεία – μικρο-επιχειρηματίες, στρατιωτικοί, αξιωματικοί των σωμάτων ασφαλείας, πολιτικοί κ.λπ. – βρέθηκαν υποχρεωμένοι ν' αγωνισθούν με τό σόμα τους με όλους τους φοβερούς τρόπους που χαρακτηρίζουν έναν εμφύλιο πόλεμο. Με την παντοειδή βοήθεια των ΗΠΑ και με την απόλυτη συγκατάθεση των Έλλήνων μεγαλοαστών επέτυχαν νά κηρύξουν νίκη. Και η νίκη δεν περιορίστηκε μόνο στο πεδίο των πολεμικών επιχειρήσεων, αλλά επέξετάθη και στο έσωτερικό μέτωπο, όπου χρησιμοποιήθηκαν όλα τα μέσα προκειμένου ν' αποσπασθεί η συγκατάθεση της πλειοψηφίας του ελληνικού λαού υπέρ των στίς βασικές επιλογές που του προτείνοντο.

ΠΛΗΝ όμως, στο πεδίο της οικονομίας, τα πράγματα ήταν διαφορετικά. Τό ότι οι Έλληνες μεγαλοαστοί υποστήριξαν εκείνους που πολέμησαν την άριστερά δεν εσήμαινε και ότι ήταν διατεθειμένοι νά εντοπίσουν την επιχειρηματική τους διάσταση στα πλαίσια μιας ελληνικής μικρο-καπιταλιστικής δημοκρατίας. Αυτή καθ' έαυτη ή ιδέα ενός καθεστώτος τέτοιου τύπου τους έδημιουργούσε το αίσθημα της δυσπιστίας, της αμηχανίας και πάντως τους καθιστούσε επιφυλακτικούς.

ΚΑΘ' ΟΛΗ την περίοδο αυτή (1945-1953), οι προσπάθειες για την εδραίωση της μεταπολεμικής ελληνικής οικονομίας αποτυγχάνουν διαδοχικά, ή μιά μετά την άλλη. Δύο είναι οι αιτίες:

α) ότι το μικρο-καπιταλιστικό πλέγμα, ενσωματωμένο στο κρατικό μηχανισμό, άντλει απ' αυτό περισσότερα απ' όσα του προσφέρει σ' αντάλλαγμα. Κυριαρχεί γενικά μιά αντίληψη διαρπαγής των δημόσιων πόρων και της ξένης βοήθειας, αντίληψη ή οποία φυσικά αντίστροφεύεται απ' έαυτης την ιδέα μιάς εθνικής οικονομίας και δημιουργεί την εντύπωση ενός κλίματος «πρίν από τόν κατακλυσμό», που πολύ λίγη έμπιστοσύνη έμπνέει ως προς τις προοπτικές του υπάρχοντος συστήματος.

β) οι πραγματικά αξιόλογοι κάτοχοι ιδιωτικών κεφαλαίων δεν έμπιστεύονται ανεπιφύλακτα στα ροβεσπειακά – έστω και δεξιά – καθεστώτα. Δεν έμπιστεύονται στα καθεστώτα αυτά όχι τόσο ως προς την αντίκομμουνιστική τους αποτελεσματικότητα, όσο κυρίως για τό υπερβολικό ήθος των ανταλλαγμάτων που τά καθεστώτα αυτά πιστεύουν ότι δικαιούνται λόγω των υπηρεσιών τους. Η δυσπιστία των κεφαλαιούχων αφορούσε λοιπόν όχι μόνο την άριστερά, αλλά και τους συνεπείς πολέμιούς της. Για τούτο, ένας σημαντικός όγκος κεφαλαίων έμενε άναξιόποιος κατά την περίοδο αυτή, όπως ένας άλλος εξ ίσου σημαντικός όγκος έφγγαδευότο στο εξωτερικό αναζητώντας ασφάλεια και καλύτερες μέρες.

ΜΕΣΑ σ' αυτό τό οικονομικό κλίμα, έξηγούνται εύκολα οι διαδοχικές άποτυχίες των προσπαθειών για την εδραίωση μιάς εθνικής οικονομίας ορισμένου μεγέθους. Τό ίσοζύγιο πληρωμών είναι μονίμως άπελπιστικά παθητικό. Τά άνοίγματα του δημόσιου προϋπολογισμού – που άλλωστε επιβάλλονται από τις ειδικές περιστάσεις – τροφοδοτούν άσταμάτητα τις πληθωριστικές διαδικασίες. Οι επιχειρηματικές πρωτοβουλίες σπανίζουν, οι παραγωγικές επενδύσεις είναι άνεπαρκείς. Βασική χρηματοδότηση της εθνικής οικονομίας δεν προέρχεται από την εγχώρια άποταμίευση, αλλά από την αμερικανική βοήθεια. Έκφραση της άδυναμίας νά σταθεροποιηθεί ή εθνική οικονομία ήταν οι συνεχείς ύποτιμήσεις του εθνικού νομίσματος. Μέσα σε 8 χρόνια, 1945-1953, ή δραχμή ύποτιμήθηκε 7 φορές. Από τό 1944 έως τό 1953, ή δραχμή ύποτιμήθηκε συνολικά κατά 99,27% έναντι της αγγλικής στερλίνας και κατά 99,50% έναντι του αμερικανικού δολλαρίου.

ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ με τις αντιθέσεις στον χώρο της έξουσίας, μιά σειρά αποφασιστικών άνακατατάξεων έπιτελούνται στους κατώτερους χώρους της κοινωνικής ιεραρχίας. Η συνεχιζόμενη ανεπάρκεια των παραγωγικών επενδύσεων, κατά την έποχή αυτή, έχει σαν συνέπεια ότι ένα σημαντικό μέρος των περιθωριοποιημένων λαϊκών στρωμάτων της κατοχής συνεχίζει νά διαβιώνει μέσα σε συνθήκες κοινωνικού αποκλεισμού. Στα στρώματα αυτά, καινούρια περιθωριοποιούμενα στοιχεία έρχονται νά προστεθούν. Στίς παρυφές της πρωτεύουσας και των άλλων άστικών κέντρων συνωστίζονται τά πλέον έτερόκλητα στοιχεία. Ξεπεσμένα και άταξινόμητα κοινωνικά ύπολείμματα της κατοχής, ξεριζωμένοι από έμφύλιον πόλεμον. Άγροτες ξεσπιτωμένοι, όρεινοί βορειοελλαδίτες, μικροασίτες πρόσφυγες, άνεργοι κάθε προέλευσης, ύποαπασχολούμενοι. Οι περισσότεροι απ' αυτούς ζούν ανεπάγγελτοι, παρασιτικά, εις βάρος των εγκατεστημένων κατοίκων των πόλεων ή εις βάρος του δημόσιου προϋπολογισμού⁽³⁾. Επιβιώνουν άπλως, χωρίς νά τους παρέχεται ή παραμικρή δυνατότητα για παραγωγική άξιοποίηση. Η ελληνική κοινωνία στίς αρχές των έτών 1950, έχει βέβαια λύσει τό πρόβλημα των βασικών πολιτικών επιλογών, όμως βρίσκεται ακόμη σε μιά έναγώνια αναζήτηση του νέου ύποδείγματος των κοινωνικών σχέσεων, των σχέσεων έξουσίας, των οικονομικών σχέσεων. Φαίνεται ότι αυτή ή βραδεία αναζήτηση, με τους συνεχείς πειραματισμούς και τις άποτυχίες, ξεσπάει μονίμως εις βάρος των ξεπεσμένων, περιθωριακών και περιθωριοποιούμενων πληθυσμών, στίς παρυφές των άστικών κέντρων.

ΑΠΟ την άλλη πλευρά υπάρχει τό πρόβλημα της ελληνικής επαρχίας και του άγροτικού κόσμου ειδικότερα. Η ύπαιθρος, ενώ στην κατοχή είχε γνωρίσει μιά περίοδο σχετικής άκμης λόγω του έξευτελισμού του εθνικού νομίσματος και λόγω των

γενικότερων πολιτικών συνθηκών, μετά την άπελευθέρωση περνά σε μία διαδικασία διαρκούς φθοράς. Ο έμφύλιος πόλεμος τήν ύπαιθρο ακριβώς καταστρέφει πρώτα απ' όλα. Οι ύλικές ζημιές συμβαδίζουν με την εξασθένηση του πληθυσμού. Εξασθένηση που οφείλεται τόσο στις ανάγκες των πολεμικών επιχειρήσεων, όσο και στους λόγους ασφάλειας των κατοίκων. Η προϊούσα όμαλοποίηση της ζωής στην ύπαιθρο πραγματοποιείται με τη μαζική εγκατάλειψη της από δεκάδες χιλιάδες αγροτών, οι οποίοι εγκαταλείπουν έτσι, χωρίς να τό θέλουν, τό πρώτο σημαντικό μεταπολεμικό ρεύμα αστυφιλίας. Η ύπαιθρος εγκαταλείπεται, χωρίς όμως αυτό νά οδηγεί σε μία καινούρια διαδικασία πολεοδόμησης στους χώρους των αστικών κέντρων. Οι έσωτερικοί μετανάστες συσσωρεύονται άπλως στά περιθώρια των πόλεων, όπου εκεί νιώθουν σχετικά περισσότερη ασφάλεια, χωρίς όμως και νά ένσωματώνονται στην οικονομική ζωή των χώρων αυτών. Μέ τόν τρόπο αυτό, οι αντίφασεις στην ύπαιθρο (πού τόσο είχαν λειτουργήσει από την κατοχή) αποδυναμώνονται, έκτονώνονται. Αντίθετα, οι καινούριες δυναμικές αντιφάσεις της ελληνικής κοινωνίας συγκεντρώνονται πλέον στους αστικούς χώρους, ενώ οι κύκλοι της έξουσίας άδημονούν μέσα σ' ένα άδιέξοδο προοπτικής πού γίνεται όλο και πιο αίσθητό.

ΤΟ ΝΕΟ κοινωνικό συμβόλαιο, ικανό ν' άποσπάσει τή συγκατάθεση της πλειοψηφίας των κοινωνικών στρωμάτων καθυστερεί. Ο ελληνικός μικρο-καπιταλισμός αποβλέπει σ' ένα σύστημα, έντός του οποίου θά έχει ο ίδιος έναν αποφασιστικό - ή τουλάχιστο σημαντικό - λόγο στή λήψη των αποφάσεων. Η επιδίωξη αυτή εμφανίζεται γιά τόν μικρο-καπιταλισμό σάν όρος, άπολύτως άπαραίτητος γιά τήν περαιτέρω εξέλιξη του και, ταυτοχρόνως, σάν δικαίωση των άγώνων του κατά της άριστοράς και των "φορέων της κοινωνικής άνατροπής". Τό καινούριο σύστημα, κατά τήν προοπτική αυτή, πρέπει νά έχει ένα χαρακτήρα έντονα προστατευτικό - πατριαρχικό - λαϊκιστικό, όπου τό κράτος θά τείνει νά συγχωνευθεί σε έναίο σώμα με τό μικρο-καπιταλιστικό πλέγμα. Ο ελληνικός μικρο-καπιταλισμός δέν μπορεί νά ελπίζει ότι θ' αναπτύξει ποτέ διακεκριμένες μεγάλες μονάδες παραγωγής, γι' αυτό και είναι ύποχρεωμένος νά φαντάζεται τήν εξέλιξη του με ένα μάλλον «όμαδικό» τρόπο. Η «όμαδικότητα», στην περίπτωση αυτή, έχει τήν έννοια ότι ο τύπος της επιδιωκόμενης ανάπτυξης αναπτύσσει όχι ξεχωριστές μεγάλες μονάδες παραγωγής, αλλά τό άδιευκρίνιστο συνονθύλευμα πού προκύπτει από τή σύμμιξη του κράτους με τόν κοινότοπο των μικρο-καπιταλιστικών σχέσεων. Στην περίπτωση αυτή, τό κράτος είναι άπαραίτητο όχι γιά νά περιφρουρήσει συμφέροντα διαμορφώνόμενα στόν χώρο της ιδιωτικής οικονομίας, αλλά γιά νά διαπλάσσει τίς προϋποθέσεις γιά τήν ανάπτυξη του άπρόσωπου πλέγματος των μικρο-συμφερόντων πού βρίσκονται ένσωματωμένα στις ποικιλότροπες κρατικές λειτουργίες. Μ' άλλα λόγια, ή λαϊκιστική χρησιμοποίηση του κράτους αντιπροσωπεύει γιά τόν ελληνικό μικρο-καπιταλισμό τή έποχης εκείνης όχι μία άπλή δυνατότητα επιλογής, αλλά μία όργανική ανάγκη, τή μοναδική έπίδοδα του.

ΑΠΟ τήν άλλη πλευρά, οι έλληνες παραδοσιακοί άστοί επιδιώκουν ένα σύστημα, στό όποιο τό κράτος θά άσκει ένα όλο φιλελεύθερο και μάλλον έπικουρικό. Δέν είναι δυνατόν, πιστεύουν, τό κράτος, ύποκύπτοντας στις πιέσεις των μικροαστών, νά διαμορφώσει μία τόσο λεπτολόγα και σχολαστική προστατευτική πολιτική, πού θ' άποβαίνει έμπόδιο στην έλευθερία κινήσεων των ιδιωτών μεγαλοκεφαλαιούχων, τόσο του έσωτερικού όσο και του έξωτερικού. Έξ άλλου, ένα τόσο έντονα προστατευτικό-πατερναλιστικό σύστημα θά κινδύνευε νά οδηγήσει τήν Ελλάδα σε μία διεθνή άπομόνωση (βλ. τά παραδείγματα του Ντυβαλιέ στην Αίτή, του Σαλαζάρ στην Πορτογαλία κ.λπ.) και νά έμπνεύσει έναντίον της τή δυσπιστία των διεθνών κύκλων του κεφαλαίου. Άς σημειωθεί ότι ή δυσπιστία των κεφαλαίουχων και των διεθνών χρηματιστικών κύκλων έναντι της Ελλάδας πρό του 1953 οφείλετο επίσης και στό ότι, καθ' όλη τή μεταπολεμική περίοδο, τό ελληνικό κράτος

άκούσε πάνω στις έξωτερικές σχέσεις της ελληνικής οικονομίας έναν αυστηρότατο έλεγχο και επέβαλλε μία σειρά από σπουδαίους περιορισμούς (ποσοτώσεις κ.λπ.).

Ο ΙΔΙΩΤΙΚΟΣ μεγαλοεπιχειρηματίας έδλεπε τήν ανάπτυξη του μέσα από τήν έλευθερία των συναλλαγών και μέσα από τήν άπεριόριστη ανάπτυξη των ιδιωτικοοικονομικών σχέσεων, μέσα από τήν πλήρη έλευθερία της ιδιωτικής επιχειρηματικής πρωτοβουλίας και από τή διαμόρφωση εργασιακών σχέσεων μέ βάση τήν άπόλυτη έλευθερία βουλίσσεως των συμβαλλομένων μερών. Θά πρέπει άσφαλώς νά παραδεχθούμε ότι μέσα στην προοπτική του φιλελευθερισμού αυτού, ο ελληνικός μικρο-καπιταλισμός ήταν ύποχρεωμένος νά μειονεκτεί και νά αισθάνεται σάν σε διαρκή άπειλή. Η άπόλυτη έλευθερία των συμβάσεων, ενώ γιά τόν πρώτο εσήμαινε δύναμη, γιά τόν δεύτερο εσήμαινε αδυναμία. Ο μικρο-καπιταλισμός είχε προέλθει μέσα από συνθήκες όπου ή παρουσία του κράτους έδάρυνε ιδιαίτερα στην οικονομία. Τό εκ γενετής αυτό χαρακτηριστικό είχε σάν συνέπεια τήν όργανική ανάγκη γιά κρατική ύποστήριξη σε όλα τά δήματα της μετέπειτα πορείας του. Τό κράτος, ο πρώτος τό ήθελε γιά άμυνα, ενώ ο δεύτερος γιά επίθεση. Γιά όπισθοφυλακή ο ένας, γιά έμπροσθοφυλακή ο άλλος. Η αντίφαση άνάμεσα στις δύο προοπτικές έμοιαζε σάν άνυπέρβλητη και άναπόφευκτα οδηγούσε σε ένα νέο κοινωνικό άδιέξοδο, τό όποιο επιδεινώνετο με τή συνεχιζόμενη μαζική περιθωριοποίηση των πληθυσμών στις άστικές κέντρων. Παράλληλα, τό άδιέξοδο έπαιρνε ακόμη μεγαλύτερες διαστάσεις εκ του ότι, ενώ γιά τους μεγαλοκεφαλαιούχους τό πρόβλημα ήταν σχεδόν έμπορικής φύσεως, γιά τά μικρο-καπιταλιστικά στρώματα έτίθετο σάν ένα κάρδιο ζήτημα ζωής ή θανάτου.

ΜΕΣΑ στό κλίμα των διαγραφόμενων αντιθέσεων ως προς τίς προοπτικές της μεταπολεμικής κοινωνίας, δέν είναι εύκολο ν' άγνοήσουμε τόν όρόλο του άπρόσωπου κρατικού μηχανισμού καθ' έαυτού. Κατ' άρχήν, στην ελληνική κοινωνία, αντίθετα μέ τά ισχύοντα στό κλασικό υπόδειγμα του καπιταλισμού, τό κράτος δέν ήταν ποτέ τόσο διαφανές, χωρίς όντότητα, ώστε ή άποκλειστική αναφορά στις κοινωνικές τάξεις νά έξαντλεί και τό δικό του πρόβλημα. Ο κρατικός μηχανισμός, ακριβώς λόγω του άπρόσωπου χαρακτήρα του, είχε από πολύ νωρίς αναπτύξει μία δραστηριότητα πού δέν ήταν δυνατόν ν' αναχθεί σε καμία από τίς λειτουργίες των κατ' ίδίαν κοινωνικών κατηγοριών. Τό κράτος είχε έτσι σιγά-σιγά μεταμορφωθεί τό ίδιο σε μία ιδιότυπη κοινωνική κατηγορία. Χωρίς άμφιβολία, ή ανάπτυξη του είχε συνδεθεί με τήν επιδίωξη της γενικής κοινωνικής ίσορροπίας του συστήματος, από τήν όποία πάντως ή άστική τάξη άντλούσε τό μέγιστο όφελος. Όμως, παρ' όλα αυτά, ή επιδίωξη της γενικής ίσορροπίας οδηγούσε σε μία όλο και μεγαλύτερη, ποσοτικά και ποιοτικά, κρατική παρέμβαση, μέ άποτέλεσμα μία άνελασθητή, θραδεία αλλά σταθερή, μετατόπιση ενός μέρους των όφελιμάτων της άστικής τάξης ύπέρ του άπρόσωπου κρατικού μηχανισμού ως τέτοιου. Έξ άλλου, τό κράτος έπέδωκε όχι μόνο τήν ίσορροπία, αλλά και τήν καινοτομία, τήν ανανέωση του συνολικού κοινωνικού οικοδομήματος. Έτσι, τό κράτος ήταν ύποχρεωμένο ν' αναπτύσσει μία καθαρά δική του όντότητα, άδιαφανή, ιδιόρρυθμη και ούσιαστική. Μήπως και αυτή ή ύστερη ανάπτυξη της μικρο-καπιταλιστικής διάστασης της ελληνικής κοινωνίας, πού στην πραγματικότητα είχε άρχισι από τά 1930, δέν θά έπρεπε νά έρμηνευθεί σάν μία περίπτωση πού ένίσχυσε ακόμη περισσότερο τόν έξισοροποιητικό-άνανεωτικό όρόλο του κράτους;

ΟΛΟΚΛΗΡΗ ή ιστορία του νεοελληνικού κράτους είναι ιδιαίτερα συνδεδεμένη με τήν επιδίωξη του άστικού μετασχηματισμού της κοινωνίας, τόσο διότι τά μέσω αυτού έξφραζόμενα μικρο-καπιταλιστικά στρώματα αποβλέπουν σ' αυτή τήν πορεία σάν τόν μοναδικό δρόμο γιά τή δική τους ανάπτυξη, όσο και διότι τό ίδιο τό κράτος, ως άπρόσωπος μηχανισμός, τείνει νά επιβεβαιωθεί μέσα από τή χειραγώγηση του μεγάλου μεταπρατικού κεφαλαίου. Στή διαδικασία τού άστικού μετασχηματισμού τά έπιτευχθέντα άποτελέσματα ήταν συχνά πολύ

λιγότερα από τις επιδιώξεις της κρατικής πολιτικής, χωρίς όμως αυτό να είναι άρκετό για ν' αλλοιώσει τον χαρακτήρα του νεοελληνικού κράτους. Ο μόνιμος αυτός προσανατολισμός του ελληνικού κράτους οφείλεται τόσο σε λόγους ιστορικούς (που συνδέονται με την ανάπτυξη των μικροαστικών στρωμάτων) όσο και σε λόγους θεωρητικούς (που συνδέονται με το ειδικό βάρος της κρατικής οντότητας μέσα στην περιθροένα μεταπρατική ατμόσφαιρα).

ΣΤΗΝ αντίγνωση που προέκυψε ως προς τις προοπτικές της μεταπολεμικής κοινωνίας, το κράτος - ήτοι οι δημόσιοι λειτουργοί και οι ιθύνοντες, που ή θέση τους δέν τους συνδέει με ειδικά ιδιωματικά συμφέροντα κείμενα εκτός του χώρου της διοικητικής μηχανής - είχε θεθεί ως κατ' αρχήν την τάση να υποστηρίξει τη μικρο-καπιταλιστική άποψη. Αυτή η προοπτική του υπέσχετο τη μεγιστοποίηση του ξεχωριστού δυναμικού του μέσα στην κοινωνία και παράλληλα ήταν εκείνη που διεσφάλιζε σχετικά περισσότερες τις δυνατότητες για έναν παραγωγικό μετασχηματισμό της κοινωνίας.

ΠΑΡ' ΟΛΑ αυτά, ως κράτος, δέν ήταν δυνατόν να παραγνωρίσει τις συνέπειες από μία ένδεχόμενη διεθνή απομόνωση της Ελλάδος, από μία χαλάρωση των διεθνών οικονομικών σχέσεων, από ένα μοιχολαζ της ελληνικής οικονομίας εκ μερών των μεγάλων κεφαλαιούχων και των διεθνών χρηματιστικών κύκλων. Το κράτος, παρά τις συμπάθειες που έτρεφε, έπρεπε να λάβει υπ' όψη του όλα αυτά τα ένδεχόμενα. Και βέβαια, από την άποψη αυτή, ένας συμβιβασμός των αντιτιθέμενων απόψεων θά ήταν αναπόφευκτος. Οι αντιμαχόμενοι παράγοντες συνειδητοποιούσαν αυτή την ανάγκη όλο και περισσότερο, ώστε το σπουδαιότερο πρόβλημα να τίθεται πλέον ως προς τις βάσεις του αναμενόμενου συμβιβασμού.

ΚΙ ΟΜΩΣ η συμβιβαστική διατύπωση των επιλογών της μεταπολεμικής κοινωνίας και εξουσίας καθυστερούσε, έφ' όσον

μάλιστα και ο πολιτικός φορέας αυτού του συμβιβασμού ήταν ακόμη αδιαμόρφωτος. Η διαιώνιση του αδιεξόδου απειλούσε με κατάρρευση ολόκληρο το μεταπολεμικό μικρο-καπιταλιστικό πλέγμα. Και παράλληλα, η κατάσταση αυτή απειλούσε να θέσει σε κίνηση τις μεγάλες περιθωριοποιημένες μάζες στους αστικούς χώρους. Η αδιμονία και ο έκνευρισμός, μέσα στην αυξανόμενη άθλιότητα των πληθυσμών αυτών, δημιουργούσαν προϋποθέσεις για επικίνδυνους δυναμικούς παροξυσμούς στα πρόθυρα των αστικών κέντρων.

ΠΑΡ' ΟΛΑ αυτά, οι παραδοσιακοί μεγαλοκεφαλαιούχοι δέν έπαιναν να επιδιώκουν μονίμως ασφαλείς τοποθετήσεις των κεφαλαίων τους στο έξωτερικό. Το κράτος έφερε μόνο του το βάρος της φροντίδας για την εξομάλυνση, ενώ ο ελληνικός μικρο-καπιταλισμός εξέδιζε λύσεις για την επιδίωσή του.

ΟΙ ΚΙΝΗΣΕΙΣ μέσα στον στρατό κατά την περίοδο αυτή, 1949-1953, πρέπει να εγγραφούν στα πλαίσια της γενικής ανησυχίας ως προς τη διατύπωση των βάσεων της νέας μορφής της εξουσίας. Με τη λήξη του εμφύλιου πολέμου (Αύγουστος 1949), ένας σημαντικός αριθμός εθνικιστών αξιωματικών δρόθηκαν μπροστά στην απογοητευτική και αδιέξοδη κοινωνική πραγματικότητα, εν όνόματι της οποίας είχαν πολεμήσει. Η απομυθοποίηση της πραγματικότητας αυτής συνέβαλε ασφαλώς στην πύκνωση των τάξεων των συνωμοτικών στρατιωτικών κινήσεων, των οποίων άλλωστε οι πυρήνες προϋπήρχαν ήδη από το 1943-45. Η χαρακτηριστική κίνηση του ΙΔΕΑ φαίνεται ότι ανδρώθηκε ακριβώς κατά την περίοδο αυτή(*). Τα μέλη της, σύμφωνα με τις καταστατικές αρχές της, ήταν αξιωματικοί μέχρι και του βαθμού του ταγματάρχου(*). Στο πρόγραμμα της κίνησης αυτής στιγματίζεται «η σαπίλα της πολιτικής ήγερσίας, της οποίας το κομματικό συμφέρον και η ιδιοτέλεια εγγίζουν τα όρια της Προδοσίας». Διευκρινίζεται ακόμη ότι το μόνο δραστικό φάρμακο για τη σήψη της ελληνικής κοινωνίας είναι

ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ - ΠΗΓΕΣ

DESCARTES

Λόγος περί της Μεθόδου
Είσαγωγή - Μετάφραση - Σχόλια
ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ ΧΡΗΣΤΙΔΗΣ
δρχ. 200

KANT

Κριτική του Καθαρού Λόγου(ΑΙ)
Είσαγωγή - Μετάφραση - Σχόλια
ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΓΙΑΝΝΑΡΑΣ
δρχ. 200

KIERKEGAARD

Η Επανάληψη
Είσαγωγή - Μετάφραση - Σχόλια
ΣΟΦΙΑ ΣΚΟΠΕΤΕΑ
δρχ. 350

WITTGENSTEIN

Φιλοσοφικές Έρευνες
Είσαγωγή - Μετάφραση - Σχόλια
ΠΑΥΛΟΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗΣ
δρχ. 250

SARTRE

Το Είναι και το Μηδέν(ΑΙ)
Είσαγωγή - Μετάφραση - Σχόλια
ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΠΑΓΙΩΡΓΗΣ
δρχ. 250

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΠΑΖΗΣΗ

ή δικτατορία του στρατού, δηλ. «της δυνάμεως που έχυσε ποταμούς αίματος δια την σωτηρίαν του Έθνους», της δυνάμεως που υπήρξε «ο πρωτεργάτης της σωτηρίας της Πατρίδος» και που αποτελεί «τόν μόνον υγιή οργανισμόν εις τό Κράτος σήμερον». Είναι ιδιαίτερα χαρακτηριστικό ότι ο ΙΔΕΑ στηρίχθηκε στις «δέσμες» σε όλα τα επίπεδα της οργάνωσής του. Διευκρινίζεται επίσης ότι η κίνηση δεν θά εδίσταζε να καταφύγει ακόμη και σε δολοφονίες των «επιζημιών προσώπων», προκειμένου να επιτύχει τόν τελικό θρίαμβο του «σοσιαλιστικού προγράμματος» του ΙΔΕΑ⁽⁶⁾.

ΑΠΟ τήν άποψη των συμμαχιών, ο ΙΔΕΑ, πριν περάσει σε δράση, είχε φροντίσει να εξασφαλίσει τήν κάλυψη όρισμένων πολιτικών, όπως του Σπ. Μαυρεζίνη, που όμως ούτως ή άλλως έπαιζαν μάλλον περιθωριακό ρόλο στην πολιτική διευθέτηση των κατεστημένων συμφερόντων. Επίσης, ο ΙΔΕΑ είχε επιτύχει, εάν όχι τή σύμπραξη, πάντως τήν ευμενή ούδετερότητα των Αμερικανών⁽⁷⁾. Παρ' όλα αυτά, τόν γεγονός ότι ο ΙΔΕΑ έκινε γύρω από τόν Αλ. Παπάγο φάνηκε ότι δεν ήταν άρκετο για να του εξασφαλίσει και τή συγκατάθεση του θρόνου στά σχέδιά του. Ο βασιλιάς αντιτίθετο μόνιμως στις συνωμοτικές κινήσεις μέσα στον στρατό. Οί έθνικιστές άξιωματικοί του προξενούσαν άνησυχίες, τόσο διότι οί δικτατορικές τάσεις τούς όδηγούσαν έξ αντικειμένου σε μείωση τής δικής του εξουσίας, όσο και διότι μέσα στις ειδικές έλληνικές συνθήκες οί νινήσεις αυτές ήταν συνδεδεμένες περισσότερο με τήν αμερικάνικη έπιρροή, εις βάρος τής παραδοσιακής ευρωπαϊκής.

(1). Η διάκριση ανάμεσα σε δεξιό και σε άριστερό τύπον ριζοσπαστικοποίησης δεν είναι άπλως και μόνο πολιτική, άλλ' αναφέρεται στο σύνολο των κοινωνικών λειτουργιών. Κοινό στοιχείο και στις δύο αυτές μορφές του ριζοσπαστισμού είναι ή σχετική αυτόνόμηση των μεσαίων στρωμάτων, ή οποία και συνδέεται με τή στροφή και τόν αναπροσανατολισμό του συνόλου των κοινωνικών σχέσεων προς τή μία ή τήν άλλη κατεύθυνση. Ο άριστερός ριζοσπαστισμός είναι άσφαλώς περισσότερο «δομικός», ενώ ο δεξιός είναι περισσότερο «λειτουργικός». Η κοινωνική σύνθεση διαθροώνεται στον πρώτο γύρω από τήν έννοια «τάξης», ενώ στον δεύτερο γύρω από τήν έννοια «έθνους». Από τήν άποψη αυτή, τό κράτος για τόν πρώτο είναι άπλως ένα εργαλείο ικανό να συμβάλλει σε επιδιωκόμενες αλλαγές στον χώρο των ιδιωτικών σχέσεων, ενώ για τόν δεύτερο είναι ένας κοινωνικός χώρος από τόν οποίο πρέπει όπωσδήποτε να διέλθει αυτή ή ίδια ή αλλαγή.

(2). Βλ. Στατιστική Έπετηρίδα 1954 και 1955.

(3). Βλ. Α. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ, Στρατηγική Οικονομικής Αναπτύξεως τής Ελλάδος, Αθήναι 1962. Κατά τόν συγγραφέα, στα 1950-1951, περίπου τό 1/3 του πληθυσμού ζούσε εις βάρος του κρατικού προϋπολογισμού.

(4). Βλ. έφημ. «Έλευθερία», 9 Αυγ. 1951.

(5). «Έλευθερία», 2 Σεπτ. 1951.

(6). Βλ. Έγγραφο του συνταγματάρχη Γωγούση, διευθυντή του γραφείου του Άλεξ. Παπάγου, «Έλευθερία», 6 Σεπτ. 1951.

(7). Έλευθερία, 5 Σεπτ. 1951.

ΣΤΟΝ ΙΔΕΑ αντίταχθηκε επίσης με άποφασιστικότητα ή σοβαρότερη μερίδα του κατεστημένου πολιτικού κόσμου με έπικεφαλής τόν Σοφοκλή Βενιζέλο, ο όποιος αναζητούσε έπίμονα τή λύση του πολιτικο-κοινωνικού αδιέξοδου προς κατευθύνσεις μάλλον σοσιαλδημοκρατικές, με τή σύμπραξη του στρατηγού Ν. Πλαστήρα.

ΜΕΣΑ στις συνθήκες αυτές, ή κίνηση του ΙΔΕΑ, ξεκινώντας από τά κάτω, ανεξάρτητα από τό που κατέληξε, υποχρεώθηκε να λάβει έναν κατ' αρχήν μάλλον λαϊκιστικό - όπωσδήποτε δεξιό - χαρακτήρα. Τόν χαρακτήρα αυτό τόν εξέφρασε όχι μόνο στον αντι-κατεστημένο προσανατολισμό της, αλλά κυρίως στον τρόπο με τόν όποιο επεδίωκε να χρησιμοποιήσει τόν κρατικό μηχανισμό. Έπ' αυτού θά πρέπει να υπογραμμισθεί ότι ή κίνηση αυτή των άξιωματικών αναπτύχθηκε παράλληλα με τήν προώθηση του γενικότερου κοινωνικού αδιέξοδου. Η απόγνωση των περιθωριοποιούμενων μαζών στους άστικούς χώρους συνεβάδιζε με τήν άγωνία του έλληνικού μικρο-καπιταλισμού. Οί δύο αυτές προϋποθέσεις έλειτούργησαν ώστε τό ανασταλέν στρατιωτικό κίνημα τής 31 Μαΐου 1951 να μετεξελιχθεί σε πολιτικό, μέσα στον ίδιο χρόνο, με τόν τίτλο «Έλληνικός Συναγερμός» και με ήγέτη τόν Άλέξανδρο Παπάγο. Η έξουθενωτική έκλογική νίκη του στις εκλογές του 1952 θά πρέπει να έρωμνηυθεί και υπό τό φώς των προηγούμενων διευκρινίσεων.

Η ΘΩΡΙΑΜΒΕΥΤΙΚΗ νίκη του Παπάγου στις εκλογές του 1952 δημιούργησε επί τέλους τīs ρεαλιστικές βάσεις για τόν από χρόνια αναζητούμενο συμβιβασμό, ο όποιος επρόκειτο να καθορίσει τή φυσιογνωμία τής μεταπολεμικής κοινωνίας. Με τόν Παπάγο, τό μικρο-καπιταλιστικό πλέγμα ένίσχυσε τīs θέσεις του στον έλεγχο τής κρατικής μηχανής, πράγμα που δεν ήταν δυνατόν να γίνει με τόν Σοφ. Βενιζέλο, τόν Θ. Σοφούλη, τόν Τσαλδάρη, τόν Πλαστήρα. Όμως παράλληλα, ο ίδιος ο Παπάγος φάνηκε ιδιαίτερα άνοικτός στις επιδράσεις τόσο των ξένων συμμάχων όσο και των κύκλων του μεγάλου κεφαλαίου. Για τούτο ο Παπάγος εμφανίσθηκε σαν μία προσωποποίηση του συμβιβασμού. Τόσο για να ικανοποιήσει όρισμένα αιτήματα του μικρο-καπιταλιστικού ρεύματος, όσο και για να δαμάσει τά υπόλοιπα.

Ο ΠΑΠΑΓΟΣ είχε άποκτήσει τή λαϊκιστική του διάσταση, τόσο μέσα από τήν έμπειρία τής μεταξικής δικτατορίας όσο και σαν «Στρατάρχης τής Νίκης» στον άντικομμουνιστικό άγώνα, στη διάρκεια του εμφύλιου πολέμου. Τό όνομά του είχε άρραβεί σύμβολο για τό μικρο-καπιταλιστικό στρατόπεδο, όπως και για τούς άπογοιτημένους άντικομμουνιστές άξιωματικούς, ενώ ο ίδιος άπέφραγε έπιμελώς να τοποθετηθεί με τόσο μονοσήμαντο τρόπο. Κι όμως, άκριβώς χάρι στον «λαϊκισμό» του, ο Παπάγος ήταν ο μόνος που θά μπορούσε να δαμάσει τό μικροκαπιταλιστικό ρεύμα και να τό σύρει σε λύσεις περισσότερο ρεαλιστικές, οί όποιες βεβαίως, σε τελευταία άνάλυση, δεν επρόκειτο να καταξιώσουν παρά τόν θρίαμβο τής παραδοσιακής μεγάλης άστικής τάξης και τήν κυριαρχία τής διεθνούς οικονομίας πάνω στην έλληνική.

ΑΥΤΕΣ οί προϋποθέσεις έκαναν ώστε, τό έγχείρημα του Παπάγου, που στα 1951 έμοιάζε σαν άπαράδεκτα έθνικιστικό, στα 1952 γά γίνει άνεκτό με σχετική εύκολία από τό παραδοσιακό κατεστημένο σαν «μιά κάποια λύση». Οί ίδιες αυτές προϋποθέσεις έκαναν τούς Αμερικανούς, που κατά τήν ίδια περίοδο άπεργάζοντο στην Αργεντινή τήν άπομάκρυνση του Περόν από τήν έξουσία, να ένθαρρύνουν στην Ελλάδα τήν παραχώρηση τής έξουσίας στον Παπάγο. Για τούς ίδιους λόγους, ή κίνηση του «Έλληνικού Συναγερμού» επέτυχε να εμφανισθεί σαν έκφραση τής συμμαχίας ενός πολύ μεγάλου πλήθους έτερόκλητων στοιχείων. Τό μέγεθος τής έκλογικής νίκης του στα 1952 όφείλεται άκριβώς στο, ότι εξέφρασε μιά τόσο μεγάλη συμμαχία. Με τόν τρόπο αυτό, ή έστω και προσωρινή λύση του πολιτικού προβλήματος έθεσε επί τέλους τīs βάσεις για μιά κάπως μονιμότερη ρύθμιση των οικονομικών και κοινωνικών σχέσεων στην μεταπολεμική Ελλάδα.

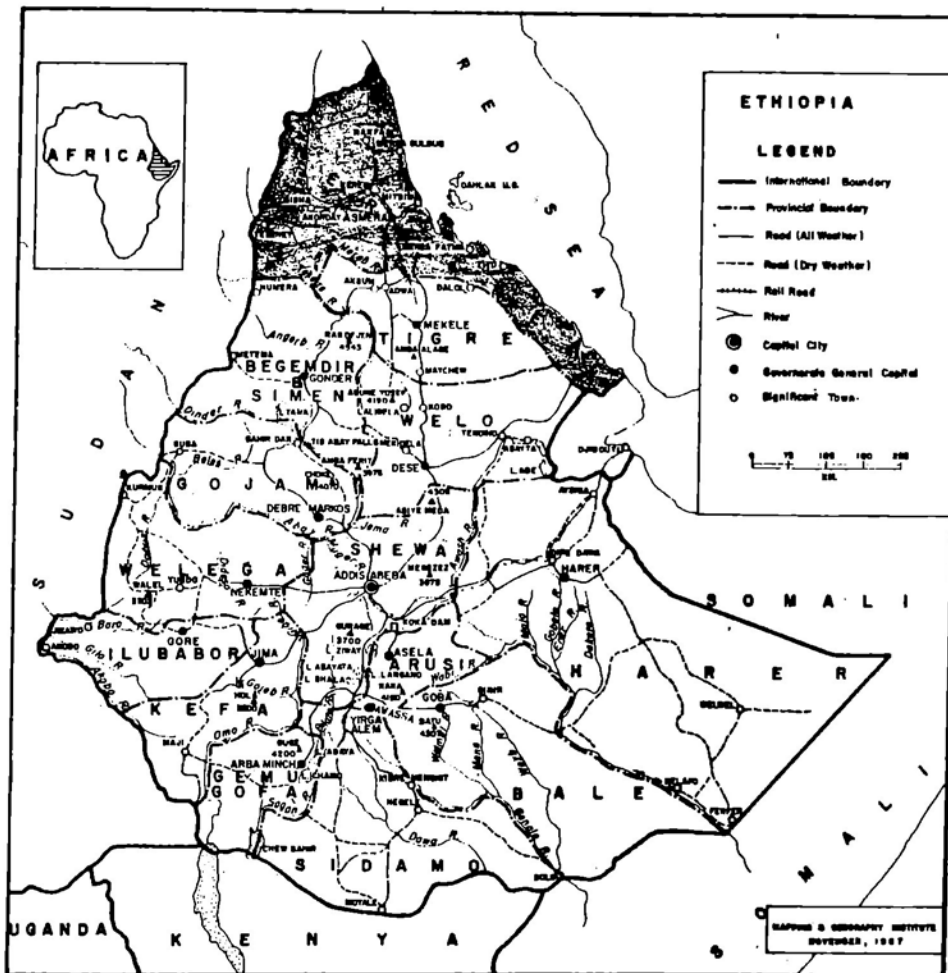
ΕΘΝΙΚΗ ΔΙΕΥΡΥΣΗ, ΔΕΥΤΕΡΑ ΚΥΡΙΑΤΑ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΔΙΕΚΥΒΕΡΝΗΣΗ, ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

ΕΞΟΡΜΗΣΗ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟ ΟΡΓΑΝΟ ΑΡΧΩΝ ΤΟΥ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΥ ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΣ

Έβδομαδιαίο

όργανο άρχών του ΠΑΣΟΚ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΦΛΕΒΑΡΗ ΣΤΙΣ ΕΚΤΕΛΕΣΕΙΣ ΤΟΥ ΜΠΑΝΤΙ

Χάρτης της Αιθιοπίας. Μέ μαύρο σημειώνεται η Έρυθραία. Η θέση της στη δυτική ακτή της Έρυθράς θάλασσας την κάνει ένα από τα σημαντικότερα σημεία της παγκόσμιας στρατηγικής.

ΑΙΘΙΟΠΙΑ: ΑΦΙΕΡΩΜΑ

Η «άγνωστη» Αιθιοπία πέρασε σχεδόν σάν κεραυνός από τις στήλες του ελληνικού τύπου με την ευκαιρία των πρόσφατων εκτελέσεων μέσα στους κόλπους του PMAC, του Στρατιωτικού Συμβουλίου που κυβερνά τη χώρα από την ανατροπή (Σεπτέμβρης 1974) του αυτοκράτορα Χαϊλέ Σελάσιε. Έγινε ξαφνικά ολοσέλιδη είδηση για να εξαφανιστεί ύστερα από δυό μέρες αφήνοντας την κοινή γνώμη έμβρόντητη να ψάχνει για το «μίτο» που θα την οδηγούσε τελικά στο να καταλάβει τι πραγματικά έγινε.

Τό «ΑΝΤΙ» δημοσιεύει σήμερα ένα «μικρό αφιέρωμα» στην Αιθιοπία με στόχο να βοηθήσει τον αναγνώστη στην κατανόηση των τελευταίων εξελίξεων.

● Ο συνεργάτης μας Γιώργος Τσαλακός, που δρέθηκε στην Άντις - Αμπέμπα τέλη του περα-

σμένου χρόνου, αναλύει τη σημερινή κατάσταση κάτω από τό φως των τελευταίων εκτελέσεων. Παρουσιάζει επίσης μία συνέντευξη με τον αιθίοπα πρεσβευτή στη Άθήνα κ. Kebede Gebre Wolde.

● Ο συνεργάτης μας Γιώργης Έλυζαίος γράφει για την Έρυθραία και τον αγώνα του λαού της για αυτοδιάθεση - ανεξαρτησία.

Δημοσιεύουμε ακόμα:

● Δυό απόρρητες επιστολές του συνταγματάρχη Μενγκίστου που φωτίζουν τις τελευταίες εξελίξεις.

● Μία συζήτηση με αιθίοπες φοιτητές που σπουδάζουν στην Άθήνα.

● Ένα χρονικό των εξελίξεων.

Μέσα στο άλλοτε Ίωβιλαίο Παλάτι του αυτοκράτορα Χαϊλέ Σελάσιε, τώρα Παλάτι της Επανάστασης, στην Αντίς-Αμπέμπα, και μέσα σ' ένα πλήθος επίσημων και διπλωματικών μιά αρκετά «ύψηλη» ανατολικοευρωπαϊκή διπλωματική πηγή μου έλεγε τόν περασμένο Οκτώβρη: «Γιὰ τήν ώρα είμαστε αρκετά ασφαλείς εδώ μέσα. Δέν προβλέπονται αλλαγές γιά τίς επόμενες σαράντα οκτώ ώρες...» Πιό κεί στην ίδια αίθουσα ή «τριανδρία» πού κυβερνούσε τήν Αίθιοπία, επικεφαλής τού PMAC, ο στρατηγός Τεφέρι Μπάντι, πρόεδρος, ο συνταγματάρχης Μενγκίστου Χάιλε Μάριαν, πρώτος αντιπρόεδρος, και ο συνταγματάρχης Άτναφού Άμπάτε, δεύτερος αντιπρόεδρος, σωληλοί δεχόντουσαν τό χαιρετισμό διαφόρων ξένων αντιπροσωπειών.

Τρείς ακριβώς μήνες αργότερα ο στρατηγός Τεφέρι Μπάντι και άλλοι επτά αξιωματικοί, όλοι τους μέλη τού PMAC, έκτελούνται μέσα στην αίθουσα πού συνεδρίαζε τό Στρατιωτικό Συμβούλιο και κατηγορούνται γιά «άντεπαναστατικές ενέργειες σέ συνεργασία μέ τή CIA και τίς αντιδραστικές δυνάμεις». Τό σκηνικό είναι απαρράλλακτα τό ίδιο και ή εικόνα έχει επανειλημμένα ξαναπαιχθεί, όπως στην περίπτωση τού στρατηγού Άμάν Μίκαελ Άντόμ και άλλων 60 αξιωματικών. Πίσω απ' όλες αυτές τίς «έκκαθαρίσεις» δρέθηκε πάντα ό κοντόσωμος 37ετής συνταγματάρχης Μενγκίστου Μάριαν, ένας σκληρός στρατοκράτης έθνικιστής, πού δέν ξέρει βέβαια πολλά πράγματα, απολαύει όμως τής απόλυτης έμπιστοσύνης των μεσαίων αξιωματικών. Στά παρασκήνια βρίσκεται ό «θεωρητικός καθοδηγητής» τού Μενγκίστου, ό Χάιλε Φίντα, και ή παρέα του, μιά ομάδα διανοουμένων πού αποτελούν τό Γραφείο γιά τήν Όργάνωση τού Λαού και πού όλοι τους έχουν σπουδάσει στο έξωτερικό. Σ' αυτούς όφείλεται τό πρόγραμμα τού «αίθιοπικού σοσιαλισμού»...

Ή «Επανάσταση τού Φλεβάρη»

Όταν τό Φλεβάρη τού 1974 ό λαός τής Αίθιοπίας ξεσηκώθηκε μέ άφορμή τήν αύξηση τής τιμής διαφόρων προϊόντων — οί όδηγοί ταξί, οί δάσκαλοι και άλλοι εργαζόμενοι κατέβηκαν σέ άπεργία διαρκείας μέ αποτέλεσμα νά παραλύσει ή Αντίς-Αμπέμπα — τά αίτήματα ήταν κατά πολύ ευρύτερα από τή ματαίωση των αύξήσεων. Ήδη οί φοιτητές τής Αντίς-Αμπέμπα ζητούσαν νά δοθεί «ή γή στους καλλιεργητές της» (land to the tiller). Τά θεμέλια αιώνων τού φεουδαρχικού καθεστώτος έτρεζαν και τό πρόβλημα τής εξουσίας έμπαινε πιά ξεκάθαρα γιά τίς αίθιοπικές μάζες, όπως συμβαίνει συνήθως στίς άφροασιατικές χώρες, όπου τό στάδιο τής αστικοποίησης δέν ύπάρχει, και έκφράζονταν μέ τό σύνθημα γιά «Προσωρινή Λαϊκή Κυβέρνηση». Ή έλλειψη οργανωμένων φορέων των πρωτογενών κοινωνικών δυνάμεων, πού όφειλόταν μέ τή σειρά τής στην καταπιεστική αστυνομική δομή τού φεουδαρχικού καθεστώτος τού Χαϊλέ Σελάσιε, όδήγησε στή λύση τού προβλήματος «εξουσία» μέ τό πέρασμά της στο στρατό, τή μόνη οργανωμένη δύναμη πού ύπήρχε σ' εκείνη τή φάση, και πού στην άρχή δέν ήξερε τί νά τήν κάμει.

Ό στρατός άρχισε νά παίζει ρόλο στίς αίθιοπικές εξελίξεις πολύ πρίν τήν παύση τού Χαϊλέ Σελάσιε μέ τό σχηματισμό τής λεγόμενης Συντονιστικής Έπιτροπής (Co-Ordinating Committee) από αντιπροσώπους των Ένόπλων Δυνάμεων, τής Αστυνομίας και τού λεγόμενου Στρατού των Παραμεθορίων Περιοχών, πού δέν ήταν τίποτε άλλο παρά μιά «φρουρά» των φεουδαρχών και τής άριστοκρατίας γιά τή διαφύλαξη των κτημάτων και περιουσιών τους στίς επαρχίες από τή βίαιη κατάληψή τους από έξεγερμένους άγρότες.

Ή πρώτη φάση τής «Επανάστασης τού Φλεβάρη» (Φλεβάρη-Σεπτέμβρη 1974) καθορίζεται βασικά από δύο αντιμετώπιες δυνάμεις. Από τή μιά είναι οί τεράστιες άγροτικές μάζες, μιά μικρή νεαρή εργατική τάξη πού δείχνει έναν άπέραντο δυναμισμό και οί φοιτητές. Από τήν άλλη βρίσκεται τό φεουδαρχικό κατεστημένο και ή άριστοκρατία μέ τίς ξένες

συμμαχίες τους. Ό στρατός έμφανίζεται σ' ένα ρόλο διαιτητή πού δείχνει μερικές φορές μεροληψία υπέρ τής μιάς πλευράς. Οί άπόπειρες τού Χαϊλέ Σελάσιε νά κρατηθεί στην εξουσία κάνοντας «μερικές παραχωρήσεις» όπως ή αλλαγή τής κυβέρνησης Βόλντε μέ τήν κυβέρνηση Μακόννεν και αύτης μέ τήν κυβέρνηση Ίμρου, βρίσκουν τή Συντονιστική Έπιτροπή σύμφωνη. Οί στρατιωτικοί συνεργάζονται μέ τόν αυτοκράτορα γιά τό ξεπέραςμα τής κρίσης. Ή σύνθεση τής Σ.Ε. είναι τέτοια ώστε νά έξυπακούει μιά πλήρη σύγχυση σέ ό,τι άφορά τό ρόλο και τό πρόγραμμά της. Τά κρυσταλλώματα όμως μέσα στους κόλπους της είναι ήδη από τήν περίοδο αύτή ένα γεγονός και άργότερα, μέ τόν όριστικό παραμερισμό τού Χαϊλέ Σελάσιε, θά σχηματοποιηθούν σέ συγκεκριμένες «τάσεις». Τά επικρατούντα στοιχεία είναι γιά τήν ώρα οί μεγάλοι αξιωματικοί, οί στρατηγοί μέ άδιευκρίνιστη μετριοπαθή τοποθέτηση πού επιθυμούν ν' αποφύγουν τήν όξυνση. Οί μικροί και μεσαίοι αξιωματικοί δέν παίζουν ακόμα κανένα ρόλο. Ένώ οί καθημερινές λαϊκές κινητοποιήσεις αποδυναμώνουν τήν εξουσία τού αυτοκράτορα ή εξουσία περνά σταδιακά στα χέρια τής Συντονιστικής Έπιτροπής, πού προσπαθεί νά βρεθεί στο ρυθμό τού λαϊκού κινήματος, πράγμα πού πετυχαίνει πρós στιγμή στίς 12 Σεπτέμβρη...

Στίς 12 Σεπτέμβρη 1974 ό αυτοκράτορας Χαϊλέ Σελάσιε παύεται, τό σύνταγμα τού 1955 άνατέλλεται και τή θέση τού ανωτάτου άρχοντος καταλαμβάνει ένα συλλογικό όργανο. Είναι ή Σ.Ε. διευρυμένη μέ εκλεγμένους αντιπροσώπους από όλες τίς μονάδες τού αίθιοπικού στρατού, πράγμα πού σημαίνει τήν ίσχυροποίηση τής θέσης των μικρών αξιωματικών. Προηγούμενα οί δυό αίθιοπικές μεραρχίες πού σταθμεύουν στην Άσμάρα, πρωτεύουσα τής Ερυθραίας, είχαν στασιάζει παρουσιάζοντας έναν κατάλογο μέ πολιτικές διεκδικήσεις. Τό νέο αυτό όργανο ονομάζεται «Προσωρινό Στρατιωτικό Διοικητικό Συμβούλιο» (Provisional Military Administrative Council-PMAC) και συγκεντρώνει όλη τήν εξουσία στα χέρια του. Επικεφαλής βρίσκεται ό στρατηγός Άμάν Μίκαελ Άντόμ, πού στηρίζει τή θέση του στην ύποστήριξη των άλλων όμοιοδόθμων του. Μετριοπαθής, σαφέστατα φιλοδυτικός, δέν έχει άπολύτως καμιά σχέση μέ τά όσα ό λαός διεκδικεί καθημερινά στους δρόμους. Είναι χαρακτηριστικό των πρόσανατολισμών

Ό συνεργάτης μας Γ. Τσαϊνός ανταλλάσσει χειραψία μέ τό σημερινό ισχυρό άνδρα τής Αίθιοπίας συνταγματάρχη Μενγκίστου Χάιλε Άλ Μάριαν, τότε α' αντιπρόεδρο τού PMAC. Δίπλα του (μέ τά γυαλιά) ό έκτελεσθείς στρατηγός Τεφέρι Μπάντι, τότε πρόεδρος τού PMAC, και δεξιά ό συνταγματάρχης Άτναφού Άμπάτε, υπ' αριθ. 2 ισχυρό πρόσωπο σήμερα. Στην άκρη άριστερά ό Γιουνάφ Έλ Ζεμπάι, γεν. γραμματέας τής AAPSO. Ή φωτογραφία πάρθηκε κατά τό πρόσφατο ταξίδι τού συνεργάτη μας στην Αίθιοπία.

Όταν όλα πήγαιναν καλά. Η τριανδρία της Αιθιοπίας, συνταγματάρχης Μενγκίστου Χαϊλέ Άλ Μάριαμ (αριστερά), ταξίαρχος Τεφέρι Μπάντι (μέση), στρατηγός Άτναφού Άμπάτε (δεξιά), χαιρετούν «τήν επιστροφή των φοιτητών από τις επαναστάσεις», όπου πήραν μέρος στην «Εθνική Έξορρηση Έργουσίας μέσω της Συνεργασίας».

του PMAC σ' αυτή την περίοδο το γεγονός ότι είχε προτείνει στο Χαϊλέ Σελάσιε να παραμείνει επικεφαλής μιας στρατιωτικής κυβέρνησης κατά το πρότυπο του Σάχη της Περσίας, αλλά εκείνος αρνήθηκε... (Συνέντευξη του συνταγματάρχη Tessema, μέλους του PMAC, στο γερμανικό περιοδικό «Στέρν»). Κάτω από τη λαϊκή πίεση παίρνονται τα πρώτα προοδευτικά μέτρα, όπως το ένοικιοστάσιο, και εξαγγέλλεται ένα πραγματικά ριζοσπαστικό πρόγραμμα που συντάχθηκε από μικτές επιτροπές πολιτών και στρατιωτικών.

Το «άψογο» πέρας της εξουσίας στα χέρια του PMAC δεν ικανοποίησε το βασικό αίτημα των λαϊκών διεκδικήσεων, που ήταν ο σχηματισμός μιας Προσωρινής Λαϊκής Κυβέρνησης από εκπροσώπους της Συνομοσπονδίας των αιθιοπικών Έργατικών Ένώσεων (CELU), της Ένωσης Αιθίοπων Δασκάλων (ETA), των αγροτών και των φοιτητών. Το αίτημα δεν εγκαταλείπεται και επανέρχεται στις άμεσες μετά την πτώση του Χαϊλέ Σελάσιε μέρες, για να αρχίσουν να παρουσιάζονται τα πρώτα σύννεφα στην επαναστατική «ευφορία» εκείνων των ημερών. Αν στις 12 του Σεπτεμβρίου το PMAC συμβάδιζε απόλυτα με το λαϊκό αίτημα παύοντας το Χαϊλέ Σελάσιε, το χάσμα άρχισε να δημιουργείται από τις συλλήψεις των προοδευτικών ηγετών των εργατικών ενώσεων και άλλων συνδικαλιστικών φορέων, όπως του Μπεγιένε Σόλομον, γραμματέα της Συνομοσπονδίας Έργατικών Ένώσεων της Αιθιοπίας (CELU). Η πρώτη έκκαθάριση των πιο ριζοσπαστικών προοδευτικών στοιχείων, που εκφράζονταν από τον Τεσφάγιε Τέκλε και τον Γισχάνες Φίτουϊ, εκπρόσωπο της Αεροπορίας μέσα στο PMAC, τον Οκτώβριο του 1974, επιβεβαιώνει αυτό το χάσμα και σηματοδεύει τα όρια μέχρι τα οποία μπορεί να προχωρήσει το PMAC.

Η πρώτη φάση της «Επανάστασης του Φλεβάρη» τελειώνει με τις εκτελέσεις του Αμάν Αντόμι και 60 άλλων «άνωτερων»

άξιωματικών σε «εκτεταμένες επιχειρήσεις» τη νύκτα της 23-24 Νοέμβρη. Το ξεκαθάρισμα του PMAC από την «κλίκα» των στρατηγών σημαίνει και την επικράτηση της γραμμής του σκληρού αιθιοπικού εθνικισμού, που εκφράζονταν από τη συμμαχία σ' αυτή τη φάση του συνταγματάρχη Άτναφού και του Μενγκίστου, επικεφαλής των μικρών και μεσαίων αξιωματικών, και από το σύνθημα «Ethiopia Tikdem» (Ethiopia First - Η Αιθιοπία Πρώτη) κατά το πρότυπο του «Η Γερμανία υπεράνω όλων». Το πρόβλημα της Έρυθράς έπαιξε και σ' αυτές τις ανακατατάξεις το ρόλο του. Η μετροπαθής διαλλακτική γραμμή του Αντόμι για μία «ειρηνική λύση μέσω διαπραγματεύσεων» ξεσήκωσε τα εθνικιστικά αισθήματα των «μικρών» αξιωματικών, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι δεν μπορούσαν να βρουν άλλη αφορμή.

Οι στρατιωτικοί έδραιώνονται

Οι ανακατατάξεις στο εσωτερικό του PMAC το Νοέμβρη 1974 καθιέρωσαν ως ισχυρό άντρα το συνταγματάρχη Μενγκίστου Χαϊλέ Μάριαμ, που, μη θέλοντας να έρθει σε «αντιπαράθεση» με τον Άτναφού, προτιμά τον «άχρωμο και εγγράμματο» ταξίαρχο Τεφέρι Μπάντι για πρόεδρο του PMAC, ενώ ο ίδιος διατηρεί τη θέση του πρώτου αντιπροέδρου.

Ο Τεφέρι Μπάντι δεν είναι τίποτε άλλο παρά ένας «Puppet President» που υπακούει και εκτελεί. Όταν θά αποφασίσει να «ανεξαρτητοποιηθεί» θά έχει και ο ίδιος την τύχη του Αντόμι. Είναι σαφές ότι από δω και μπρός η εξουσία του Μενγκίστου είναι αναμφισβήτητη και τόσο δυνατή ώστε να αναγκάζει και τον συνταγματάρχη Άτναφού, έναν αγρότη αξιωματικό με ισχυρά τοπικά ερείσματα στην επαρχία Wollega, να συμπλέει.

Οι αντιφάσεις μέσα στο PMAC και «ο αγώνας για την εξου-

σία» πού ἔχει ἀρχίσει ὁδηγοῦν τό λαό καί κύρια τίς φοιτητικές καί ἐργατικές μάζες τῆς Ἀντίς-Ἀμπέμπα νά κατεβοῦν στούς δρόμους ἐκφράζοντας ἔτσι τίς ἀνησιγίες τους γιά τήν ἀκολουθούμενη «ἐκφυλιστική» πορεία. Γιά νά «ἀποσυμφορήσει» τήν Ἀντίς-Ἀμπέμπα τό PMAC ὁργανώνει μέ τό ἀνοιγμα τῶν πανεπιστημίων τό πρόγραμμα Zemetcha («Ἐθνική Ἐξόρμηση γιά τήν Ἀνάπτυξη μέσω τῆς Συνεργασίας»), πού προβλέπει, κατά τά μαοϊκά πρότυπα τῶν πολιτιστικῶν ἐπαναστάσεων, τή μαζική ἔξοδο τῶν φοιτητῶν πρὸς τήν ἐπαρχία γιά νά διδάξουν τούς ἀγρότες «τρόπους συμπεριφορᾶς», πῶς νά συντηροῦν τά σπίτια τους, νά τὰ καθαρίζουν, πῶς νά μαγειρεῖουν.

Ἡ συμμετοχή σ' αὐτή τήν ἐκστρατεία εἶναι ὑποχρεωτική γιά τούς φοιτητές, ἀφοῦ ἀπ' αὐτή τῇ συμμετοχῇ ἐξαρτᾶται τό πτυχίο καί τό διαβατήριό τους. Ἡ παρουσία τῶν φοιτητῶν στίς ἐπαρχίες καί ἡ καθημερινή ἐπαφή τους μέ τούς ἀγρότες δημιουργοῦσαν μιά ἀτμόσφαιρα ἐξέγερσης, καθὼς οἱ ἀγρότες καταλάμβαναν ἀπό μόνοι τους κτήματα πραγματοποιώντας ἔτσι δυναμικά τό σύνθημα τῶν φοιτητῶν «ἡ γῆ στούς καλλιεργητές της». Οἱ πολλές σφαγές καί οἱ θάνατοι «διά πυρᾶς» τῶν φοιτητῶν ἀπό τούς φεουδάρχες φανέρωσαν τήν ἀποτυχία τῆς ἐκστρατείας ἀλλά ἐδείξαν ἐπίσης πῶς τό PMAC δημιουργοῦσε σέ πολλά σημεῖα, ἀφοῦ ὄχι μόνο δέν ἐπέμεινε νά σταματήσει αὐτές τίς σφαγές ἀλλά ἐξόπλισε ἐπιπρόσθετα τούς ἰδιοκτῆτες τῆς γῆς.

Μέ τήν Ἀντίς-Ἀμπέμπα «ὑπό κατ' οἶκον περιορισμό» τό PMAC ἐξαγγέλλει τό Δεκέμβριο 1974 τό πρόγραμμα τοῦ «Αἰθιοπικοῦ Σοσιαλισμοῦ», μέ τρεῖς βασικές κατευθυντήριες: «Στόν οἰκονομικό τομέα θά ἰσχύει ἡ ἀρχή ὅτι τό συμφέρον τοῦ συνόλου εἶναι ὑπεράνω τῶν ἀτομικῶν συμφερόντων καί ὅτι ὅσες ἐπιχειρήσεις δέν ἐξυπηρετοῦν τό σύνολο θά κρατικοποιηθοῦν. Στόν κοινωνικό τομέα βασική ἀρχή θά εἶναι ἡ πολιτιστική ἀνάπτυξη πάνω στή βάση τῆς ἰσότητος τῶν διαφόρων φυλῶν τῆς χώρας. Στό πολιτικό πεδίο τό δικαίωμα τῆς αὐτοδιοίκησης καί τῆς λαϊκῆς συμμετοχῆς στήν ἀσκηση τῆς ἐξουσίας θά κατοχυρωθοῦν».

Τό πρόγραμμα αὐτό θά ἀντικατασταθεῖ τόν Ἀπρίλιο τοῦ 1976 ἀπό τό πρόγραμμα τῆς Ἐθνικῆς Δημοκρατικῆς Ἐπανάστασης. Ἡ ἔλλειψη μιάς χαραγμένης πορείας ἀναγκάζει τό PMAC νά αὐτοσχεδιάζει σέ πολλές περιπτώσεις κάτω ἀπό τήν ἐπιτροπὴ τῆς «ἀριστοκρατικῆς γραφειοκρατίας», πού ἐξακολουθεῖ νά ἐπηρεάζει σέ σημαντικό βαθμό τά κυβερνητικά προ-

γράμματα. Στό μεταξύ τό PMAC μέ προκηρύξεις του ἐθνικοποιεῖ τήν ἀγροτική γῆ καί τὰ ἰδιωτικά σχολεῖα ὅπως ἐπίσης καί μιά σειρά ἀπό ἐπιχειρήσεις πού ἀνῆκαν προσωπικά στό Χαϊλέ Σελάσιε καί τό αὐτοκρατορικό περιβάλλον.

Μέ μιά νέα σειρά ἀπὸ ἐκτελέσεις, πού περιλάμβαναν καί τόν ἐπικεφαλῆς τοῦ Γραφείου Ἐξωτερικῶν Ὑποθέσεων τοῦ PMAC καί τό διοικητὴ τῆς Ἐρυθραίας, ὁ Μενγκίστου ἐδραιώνει ἀκόμα περισσότερο τήν κυριαρχία του γιά νά προχωρήσει στήν ἐφαρμογὴ τῆς γραμμῆς του «μιά Ἐρυθραία χωρίς Ἐρυθραίους» καί νά ἐξαπολύσει τόν φλεβάρη 1975 μιά πρωτοφανὴ ἐπίθεση ἐναντίον τῆς Ἐρυθραίας πού περιλάμβανε συνδυασμένες ἐπιχειρήσεις τμημάτων τῆς ἀεροπορίας καί τοῦ στρατοῦ.

Στό ἐσωτερικό τό PMAC ἔχει πάντα νά ἀντιμετωπίσει τίς καθημερινές ἐξεγέρσεις στίς ἐπαρχίες καί τὴ δράση παράνομων ὁμάδων πού θά σχηματοποιηθοῦν στό «Ἐπαναστατικό Κόμμα τοῦ Αἰθιοπικοῦ Λαοῦ». Ὅλα αὐτὰ σπρώχνουν τό PMAC σέ μιά ἀφάνταστα σκληρὴ γραμμὴ πού ἐξυπακούει ἐκτελέσεις ἐπὶ τόπου καί καθημερινές συλλήψεις μέ τό αἰτιολογικὸ τῆς «ἀντεπαναστατικῆς δράσης». Ὁ ἐξοπλισμός 400.000 αἰθιοπῶν ἀγροτῶν μέ στόχο τήν κατάληψη ἐδαφῶν τῆς Ἐρυθραίας, σύμφωνα μέ τό πρόγραμμα τῆς «Κόκκινης Πορείας», φανερώνει τήν ἀκλόνητη πίστη τοῦ Μενγκίστου νά λύσει τά προβλήματα μέ κάθε θυσία.

Ποιά ἡ δομὴ τῆς ἐξουσίας

Ἡ ἐπικρατοῦσα ἐντύπωση γιά τήν πηγὴ τῆς ἐξουσίας στήν Αἰθιοπία εἶναι ὅτι αὐτὴ βρίσκεται στὰ χέρια μιάς ὁμάδας στρατιωτικῶν πού τήν παρέλαβε μετὰ τήν ἀνατροπὴ τοῦ Χαϊλέ Σελάσιε καί πού καλύπτεται κάτω ἀπὸ τό ὄνομα Derg, πού στὰ ἀμχάρικα σημαίνει Ἐπιτροπὴ. Τὰ πράγματα εἶναι περίπου ἔτσι, γιατί ὑπάρχουν τουλάχιστο τρεῖς ἐπίπεδα ἀσκησης τῆς ἐξουσίας, ἐνῶ εἶναι σήμαντική ἡ ἐπιτροπὴ πού ἀσκοῦν στή λήψη ἀποφάσεων οἱ διανοούμενοι τοῦ Γραφείου γιά τήν Ὄργάνωση τοῦ Λαοῦ μέ ἐπικεφαλῆς τὸ Χαϊλέ Φίντα, πολὺ στενὸ συνεργάτη τοῦ Μενγκίστου.

Μετά τὸν παραμερισμό τοῦ Ἀμάν Ἀντόμ καί τήν πλήρη κυριαρχία τοῦ Μενγκίστου τὸ πλάνο τῆς ἐξουσίας πῆρε τήν ἀκλόνητη μορφή:

Σέ πρῶτο ἐπίπεδο βρίσκεται τό PMG, ἡ Προσωρινὴ Στρατιωτικὴ Κυβέρνηση, μέ πρόεδρο τὸν Τεφέρι Μπάντι καί μέλη μιά σειρά ἀπὸ ὑπουργούς πού δέν εἶναι ἀναγκαστικά στρατιωτικοί ἀλλὰ πολῖτες πού ἔχουν πείρα στήν ἀσκηση τῆς ἐξουσίας ἢ ἔχουν τὰ «προσόντα» νά ἀντιπροσωπεύουν τὴ χώρα στό ἐξωτερικό. Οἱ ἐξουσίες αὐτοῦ τοῦ σχήματος εἶναι πολὺ περιορισμένες καί συνίστανται κυρίως στή διεκπεραίωση ἀποφάσεων πού παίρνονται ἀλλοῦ. Ἀποφασιστικὴ ἀρμοδιότητα διαθέτουν γιά θέματα ἐντελῶς τυπικά.

Σέ δεύτερο πλάνο βρίσκεται τό PMAC, τὸ Προσωρινὸ Στρατιωτικὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο, μέ πρόεδρο πάλι τὸν Τεφέρι Μπάντι καί ἀντιπροέδρους τὸν Μενγκίστου καί τὸν Ἀτναφού. Τό Συμβούλιο χωρίζεται σέ ἀκριβῶς τόσα τμήματα ὅσοι καί οἱ τομεῖς τῆς κυβερνητικῆς δραστηριότητος, μέ ἐπικεφαλῆς ἀξιωματικούς ἀπόλυτης ἐμπιστοσύνης, μέλη τοῦ Derg. Ἡ ἀποστολὴ αὐτοῦ τοῦ σχήματος εἶναι νά ἐκλαϊκεύει καί νά προωθεῖ γιά ἐκτέλεση τίς ἀποφάσεις πού παίρνονται στό Derg. Τό PMG εἶναι ὑπόλογο ἀπέναντι στό PMAC καί αὐτό μέ τὴ σειρά του ἀπέναντι στό Derg.

Τό Derg βρίσκεται σέ τρίτο πλάνο καί εἶναι ἡ πραγματικὴ πηγὴ τῆς ἐξουσίας. Πρόεδρος τοῦ Derg δέν εἶναι αὐτὴ τὴ φορὰ ὁ Μπάντι ἀλλὰ ὁ συνταγματάρχης Μενγκίστου, καί «δεύτερος πρόεδρος» ὁ συνταγματάρχης Ἀτναφού. Ὁ Τεφέρι Μπάντι εἶναι ἓνα ἀπλό μέλος. Τό Derg ἔχει τόσα τμήματα ὅσα καί τό PMAC, μέ ἐπικεφαλῆς ἀνώτατα στελέχη του πού διαθέτουν δύναμη, ὅπως γιά παράδειγμα ὁ λοχαγὸς Μόγκες, Πρόεδρος τῆς Διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς, καί ὁ λοχαγὸς Ἀλεμαγιέχου Χαίλε, Πρόεδρος τῆς Οἰκονομικῆς Ἐπιτροπῆς, πού καί οἱ δύο τους

Λοματὰ μίχης στοὺς δρόμους τῆς Ἀντίς-Ἀμπέμπα. Ὁ στρατιώτης πρὶν πνιγμένο χαιρετὰ φασιστικά.

σκοτώθηκαν στίς τελευταίες έκκαθαρίσεις. Τό Derg δέν είναι άλλο παρά ή Συντονιστική Έπιτροπή πού είδαμε στήν πρώτη φάση και πού τότε αριθμούσε γύρω στά 120 μέλη, ενώ σήμερα, μετά τίς άλλεπάλληλες εκτελέσεις, απομένουν γύρω στά 60.

Τόν Αύγουστο του 1976 τό PMAC ιδρύει τό «Γραφείο γιά τήν Όργάνωση του Λαού» μέ βασική αποστολή τή δημιουργία του επαναστατικού κόμματος, σύμφωνα μέ τίς αντιλήψεις και τό πρόγραμμα του Μενγκίστου, πού πιστεύει ότι ή ύπαρξη ενός τέτοιου κόμματος είναι απόλυτα αναγκαία γιά νά διαπαιδαγωγηθούν οί μάζες, νά συνειδητοποιήσουν τήν «επαναστατική αποστολή» και νά «περιφρουρήσουν τήν επανάσταση». Έπι κεφαλής του γραφείου αυτού τοποθετήθηκε ένας διανοούμενος πού σπούδασε στήν Εύρώπη και είχε προηγούμενα αναμειχθεί στό αιθιοπικό φοιτητικό κίνημα του εξωτερικού και πού όταν επέστρεψε στήν Άντίς-Άμπέμπα προσπάθησε νά ανοίξει διδλυοπωλείο. Πρόκειται γιά τόν Χάιλε Φίντα, πού διακηρύσσει ότι είναι μαρξιστής-λενινιστής και πού είναι τό δεξί χέρι του Μενγκίστου και ό κύριος σύμβουλός του. Τό «Παναιθιοπικό Σοσιαλιστικό Κίνημα», πού συσπειρώνει κυρίως όλους εκείνους πού σπούδασαν στό εξωτερικό και γύρισαν στήν Αιθιοπία «γιά νά προσφέρουν τίς υπηρεσίες τους στήν επανάσταση», είναι δημιούργημά του και αποτέλεσε τή δεξαμενή άπ' όπου ό Φίντα άντλησε τούς συνεργάτες του, όπως ό Σενάι Λίγκε, πού κι αυτός σκοτώθηκε στά τελευταία γεγονότα κατά τήν ανταλλαγή των πυροβολισμών. Τό γραφείο αυτό αποτελεί ένα σπουδαίο στήριγμα γιά τόν Μενγκίστου και είναι άκριβώς ή συμμαχία μέ τό Χάιλε Φίντα πού φαίνεται νά του δίνει τή μεγάλη του δύναμη, γιατί άκριβώς του δίνει τήν «ιδεολογική στήριξη». Γιά τό σκοπό αυτό εξάλλου ίδρυσαν και τήν ιδεολογική σχολή «Yekatit».

«Οί αντίπαλοι»

Τό Derg απαγορεύει τή λειτουργία οποιουδήποτε κόμματος ή οργάνωσης πού τό «αντιπολιτεύεται» και μπόρεσε τελικά νά ελέγξει, τοποθετώντας δικό του άνθρωπο ως πρόεδρο άφου συνέλαβε τούς ήγέτες της, τή Συνομοσπονδία Έργατικών Ένώσεων της Αιθιοπίας (CELU). Παρόλα αυτά αντιμετωπίζει τήν αντίδραση δυο καλά οργανωμένων φορέων πού δρούν παράνομα. Τό EDU-Αιθιοπική Δημοκρατική Ένωση-έκφράζει τά ύπολείμματα του φεουδαρχικού καθεστώτος και συσπειρώνει κυρίως άριστοκράτες πού δέν έφυγαν από τήν Αιθιοπία ύστερα από τήν «Επανάσταση του Φλεδάρη», μέ κέντρο κα-

θοδήγησης τό Λονδίνο, όπου κατέφυγαν οί διάφοροι «τιτλούχοι» του Χάιλε Σελάσιε και όπου ζει μόνιμα εγκατεστημένος ό γιός του. Τό EDU προσπαθεί νά πείσει τούς στρατιωτικούς νά του παραδώσουν τήν εξουσία μέ κύριο επιχείρημα τήν κακή οικονομική κατάσταση της χώρας, συνωμοτώντας διαρκώς, θέλοντας νά εκμεταλλευθεί άξιωματικούς πιστούς στον αυτοκράτορα πού παραμένουν ακόμα στό στρατό.

Τό EPRP (ETHIOPIAN PEOPLE'S REVOLUTIONARY PARTY - Έπαναστατικό Κόμμα του Αιθιοπικού Λαού) είναι ό κύριος πονοκέφαλος του Μενγκίστου και δέν είναι τυχαίο τό γεγονός ότι γίνονται συχνά «ομαδικές» εκτελέσεις πολιτών μέ τήν κατηγορία ότι ήταν μέλη του EPRP. Τό PMAC κατηγορεί τό EPRP ότι αποτελείται από πράκτορες ξένων αντιδραστικών δυνάμεων και ότι τά μέλη του είναι «αναρχικοί και εξτρεμιστές». Τό κόμμα αυτό, έχοντας μία μαρξιστική-λενινιστική πλατφόρμα κατάφερε σέ σύντομο σχετικά διάστημα νά οργανωθεί και νά είναι σήμερα σέ θέση νά ελέγχει μία σειρά από μαζικές παράνομες οργανώσεις πού αντικατέστησαν τίς διαλυθείσες ή ελεγχόμενες από τό PMAC, όπως γιά παράδειγμα τήν Όργάνωση Γυναίκων, τήν παράνομη CELU, τήν Όμοσπονδία Αιθιοπών Φοιτητών κ.ά. Τά ένοπλα τμήματα του EPRP τά λεγόμενα EPRA αναπτύσσουν αξιόλογη δράση μέ στόχο κυρίως τίς ανατινάξεις κυβερνητικών κτιρίων, άμερικανικών εγκαταστάσεων και τίς δολοφονίες κυβερνητικών άξιωματούχων. Η άπήχησή του είναι μεγάλη σ' όλες εκείνες τίς μάζες πού διαψεύστηκαν από τήν πορεία πού ακολούθησε τελικά ή «Επανάσταση του Φλεδάρη» και πού αγωνίζονται γιά «Προσωρινή Λαϊκή Κυβέρνηση», μέ τήν έννοια της ίδρυσης μιās λαϊκής δημοκρατίας, και καταγγέλλουν τό στρατιωτικό καθεστώς ως μία ξεκάθαρη άμερικανόδουλη φασιστική δικτατορία. Καταγγέλλουν ακόμα τή γενοκτονία πού διαπράττει τό PMAC στήν Έρυθραία και ζητούν συνδικαλιστικές έλευθερίες, μίνιμουμ μισθών κ.λπ.

Οί έξωτερικές σχέσεις

Στους κινηματογράφους της Άντίς-Άμπέμπα τά μόνα έργα πού προβάλλονται είναι τά άμερικανικά τύπου Τζαίμς Μπόντ. Άμερικανικό είναι και όλο τό πολεμικό υλικό πού χρησιμοποιεί ό αιθιοπικός στρατός, ενώ λίγο πριν τήν άποχώρησή του ό πρόεδρος Φόρντ έκαμε μία γενναία προσφορά προς τό στρατιωτικό καθεστώς της Αιθιοπίας δίνοντας 200 εκατ. δολάρια δωρεάν στρατιωτική βοήθεια.

Τό στρατιωτικό καθεστώς έστειλε ένοπλους άγρότες από τίς θόρειες επαρχίες («Κόκκινη Πορεία») στήν Έρυθραία μέ σκοπό τήν κατάληψη εδαφών. Οί ταξιαρχίες των άγροτών διαλύθηκαν μέ τίς πρώτες συγκρούσεις πού σημειώθηκαν μέ τό Στρατό Άπελευθέρωσης της Έρυθραίας (ELA).

Ἡ Σοβιετική Ἐνωση δέν ἀρνεῖται νά προχωρήσει σέ χειρονομίες πού θά βοηθοῦσαν τὸ ΡΜΑC στήν ἀνάπτυξη τῶν ἐξωτερικῶν του σχέσεων, ἐνῶ δέν εἶναι πολὺ δύσκολο νά δεῖς στήν Ἀντί-Ἀμπέμπα κάποιο σοβιετικό ἐμπειρογνώμονα. Εἶναι ἐξ-ἄλλου πρόσφατη ἡ ἐπιδοκιμασία τῶν τελευταίων ἐκτελέσεων μέ τὸ στόμα τοῦ Φιντέλ Κάστρο. Ὁ Χάιλε Φίντα, τέλος, ἔστειλε τὸ συνεργάτη του Σενάι Λίκκε στήν Κίνα γιὰ νά δηλώσει ὅτι «εἶναι ἐναντίον τοῦ σοβιετικοῦ ἡγεμονισμοῦ».

Ἡ Αἰθιοπία φαίνεται νά εἶναι τὸ κλειδί στό χωρὸ τῆς Ἀνατολικῆς Ἀφρικής. Οἱ ΗΠΑ ἐνδιαφέρονται ἐντονα γιὰ τὴν παρουσία τους στό χωρὸ αὐτὸ ὕστερα ἀπὸ τὸ «δυσμενῆ» συσχετισμὸ πού δημιουργήθηκε ἀπὸ τὴ θέση τῆς Σομαλίας. Ὑπάρχουν μάλιστα πληροφορίες ὅτι ἀποκτᾶ σύντομα μιὰ καινούρια βάση στό Ὀγκατέν τῆς Νότιας Αἰθιοπίας γιὰ νά ἀντισταθμίσει τὴ σοβιετική ἀεροπορική βάση στή Σομαλία. Ὁ «σοσιαλιστικός προσανατολισμός» τοῦ ΡΜΑC ἐξάλλου δέν ἀποτελεῖ ἐμπόδιο γιὰ Ἰσραηλίτες ἐκπαιδευτές τῶν καταδρομικῶν μονάδων «Νέ-χερμπαλ» τοῦ αἰθιοπικοῦ στρατοῦ, οὔτε αὐτὸ φαίνεται νά εἶναι ἐμπόδιο γιὰ τὴν ἀνάπτυξη καλῶν σχέσεων μέ τὸ ἀνατολικὸ στρατόπεδο. Τὸ Ἰράν ἀποτελεῖ σήμερὰ ἕναν ἀπὸ τοὺς κύριους προμηθευτὲς ὁπλῶν τῆς Αἰθιοπίας, ἐνῶ ἡ Ἰαπωνία ἐπενδύει σημαντικὰ κεφάλαια.

Τὸ ΡΜΑC, παίζει ἀνοικτά. Δέν ἀρνεῖται τὴν οἰκονομικὴ βοήθεια ἀπὸ τίς ΗΠΑ ἀλλὰ καὶ καλλιεργεῖ τίς σχέσεις του μέ τὸ σοσιαλιστικὸ στρατόπεδο. Ὁ προσανατολισμὸς τοῦ Μενγκίστου σέ ἕνα «σύνκεντρωτικό σοσιαλισμὸ ἀπὸ τὰ πάνω, κατὰ τὸ σοβιετικὸ μοντέλο», φαίνεται νά βαραίνει περισσότερο γιὰ τοὺς ἀνατολικούς ἀπὸ ὅ,τι μιὰ σειρά καταπιεστικά καὶ ἀστυνομικά μέτρα, περιλαμβανόμενων τῶν ἀθρόων ἐκτελέσεων πολιτῶν – κάθε ἄλλο παρὰ φεουδαρχῶν καὶ ἀριστοκρατῶν.

Πῶς φτάσαμε στίς ἐκτελέσεις

Ὁ συνταγματάρχης Μενγκίστου, σήμερὰ πιά πρόεδρος τοῦ ΡΜΑC, κατηγόρησε μετὰ τίς ἐκτελέσεις τὸν Τεφέρι Μπάντι καὶ τὴν ὁμάδα του ὡς ὄργανα τῆς CIA. Εἶναι μιὰ συνηθισμένη κατηγορία πού ἀκούεται συχνὰ στήν Αἰθιοπία προκειμένου νά δικαιολογηθοῦν ἐκκαθαρίσεις.

Τρεῖς μῆνες προηγουμένως δυὸ ἀπὸ τοὺς ἰσχυροὺς ἄντρες τοῦ Derg, οἱ λοχαγοὶ Μόγκες καὶ Ἀλεμαγιέχου ἀνέλαβαν τὴ σύνταξη ἐνός «πλάνου ἀναδιοργάνωσης» τοῦ Derg μέ σκοπὸ τὴ «δικαιότερη κατανομή τῆς ἐξουσίας». Τὸ πλάνο πού τελικὰ παρουσίασαν προνοοῦσε ἕνα πραγματικὸ «μοίρασμα» τῆς ἐξουσίας, ἀφοῦ ἔδινε ἕναν ψῆφο σέ κάθε μέλος τοῦ Derg. Στὸ παρὸν στάδιο ἡ ἐξουσία μοιραζόταν στὰ τρία, δηλ. ἀνάμεσα στὸν Μπάντι, τὸν Μενγκίστου καὶ τὸν Ἀτναφού, πράγμα πού σήμαινε ὅτι ὁ Μπάντι θά ἀποκτοῦσε γιὰ πρώτη φορὰ πραγματική πρωτογενῆ καὶ ὄχι δοτὴ ἐξουσία. Τὸ γεγονὸς αὐτὸ θά μποροῦσε νά διαταράξει τὴν ἰσορροπία ἀνάμεσα στὸν Μενγκίστου καὶ τὸν Ἀτναφού, ἂν σέ κάποια φάση ὁ Μπάντι ἐγερνε πρὸς τὴ μιὰ πλευρά. Ὁ Μενγκίστου τὸ ἀντιλήφθηκε πολὺ γρήγορα καὶ, ὅπως φαίνεται ἀπὸ τίς δυὸ ἀπόρρητες ἐπιστολές του πού δημοσιεύουμε πρὸς τοὺς συνεργάτες του, προετοίμασε μεθοδεύματα γιὰ ἀντίδρασή του, χωρὶς διασύνη. Τὸ πλάνο ἐκεῖνο, συνταγμένο κατὰ τὰ σοβιετικά πρότυπα, προνοοῦσε τὴν ἴδρυση τριῶν ὁγάνων τῶν ὁποίων ἐπικεφαλὴς θά βρισκόταν ὁ ἤδη πρόεδρος τοῦ ΡΜΑC Μπάντι, γύρω μάλιστα ἀπὸ τὸν ὁποῖο ἄρχισαν νά συσπειρώνονται μερικοὶ μικροὶ ἀξιωματικοὶ πού διαφωνοῦσαν μέ τὸν Μενγκίστου.

Σύμφωνα μέ πολὺ ἀξιόπιστες πληροφορίες ὁ Μενγκίστου δέν ἀρνήθηκε στήν ψηφοφορία νά ἐγκρίνει τὸ «πλάνο ἀναδιοργάνωσης». Τὴν ἐπόμενη ὁμως συνεδρία πῆγε μισὴ ὥρα πρὶν φτάσουν οἱ ἄλλοι ἔχοντας περικυκλώσει τὴν ἔδρα τοῦ ΡΜΑC μέ μονάδες πιστές σ' αὐτόν, ὅπως ἀκριβῶς καὶ στήν περίπτωση τοῦ Ἀμάν Ἀντόμι τὸ σπίτι του. Ὅταν ὁ Μπάντι καὶ ἡ ὁμάδα του ἔφτασαν γιὰ τὴ συνεδρία, ἀντίκρισαν τίς κάνες τῶν αὐτομάτων.

Ὁ Μενγκίστου εἶναι πιά ὁ ἀδιαμφισβήτητος. Εἶναι σαφές πῶς οἱ ἐκτελέσεις σημαίνουν τὴν «ἐξουσία τοῦ ἐνός ἀνδρός». Καὶ αὐτὸς ὁ ἄντρας εἶναι ἕνας σκληρὸς στρατοκράτης ἐθνικιστῆς καὶ μιλάει γιὰ τὸ σοσιαλισμὸ, πράγμα συνηθισμένο στὸν τρίτο κόσμo. Ἕνα σοσιαλισμὸ μπλεγμένο μέ τὴ θρησκεία πάντως σέ μιὰ πολὺ γερὴ ἐθνικιστικὴ βάση. Θιασώτης ὁλοκληρωτικῶν μεθόδων, ὁ Μενγκίστου θά προσπαθήσει νά ἐπιβάλλει «διὰ πυρᾶς καὶ σιδήρου» αὐτὸ πού νομίζει ἡ πού ὁ Χάιλε Φίντα θά τὸν συμβουλεύσει, γιὰ σοσιαλισμό...

ΖΩΟΔΟΧΟΥ ΠΗΓΗΣ ΚΑΙ ΔΙΔΟΤΟΥ

“ΤΟ ΜΑΓΑΖΙ”

ΔΙΕΘΝΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

•
ἡ πληρέστερη
ἐνημέρωση
γιὰ τὰ
διεθνή θέματα
•

Κυκλοφορεῖ κάθε μῆνα

ΝΤΟΚΟΥΜΕΝΤΟ:

ΔΥΟ ΑΠΟΡΡΗΤΕΣ ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΑΡΧΗ ΜΕΝΓΚΙΣΤΟΥ

«ΥΠΑΡΧΟΥΝ θατιές διαφωνίες μέσα στο PMAC και τά μέλη του προσπαθούν νά ἐμποδίσουν τήν ἐξουσία μου...» γράφει στους συνεργάτες του σέ δύο ἀλλεπάλληλες ἐπιστολές του, στίς ἀρχές Σεπτέμβρη, ὁ τότε συνταγματάρχης Μενγκίστου Χάιλε Μάριαν, σήμερα, μετά τίς ἐκτελέσεις, πρόεδρος τοῦ PMAC πού κυβερνᾷ τήν Αἰθιοπία. «Ἡ μόνη λύση εἶναι νά σχηματίσουμε ἕνα νέο Προσωρινό Στρατιωτικό Διοικητικό Συμβούλιο ἢ νά ἀνατρέψουμε αὐτό πού ὑπάρχει...» θά σημειώσει στή δεύτερη ἐπιστολή του, μέ ἡμερομηνία 12 Σεπτ. 1976, ὁ συνταγματάρχης Μενγκίστου. Τέσσερις μῆνες ἀργότερα (Γενάρης '77) τό πραξικοπημα θά πραγματοποιηθεῖ καί ὁ ταξίαρχος Τεφέρι Μπάντι καί οἱ ἔξι ἄλλοι ἀξιωματικοί μέλη τοῦ PMAC θά ἐκτελεσθοῦν. Ὁ Μενγκίστου θά ἐπιβληθεῖ ὡς ὁ ἀδιαμφισβήτητος ἡγέτης. ΤΟ «ΑΝΤΙ» δίνει στή δημοσιότητα τίς δύο ἐπιστολές-ντοκουμέντα τοῦ συνταγματάρχου Μενγκίστου «πρός ὅλους τοὺς μυστικούς συντρόφους του στίς 14 ἐπαρχίες» τῆς Αἰθιοπίας, πού δημοσιεύθηκαν γιά πρώτη φορά στήν Ἀντίς-Ἀμπέμπα ἀπό τήν παράνομη αἰθιοπική ἐφημερίδα (φυλλάδιο) «Oppressed Soldiers» («Οἱ καταπιεζόμενοι στρατιῶτες») τόν περασμένο Δεκέμβρη. Εἶναι ἡ πρώτη φορά πού δημοσιεύονται στήν Εὐρώπη. Ἡ μετάφραση ἔγινε ἀπό τή γλώσσα τῶν Ἀμχάρικ (φυλή τῆς Αἰθιοπίας) στά ἀγγλικά καί ἀπό κεῖ στά ἑλληνικά.

Οἱ ΔΥΟ ἐπιστολές-ντοκουμέντα, εἶναι οἱ παρακάτω:

«1η Σεπτέμβρη, 1976

Πρός ὅλους τοὺς μυστικούς συντρόφους μου στίς 14 ἐπαρχίες.

Σᾶς διαβιδάω τοὺς θερμούς ἐπαναστατικούς μου χαιρετισμούς καί σᾶς προειδοποιῶ πῶς ἴσως νά βρεῖτε αὐτή τήν ἐπιστολή μου δυσάρεστη καί θλιβερά ἀπογοητευτική. Σᾶς ὑπενθυμίζω ὅτι πρέπει νά τή διαβάσετε μυστικά καί νά τήν καταστρέψετε.

Δέν θά ἔκανα λάθος ἂν ἔλεγα πῶς χάρι στίς θυσίες πού προσφέραμε ἐσεῖς – οἱ συναγωνιστές μου – καί ἐγώ καταφέραμε νά σπάσουμε τή φεουδαρχία, τόν ἱμπεριαλισμό καί τό γραφειοκρατικό καπιταλισμό πού καταπίεζαν τίς πλατιές μάζες τοῦ αἰθιοπικοῦ λαοῦ. Καί θά μπορούσαμε νά τοὺς συντρίψουμε ὁλοκληρωτικά ἂν δέν ἔλειπαν ἀπό μερικούς ἢ συνειδητοποίηση καί ἡ δύναμη νά φτάσουμε μέχρι τό τέλος. Οἱ συνέπειες αὐτῆς τῆς κατάστασης ἐμφανίζονται συχνά μέ τίς θορυβώδεις διαφωνίες μας. Αὐτό ὀφείλεται στό χαμηλό βαθμό συνειδητοποίησης καί στήν ἀνωριμότητα τῶν μελῶν τοῦ PMAC. Εἶμαι ἀρκετά σαφῆς καί νομίζω πῶς εἶναι εὐκόλο σέ σᾶς νά ξέρετε ποιός πραγματικά ἀγωνίζεται ὑπέρ τοῦ λαοῦ καί ποιός θά θυσιάσει τόν ἑαυτό του μέχρι τό τέλος ἀπό τήν ἀποψη τῶν καθυκόντων μας. Δέν πιστεύω πῶς μιά ὑπεύθυνη θέση συμβιβάζεται μέ ἀτέλειωτους κανυγάδες μέσα σέ μιά μεγάλη αἵθουσα.

Ἡ ἱστορία μᾶς ἔχει τάξει μιά μεγάλη ἀποστολή καί πρέπει νά τή φέρουμε σέ πέρας παραμερίζοντας τίς ἀμοιβαῖες ὀνειδιές καί τήν ὑποψία ἀναμεταξύ μας. Σᾶς ἐμπιστεύομαι αὐτή τήν πρώτη ἐπιστολή μου πού βασίζεται πάνω στίς μυστικές συναντήσεις πού εἶχα μέ τόν καθένα σας ξεχωριστά.

Πιστεύω πῶς οἱ λόγοι πού προκαλοῦν τίς διαφωνίες μέσα στους κόλπους τοῦ PMAC εἶναι οἱ ἑξῆς:

1. Ἡ αὐτοπροβολή καί ἡ ματαιοδοξία
2. Ἡ ἀσυνέπεια
3. Ἡ προσπάθεια γιά τήν προώθηση συνθημάτων καί τακτικής πού ἤδη ἀκολουθοῦνται ἀπό τοὺς ἐχθρούς (EPRP)
4. Ἡ ἀνικανότητα καί ἀδυναμία τῶν μελῶν τοῦ PMAC νά ἐκτελέσουν ἀποστολές πληροφόρησης
5. Ἡ ἔνστασή τους γιά τήν παρουσία τοῦ συνταγματάρχου Γκετάσιου κι ἐμένα στίς συναντήσεις ἐνημέρωσης
6. Ἡ προσπάθεια συνεργατῶν τῆς CIA νά ἐξαγοράσουν μέλη τοῦ PMAC
7. Τό αἶτημα τῆς ἰσότητος ὅλων τῶν μελῶν τοῦ PMAC
8. Ἡ προσπάθεια νά περιορίσουν τήν ἐξουσία μου, τή θέση μου κ.λπ.

Τά ὁκτώ σημεῖα πού ἀνάφερα προκαλέσαν διαφωνίες μεταξύ μας καί αὐτός εἶναι ὁ λόγος γιά τόν ὁποῖο ἐσεῖς πρέπει νά ἐξετάσετε πολύ σοβαρά τό πρόβλημα πού δάζω μπροστά σας. Τί πρέπει νά γίνηι;

(ὑπογραφή)

Μενγκίστου Χάιλε Μάριαν

Προσωρινή Στρατιωτική Κυβέρνηση (σφραγίδα)

Πρῶτος Ἀντιπρόεδρος

Υ.Γ.:

Σέ καμιά περίπτωση ἡ ἐπιστολή αὐτή δέν πρέπει νά πέσει σέ χέρια ἀντιπάλων. Διαβάστε καί καταστρέψτε τήν.

«12 Σεπτ. 1976

Πρός ὅλους τοὺς μυστικούς συντρόφους μου στίς 14 ἐπαρχίες.

Μέ βάση τίς τελευταῖες ἐπικοινωνίες μας, εἴτε μέ ἐπιστολές εἴτε προφορικά, ἔχουμε συζητήσει καί συμφωνήσει νά ἀρχίσουν:

1. οἱ ἀναγκαῖες προετοιμασίες
2. οἱ οικονομικές προπαρασκευές
3. νά συγκροτηθοῦν ομάδες σέ διαφορετικά μέρη

Παρόλο πού ἡ δουλειά αὐτή εἶναι κουραστική καί ἀναμφισβήτητα ἄκρως ἀπόρρητη, θά δοηθῇ οἰκονομικά μέ τό ποσό τό ὁποῖο θά σᾶς σταλεῖ ἢ τό ὁποῖο θά ρθεῖτε νά πάρετε.

Τό κύριο στοιχεῖο εἶναι ἡ ἀφοσίωσή σας, ἡ ἐπιμονή καί ὁ πατριωτισμός μας. Ἡ συμφωνία σας μέ τό πρόγραμμα δεῖχνει τήν πραγματικά προοδευτική φύση σας. Ὁ συνταγματάρχης Γκετάσιον καί ἐγώ κάνουμε ὅ,τι μπορούμε ἐδῶ. Ἐλπίζω πῶς καί σεῖς κάνετε τό ἴδιο σύμφωνα μέ τό πρόγραμμα. Ὅπως ἤδη ἔχω πεῖ ἡ μόνη λύση σ' αὐτή τήν ἀντίθεση εἶναι νά σχηματίσουμε ἕνα νέο PMAC ἢ ὅπως καί σεῖς οἱ ἴδιοι ἔχετε πεῖ νά ἀνατρέψουμε αὐτό πού ὑπάρχει. Τότε καί μόνο τότε θά μπορούμε νά στηριχτοῦμε σέ προοδευτικούς ὅπως ἐσεῖς καί νά ἀκολουθήσουμε τή σωστή γραμμή. Αὐτός εἶναι ὁ λόγος γιά τόν ὁποῖο πρέπει νά ἐπισπεύσουμε τό ζήτημα.

Μέ χαιρετισμούς
Μενγκίστου Χάιλε Μάριαν

Υ.Γ.:

Νά διαβαστεῖ καί νά καταστραφεῖ.»

13.2.74: 'Η τιμή τοῦ πετρελαίου καί ἄλλων καυσίμων αὐξάνεται. 'Ο λαός κατεβαίνει σέ διαδηλώσεις στήν 'Αντίς-Ἀμπέμπα ζητώντας τή ματαίωση τῶν αὐξήσεων.

18.2: Οἱ ὁδηγοί ταξί ἀπεργοῦν σέ ἔνδειξη διαμαρτυρίας γιά τή συνεχιζόμενη κυβερνητική ἀδιαισχρία σέ ὅ,τι ἀφορᾷ τήν αὐξηση τῆς τιμῆς τῶν καυσίμων. Οἱ δάσκαλοι τῆς 'Αντίς-Ἀμπέμπα κατεβαίνουν σέ ἀπεργία ἐναντίον τῆς ἐπιχειρούμενης ἀπό τήν κυβέρνηση τοῦ Χαϊλέ Σελάσιε ἀναθεώρησης τοῦ 'Εκπαιδευτικοῦ Νόμου μέ τήν ὁποία ἐπιβάλλονται περισσότεροι περιορισμοί.

νας γιά νά διερευνήσει «φημολογούμενες καταχρήσεις δημοσίων κονδυλίων καί περιουσιῶν» ἐναντίον τῶν ὑπουργῶν τῆς προηγούμενης καβέρνησης.

20.4: 100.000 λαοῦ πραγματοποιοῦν διαδήλωση στήν 'Αντίς-Ἀμπέμπα καί ζητοῦν θρησκευτική ἰσότητα καί διαχωρισμό τοῦ κράτους ἀπό τήν ἐκκλησία.

26.4: Μέλη τῆς προηγούμενης κυβέρνησης συλλαμβάνονται καί κρατοῦνται σέ στρατώνες.

27.4: Σχηματίζεται ἡ Συντονιστική 'Επιτροπή - ὁ ΝΤΕΡΚ - ἀπό ἐκπροσώπους τῶν 'Ενόπλων Δυνάμεων, τῆς 'Αστυνομίας καί τοῦ Στρατοῦ τῶν Παραμεθορίων

τροπή μέ προκήρυξή της «καταργεῖ τοὺς παρακάτω θεσμούς πού εἶχαν ἐγκαθιδρυθεῖ ἀπό τό αὐτοκρατορικό καθεστῶς».

- Τό Συμβούλιο τοῦ Στέμματος.
- Τό Αὐτοκρατορικό 'Ανώτατο

Δικαστήριον, τό ὁποῖο εἶχε ἀρμοδιότητα ἐπὶ διαφορῶν οἱ ὁποῖες εἶχαν κριθεῖ ἀπό τή δικαιοσύνη ὑπὸ τήν προϋπόθεση ὅτι κάποιος ἀπό τοὺς διαδίκους προσέφυγε στόν αὐτοκράτορα.

- Τή Δικαστική 'Αναθεωρητική 'Επιτροπή.

'Η Σ.Ε. μετατρέπει ἐπίσης τό Γραφεῖο τοῦ 'Αρχηγοῦ τοῦ Προσωπικοῦ τῆς Αὐτοκρατορικής Κυβέρνησης σέ 'Υπουργεῖο 'Εθνικῆς Ἀμύνης.

(USUAA).

Τήν ἐξουσία ἀναλαμβάνει Προσωρινό Στρατιωτικό Διοικητικό Συμβούλιο (PMAC) καί διακηρύσσει τῆς κατευθυντήριες ἀρχές τῆς αἰθιοπικῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς.

15.9: Τό ἀξίωμα τοῦ 'Αρχηγοῦ τοῦ Κράτους ἀναλαμβάνει Προσωρινό Στρατιωτικό Διοικητικό Συμβούλιο (PMAC). Καθορίζονται καί δημοσιεύονται οἱ ἀρμοδιότητες τοῦ Προέδρου τοῦ Προσωρινοῦ Στρατιωτικοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου. Πρόεδρος τοῦ PMAC εἶναι ἕνας στρατηγός, ὁ Ἀμάν Μίκαελ ANTOM.

22.9: 'Ιδρύεται μέ προκήρυξη τοῦ PMAC Πολιτικό Συμβουλευ-

Τὸ χρονικὸ τῶν γεγονότων

20.2: 'Εργάτες καί φοιτητές ὁργανώνουν στήν 'Αντίς-Ἀμπέμπα εἰρηνική διαδήλωση ἐναντίον τῆς κυβέρνησης τοῦ αὐτοκράτορα καί ζητοῦν πολιτικές ἀλλαγές στή χώρα μέ τό σύνθημα: «Προσωρινή Λαϊκή Κυβέρνηση».

23.2: 'Η κυβέρνηση ἀναγκάζεται νά ἀναστείλει τήν αὐξηση τῆς τιμῆς τοῦ καυσίμου πετρελαίου κάτω ἀπὸ τήν πίεση τῶν καθημερινῶν λαϊκῶν διαδηλώσεων.

26.2: 'Η Δεύτερη Μεραρχία τοῦ Στρατοῦ πού ἐδρεύει στήν 'Ασμάρα στασιάζει καί παρουσιάζει ἕναν κατάλογο πολιτικῶν αἰτημάτων.

27.2: 'Η ἀεροπορία διακηρύσσει τήν ὑποστήριξή της πρὸς τοὺς στασιαστές.

'Η αὐτοκρατορική κυβέρνηση τοῦ 'Αχλίλου Χάμπτε Βόλντε παραιτεῖται.

28.2: 'Η ἐξέγερση ἀπλώνεται στήν πρωτεύουσα. 'Ο αὐτοκράτορας ὀρκίζει νέα κυβέρνηση μέ πρωθυπουργό τόν 'Ενταλκάτσιου Μακόννεν, πρῶην ὑφυπουργό Παιδείας στήν κυβέρνηση Βόλντε καί παλιό μόνιμο ἐκπρόσωπο τῆς Αἰθιοπίας στὰ Η.Ε.

1.3: Μαζικὴ διαδήλωση τῶν φοιτητῶν στήν 'Αντίς-Ἀμπέμπα ἀπαιτεῖ τήν παύση τῆς κυβερνήσεως 'Ενταλκάτσιου καί τήν παραπομπή του σέ δίκη μαζί μέ ἄλλους τοὺς ἄλλους ὑπουργούς καί ἀξιωματούς τῆς προηγούμενης κυβέρνησης γιά κατάχρηση καί παράνομο πλουτισμό.

7.3: 'Η πρώτη ἐπιτυχημένη γενική ἀπεργία τῶν ἐργατῶν στήν ἱστορία τῆς Αἰθιοπίας. Τά πάντα παραμένουν κλειστά γιά τέσσερις μέρες.

25.3: 'Ο 'Ενταλκάτσιου κάτω ἀπὸ τήν πίεση τοῦ στρατοῦ σχηματίζει εἰδική 'Επιτροπή 'Ερευ-

νησίων. 'Αρχίζει τή δράση της μέ τή σύλληψη πρῶν ὑπουργῶν καί ἄλλων κυβερνητικῶν ἀξιωματούχων.

'Η Σ.Ε. παρακολουθεῖ ἀπὸ κοντά τῆς ἐργασίες τῆς κυβέρνησης 'Ενταλκάτσιου.

4.7: 'Ο Τσεχάγιου 'Ενκο-ΣΕΛΑΣΙΕ, διοικητῆς τῆς περιοχῆς Κάφφα, πιστὸς στόν αὐτοκράτορα, σκοτώνεται στήν ἐπαρχία Σελάλε ὕστερα ἀπὸ τήν ἀρνήσή του νά παραδοθεῖ σέ ἄντρες τῶν Δυνάμεων 'Ασφαλείας, πού ἐνεργοῦσαν μέ βάση διαταγές τῆς Συντονιστικῆς 'Επιτροπῆς.

6.7: 'Η Συντονιστική 'Επιτροπὴ διατάσσει πρῶην ἀξιωματούς νά ἐπιστρέψουν κυβερνητικὴ περιουσία πού βρίσκεται στήν κατοχή τους καί ἐξασφαλίζει ἀμνηστία γιά τοὺς πολιτικούς κρατούμενους καί τοὺς πολιτικούς πρόσφυγες τοῦ αὐτοκρατορικοῦ καθεστώτος.

8.7: 'Η Συντονιστικὴ 'Επιτροπὴ δημοσιεύει διακήρυξή μέ τόν τίτλο «ETHIOPIA TIKDEM» («'Η Αἰθιοπία Πρώτη») - πού ἀποτελεῖται ἀπὸ 13 σημεία πού περιέχουν τῆς ἄμεσες πολιτικές μεταβολές πού ἀποτελεῖ ἡ Σ.Ε. 'Απὸ δῶ καί μπρὸς ἡ ἐξουσία βρίσκεται οὐσιαστικὰ στὰ χεῖρά τῆς Σ.Ε. 'Ο αὐτοκράτορας Χαϊλέ Σελάσιε ἔχει δολοκληρωτικὰ ἀποδυναμωθεί καί βρίσκεται ὑπὸ περιορισμό.

9.7: Οἱ πολιτικοὶ πρόσφυγες καλοῦνται νά ἐπιστρέψουν στήν πατρίδα τους.

22.7: 'Η κυβέρνηση τοῦ Ε. ΜΑΚΟΝΝΕΝ παραιτεῖται καί ὀρκίζεται πρωθυπουργός ὁ Μικαὲλ ΙΜΡΟΥ ὁμῶς σύμφωνα μέ τήν ἐπιθυμία τῆς Σ.Ε. πού ἐπιβάλλει τή θέλησή της.

16.8: 'Η Συντονιστικὴ 'Επι-

22.8: 'Η Σ.Ε. ἐπιβάλλει ἐνοικιοστάσιο στὰ σπίτια καί στὰ καταστήματα.

24.8: 'Απαγορεύεται ἡ ἐξαγωγή δημοσίου χρήματος στὸ ἐξωτερικὸ χωρὶς τήν προηγούμενη ἄδεια τοῦ ὑπουργοῦ Οἰκονομικῶν. Διατάσσεται ἔρευνα γιά ὅλες τῆς προηγούμενες περιπτώσεις ἐξαγωγῆς δημοσίου χρήματος.

25.8: Τό Αὐτοκρατορικό 'Ιωδιλαῖο Παλάτι μετονομάζεται σέ 'Εθνικὸ Παλάτι.

Κρατικοποιεῖται ἡ 'Εταιρία Ἀνάπτυξης τῶν 'Εθνικῶν Πλουτοπαραγωγικῶν Πόρων πού γιά χρόνια βρισκόταν κάτω ἀπὸ τήν ἄμεση διοίκηση καί ἦταν ἰδιοκτησία τοῦ αὐτοκράτορα.

27.8: Κρατικοποιεῖται ἡ Μεταφορική 'Εταιρία Λεωφορείων.

5.9: Τό Ζυθοποιεῖο «'Αγιος Γεώργιος» καί τό 'Ενεχυροδανειστήριον 'Χαϊλέ Σελάσιε» κρατικοποιούνται καί ὑπάγονται στὸ ὑπουργεῖο Οἰκονομικῶν. 'Υπολογίζεται ὅτι τὰ κέρδη τοῦ ζυθοποιείου πού περιῆλθαν στόν αὐτοκράτορα ἀνέρχονται σέ 11 ἑκατ. ἀμερικανικὰ δολλάρια.

12.9: Καθαίρεται ὁ Χαϊλέ Σελάσιε

Τό Σύνταγμα τοῦ 1955 ἀναστέλλεται. Τό αὐτοκρατορικό Κοινοβούλιο διαλύεται.

'Ο λαός κατεβαίνει στοὺς δρόμους σέ τεράστιες διαδηλώσεις καί ἀπαιτεῖ τό σχηματισμὸ Προσωρινῆς Λαϊκῆς Κυβέρνησης ἀπὸ τῆς Συνομοσποπονδίας τῶν Αἰθιοπικῶν 'Εργατικῶν 'Ενώσεων (CELU), τό Σύνδεσμον Δασκάλων τῆς Αἰθιοπίας (Ε.Τ.Α.), τό Σύνδεσμον τῶν Πανεπιστημιακῶν καθηγητῶν καί τῆς Φοιτητικῆς Ἐνώσεως τῆς 'Αντίς-Ἀμπέμπα

τικὸ Σῶμα δίπλα στήν Προσωρινὴ Στρατιωτικὴ Κυβέρνηση (PMG).

1.10: Κατατίθεται στὸ 'Εθνικὸ Θησαυροφυλάκιο τό ποσὸ τῶν 979.506.84 αἰθιοπικῶν δολλαρίων πού βρέθηκαν στὰ ἀνάκτορα τοῦ Χαϊλέ Σελάσιε ἄμεσως μετὰ τήν παύση του.

7.10: 'Εκδηλώνεται ἡ πρώτη διαφωνία στοὺς κόλπους τοῦ PMAC. Μέλη τοῦ PMAC μέ υποστηρικτὲς στὸ Μηχανικὸ Σῶμα τοῦ Στρατοῦ ἀντιδρῶν στήν ἀνάληψη ἐξουσίας ἀπὸ τό PMAC καί ζητοῦν Λαϊκὴ Κυβέρνηση. Μερικοὶ ἀπὸ αὐτοὺς ἐκτελούνται ὅπως ὁ λοχίας Χάιλε καί ὁ δεκανέας Μακόννεν καί ἄλλοι συλλαμβάνονται.

12.10: 'Ανακοινώνεται ἡ ἐκτέλεση τοῦ λοχαγοῦ Ντεμπίσε, μέλους τοῦ PMAC. 'Ο λοχαγὸς βρέθηκε ἐνοχὸς γιά «στρεβλωτικὴ προπαγάνδα».

17.10: Παύονται ὅλα τὰ Δημοτικά Συμβούλια.

18.10: 'Αναγγέλλεται τό πρόγραμμα «ZEMETCHA» - ἡ 'Εθνικὴ 'Εξόρμηση 'Εργασίας γιά τήν Ἀνάπτυξη μέσω τῆς Συνεργασίας.

19.10: 'Ιδρύονται Γενικά καί 'Επαρχιακά Στρατοδικεῖα γιά τήν ἐκδίκαση ὑποθέσεων «... διαφθοράς, κακῆς διαχειρίσεως καί παρανόμου πλουτισμοῦ».

23.11: Κρίση ξεσπᾷ στοὺς κόλπους τοῦ PMAC. Οἱ λογαριασμοὶ ἐκκαθαρίζονται ὕστερα ἀπὸ μιά πρωτοφανή αἱματοχυσία. 'Ο στρατηγὸς Ἀμάν Μίκαελ Ἀντόμ καί ἡ ομάδα του - 60 ἀξιωματικοὶ τῶν 'Ενόπλων Δυνάμεων καί ὁ πρῶτος ἀντιπρόεδρος τοῦ PMAC - ἐκτελούνται καί κατηγοροῦνται γιά «ἐγκλήματα ἐναντίον

του λαού της Αιθιοπίας και για προσπάθεια διάσπασης της ενότητας του λαϊκού κινήματος». Εκτελείται επίσης ο υπαρχηγός της αεροπορίας Γιοχάνες ΦΙΤΟΥΙ και μερικοί κατώτεροι δημοκρατικοί αξιωματικοί. Το PMAC με ανακοίνωσή του χαρακτηρίζει τους εκτελεσθέντες ως «άναρχικούς και άριστοριστές».

28.11: Ο ταξίαρχος ΤΕΦΕΡΙ ΜΠΑΝΤΙ όρίζεται πρόεδρος του PMAC.

30.11 - 2.12: Δύο βόμβες εκρήγνυνται στο Δημαρχείο της 'Αντίς-Άμπέμπα και στο ξενοδοχείο «WABE SHEBELLE». Εκρήξη σημειώνεται επίσης και στο νετεπόζιτο καυσίμων του αερο-

στήν επαρχία «GURO MAKO». Στρατεύματα πιστά στο PMAC καταστέλλουν τη στάση και εκτελούν επί τόπου τους έπι κεφαλής, τον ταξίαρχο Ταντέσε Μπίρρου, τον συνταγματάρχη Χάιλου Ρεγκάσσα και τον αναπληρωτή διοικητή της περιοχής META ROBI, Τέκλου Τεζέμμα.

1.5: Γιορτάζεται με διαδηλώσεις στην 'Αντίς-Άμπέμπα ή Πρωτομαγιά. Αποτυγχάνει ή προσπάθεια του PMAC να έλέγξει τη Συνομοσπονδία των Αιθιοπικών 'Εργατικών 'Ενώσεων (CELU) ευνώνοντας την εκλογή του 'Αλεμ 'Αμπντι. Το CELU εκλέγει μιά ριζοσπαστική εκτελεστική επιτροπή.

θιοπίας (EPRP) αναγγέλλει την ύπαρξη και δράση του ύστερα από 3 1/2 χρόνια παρανομίας. Ο Σύνδεσμος Δασκάλων της Αιθιοπίας παίρνει αποφάσεις που απαιτούν την αποκατάσταση των δημοκρατικών δικαιωμάτων και την αποφυλάκιση των προοδευτικών ανθρώπων που κρατούνται.

Σεπτ.: Το CELU στην ετήσια σύνοδό του παίρνει αποφάσεις που ζητούν αποκατάσταση των δημοκρατικών δικαιωμάτων, τον έλεγχο των τιμών, καθορισμό μίνιμουμ μισθών, γιά το πρόβλημα της ανεργίας, τό γυναικείο ζήτημα και καλεί τό λαό «να κτίσει τό προλεταριακό του κόμμα».

ζητούν Προσωρινή Λαϊκή Κυβέρνηση.

16.5: Το PMAC δημοσιεύει διακήρυξη από έπτά σημεία μέ τον τίτλο «Γιά μιά ειρηνική επίλυση του προβλήματος της διοικητικής περιοχής της 'Ερυθραίας».

— 'Ιδρύεται στην 'Αντίς-Άμπέμπα ή ιδεολογική Σχολή «YEKATIT» («Φλεβάρης»).

7.7: 'Ιδρύεται ειδική 'Επιτροπή γιά τίς 'υποθέσεις της Διοικητικής περιοχής της 'Ερυθραίας.

13.7: Εκδηλώνεται κίνημα μέ έπι κεφαλής τόν ταγματάρχη Σία-σαί Χάμπτε, πρόεδρο της επιτροπής 'Εξωτερικών 'Υποθέσεων του PMAC. Στο κίνημα συμμετέχει

στην τελευταία τριετία

δρομίου BOLE της 'Αντίς-Άμπέμπα.

20.12: Το PMAC σέ προκήρυξη του διατυπώνει τίς αρχές του «Αιθιοπικού Σοσιαλισμού». Στο οικονομικό πεδίο «ή κρατικοποίηση των πλουτοπαραγωγικών πόρων», τό κοινωνικό «ή πολιτιστική ανάπτυξη μέ βάση την ισότητα ανάμεσα στίς διάφορες φυλές» και στο πολιτικό «ή αρχή της αυτοδιοίκησης και της λαϊκής συμμετοχής στην άσκηση της εξουσίας».

10.1.1975: Πραγματοποιείται ή πρώτη 'Εθνική 'Εξόρμηση γιά τήν 'Ανάπτυξη μέσω της Συνεργασίας στην όποία παίρνουν μέρος 507 φοιτητές από την 'Αντίς-Άμπέμπα μέ προορισμό τίς αγροτικές περιοχές της Βόρειας Αιθιοπίας.

— 'Η Πρωτομαγιά καθορίζεται ως δημόσια άργία.

3.2: Κρατικοποιούνται 72 ιδιωτικές διοργανίες και έμπορικές εταιρίες.

4.2: Δίνεται άμνηστία σέ πρόσωπα που εξακολουθούν νά βρίσκονται στην παρανομία γιά ενέργειες εναντίον του αυτοκρατορικού καθεστώτος.

8.2: Μέλη της Διεθνούς 'Αμνηστίας επισκέπτονται την Αιθιοπία.

15.2: Το PMAC κηρύσσει την περιοχή της 'Ερυθραίας σέ «κατάσταση έκτακτου ανάγκης». Δύο αιθιοπικές μεραρχίες μετακινούνται στην 'Ερυθραία και ή αεροπορία βομβαρδίζει αδιάκριτα πόλεις και χωριά.

4.3: Δημοσιεύεται προκήρυξη του PMAC μέ την όποία «ή αγροτική γή της Αιθιοπίας περιέρχεται στη συλλογική ιδιοκτησία του αιθιοπικού λαού».

13.3-19.3: Στάση εκδηλώνεται

16.5: Κρατικοποιούνται οι ιδιωτικές εταιρίες αεροσκαφών και όλα τά μικρά αεροπλάνα όπως επίσης και μιά σειρά σουπερ-μάρκετ που άνήκαν σέ εκπατρισμένους.

7.6: Εκδηλώνεται στάση στην επαρχία BASSO. Οι έπι κεφαλής, Τόμπι ά Γιτναγκάσιου, βοηθός διοικητής της επαρχίας, Κίφλε Μόγκες, δικαστικός, Βόρκου Σέγιουμ, έμπορος, και Κίγιερ 'Αμπντούλμπα, από τούς ήγέτες του Μετώπου γιά την 'Απελευθέρωση της 'Ερυθραίας, συλλαμβάνονται και εκτελούνται μέ την κατηγορία της «υπονόμευσης της ειρήνης και ασφάλειας του αιθιοπικού λαού και της αντίθεσης στην εθνικοποίηση της αγροτικής γής».

21.6: Συγκρούσεις στίς επαρχίες DUDGA, BORA, DALOTCHA και BUTAJIRA. Στρατεύματα πιστά στο PMAC συλλαμβάνουν και εκτελούν τούς Τολέσσα Κέρσε, Γκάμπρε Μάριαν καθώς και άλλους δεκαπέντε αξιωματικούς.

24.6: Εκτελείται στην επαρχία DENEBA ό λοχαγός Γκίλμα Μπάσιε.

26.6: Εκτελείται ό ταξίαρχος Μακούρια Ζεγκχέγιε και άλλοι τριάντα ένας αξιωματικοί και πολίτες γιά «άντεπναστατικές ενέργειες» στίς επαρχίες KUANNA, ZITANA και NESSA.

7.7: Ο ταξίαρχος Τζεφέρερα Γιχέγς και πέντε άλλοι αξιωματικοί εκτελούνται.

26.7: 'Εθνικοποιείται «όλη ή άστική ιδιοκτησία σ' όλόκληρη τη χώρα έκτός από ένα σπίτι γιά κάθε οικογένεια».

Αύγ.: Μέ διακήρυξη του προς τόν αιθιοπικό λαό, τό Λαϊκό 'Επαναστατικό Κόμμα της Αι-

θιοπίας (EPRP) αναγγέλλει την ύπαρξη και δράση του ύστερα από 3 1/2 χρόνια παρανομίας.

30.9: Το PMAC κηρύσσει τη χώρα σέ κατάσταση «έκτακτου ανάγκης» και περιβάλλει τό Στρατό μέ έκτακτες εξουσίες γιά σύλληψη, έρευνα και εκτέλεση «δσον έπιδουλεύονται την επανάσταση».

4.10: Οι άδελφοί Μέρριτ και Μέσφιν Μπίρρου εκτελούνται στην επαρχία MENZ.

5.10: Συγκρούσεις στίς επαρχίες BALE και ARUSSI. Εκτελούνται ό Μπεκέλε 'Ογκότο, πρώην διοικητής της επαρχίας TITCHO, και 16 άλλα πρόσωπα.

13.12: Δημοσιεύεται προκήρυξη του PMAC που εξαγγέλλει «τήν κυβερνητική πρόθεση νά ενισχύσει τούς αγροτικούς συνεταιρισμούς».

17.12: Δίνεται χάρη σέ φοιτητές που δέν πήραν μέρος στην «'Εθνική 'Εξόρμηση 'Εργασίας γιά την 'Ανάπτυξη μέσω της Συνεργασίας».

Μαρτ.1976: Το CELU καταγγέλλει ότι τό PMAC ετοιμάζει «είσβολή ενόπλων αγροτών στην 'Ερυθραία».

20.4: Το PMAC αναγγέλλει τό πρόγραμμα της 'Εθνικής Δημοκρατικής 'Επανάστασης.

— 'Ιδρύεται «Προσωρινό Γραφείο 'Οργάνωσης του Λαού» που αποτελείται από 15 διανοούμενους του «Παναιθιοπικού Σοσιαλιστικού Κινήματος».

21.4: Καλλιτέχνες οργανώνουν διαδήλωση και ζητούν τό δικαίωμα νά ιδρύσουν σωματείο. 'Η άστυνομία άνοίγει πυρ και δύο πρόσωπα σκοτώνονται.

1.5: 'Η Πρωτομαγιά γιορτάζεται μέ τεράστιες διαδηλώσεις που

και ό ταξίαρχος Γκετάσιου Νάντε, διοικητής της περιοχής της 'Ερυθραίας. Οι πίο πάνω και δεκαπέντε άλλοι αξιωματικοί εκτελούνται.

25.7: Εκτελούνται ό συνταγματάρχης Μπερχάνου Χάιλε, διοικητής του 26ου Τάγματος της πρώτης Αιθιοπικής Στρατιάς, και ό ταγματάρχης Μάριαν Χάσσεν μέ την κατηγορία «της άντεπναστατικής δράσης».

Αύγ.: 'Η «κόκκινη πορεία» ενόπλων αγροτών από τίς δόριες επαρχίες προς την 'Ερυθραία αποτυγχάνει καθώς σημειώνονται οι πρώτες συγκρούσεις μέ τμήματα του Μετώπου γιά την 'Απελευθέρωση της 'Ερυθραίας.

10.8: Εκτελούνται από τη «Λαϊκή 'Αστυνομία» οι ταγματάρχες Σελέσι Μπεγιένε και Μπεκέτου Κάσσα, που είχαν εγκαταλείψει τίς μονάδες τους και είχαν περάσει στην παρανομία.

21.8: Δίνεται χάρη σέ 209 πολιτικούς κρατούμενους και αφήνονται ελεύθεροι.

Σεπτ.: Σημειώνεται άπόπειρα εναντίον του πρώτου αντιπροέδρου, τού συνταγματάρχη Μενγκίστου Χάιλε 'Αλ Μάριαν.

30.10: Τριάντα πρόσωπα εκτελούνται μέ την κατηγορία ότι «ήταν μέλη του EPRP, άριστοριστές και άναρχικοί».

Νοέμβρ.: Το PMAC ανακοινώνει ότι 21 πρόσωπα εκτελέστηκαν μέ διάφορες κατηγορίες. 'Επιβάλλεται στην πρωτεύουσα «κατ' όικον περιορισμός» γιά 72 ώρες.

Γενάρης 77: Εκτελείται ό πρόεδρος του PMAC Τεφέρι Μπάντι και 6 άλλοι αξιωματικοί μέλη του PMAC. Ο συνταγματάρχης Μενγκίστου Χάιλε Μάριαν επιβάλλεται ως ισχυρός άντρας

‘Ο πρεσβευτής τῆς Αἰθιοπίας μιλάει στό «ΑΝΤΙ»

‘Ο πρεσβευτής τῆς Αἰθιοπίας στήν Ἀθήνα **KEBEDE GE-
BRE WOLDE**, ἔδωσε στό
«ΑΝΤΙ» τήν παρακάτω συνέν-
τευξη:

ΕΡ: Κύριε πρέσβη, τὰ τελευταῖα γεγο-
νότα στή χώρα σας ἀπασχόλησαν καί
ἀπασχολοῦν τόν ἑλληνικό τύπο καί τήν
ἑλληνική κοινή γνώμη. Οἱ πληροφορίες
ὅμως πού εἶδαν τό φῶς τῆς δημοσιότητας
κάθε ἄλλο παρά φωτίζουν τήν κατάστα-
ση. Θέλετε νά μᾶς πείτε τί ἀκριδῶς συν-
έβη καί τί ἀντιπροσώπευαν οἱ τελευταῖες
ἐξελίξεις;

ΑΠ: Πραγματικά οἱ λεπτομέρειες δέν
εἶναι ἀπόλυτα καθαρές γιατί ὁ τύπος
δημοσιεύει καί σωστές καί λανθασμένες
πληροφορίες. Ὑπάρχουν ὅμως τὰ ἐπί-
σημα ἀνακοινωθέντα τοῦ Ὑπουργείου
Ἐξωτερικῶν πού ἀναφέρονται στίς τε-
λευταῖες ἐξελίξεις. Σύμφωνα μέ αὐτά,
στίς 4 Φεβρουαρίου, ὁ Τεφερί Μπάντι
καί οἱ ὑπόλοιποι τῆς κλίμας του ἐπεχεί-
ρησαν νά πραγματοποιήσουν μερικές ἀν-
τεπαναστατικές ἐνέργειες...

ΕΡ: Τί ἀκριδῶς;

ΑΠ: ‘Ο κύριος σκοπός τους ἦταν νά
πάρουν τήν ἐξουσία σά χέρια τους ἐκ-
μεταλλευόμενοι μερικά ἐσωτερικά προ-
βλήματα πού προκαλοῦν διάφορες ἀντε-
παναστατικές καί ἀντιδραστικές ομάδες.
Οἱ ἀντεπαναστατές ἦταν προσέχοντες νά
συνεργαστοῦν μέ αὐτές τίς ἀντιδραστικές
ομάδες ἐναντίον τῆς ἀνάπτυξης καί τῆς
προόδου τῆς Αἰθιοπίας. Στήν πραγματι-
κότητα ἐπιβουλεύονταν τήν κυριαρχία
καί ἑδαφική ἀκεραιότητα τῆς χώρας...

ΕΡ: Στό λόγο του στήν πλατεία τῆς
Ἐπανάστασης ἀμέσως μετά τὰ γεγονότα,
ὁ συνταγματάρχης Μενγκίστου κατηγό-
ρησε τόν Μπάντι καί τήν ομάδα του ὅτι
εἶχαν σχέσεις μέ τή CIA...

ΑΠ: Τά ἐπίσημα ἀνακοινωθέντα δέν
λένε γιά ἀπευθείας ἐπαφή μέ τή CIA ἀλ-
λά, ἀπ’ ὅ,τι ἔχω διαβάσει καί στόν τύπο,
ὅλες οἱ ἀντιδραστικές δυνάμεις στόν κό-
σμο ἔχουν τή βοήθεια καί τήν ὑποστή-

‘Ο συνεργάτης μας Γ. Τσαλακός μέ τόν πρεσβευτή τῆς Αἰθιοπίας *Kebede Gebre Wolde*.

ριξη τῆς CIA. Θέλω μέ τήν εὐκαιρία
αὕτη νά προσθέσω ὅτι ἐμεῖς θέλουμε νά
εἴμαστε φίλοι μέ ὅλα τὰ κράτη τοῦ κό-
σμου.

Δέν θέλουμε νά ἔχουμε ἐχθρούς. Αὕτη
εἶναι μιᾶ βασική ἀρχή τῆς κυβένησης
τῆς Αἰθιοπίας. Εἴμαστε ἀδέσμευτο κρά-
τος καί θέλουμε νά διατηροῦμε πάντα
φιλικές σχέσεις μέ ὅλες τίς χώρες – καί
στήν Ἀνατολή καί στή Δύση – πού
ἔχουν ἐπιλέξει τό δρόμο τοῦ σοσιαλισμοῦ.
ὅπως ἐπίσης καί μέ τὰ ἀδέσμευτα κράτη.

ΕΡ: Σύμφωνα μέ ὁρισμένες πληροφο-
ρίες τό ἰσχυρό πρόσωπο στήν ομάδα
Μπάντι δέν ἦταν ὁ ἴδιος ὁ πρόεδρος
ἀλλά ὁ λοχαγός Ἀλεμαγιέχου Χάιλε...

ΑΠ: Μερικές φορές ξέρετε τὰ ὅσα δη-
μοσιεύονται στόν τύπο εἶναι εἰκασίες καί
ὄχι γεγονότα. Πραγματικά ὅμως ὁ Ἀλε-
μαγιέχου εἶχε μιᾶ ἰσχυρή θέση στό
P.M.A.C., ἦταν πρόεδρος τῆς Διοικητικῆς
Ἐπιτροπῆς. Μετά τὰ γεγονότα ὁ συντα-
γματάρχης Μενγκίστου, ὁ σημερινός
πρόεδρος, καί ἡ κυβένηση ὑποσχέθηκαν
δημοκρατικές ἐλευθερίες καί τόνισαν τήν
ἀνάγκη γιά τόν ἐξοπλισμό τῶν μαζῶν
ὥστε νά μποροῦν νά ὑπερασπίσων τήν
ἐπανάσταση πού πραγματοποιήθηκε μέ
τόσες θυσίες...

ΕΡ: Νομίζω πῶς τό κύριο σημεῖο τῆς
ὁμιλίας τοῦ συνταγματάρχου Μενγκίστου
στή πλατεία τῆς Ἐπανάστασης ἦταν ἡ
ἀναγκαιότητα γιά τήν ὁργάνωση τοῦ
λαοῦ καί τό σχηματισμό ἑνός κόμματος...

ΑΠ: Naί, βέβαια. Κι αὐτό γιατί ἂν ὁ
λαός παραμένει ἀδύνατος, ἀνοργάνωτος
καί ἄοπλος ἡ ἐπανάσταση καί τὰ προο-
δευτικά βήματα πού θά μπορούσαν νά
ἐπιτευχθοῦν, εἶναι δυνατόν νά παρεμπο-
δισθοῦν καί ἐκτραποῦν ἀπό τίς ἀντεπα-
ναστατικές δυνάμεις πού κάνουν τό πᾶν
γιά νά σαμποτάρουν τήν πρόοδο τοῦ

λαοῦ. Ἄν ὅμως ὁ λαός εἶναι ὀπλισμένος
καί ἔχει συνείδηση τῶν δικαιωμάτων
του, οἱ ἀντεπαναστάτες δέν θά εἶναι σέ
θέση νά ἐμποδίσουν τήν πρόοδο πού
πραγματοποιεῖται σήμερα. ‘Ο κύριος
λοιπὸν στόχος εἶναι νά διαφυλάξουμε
τόν ἐπαναστατικό δρόμο μέ τόν ἐξοπλι-
σμό τῶν μαζῶν, γιατί πρόκειται γιά τα-
ξική πάλη, αὐτῶν πού ἔχουν καί αὐτῶν
πού δέν ἔχουν...

ΕΡ: Μιλήσατε γιά ἀντεπαναστατικές
δυνάμεις στό ἐσωτερικό πού προσπα-
θοῦν νά ἀνακόψουν τόν ἐπαναστατικό
δρόμο τῆς Αἰθιοπίας. Ποιές εἶναι αὐτές
οἱ δυνάμεις;

ΑΠ: Τό λεγόμενο «Ἐπαναστατικό
Κόμμα τοῦ Αἰθιοπικοῦ Λαοῦ». Πρόκει-
ται γιά μιᾶ ομάδα γιά τήν ὁποία ὑπάρ-
χουν σοδαρές ὑποθέσεις ὅτι ἀποτελεῖται
ἀπό πράκτορες ὁρισμένων ἀντεπαναστα-
τικῶν δυνάμεων γύρω ἀπό τήν Αἰθιοπία.
Ἐμφανίζονται μέ προσοδευτικά συνθή-
ματα καί διακηρύσσουν ὅτι εἶναι Μαρ-
ξιστές - Λενινιστές ἐνῶ στήν πραγματι-
κότητα εἶναι ἀναρχικοί καί ἀριστεριστές.
Ἐχουμε ἀρκετὰ σαφεῖς πληροφορίες ὅτι
εἶναι πράκτορες ἀντιδραστικῶν δυνά-
μεων...

ΕΡ: Ποιές εἶναι αὐτές οἱ ἀντιδραστι-
κές δυνάμεις;

ΑΠ: Εἶναι δύσκολο νά πει κανένας...
Δέν εἶμαι δημοσιογράφος... Σᾶς λέω
αὐτά πού ξέρω... Δέν θά ἦταν σωστό νά
σοῦ πῶ κάτι πού ὑποψιάζομαι...

ΕΡ: Καί ἡ Αἰθιοπική Δημοκρατική
Ἐνωση;

ΑΠ: Πρόκειται γιά τὰ ὑπολείμματα τῆς
φεουδαρχίας καί τῆς ὀριστοκρατίας...

ΕΡ: Αὐτές οἱ «ομάδες» λειτουργοῦν
νόμιμα ἢ παράνομα;

ΑΠ: Εἶναι παράνομοι ἐγκλήματιες...

ΕΡ: Κύριε πρόεδρι, ποιές είναι οι κύριες πηγές προμήθειας όπλων για την κυβέρνησή σας;

ΑΠ: Η κύρια πηγή εξοπλισμών μας είναι οι Ήνωμένες Πολιτείες της Αμερικής. Πρέπει να σημειώσετε ότι δεν παίρνουμε δωρεάν στρατιωτική βοήθεια αλλά πληρώνουμε τις αγορές μας τοίς μετρητοίς. Η Δύση είναι ένας παραδοσιακός δρόμος που καλλιέργησε τό φρενδαρχικό καθεστώς και δεν μπορούσε ν' αλλάξει από τη μιὰ μέρα στην άλλη. Μετά την επανάσταση υπάρχουν βέβαια αλλαγές. Παίρνουμε όπλα και από άλλες χώρες.

ΕΡ: Καί η αμερικανική στρατιωτική βάση στην Ασμάρα; Τελευταία μάλιστα η ελληνική εφημερίδα ΤΟ ΒΗΜΑ έγραψε ότι η βάση αυτή βρίσκεται υπό σοβιετικό έλεγχο...

ΑΠ: Στην Αιθιοπία δεν υπάρχουν σήμερα ξένες στρατιωτικές βάσεις, όχι μόνο στην Ασμάρα αλλά και πουθενά άλλου. Είχαμε μερικές αμερικανικές στρατιωτικές βάσεις αλλά έχουν κλείσει εδώ και δύο χρόνια. Η επανάσταση τούς έβαλε τέρμα.

ΕΡ: Ποιές χώρες κυρίως επενδύουν κεφάλαια στη χώρα σας;

ΑΠ: Η Ιαπωνία έχει μερικές επενδύσεις όπως και η Ινδία και άλλες χώρες. Προσκαλούμε όλες τις χώρες να πάρουν μέρος στον τομέα των επενδύσεων. Υπάρχει όμως σχετικός νόμος που καθορίζει ακριβώς τον οικονομικό τομέα στον οποίο οι ξένες χώρες μπορούν να επενδύσουν τα κεφάλαιά τους. Τα ξένα κεφάλαια είναι ευπρόσδεκτα στη χώρα μου υπό τον όρο ότι θα είναι προς το συμφέρον του λαού, των αγροτών, γιατί ο κύριος στόχος είναι να σταματήσει η εκμετάλλευση ανθρώπου από άνθρωπο.

ΕΡ: Πού βρίσκονται οι σχέσεις της χώρας σας με άλλες χώρες όπως για παράδειγμα οι ΗΠΑ, η ΕΣΣΔ κλπ;

ΑΠ: Έχουμε πάρα πολύ καλές και φιλικές σχέσεις με όλα τα κράτη του κόσμου, ιδιαίτερα με εκείνα που βρίσκονται κοντά μας, εκτός από μερικά φρενδαρχικά κράτη.

ΕΡ: Για παράδειγμα;

ΑΠ: Θά μπορούσα να πω τη Σαουδική Αραβία, τό Κουβέιτ, και άλλες... Τελευταία οι σχέσεις μας με τό Σουδάν άρχισαν να χειροτερεύουν επειδή η χώρα αυτή θέλει να επεμβαίνει στα έσωτερικά μας ζητήματα...

ΕΡ: Πού αποδίδετε τη στάση αυτή του Σουδάν;

ΑΠ: Η άποψή μου είναι ότι τό Σουδάν χορεύει στο ρυθμό του βασιλιά της Σαουδικής Αραβίας γιατί τό καθεστώς του Νιμείρι στηρίζεται κυρίως στην οικονομική βοήθεια που παίρνει σέ πετροδολάρια...

ΕΡ: Μέ τη Λαϊκή Δημοκρατία της Υεμένης και τη Σομαλία;

ΑΠ: Μέ τη Λαϊκή Δημοκρατία της Υεμένης έχουμε πολύ καλές σχέσεις οι

όποιες καλλιεργούνται καθημερινά και αναπτύσσονται. Η Σομαλία δυστυχώς, παρόλο που έμεις θέλουμε νά έχουμε καλές σχέσεις, φιλοδοξεί ν' αποσπάσει ένα μέρος από τη χώρα μας και νά τό προσαρτήσει. Η έπεκτατική πολιτική της κυβένησης της Σομαλίας είναι όπωσδήποτε εμπόδιο στην ανάπτυξη καλών σχέσεων ανάμεσα στους δύο λαούς. Η Σομαλία είναι ένας παραδοσιακός έχθρός δεν θά έλεγα βέβαια έχθρός αλλά ή

Ο προεσδευτής της Αιθιοπίας Kebede Gebre Wolde, γεννήθηκε στην Αντίς-Αμπέμπα στις 11 Οκτ. 1929 και είναι έγγαμος και πατέρας τεσσάρων παιδιών.

● Σπουδές: μετά τό γυμνάσιο, στό Άγροτικό Κολλέγιο του AMBO και (τό 1954) στό Πανεπιστήμιο του Δελχί (Ινδία) όπου παίρνει τό δίπλωμά του και τόν τίτλο του «Bachelor of Arts» των Πολιτικών και Οικονομικών Έπιστημών.

● Καριέρα: τό 1955 υπηρετεί στό Υπουργείο Έμπορίου και Βιομηχανίας στην Αντίς-Αμπέμπα, και τόν άλλο χρόνο στό Υπουργείο Έξωτερικών σάν επικεφαλής του Οικονομικού Τμήματος. Από τόν Ιούλιο του 1956 μέχρι τόν Φεβρουάριο του 1962 είναι πρώτος Γραμματέας της Αιθιοπικής Προεδρείας στη Βόνη, από τόν Αύγουστο του 1962 μέχρι τόν Μάρτη του 1964 γενικός διευθυντής Πρωτοκόλλου στό Υπουργείο Έξωτερικών (Αντίς-Αμπέμπα) και μέχρι τόν Φλεβάρη γενικός διευθυντής του Τμήματος Διαδητηρίων και Μεταναστεύσεως του Υπουργείου Έξωτερικών. Αμέσως μετά γίνεται βοηθός Υπουργός για θέματα Διαδητηρίων, Μεταναστεύσεως και Ίθαγενείας του Υπουργείου Έξωτερικών, τό 1969 παίρνει μέρος στη σύνταξη του Διατάγματος για την ασφάλεια των ταξιδιωτικών εγγράφων και του έλέγχου των ξένων υπηκόων στην Αιθιοπία και τόν Δεκέμβρη του 1973 γίνεται ύφρυπουργός - επικεφαλής του Τμήματος Διαδητηρίων Μεταναστεύσεως και Ίθαγενείας. Από τόν Απρίλη του 1974, είναι επικεφαλής του Διοικητικού Τμήματος του Υπουργείου Έξωτερικών και από τό 1975 προεσδευτής στην Αθήνα.

κυβέρνησή της επιμένει, παρ' ότι επανειλημμένες αποφάσεις του Οργανισμού Αφρικανικής Ενότητας και κατά παράβαση όλων των διεθνών συμφωνιών και των αρχών που ισχύουν ανάμεσα στα πολιτισμένα κράτη, νά επιβουλεύεται την κυριαρχία, ένότητα και έδαφική ακεραιότητα της Αιθιοπίας.

ΕΡ: Μέ την Ελλάδα;

ΑΠ: Οι σχέσεις μας με τη χώρα σας είναι θερμές και παραδοσιακές. Προσωπικά είμαι πολύ ευτυχής νά υπηρετώ σ' αυτή τη θέση γιατί μου δίνεται έτσι ή ευκαιρία νά συμβάλω στην παραπέρα ανάπτυξη των ήδη φιλικών σχέσεων μεταξύ των χωρών μιας τών όποιων ή άγερηρία φτάνει στον καιρό του Ηρόδοτου.

ΕΡ: Κύριε πρόεδρι, άς δοΐμε κι ένα τελευταίο θέμα. Ποιά είναι ή φήση του προβλήματος της Έρυθραίας;

ΑΠ: Δεν θά έλεγα ότι υπάρχει πραγματικά πρόβλημα Έρυθραίας. Η Αιθιοπία είναι ένιαίο κράτος και τό θέμα της Έρυθραίας είναι απλώς ένα έσωτερικό ζήτημα. Καί δεν θά υπήρχε αν δεν υπήρχαν οι φιλοδοξίες του άραβικού κόσμου νά έλέγξει πλήρως την Έρυθρά Θάλασσα. Η Έρυθραία υπήρξε πάντα, και από την άρχή συγκρότησης της Αιθιοπίας ως κράτους, αναπόσπαστο μέρος της εκτός από την αποικιακή περίοδο της Ιταλικής κατοχής. Είμαστε ο ίδιος λαός. Οι Άραβες εκμεταλλεύονται αυτή τη στιγμή την ευκαιρία για νά ικανοποιήσουν τις έπεκτατικές τους βλέψεις για νά θέσουν δόξληρη την Αφρικη κάτω από τόν έλεγχό τους.

ΕΡ: Μέ αυτά θά έννογιτε άσφαλώς ότι οι Άραβες βοηθούν και υποστηρίζουν τό Μέτωπο Απελευθέρωσης της Έρυθραίας. Μερικές μάλιστα χώρες έχουν επιτρέψει τη λειτουργία στο έδαφός τους Γραφείων του Μετώπου. Μεταξύ όμως αυτών των χωρών συμπεριλαμβάνεται και η Λαϊκή Δημοκρατία της Υεμένης...

ΑΠ: Δεν πάει πολύς καιρός που τά γραφεία αυτά έκλεισαν εξαιτίας των καλών σχέσεων που υπάρχουν ανάμεσα στη Λαϊκή Δημοκρατία της Υεμένης και τη Σοσιαλιστική Αιθιοπία.

ΕΡ: Σύμφωνα με πληροφορίες που υπάρχουν τό Έπαναστατικό Κόμμα του Αιθιοπικού Λαού αναγνωρίζει, ύποστηρίζει και συνεργάζεται με τό Μέτωπο για την Απελευθέρωση της Έρυθραίας...

ΑΠ: Εμείς δεν αναγνωρίζουμε ούτε τό ΕΡΡΡ ούτε τό EDU. Δεν υπάρχουν, δεν αντιπροσωπεύουν τίποτε... Είναι δικά τους προβλήματα.

ΕΡ: Ευχαριστούμε πολύ, κύριε πρόεδρι. Θά θέλατε νά προσθέσετε τίποτα;

ΑΠ: Κι εγώ σάς ευχαριστώ πάρα πολύ. Θέλω νά ξανατονίσω ότι είμαι ιδιαίτερα ευτυχής για την ευκαιρία που μου δίνεται νά έργασθώ για την ανάπτυξη των έλληνο-αιθιοπικών σχέσεων από τη θέση του εκπροσώπου της κυβένησης της Αιθιοπίας.

ΤΕΣΣΕΡΙΣ Αιθίοπες φοιτητές πού σπουδάζουν στην Αθήνα μιλάνε στ' ANTI γιά τήν τελευταία «σφαγή» στους κόλπους του Προσωρινού Στρατιωτικού Διοικητικού Συμβουλίου (PMAC) πού ανέδειξε τόν συνταγματάρχη Μενγκίστου Χάιλε Μάριαν σάν τόν άδιαμφισβήτητο ισχυρό άντρα τής Αιθιοπίας. ΟΙ ΑΙΘΙΟΠΕΣ φοιτητές δέν θέλησαν νά δώσουν τά όνόματά τους γιατί, όπως χαρακτηριστικά είπε ένας απ' αυτούς, «θά τούς περιμένει ή έκτέλεση όταν γυρίσουν στην πατρίδα τους».

συζήτηση μέ αιδίοπες φοιτητές

ANTI: Τί ακριβώς σημαίνουν τά τελευταία γεγονότα και οι έκτελέσεις του στρατηγού Τεφέρι Μπάντι και τής ομάδας του; Πώς φτάσαμε σ' αυτές τίς εξελίξεις;

A: Οι έκτελέσεις ή τό πραξικόπημα όπως έγραψε ο ελληνικός τύπος - πολύ κακά πληροφορημένος - οργανώθηκαν από τόν συνταγματάρχη Μενγκίστου μέ μοναδικό σκοπό τήν έγκαθίδρυση μιάς «δικτατορίας ενός άνδρός», δηλαδή του ίδιου, σέ αντίκατάσταση τής «τριανδρικής δικτατορίας» πού υπήρχε μέχρι σήμερα. Έγιναν γιά νά περιοριστεί τό μοίρασμα τής εξουσίας, γιά νά τήν μονοπωλήσει ο ίδιος ο Μενγκίστου.

ANTI: Ναί, αλλά έκτός από τόν Τεφέρι Μπάντι υπάρχει επίσης και ο συνταγματάρχης Άτναφού Άμπάτε πού δέν έκτελέστηκε και πού είναι δεύτερος αντιπρόεδρος του PMAC.

A: Ο Άτναφού Άμπάτε δέν έχει καμιά σχεδόν δύναμη ώστε νά μπορεί νά απειλήσει τήν «κυριαρχία» του Μενγκίστου και συνήθως συμπλέει μαζί του. Δέν ήταν σέ καμιά περίπτωση πραξικόπημα του Τεφέρι Μπάντι εναντίον του Μενγκίστου, γιατί ο Τεφέρι Μπάντι ήταν ήδη πρόεδρος του PMAC. Ένα μήνα μάλιστα προηγουμένως προσπάθησε νά περιορίσει τή δύναμη του Μενγκίστου προτείνοντας τό μοίρασμα τής εξουσίας ανάμεσα στους τρείς.

B: Οι έκτελέσεις τής ομάδας Μπάντι ήταν πλήρως οργανωμένες από τόν Μενγκίστου και τούς συνεργάτες του. Κι αυτό γιατί ήθελε νά προλάβει τόν περιορισμό τής εξουσίας τους. Τό PMAC έπρόκειτο νά συζητήσει ένα «πλάνο αναδιοργάνωσής» του, πού είχε συνταχθεί από μιά ομάδα μικρών αξιωματικών μέ έπικεφαλής τούς Λοχαγούς Μόγκες και Άλεμαγιχίου Χάιλε και πού και οι δύο τους έκτελέστηκαν. Αυτό τό πλάνο πρόβλεπε μείωση τής εξουσίας του Μενγκίστου. Έτσι προχώρησε στις έκτελέσεις γιά νά προλάβει. Αυτό νομίζω φωτίζει αρκετά τά τελευταία γεγονότα.

ANTI: Δηλαδή ήταν καθαρά ένα ξεκαθάρισμα λογαριασμών πού άφορούσαν αποκλειστικά τήν άσκηση τής εξουσίας.

Γ: Δέν πρέπει νά δούμε τίς διαφορές μέσα στο PMAC σάν καθαρά προσωπικούς λογαριασμούς, αλλά σέ σχέση μέ όρισμένα προβλήματα πού αντιμετώπιζε σήμερα ή χούντα. Τό Κίνημα γιά τήν Άπελευθέρωση τής Έρυθραίας μέ τήν ένοπλη δράση του δυναμώνει καθημερινά, ενώ τό Λαϊκό Έπαναστατικό Κόμμα τής Αιθιοπίας συσπειρώ-

νει όλοένα και πλατύτερες μάζες εντεινώντας τόν άγώνα του εναντίον του PMAC και ζητώντας τό σχηματισμό μιάς Προσωρινής Λαϊκής Κυβέρνησης. Αυτό τά προβλήματα προκαλούν φαίνεται διαφωνίες ως προς τήν τακτική αντιμετώπισή τους. Υπάρχει έξάλλου τό πρόβλημα του EDU, του Αιθιοπικού Δημοκρατικού Κόμματος πού εκφράζει τούς φεουδάρχες και τούς άριστοκράτες. Μιά τάση μέσα στο PMAC έδειχνε άνοχή στη λειτουργία αυτού του κόμματος, ενώ μιά άλλη μέ έπικεφαλής τόν Μενγκίστου, ο όποιος έπηρεάζεται σέ μεγάλο βαθμό από τόν Χάιλε Φίντα (πρόεδρο του Προσωρινού Γραφείου γιά τήν Όργάνωση του Λαού), ήταν αντίθετη. Η διαφωνία αυτή και μερικές άλλες ίσως νά λύθηκαν μέ τίς έκτελέσεις. Αυτό βέβαια δέν σημαίνει ότι ο Μενγκίστου και ή ομάδα του είναι άριστοί. Κάθε άλλο!...

Δ: Υπάρχουν σίγουρα πολλές διαφωνίες μέσα στο PMAC. Η δίχρονη ιστορία του αυτό άποδεικνεί. Νομίζω όμως πώς ή κύρια αντίθεση στην τελευταία φάση ήταν ανάμεσα στον συνταγματάρχη Μενγκίστου και στον συνταγματάρχη Άτναφού Άμπάτε. Τό γεγονός πού στάθηκε άφετηρία των έκτελέσεων ήταν ή μετακίνηση τίς τελευταίες μέρες τής ομάδας Μπάντι προς τήν πλευρά του συνταγματάρχη Άτναφού Άμπάτε. Ο Μενγκίστου έξόντωσε τήν ομάδα Μπάντι γιά νά διατηρήσει τήν ισορροπία ύπέρ αυτού.

ANTI: Άπ' όσα άκούστηκαν θγαίνει σάν συμπεράσμα πώς τό PMAC δέν είναι τίποτε άλλο παρά μιά στρατιωτική κλίκα μέσα στην όποία αντιμεμάχεται ο ένας τόν άλλο γιά τήν εξουσία. Τό ίδιο όμως διακηρύσσει ότι είναι ένα προοδευτικό κίνημα μέ ιδεολογική μάλιστα βάση τόν Μαρξισμό - Λενινισμό. Υπάρχουν έξάλλου όρισμένα μέτρα όπως ή έθνικοποίηση τής άγροτικής γής, τής άστικής ιδιοκτησίας κ.ά. πού πάρθηκαν από τό PMAC και πού δείχνουν πώς έχει ένα σοσιαλιστικό προσανατολισμό. Τί ακριβώς συμβαίνει;

B: Όταν τό PMAC ανέλαβε τήν εξουσία, φαντάζομαι θά πρέπει νά τό ξέρετε, πρότεινε στον Χάιλε Σελάσιε νά παραμείνει έπικεφαλής τής κυβέρνησής τους. Τό σύνθημα έξάλλου «Η Αιθιοπία Πρώτη» δέν άφαιρεί και πολύ από τά συνθήματα του Χίτλερ. Είναι ένα φασιστικό σύνθημα πού τό ίδιο άναίρει τήν ταξική πάλη, γιατί καλεί όλους, γαιοκτήμονες και άγρότες, νά δώσουν τά χέρια γιά νά γίνει ή Αιθιοπία Πρώ-

τη. Τά μέτρα πού άναφέρετε πάρθηκαν κάτω-άπό τήν πίεση του λαϊκού κινήματος, πού ήταν τόσο προχωρημένο ώστε άν τό PMAC δέν τό άκολουθούσε τουλάχιστο σέ μερικά του αίτήματα δέν θά μπορούσε νά κρατήσει τήν εξουσία ούτε στιγμή. Όμως τό θέμα είναι πώς εφαρμόζονται αυτά τά μέτρα και άν εφαρμόζονται ή άν μένουν άπλές διακηρύξεις. Οι άγρότες ύποφέρουν και σήμερα τό ίδιο όπως και έπί Χάιλε Σελάσιε. Είναι ένδεικτικό τό γεγονός ότι σέ συγκρούσεις ανάμεσα σέ γαιοκτήμονες και άγρότες ή κυβέρνηση πήρε τό μέρος των γαιοκτημόνων.

Γ: Σέ σχέση μέ τό δήτην σοσιαλισμό του PMAC πρέπει νά σημειώσουμε πώς όταν ο λαός εξέγέρθηκε και άνέτρεψε τό Χάιλε Σελάσιε οι άγρότες καταλάμβαναν από μόνοι τους, χωρίς κανένα νόμο και χωρίς καμιά διαταγή, τή γή πού χρόνια καλλιεργούσαν, τό κίνημα εναντίον τής φεουδαρχίας ήταν πολύ δυνατό και τό PMAC δέν μπορούσε νά κάνει πίσω. Η έθνικοποίηση πού άναφέρετε σημαίνει ανάμεσα στ' άλλα και τούτο: Τό PMAC άναλαμβάνει τεράστιες έκτάσεις, βιομηχανίες και εργοστάσια μέ τά κέρδη των όποιων άγοράζει όλοένα και μεγαλύτερες ποσότητες άμερικανικών όπλων γιά νά σκοτώνει τούς άγρότες πού ζητούν τή γή τους. Μιά νέα «τάξη» σχηματίζεται εδώ και δυό χρόνια στην Αιθιοπία. Είναι ή «τάξη» των άξιωματικών του στρατού, των συγγενών τους και των συνεργατών τους, όπως επίσης και ή γραφειοκρατία του κρατικού μηχανισμού.

A: Ένα χρόνο μετά τήν άνάληψη τής εξουσίας από τό PMAC δέν υπήρχε κανένα πρόγραμμα. Ένα όλόκληρο χρόνο δημαγωγούσαν χωρίς οι ίδιοι νά ξέρουν τί θά έκαναν. Τά μερικά «προοδευτικά» μέτρα πού πήραν όφείλονται στη λαϊκή πίεση και στη δική τους άγνοια. Υπάρχει ένα τεράστιο πρόβλημα πού συνήθως ξεχνιέται. Είναι τό πρόβλημα των προσφύγων πού τό PMAC είναι έντελώς άνίκανο νά λύσει γιατί άπαιτούνται πραγματικά προοδευτικά μέτρα. 8.000 Αιθίοπες βρίσκονται στην Κένυα, 120 χιλιάδες στο Σουδάν και 5 χιλιάδες στη Σομαλία.

Δ: Όταν ο Μενγκίστου λέει ότι είναι Μαρξιστής-Λενινιστής άπόλύστα κοροϊδεύει τόν κόσμο. Τό PMAC δέν είχε και δέν έχει καμιά πολιτική βάση. Τό ότι πάρθηκαν μερικά προοδευτικά μέτρα (στά λόγια - άλλο βέβαια ή εφαρμογή τους) όφείλονται στο ότι με ή ξέροντας οι ίδιοι τί νά κάνουν άκολούθησαν μερικά συνθήματα και μέτρα πού εκφράζαν τότε οι φοιτητές, τό μόνο οργανωμένο κομμάτι του αιθιοπικού λαού. Τό πήρε τό σύνθημά τους «ή γή σου καλλιεργητής της» και τό μετέτρεψε σέ έθνικοποίηση όλης τής άγροτικής γής. Μόνο πού υπάρχει μιά διαφορά. Οι άγρότες έμειναν και πάλι χωρίς γή, άφού όλόκληρη ανήκει στο κράτος πού τή μοιράζει στους «ήμετέρους».

ANTI: Άς έρθουμε σ' ένα ζήτημα πού άφορά άμεσα τούς αιθίοπες φοιτητές. Τό PMAC όργάνωσε τήν «Έθνική Έξόρμηση Έργασίας γιά τήν Ανάπτυξη μέσω τής Συνεργασίας» και έστειλε τούς φοιτητές στην ύπαιθρο κοντά στους άγρότες. Είναι κάτι πού «θυμίζει» τίς πολιτιστικές επαναστάσεις στην Κίνα.

A: Τό PMAC όργάνωσε αυτή τήν «Έξόρμηση» μέ μοναδικό σκοπό νά σπάσει τό

φοιτητικό κίνημα στις πόλεις και ιδιαίτερα στην 'Αντίς - 'Αμπέμπα σέ μιά περίοδο πού φούντωνε καί δέν ἔχει ἀπολύτως καμιά σχέση μέ τίς πολιτιστικές ἐπαναστάσεις στήν Κίνα. Τό γεγονός ὅτι ἡ «'Εξόρμηση» αὐτή δέν ἦταν προγραμματισμένη ἀλλά ἀποφασίστηκε ὕστερα ἀπό τίς μεγάλες διαδηλώσεις τῶν φοιτητῶν στήν 'Αντίς- 'Αμπέμπα μέ αἶτημα τῶν σχηματισμῶν Προσωρινῆς Λαϊκῆς Κυβέρνησης δείχνει ὅτι τό PMAC ἤθελε νά ἀδειάσει τίς πόλεις ἀπό τοὺς φοιτητές.

Γ: Ἡ συμμετοχή σ' αὐτή τήν «'Εθνική 'Εξόρμηση» ἦταν ἔμμεσα ὑποχρεωτική γιατί ὅποιος δέν ἔπαιρνε μέρος δέν μπορούσε νά πάρει πτυχίο, οὔτε διαβατήριο!

ΑΝΤΙ: Ποιοί ἦταν συγκεκριμένα οἱ σκοποὶ αὐτῆς τῆς «'Εξόρμησης»;

Β: Σύμφωνα μέ τό PMAC οἱ φοιτητές ἔπρεπε νά διδάξουν τοὺς ἀγρότες μαθήματα καλῆς συμπεριφορᾶς. Πῶς νά καθαρίζουν τό σπίτι τους, πῶς νά μαγειρεύουν καί τό πολύ-πολύ νά τοὺς διδάξουν τό ἀλφάβητο. Οἱ φοιτητές ὅμως μετέφεραν τό ἐπαναστατικό πνεῦμα τῶν πόλεων στήν ἐπαρχία. 'Εξηγοῦσαν στοὺς ἀγρότες τί σημαίνει πολιτική, τί σημαίνει σοσιαλισμός. Κατά τή διάρκεια τῆς παραμονῆς τῶν φοιτητῶν στίς ἐπαρχίες σημειώθηκαν πολλές συγκρούσεις ἀνάμεσα σέ ἐξεγερμένους ἀγρότες καί φοιτητές ἀπό τή μιά καί γαιοκτήμονες ἀπό τήν ἄλλη. Ἡ κυβέρνηση φυσικά πῆρε τό μέρος τῶν γαιοκτημόνων.

Δ: Νομίζω πῶς πρέπει νά σημειωθεῖ ὅτι συνέβησαν φοβερά περιστατικά στή διάρκεια αὐτῆς τῆς «'Εξόρμησης». Οἱ γαιοκτήμονες ἐκτελοῦσαν μέ ἀπαγχονισμό ἢ ἑκατον φοιτητές κάτω ἀπό τά μάτια τοῦ Στρατοῦ. Τελικά μόνο ἓνα 20% τῶν φοιτητῶν παράμειναν μέχρι τό τέλος σ' αὐτή τήν «'Εξόρμηση». Ὅλοι οἱ ἄλλοι τήν μπούκόταραν. Τό PMAC φυσικά παρουσίασε αὐτή

Σκίτσο τῆς ἐφημερίδας «FORWARD» («'Εμπρός»), ὄργανοι τῆς Παγκόσμιας Ὀμοσπονδίας τῶν Αἰθίοπων Σπουδαστῶν (WWFES): «'Ενας μαῦρος φασίστας...

τήν ἐκστρατεία ὡς ἓνα μεγάλο ἐπαναστατικό μέτρο πού ἀποσκοποῦσε στή «μεταφορά τοῦ ἐπαναστατικοῦ σοσιαλιστικοῦ πνεύματος στίς ἐπαρχίες».

ΑΝΤΙ: Καί ἓνα τελευταῖο θέμα: ποιά εἶναι ἡ κατάσταση σήμερα στό αἰθιοπικό φοιτητικό κίνημα.

Β: Τό αἰθιοπικό φοιτητικό κίνημα ὑπῆρξε ἓνας ἀπό τοὺς κύριους συντελεστές πού συνέβαλαν στήν ἀνάπτυξη τοῦ λαϊκοῦ κινήματος καί στήν 'Επανάσταση τοῦ Φλεβάρη τοῦ 1974. Ἦδη ἀπό τό 1965 οἱ φοιτη-

τές τῆς 'Αντίς- 'Αμπέμπα μέ τό σύνθημα «Ἡ γῆ στοὺς καλλιεργητές της» ἀρχίζουν τόν ἀγῶνα ἐναντίον τῆς φεουδαρχίας. Ἐνωμένο καί ἐνιαῖο ἔπαιξε τό 1974 τό σημαντικό ρόλο τοῦ στήν ἀνατροπή τοῦ Χαῖλέ Σελάσιε.

Γ: Προηγουμένως, τό 1970, σκοτώνεται ἀπό ἀριστοκράτες δολοφόνους ὁ πρόεδρος τῆς Ἐνωσης Φοιτητῶν τῆς 'Αντίς- 'Αμπέμπα, Τιλάχουε Γκιτζό.

Β: Ναι βέβαια καί ὄχι μόνον αὐτός.

ΑΝΤΙ: Τό φοιτητικό κίνημα τί θέση ἔχει σήμερα ἀπέναντι στό PMAC;

Γ: Τό φοιτητικό κίνημα τῆς αἰθιοπίας τόσο στό ἐσωτερικό ὅσο καί στό ἐξωτερικό εἶναι ἀντίθετο μέ τή φασιστική διακυβέρνηση τῆς χώρας ἀπό τοὺς δικτάτορες τοῦ PMAC.

Δ: Τό φοιτητικό κίνημα διασπάστηκε τό 1974, ὅταν μέ τήν ἀνοδο στήν ἐξουσία τοῦ PMAC, ὁ Χαῖλε Φίντα, πρόεδρος τοῦ «Προσωρινοῦ Γραφείου γιά τήν Ὄrgανωση τοῦ Λαοῦ», διαβλέποντας τό μεγάλο ρόλο πού θά μπορούσε νά παίξει τό φοιτητικό κίνημα, ἰδρύει μιά φοιτητική ἔνωση πιστή στό PMAC καί πιεθμένα στίς διαταγές του. Εἶναι ἓνα πολύ μικρό ποσοστό καί εἶναι ἐκεῖνοι πού παρέμειναν μέχρι τό τέλος στήν «'Εξόρμηση 'Εργασίας γιά τήν Ἀνάπτυξη μέσω τῆς Συνεργασίας». Ἡ διάσπαση αὐτή εἶχε τόν ἀντικτύπο τῆς καί στό ἐξωτερικό, ὅπου σπουδάζουν πολλοί αἰθίοπες φοιτητές. Ἐτοί ἰδρύεται ἡ αἰθιοπική φοιτητική Ἐνωση τῆς Εὐρώπης πού συγκεντρώνει τοὺς ὁπορτουμιστές συνεργάτες τοῦ PMAC.

Τό αἰθιοπικό φοιτητικό κίνημα στήν πλειοψηφία του ὅμως εἶναι ἀντιφασιστικό καί παλεύει καθημερινά μαζί μέ τό λαό τῆς Αἰθιοπίας γιά μιά Λαϊκή Δημοκρατική Προσωρινή Κυβέρνηση.

Ο ΠΕΜΠΤΟΣ ΤΟΜΟΣ εἶναι ἔτοιμος

Προστέθηκε στοὺς ἄλλους τέσσερις καί περιλαμβάνει τά τεύχη 49 ἕως καί 61 (6' ἑξάμηνο τοῦ 1976). Διατίθεται ἀπό τά γραφεῖα μας μέ 300 δρχ.

Οἱ τόμοι τοῦ «ΑΝΤΙ», πανόδετοι, μέ πλήρη πίνακα περιεχομένων προσφέρονται γιά τή μελέτη:

- τῆς πολιτικῆς ζωῆς τοῦ τόπου, μέ ἀναλυτικές καί ἀποκαλυπτικές ἐρευνες
- τῆς σύγχρονης ἱστορίας μας καί τῆς Ἀντίστασης
- τῆς οἰκονομίας, τῆς παιδείας, τῆς κοινωνικῆς ζωῆς
- τῆς διεθνοῦς ἐπικαιρότητας
- τῶν προβλημάτων ἰδεολογίας καί τῆς πνευματικῆς ζωῆς

Η ΑΙΘΙΟΠΙΑ παραμένει για τόν ελληνικό τύπο ένας χώρος μακρινός και σχεδόν άγνωστος μέχρι την πρόσφατη «σφαγή» του Τεφέρι Μπάντι και της ομάδας του, παρόλο που τα διαδραματιζόμενα μετά την άνατρησή του Χαϊλέ Σελάσιε παρουσίαζαν ένα έξοχο ενδιαφέρον, ιδιαίτερα για τό λεγόμενο προσοδεντικό χώρο. Έτσι ή ελληνική κοινή γνώμη σχεδόν άγνωστσε τό θέμα αυτό. Τό φαινόμενο είναι γενικότερο και ή «ελληνική άγνοια» περι- κλείει, θά μπορούσε νά πεί κανέ- νας, όλόκληρο τόν «άφροασιαι- τικό χώρο», άν έξαιρέσουμε με- ρικές μεσογειακές χώρες. Δέν θά ξεχάσω τόν πρόεδρο κάποιας έλ- ληνικής επιτροπής που συστή- θηκε για νά βοηθήσει στην οργά- νωση κάποιου άφροασιαιτικού συνεδρίου. Στην εισηγητική όμι- λία του προσπαθούσε νά πείσει τούς άφροασιάτες πώς δέν έπρεπε νά νιώθουν κόμπλεξ απέ- ναντί μας.

ΕΠΡΕΠΕ νά φτάσουμε στό πραξικόπημα, όπως χαρακτηρίσε όλόκληρος ό ελληνικός τύπος τίς τελευταίες έκτελέσεις, για νά γί- νει ή Αιθιοπία και πρώτη όλόση- λη είδηση («ΒΡΑΔΥΝΗ», 4/2 — για τούς δικούς της δέβαια λό- γους) ή κύρια έξωτερική στην τε- λευταία σελίδα («ΝΕΑ», 5/2, «ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ», 4/2). Προηγούμενα, μέσα στό Δεκέμ- βρη, είχαν περάσει στά φιλά δνó εφημερίδων οι έκτελέσεις από τό ΡΜΑC 26 μελών του Έπαναστατι- κού Κόμματος του Αιθιοπικού Λαού (ΕΡΡΡ) που χαρακτηρί- στηκαν ως «άνασχικοί και έξετρεμιστές»...

ΤΕΣΣΕΡΙΣ εφημερίδες, χωρίς ιδιαίτερα μεγάλη κυκλοφορία, αποτέλεσαν την εξαίρεση. Οι τρεις απ' αυτές εκφράζουν συγ- κρομένους πολιτικούς χώρους ενώ ή τέταρτη είναι ξενόγλωσση. Πρόκειται για τό «Athens News», που στις 6 Γενάρη δημο- σίευσε την ανταπόκριση του «As- sossiated Press» με την ύπο- γραφή του «Tateme Asmare» από την Άντίς - Αμπέμπα, για τό καινούργιο πλάνο οργάνωσης της στρατιωτικής κυβέρνησης της Αι- θιοπίας σύμφωνα με τό Σοβιετικό μοντέλο. Οι άλλες τρεις εφημερί- δες ήταν ό «ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΗΣ», ή «ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ» και ή «ΠΡΟΛΕΤΑΡΙΑΚΗ ΣΗ- ΜΑΙΑ».

Οι εφημερίδες αυτές ήταν οι μόνες που άφιέρωσαν στήλες τους για την Αιθιοπία στην άμέ- σως προηγούμενη περίοδο των εκτελέσεων, τότε δηλαδή που τά πράγματα «μυρίζαν μπαρούτι», χωρίς όμως καμιά τους νά βλέπει έστω και ως πιθανή προοπτική τό ένδεχόμενο άνακατατάξεων μέσα στό ΡΜΑC, πράγμα που ήταν εν- διάκριτο για κάποιον που παρα- κολουθούσε από κοντά τίς εξέλι-

Αιθιοπία, αυτή ή ... άγνωστη στον ελληνικό τύπο

ξεις και είχε μία άμεση επαφή με τό θέμα. Αυτή ή κατάσταση παίρνει κάποιες άλλες διαστάσεις όταν κανένας μπαίνει στον κομ- ματικό τύπο, που πρέπει νά εκ- φράζει την κομματική γραμμή. Η υπό σοβαρή προσπάθεια άνάλυ- σης των εξέλιξεων στην Αιθιοπία έγινε από τίς στήλες της «ΣΟ- ΣΙΑΛΙΣΤΙΚΗΣ ΠΟΡΕΙΑΣ», σέ δνó συνεχόμενα άρθρα με την ύπογραφή του Μ. ΑΝΔΡΙΑΝΟΥ, παρά τίς πολλαπλές ασάφειες και εικότολογίες που περιείχαν εξαι- τίας του γεγονότος ότι μοναδικές πηγές για τό συγγραφέα αυτών των άρθρων στάθηκαν οι δυτι- κοερωπαϊκές εφημερίδες...

ΠΡΙΝ ακόμα από τίς εξέλιξεις ξέσπασε με θέμα την Αιθιοπία μία διαμάχη ανάμεσα στο «ΡΙ- ΖΟΣΠΑΣΤΗ» και στην «ΠΡΟ- ΛΕΤΑΡΙΑΚΗ ΣΗΜΑΙΑ». Στίς 5 Γενάρη ό «ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΗΣ» δη- μοσίευσε άρθρο με τόν τίτλο «ΠΟΥ ΒΑΔΙΖΕΙ Η ΑΙΘΙΟΠΙΑ», με την ύπογραφή του ΝΙΚΗΤΑ ΘΡΑΚΙΩΤΗ, που μιλούσε για τό «σοσιαλιστικό προσανατολισμό» του ΡΜΑC και της Αιθιοπίας άφή- νοντας ως συμπέρασμα ότι ή Αι- θιοπία βαδίζει σήμερα τό δρόμο του σοσιαλισμού, αφού γκρέμισε τίς φεουδαρχικές δομές του κα- θεστώτος του Χαϊλέ Σελάσιε, και κατέληγε: «ή παλλαϊκή ύπο- στήριξη της κυβέρνησης πολιτι- κής γραμμής άποτελεί τό ισχυρό- τερο όπλο της επανάστασης της Αιθιοπίας...» και ότι «... ή άπλό- χερη οικονομική, τεχνική και έπιστημονική βοήθεια που δίνει ή Σοβιετική Ένωση στην Αιθιο- πία» κάνει αυτή την πορεία ακόμα πιο σίγουρη. Στο άρθρο παραλείπονταν όλόκληρωτικά όποιοσδήποτε άναφορές στο Έπαναστατικό Κόμμα του Αι- θιοπικού Λαού (ΕΡΡΡ) ή στα Άπελευθερωτικά Κινήματα της Έρυθραίας (ΕΛΡ και ΕΡΛΡ). Εί- ναι δνó προβλήματα που ύ π ά ρ ο υ ν και παίζουν ένα σημαντικό ρόλο στις αιθιοπικές εξέλιξεις, ακόμα και στίς έσωτε- ρικές ανακατατάξεις μέσα στο ίδιο τό ΡΜΑC. Ό «ΡΙΖΟΣΠΑ- ΣΤΗΣ» όμως δέν θέλησε νά τά δ ε ι...

ΣΤΟ άρθρο αυτό του «ΡΙΖΟ- ΣΠΑΣΤΗ» άπάντησε στις 15 Γε- νάρη ή «ΠΡΟΛΕΤΑΡΙΑΚΗ ΣΗΜΑΙΑ» με δίσηλο σχόλιο της

με τόν τίτλο: «Ό «ΡΙζοσπάστης» και ή «σοσιαλιστική Αιθιοπία», όπου άνάμεσα στ' άλλα άποκα- λούσε τό «ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΗ» και τόν αρθρογράφο του «λακέδες της Σοβ. Ένωσης». Ό λόγος για τόν όποιο ή Αιθιοπία έγινε για τό «ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΗ» σοσιαλιστική, λέει ή Π.Σ., είναι τό γεγονός ότι «... κοντά στους Άμερικάνους στην Αιθιοπία έχουν βάσει για καλά πόδι και οι Σοβιετικοί. Προσθούν τό συμφέροντά τους και προσπαθούν νά βγάλουν ό,τι μπορούν περισσότερο. Όλα αυτά πρέπει νά παρουσιαστούν μ' ένα "διεθνιστικό" και "σοσιαλιστι- κό" μανδύα», καταλήγει ή Π.Σ. Είναι σαφές πώς πρόκειται για την πάγια διαφωνία μεταξύ των δύο αυτών πολιτικών χώρων. Σέ καμιά όμως περίπτωση δέν θά έπρεπε νά παραμορφώνεται έτσι ή πραγματικότητα για νά χωρέσει στα ιδεολογικά καλούπια του καθένα... Αϊτά πριν τίς έκτελέ- σεις.

ΤΑ τελευταία γεγονότα ξά- φνιασαν κυριολεκτικά τόν έλλή- νικό τύπο, που μόλις έπιασε την είδηση έδειχνε σαν «νά έπιασε λαυράκι». Ό «άστικός τύπος» την έβγαλε ως κύρια είδηση στίς έξω σελίδες του, καθότι επικαι- ρότητα, ενώ ό κομματικός περι- μενε νά περάσει μία μέρα για νά μπορέσει νά καταλάβει τί γίνεται — ήταν που ήταν αντιφατικές οι πληροφορίες. Ό «ΡΙΖΟΣΠΑ- ΣΤΗΣ», που στίς άρχές του προη- γούμενου μήνα μιλούσε για σο-σιαλιστική Αιθιοπία με πρόεδρο τόν Τεφέρι Μπάντι, έγραφε στίς 5 Φλεβ. στην τελευταία σελίδα του — αφού τό προανέγγελλε στην πρώτη με μικρό τετράγωνο — ότι «συντρίφτηκε φασιστικό πρα- ξικόπημα στην Αιθιοπία» του όποίου επίκεφαλής ήταν ό ίδιος ό Τεφέρι Μπάντι και ότι «ίμπερια- λιστικοί κύκλοι κίνησαν τούς στασιαστές». Η «ΑΥΓΗ» περι- ορίστηκε στην είδησεογραφία που μετέδιδαν τά διεθνή πρακτο- ρεία, για νά επανέλθει στις 8 Φλεβ. με άρθρο του ΝΙΚΟΥ ΒΑΛΤΙΝΟΥ σέ μία άπόπειρα νά πάρει θέση πάνω στα γεγονότα, πράγμα που τελικά δέν έκανε, αλλά περιοριζόταν ν' άπαντήσει στο «ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΗ» για τό αρ- θρο του στίς... 5 Γενάρη, πώς «δέ μπορούμε νά μιλάμε για παλαϊκή ύποστήριξη της κυβερνητικής πο-

λιτικής γραμμής ούτε νά πανηγυ- ρίζουμε για τίς έκτελέσεις, αφού ή προοπτική έσωστρωτικων έκκαθαρίσεων ή του έμφυλου πολέμου παραμένει πιθανή».

Η «ΑΓΝΟΙΑ» του «άστικού τύπου» για τό θέμα φάνηκε από τό δημοσίευμα του «ΒΗΜΑΤΟΣ» — μιάς έγκυρης εφημερίδας — στίς 4 Φλεβ., όπου έγραφε ότι «... ό Τεφέρι Μπάντι και ή ομάδα του ήταν μέλη μιάς σκοτεινής στρα- τιωτικής οργάνωσης, με τό όνομα «Ντεγκοδε» κ.λπ. Η ορ- γάνωση βέβαια δέν ήταν καθόλου σκοτεινή, αφού πρόκειται γι' αυτό τουτό τό ΡΜΑC (Προσω- ρινό Στρατιωτικό Διοικητικό Συμβούλιο), που κυβερνά έδώ και δνóμισι χρόνια την Αιθιοπία, από την παύση του Χαϊλέ Σελά- σιε, και που στην αιθιοπική γλώσσα Άμχάρι άποδίδεται με τή λέξη derg, που σημαίνει επι- τροπή. Έξάλλου ή ίδια εφημερί- δα, σέ δημοσίευσμά της στίς 13 Φλεβ. για την παγκόσμια ισοο- ροπία των έξοπλισμών, έδινε την άμερικανική στρατιωτική δάση στην Άσμάρα, πρωτεύουσα της Έρυθραίας, ως σοβιετική αερο- πορική δάση. Η σοβιετική αερο- πορική δάση θρίσκεται βέβαια κάπου εκεί, μόνο που είναι πιο νότια από εκεί που την ήθελε ή εφημερίδα, στη θόρρα Σομαλία, σ' ένα άλλο δηλαδή κράτος. Τό «ΒΗΜΑ», όμως, υπήρξε ή μόνη εφημερίδα που έδωσε υλικό για την Αιθιοπία στίς άμέσως επόμε- νες από τίς έκτελέσεις μέρες δη- μοσιεύοντας στίς 8 Φλεβ. άνυπό- γραφο άρθρο, προφανώς μετά- φραση από κάποια ξένη εφημερί- δα, και στίς 15 Φλεβ. μία ένδια- φέρουσα άνάλυση του Μ. Ράπτη (Πάμπλο).

Μία σοβαρή άνάλυση των τελευ- ταίων εξέλιξεων υπήρχε και πάλι στη «ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΗ ΠΟ- ΡΕΙΑ», που την υπέγραφε ό Α. Τριανταφυλλίδης. Με τίς τελευ- ταιές εξέλιξεις στην Αιθιοπία άσχολήθηκε και ή «ΑΚΡΟΠΟ- ΛΙΣ» δημοσιεύοντας στίς 6 Φλεβ. «άνάλυση έκτάκτου είδικού συν- εργάτου» που έβλεπε κάποιες αναλογίες των δων διαδραματί- σθηκαν στην Άντίς - Αμπέμπα με τά δικά μας περί Παπαδόπου- λου και Ίωαννίδη. Τά περιοδικά «ΤΑΧΥΔΡΟΜΟΣ» και «ΕΠΙ- ΚΑΙΡΑ» άναμάσησαν τά δσα εί- χαν γραφεί στον καθημερινό τύ- πο.

ΕΤΣΙ λοιπόν ξεμπερδέψαμε με την Αιθιοπία, μία χώρα με την όποια έχουμε και... πανόραχαιους δεσμούς. Η ελληνική κοινή γνώ- μη, απ' όσα διάβασε, θγήκε περισσότερο συγχυσμένη, χωρίς νά μπορέσει νά καταλάβει τί πραγματικά γίνεται.

ΘΑ περιμένουμε κάποια άλλη «σφαγή» για νά ξαναδούμε Αι- θιοπία στον ελληνικό τύπο;

Γ.Τ.

ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΗΣ ΕΡΥΘΡΑΙΑΣ

Τού Γιώργου Έλυζαίου

«ΠΡΟΚΕΙΤΑΙ για έναν καθολικό γάμο, χωρίς τη δυνατότητα διαζυγίου, που έγινε χωρίς τη συναίνεση του ενός των μερών».

ΕΤΣΙ σχολίασε ο σοβιετικός αντιπρόσωπος στον ΟΗΕ την απόφαση 390 της Α (V) Γενικής Συνέλευσης για δημοσπονδία μεταξύ της Έρυθραίας και της Αιθιοπίας, που πάρθηκε στις 2 Νοέμβρη 1950 και που στην εφαρμογή της σημαίνει *π ρ ο σ α ρ τ η σ η* της Έρυθραίας στην Αιθιοπία κάτω από το στέμμα του Χαϊλέ Σελάσιε.

ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΑ δολοφονήθηκε, την παραμονή της αναχώρησής του για την έδρα του ΟΗΕ, ο Άμπντούλ Καντέρ, επικεφαλής μιας αντιπροσωπείας που πήγαινε να υποστηρίξει την ανεξαρτησία της Έρυθραίας. Η

Η ΕΡΥΘΡΑΙΑ και ο ένοπλος αγώνας του λαού της που ξεκίνησε εδώ και 16 χρόνια στάθηκε ένας από τους κύριους παράγοντες που έπαιξαν σημαντικό ρόλο στην ανατροπή του Χαϊλέ Σελάσιε τό Σεπτέμβρη του 1974 και εξακολουθεί και σήμερα να αποτελεί ένα από τα πιο δύσκολα προβλήματα που έχει να αντιμετωπίσει τό στρατιωτικό καθεστώς της Αντίς - Άμπέμπα. Τό αίτημα για αυτοδιάθεση-ανεξαρτησία και ή ένοπλη διεκδίκησή του αποτελεί τό μόνιμο πονοκέφαλο του Προσωρινού Στρατιωτικού Διοικητικού Συμβουλίου (PMAC) και προκαλεί θατιές διαφωνίες ως προς την τακτική αντιμετώπισή του που καθρεφτίζονται και στον αγώνα για την έξουσία μεταξύ των μελών του PMAC. Αν ο στρατηγός Άμάν Μίκαελ Άντόμ, επικεφαλής του PMAC στο πρώτο διάστημα της στρατιωτικής διακυβέρνησης της Αιθιοπίας, είχε ταχθεί υπέρ μιας «λύσης μέσω διαπραγματεύσεων» και γι' αυτό παύθηκε και δολοφονήθηκε, ο σημερινός ισχυρός άντρας συνταγματάρχης Μενγκίστου Χάιλε Μάριαν είναι υπέρ της γραμμής «μιά Έρυθραία χωρίς Έρυθραίους». Η «κόκκινη πορεία» χιλιάδων ένοπλων άγροτών από τίς δόρυιες επαρχίες της Αιθιοπίας προς την Έρυθραία μέ σκοπό την κατάληψη έδαφών είναι μιά από τίς πρακτικές εφαρμογές αυτής της γραμμής.

Ἡ Ἐρυθραία, μιά μικρή συγκριτικά χώρα μέ έκταση 50.000 τετραγωνικῶν μιλίων, ἀπλώνεται στή δυτική ἀκτὴ τῆς Ἐρυθρᾶς θάλασσας, μοιάζει μέ ἓνα τρίγωνο ἀκομψα σφηνωμένο ἀνάμεσα στήν Αἰθιοπία, τὸ Σουδάν καί τὸ Τζιμπουτί. Ἡ στρατηγικὴ τῆς θέσης στοῦ νότιο στόμιου τῆς Ἐρυθρᾶς θάλασσας — πράγμα πού σημαίνει πῶς ἐκεῖνος πού ἐλέγχει τὴν Ἐρυθραία μπορεῖ καί ἐλέγχει τὴ θάλασσα ὁδὸ Ἐρυθρὰ θάλασσα — Σουέζ καί τὴ διέλευση ἀπὸ τὸν Ἰνδικὸ ὠκεανὸ πρὸς τὴ Μεσόγειο — ἀλλὰ καί οἱ πλουτοπαραγωγικοὶ τῆς πόροι — πετρέλαιο, χαλκός, χρυσάφι, κάλιο καί σίδηρο — τὴν ἔκαναν νά βρίσκεται πάντα στό ἐπίκεντρο τοῦ ἐνδιαφέροντος τῶν κάθε φορά ἰσχυρῶν στή διάρκεια τῆς ἱστορίας παλιῶν καί νέων ἱμπεριαλιστῶν.

Ὀλόκληρη ἡ ἱστορία τῆς Ἐρυθραίας εἶναι μιά ἀδιάκοπη σειρά ἐναλλαγῆς κατακτητῶν καί εἰσβολῶν. Στά 1557, στή διάρκεια τῆς ἀκμῆς τῆς Ὀθωμανικῆς αὐτοκρατορίας, οἱ Τούρκοι καταλαμβάνουν καί ἐγκαθίστανται στήν πόλη Μασσάουα ἀναζητώντας ταυτόχρονα μιά φόρμουλα γιὰ νά θέσουν κάτω ἀπὸ τὸν ἐλεγχό τους τὴ βόρεια ἀκτὴ τῆς Ἐρυθραίας καί τὸ ἀρχιπέλαγος Ντάλακ. Ἐκστρατείες πού ἐπιχειρήθηκαν μέ σκοπὸ τὸν ἐλεγχὸ τῆς κεντρικῆς Ἐρυθραίας ἀποτυγχάνουν.

Τὸ ἀνοιγμα τῆς διώρυγας τοῦ Σουέζ στά 1869 σημαίνει καί τὴν κατάληψη τῆς Ἐρυθραίας ἀπὸ τοὺς Μαμελούκους Αἰγύπτου, πού ἐπεκτείνονται στά παράλια τῆς Ἐρυθρᾶς θάλασσας γιὰ νά νικηθοῦν ὅμως στά 1875 καί νά υποχωρήσουν παραδίδοντας τὴν κυριαρχία τῆς Ἐρυθραίας στοὺς Ἰταλοὺς. Τὴν «ἀλλαγὴ» αὐτὴ ἐνθάρρυναν οἱ Βρετανοὶ ἀποικιστὲς γιὰ νά ἀντισταθμίσουν τὴ γαλλικὴ ἐπιρροή στοῦ Τζιμπουτί. Ἡ κατοχὴ τερματίζεται μέ τὴν ἦτα τῶν δυνάμεων τοῦ Ἀξονα ἀπὸ τοὺς Συμμάχους.

Τὸ 1941 οἱ Βρετανοὶ μπαίνοντας ἀπὸ τὸ νότιο Σουδάν θέτουν τὴν Ἐρυθραία κάτω ἀπὸ τὴ δική τους «στρατιωτικὴ διοίκηση» μέχρι οἱ Σύμμαχοι νά ρυθμίσουν τὰ διάφορα θέματα πού πρόκυπταν ἀπὸ τὴ νίκη τους. Ἡ Ἐρυθραία ὅμως ὅπως καί ἡ Σομαλία καί ἡ Λιβύη παρέμειναν «ἀρρυθμιστές», ἀφοῦ οἱ Σύμμαχοι δέν μπόρεσαν νά συμφωνήσουν γιὰ τὸ μέλλον αὐτῶν τῶν χωρῶν, καί μέ βάση τὴ Συνθήκη Εἰρήνης τὸ θέμα πῆρε τὸ δρόμο τῶν Η.Ε. Ἔτσι λοιπὸν ἡ «προσωρινὴ βρετανικὴ στρατιωτικὴ διοίκηση» γίνεται μόνιμη καί διαρκεῖ δέκα χρόνια. Τὰ ἀποτελέσματα αὐτῆς τῆς κατοχῆς εἶναι ἡ ἴδρυσή μιᾶς σειρᾶς στρατιωτικῶν βάσεων πού θά περάσουν ὕστερα στά χέρια τῶν ΗΠΑ. Στὴν περίοδο αὐτὴ βρισκόμαστε μπροστὰ σὲ μιά *sui generis* κατάσταση ὅπου ἡ Ἐρυθραία δέν εἶναι πιά ἰταλικὴ ἀποικία ἀλλ' οὔτε βρετανικὴ, ἀφοῦ ἡ Βρετανία βρίσκεται ἐκεῖ «γιὰ νά ἐγγυηθεῖ τὴν ἐφαρμογὴ τῆς Συνθήκης

Εἰρήνης» πού παρέπεμψε τὸ θέμα στὸν ΟΗΕ. Οὐσιαστικά ὅμως πρόκειται γιὰ μιά μεθόδευση πού ἔχει ὡς κατευθυντήριο τὴ βασικὴ ἱμπεριαλιστικὴ ἀνάγκη γιὰ ἐλεγχὸ τῆς στρατηγικῆς περιοχῆς τῆς Ἐρυθρᾶς θάλασσας πού καθόριζε ὡς ἀρνητικὸ αἶτημα τὴ μὴ ἴδρυση ἀνεξάρτητων κρατῶν σ' αὐτὴ τὴν περιοχὴ πού θά μπορούσαν μελλοντικά νά προβάλουν ἀντιρροήσεις στήν ἱμπεριαλιστικὴ ἐπικυριαρχία.

Τὸ φεουδαρχικὸ καθεστῶς τοῦ Χαϊλέ Σελάσιε στήν Αἰθιοπία ἦταν ἓνας κατάλληλος πληρεξούσιος, καθὼς ἡ ἐπεκτατικὴ του πολιτικὴ φιλοδοξοῦσε τὸ σχηματισμὸ μιᾶς μεγάλῃς αὐτοκρατορίας στοῦ πνεύματος τοῦ Μενελίκ τοῦ 6'. Ἀπὸ τὴν ἄλλη, ὁ ἐλεγχος τῆς Ἐρυθραίας ἀπὸ τὴν Αἰθιοπία ἱκανοποιοῦσε στοῦ μέγιστο δυνατό βαθμὸ τὴ «ζωτικὴ ἀνάγκη» τῆς Αἰθιοπίας γιὰ μιά ἐξοδὸ πρὸς τὴ θάλασσα,

ΤΟ 1958 ΙΔΡΥΕΤΑΙ τὸ Μέτωπο γιὰ τὴν Ἀπελευθέρωση τῆς Ἐρυθραίας (ELF—ERITREAN LIBERATION FRONT) ὡς πολιτικὴ ὁργάνωση καί μέ στόχο τὴν ὁργάνωση — κινητοποίηση τοῦ λαοῦ σὲ εἰρηνικὲς διαδηλώσεις καί ἀπεργίες γιὰ τὴ διεκδίκηση τοῦ αἰτήματος τῆς αὐτοδιάθεσης—ἀνεξαρτησίας καί τὴν ἀντίσταση στὴ φεουδαρχικὴ καταπίεση τοῦ Χαϊλέ Σελάσιε καί τὴν ἀστυνομικὴ βία τῶν τοποτηρητῶν του στήν Ἐρυθραία. Μόνο στὴ διάρκεια τοῦ 1958 σκοτώθηκαν ἢ τραυματίστηκαν σὲ τέτοιες κινητοποιήσεις 532 ἄτομα. Ἡ κύρια προσπάθεια τοῦ ELF στὴν περίοδο αὐτὴ καί μέχρι τὸ 1961 εἶναι νά ὁργανώσει τὸ λαὸ τῆς Ἐρυθραίας σὲ ἐπαγγελματικά καί συνδικαλιστικά τὸς ὁργανα, νά ἐλέγξει τίς ἀγροτικὲς καί ἐργατικὲς ἐνώσεις γιὰ νά μπορεῖ ἔτσι νά πετυχαίνει τὴν ὁλοκληρωτικὴν κινητοποίηση τοῦ λαοῦ.

ΤΟ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟ τοῦ 1961 ἡ Κεντρικὴ Ἐπιτροπὴ τοῦ ELF ἐπιλέγει τὸν ἔνοπλο ἀγῶνα ὡς τακτικὸ μέσο γιὰ τὴν κατάκτηση τῆς αὐτοδιάθεσης—ἀνεξαρτησίας. Ὁ ἔνοπλος ἀγῶνας ἀπλώνεται γρήγορα στὴν ὑπαιθρο, ὅπου ἡ παρουσία αἰθιοπικῶν στρατευμάτων δέν εἶναι τόσο σημαντικὴ, σὲ ἀντίθεση μέ τίς πόλεις καί κυρίως τὴν Ἀσμάρα, ὅπου ἐδρεῦουν δύο αἰθιοπικὲς μεραρχίες. Μὲ τὸ δυνάμωμα ὅμως τοῦ ἔνοπλου κινήματος ἀναπτύσσονται καί οἱ ἐσωτερικὲς διαφωνίες, πού μέχρι τὸ Νοέμβριο τοῦ 1971 παραμένουν αὐστηρὰ μέσα στοὺς κόλπους τοῦ ELF, γιὰ νά ἐκδηλωθοῦν τελικὰ στὸ Ἐθνικὸ Συνέδριο, μέ ἀποτέλεσμα τὴ διάσπαση τοῦ ELF ἀπὸ τὸν Ὀσμάν Σάμπε καί τὴ δημιουργία τοῦ EPLF (ERITREAN PEOPLE'S REVOLUTIONARY FORCES — Λαϊκὲς δυνάμεις γιὰ τὴν Ἀπελευθέρωση τῆς Ἐρυθραίας, πράγμα πού ὁδήγησε τὰ δύο μέτωπα καί σὲ ἀνοικτὲς ἀκόμα συγκρούσεις. Παρόλο πού καί τὰ δύο μέτωπα χαρακτηρίζουν τίς διαφορὲς πού ὁδήγησαν στὴ διάσπαση ὡς «δευτερεύουσες», ἐντούτοις εἶναι σαφές ὅτι ἡ διάσπαση ξεκαθάρισε δύο διαφορετικὲς πολιτικὲς γραμμές.

ἀφοῦ τὸ Τζιμπουτί βρισκόταν κάτω ἀπὸ τὸ γαλλικὸ ἐλεγχό.

Στὶς 2 Νοέμβριου 1950 ἡ Γενικὴ Συνέλευση τοῦ ΟΗΕ παίρνει τὴν ἀπόφαση 390 Α/Υ/ πού προβλέπει τὴν ὁμοσπονδία μεταξὺ Ἐρυθραίας καί Αἰθιοπίας κάτω ἀπὸ τὸ στέμμα τοῦ Χαϊλέ Σελάσιε, ἀφοῦ ἄκουσε τὴν ἐκθεση εἰδικῆς ἐπιτροπῆς πού συγκροτήθηκε μέ τὴ βαρύνουσα συμμετοχὴ τῶν Συμμάχων καί πού εἶχε ἐπισκεφθεῖ τὴν Ἐρυθραία γιὰ νά «διαγνώσει τὴν ἱκανότητα τοῦ λαοῦ τῆς Ἐρυθραίας νά αὐτοδιοικηθεῖ λαμβανόμενης ὑπόψη καί τῆς νόμιμης ἀνάγκης τῆς Αἰθιοπίας γιὰ μιά κατάλληλη ἐξοδὸ πρὸς τὴ θάλασσα». Ὁ οὐσιαστικὸς συγγραφέας αὐτῆς τῆς ἀπόφασης ὑπῆρξαν οἱ ΗΠΑ μέσα στοῦ νέο πνεύμα τοῦ «ἐξορμούντος» ἀμερικανικοῦ ἱμπεριαλισμοῦ, πού συγκάλυψαν μέ μεγάλη μαεστρία τὰ συμφέροντά τους προβάλλοντας σὲ πρῶτο πλάνο τὰ «δικαιώματα» τῆς Αἰθιοπίας. Θὰ περάσει ἄρκετὸς καιρὸς γιὰ ν' ἀποκαλυφθεῖ ὅτι τὸ τμήμα ἦταν ἡ παραχώρηση ἀπὸ τὴν Αἰθιοπία στὶς ΗΠΑ τοῦ σταθμοῦ Radio Marina πού ἀργότερα μετονομάσθηκε σὲ Kagneu, ἓνα «συλλογικὸ» ὄνομα πού ὑποκρύπτει μιά σειρά ἀπὸ στρατιωτικὲς βάσεις καί ἐγκαταστάσεις πού περιλαμβάνουν ἀνάμεσα τοὺς καί τὸ μεγαλύτερο σταθμὸ τηλεπικοινωνιῶν ἔξω ἀπὸ τίς ΗΠΑ. Τὸ κύριο ἐνδιαφέρον τῶν ΗΠΑ ἦταν νά ἐξασφαλίσουν μιά διαρκὴ παρουσία σ' ἓνα σημαντικό σημεῖο τῆς παγκόσμιας στρατηγικῆς, πράγμα πού πέτυχαν.

Η ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΚΑΙ ΠΩΣ ΕΦΑΡΜΟΣΤΗΚΕ

Ἡ ἀπόφαση τῆς Γ.Σ. τοῦ ΟΗΕ γιὰ ὁμοσπονδία μεταξὺ Ἐρυθραίας καί Αἰθιοπίας ἄρχισε νά ἐφαρμόζεται στὶς 15 Σεπτέμβριου 1950, ἐνῶ ἡ Ἐρυθραία βρίσκεται κάτω ἀπὸ τὴν «προσωρινὴ βρετανικὴ στρατιωτικὴ διοίκηση» μέ τίς πολιτικὲς καί ἀτομικὲς ἐλευθερίες σὲ ἀναστολή. Ἡ ἀπόφαση διασφάλιζε, σύμφωνα μέ τὸ σκεπτικὸ τῆς, «τὰ συμφέροντα τῆς παγκόσμιας εἰρήνης καί ἀσφάλειας στὴν περιοχὴ» καί πρόβλεπε πῶς «ἡ Ἐρυθραία ἀπολαύει αὐτονομίας μέσα στὰ πλαίσια μιᾶς ὁμοσπονδίας μέ τὴν Αἰθιοπία κάτω ἀπὸ τὴν κυριαρχία τοῦ Αἰθιοπικοῦ Στέμματος...»

Τὰ «παραθυράκια» πού ἄφηνε ἡ ἀπόφαση ἔδιναν οὐσιαστικὰ τὴ «λευκὴ κάρτα» στὸν αὐτοκράτορα γιὰ τὴν προσάρτηση τῆς Ἐρυθραίας. Καί παρόλο πού πρόβλεπε τὴν ὑπαρξὴ κυβέρνησης τῆς Ἐρυθραίας μέ νομοθετικὴ καί ἐκτελεστικὴ ἐξουσία καί παρείχε ἐγγυήσεις στοῦ λαοῦ τῆς γιὰ τὴ διασφάλιση τῆς πολιτικῆς ὀντότητας, τῶν ἀτομικῶν καί πολιτικῶν ἐλευθεριῶν, μέ τὴν ἴδρυση μιᾶς ἀνεξάρτητης αὐτοδιοικούμενης περιοχῆς, ντὲ—φάκτο τὰ πράγματα ἄρχισαν νά διαγράφουν μιά «ἀντίστροφη μέτρη-

ση». Ο αυτοκράτορας άρχισε σταδιακά, με την τακτική των τετελεσμένων, να καταργεί ένα προς ένα τα δικαιώματα και τις εγγυήσεις που παρείχε ή άποψη και τελικά την ίδια την όμοσπονδία προσαρτώντας την Έρυθραία στις 14 Νοέμβρη 1964 με την ύποσολή της σημαίας της Έρυθραίας και την άνάρτηση των αυτοκρατορικών θυρεών. Προηγούμενα καταργήθηκε ή άναγραφή της λέξης όμοσπονδία στους επίσημους φακέλους των όμοσπονδιακών γραφείων της Έρυθραίας, άφοπλίστηκε ή άστυνομία της Έρυθραίας και άντικαταστάθηκε με αϊθιοπικό στρατό, ό αυτοκράτορας μοίρασε σε εκατοντάδες «έκλεκτούς» διάφορους «ύψηλους τίτλους», άπαγορεύτηκε ή λειτουργία πολιτικών κομμάτων και άναστάλθηκαν όι πολιτικές έλευθερίες, μπήκαν διάφοροι περιορισμοί στη δραστηριότητα των εργατικών και άγροτικών ενώσεων. Δυό αϊθιοπικές μεραρχίες βάδισαν προς την Άσμάρα, πρωτεύουσα της Έρυθραίας, όπου έγκαταστάθηκε «αυτοκρατορικός άντιρόσωπος», μέλος της οίκογένειας του Χαϊλέ Σελάσιε, ενώ καταργήθηκε τό Σύνταγμα της Έρυθραίας και «εισήχθησαν» όι αϊθιοπικοί νόμοι.

Ο Πρόεδρος του Έπαναστατικού Συμβουλίου του Μετώπου για την Άπελευθέρωση της Έρυθραίας (ELF) Άχμέτ Νάσσερ.

μέσα ένήμερωσης έξαπόλυαν μία πρωτοφανή προπαγάνδα για νά πείσουν άκόμα και τους... ίδιους τους Έρυθραίους πώς ή προσάρτηση έγινε ύστερα από δική τους επιθυμία... Τό όμοσπονδιακό καθεστώς τέλειωνε. Η νέα κατάσταση πολύ λίγο διέφερε από τά προηγούμενα χρόνια της κατοχής. Η αυτοκρατορική κυδέρνηση, στην προσπάθειά της νά αδυναμώσει την Έρυθραία ως ένιαία όντότητα, για νά μπορεί έτσι πιό εύκολα νά την άφομοιώσει, κατέφυγε σε μία σειρά μέτρων που κυριολεκτικά κατέστρεψαν

την οίκονομία της Έρυθραίας και τις παραδοσιακές πολιτικές δομές. Η μεταφορά έργοστασίων και διομηχανιών από την Έρυθραία στην κεντρική Αϊθιοπία, ή άναγκαστική μεταβολή της έδρας εταιριών που λειτουργούσαν στην Έρυθραία στην Άντίς-Άμπέμπα, ή άντικατάσταση στά έργοστάσια των έρυθραίων εργατών από Αϊθίοπες δημιούργησαν μία χαώδη οίκονομική κατάσταση με άποτέλεσμα 80.000 έρυθραίοι εργάτες νά μείνουν χωρίς δουλειά ενώ παράλληλα άνοιγε μία καινούρια πληγή που ύποδοχόυσε τά αυτοκρατορικά σχέδια για πλήρη άφομοίωση.

Όσοι δέν άντεχαν την καταπίεση ή εργάτες χωρίς δουλειά άρχισαν νά έγκαταλείπουν την Έρυθραία. Υπολογίζεται σήμερα ότι 150.000 Έρυθραίοι ζούν σε προσφυγικούς καταυλισμούς στις γειτονικές χώρες, Σομαλία, Σουδάν, Τζιμπουτί και Ύμεννη. Άν ή άπόφαση της Γ.Σ. του ΟΗΕ για την όμοσπονδία έπαιρνε πολύ λίγο ύπόψη της τί θέληση του λαού της Έρυθραίας «νά αυτοδιοικηθεί», ή αυτοκρατορική κυδέρνηση και όι άμερικανοί σύμβουλοί της προχωρούσαν πολύ πιό πέρα, στο διασμό της...

Η ΕΡΥΘΡΑΙΑ ΓΙΝΟΤΑΝ Η 14η ΕΠΑΡΧΙΑ ΤΗΣ ΑΙΘΙΟΠΙΑΣ

Την ίδια ώρα τό ραδιόφωνο της Άντίς-Άμπέμπα και τά έλεγχόμενα

Ο ΕΝΟΠΛΟΣ ΑΓΩΝΑΣ

Ήδη από τό 1958 ό λαός της Έρυθρίας όργανώνεται και άρχίζει νά κινητοποιείται με διαδηλώσεις και άπεργίες εναντίον της άστυνομικής δίαις και της αυξανόμενης άποικιοποίησης που είχε βάλει ως στόχο ή αυτοκρατορική κυδέρνηση, ενώ μέσα απ' αυτές τις διεργασίες ξεπηδά και ή πολιτική του όργάνωση με σκοπό νά καθοδηγήσει τόν άγώνα, τό Μέτωπο για την Άπελευθέρωση της Έρυθραίας. Όι μαζικές κινητοποιήσεις που πραγματοποιεί έχουν ως άποτέλεσμα τις μαζικές συλλήψεις και σε πολλές περιπτώσεις εκτελέσεις έρυθραίων πατριωτών.

Τό Σεπτέμβρη του 1961 τό ELF διακηρύσσει την άρχή του ένοπλου άγώνα για την κατάρτηση της αυτοδιάθεσης-άνεξαρτησίας του λαού της Έρυθραίας ενώ ταυτόχρονα διατάσσει ένα διακεκριμένο μέλος του, τόν Χαμίτ Ίντρις Άβάτε, ν' άνέβει στο βουνό, έπικεφαλής του ένοπλου κινήματος για την άπελευθέρωση. Ο Άβάτε είχε εξαιρετική πείρα σόν ανταρτοπόλεμο και ήταν αυτός που είχε άναγκάσει στά 1958 και 1960 αϊθιοπικά τμήματα που πραγματοποιούσαν καταδρομικές έπιχειρήσεις νά γυρίσουν πίσω.

Ο ένοπλος άγώνας του λαού της Έρυθραίας άρχισε με πενιχρά μέσα και λίγους μαχητές σε σύγκριση με τά τακτικά αϊθιοπικά στρατεύματα και τόν άμερικανικό έξοπλισμό τους. Τό ένοπλο κίνημα άναπτύχθηκε γρήγορα. Χρησιμοποιώντας στην άρχή την άνταρτική τακτική κατάφερε νά φτάσει σήμερα στην

ΜΕΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΡΥΘΡΑΙΑ

Η Έρυθραία κατοικείται από 4 εκατ. κατοίκους που προέρχονται από διάφορες φυλές και κυρίως από τις DWELLERS, BEJA BENI AMER, BILLEN, DANAKIL, BARYA και KUNAMA.

● Οί έπικρατούσες θρησκείες είναι ό Μουσουλμανισμός και ό Χριστιανισμός. Υπάρχουν επίσης και πολλοί είδωολάτρες (παγανιστές).

● Οί γλώσσες που μιλιούνται είναι πάρα πολλές ανάλογα με τί φυλή, με κύρια την TIGRINYA και μερικές χαμιτικές και νειλωτικές διαλέκτους.

● Οί φυλές που τελικά κατοίκησαν την Έρυθραία ξεκίνησαν από τά παράλια του Νείλου, τις νοτιότερες άραβικές χώρες και τό νοτιοανατολικό Σουδάν φέροντας μαζί τους τά χαρακτηριστικά του σημιτικού πολιτισμού.

● Ιστορικά ή σημερινή Έρυθραία ήταν γνωστή ως MEDRI GEEZ, που σήμαινε Χώρα της Έλευθερίας, όπως επίσης και ως MEDRI BAHRI, «Χώρα της Θάλασσας». Η πόλη Άντούλις της Έρυθραίας που κτίστηκε τόν πρώτο π.Χ. αϊ. έγινε μεγάλο έμπορικό κέντρο και χώρος διασταύρωσης του σημιτικού, αϊγυπτιακού, έλληνικού και ρωμαϊκού πολιτισμού, γεγονός που είχε ευεργετικές επιδράσεις στη διάδοση του πολιτισμού στο έσωτερικό. Είναι έξάλλον ιστορικά άξιοσημείωτος ό πολιτισμός που άναπτύχθηκε στην πόλη-χώρας του Άξούμ. Τό σημερινό όνομα Έρυθραία όφείλεται στους Ιταλούς κατακτητές (1890) και είναι παρμένο από την έλληνική όνομασία της Έρυθράς θάλασσας (SINUS AERITHRUS). Ο πολιτισμός που άναπτύχθηκε στην Έρυθραία ήταν έντοπισημένος σε όρισμένες πόλεις όπως τό Άξούμ, ή Άντούλις, ή Μασσάουα, ενώ ή ύπαιθρος έμενε σχεδόν άκατοίκητη.

● Στη νεότερη ιστορία όι άλλεπάλληλες κατακτήσεις της Έρυθραίας έπαιξαν και «έκπολιτιστικό ρόλο». Η Έρυθραία φαίνεται για πρώτη φορά ένοποιημένη κάτω από την ιταλική κυριαρχία.

● Η όμοσπονδία με την Αϊθιοπία στά 1950 κατέστρεψε τις παραδοσιακές οίκονομικές δομές. Ο λαός της Έρυθραίας στη μεγάλη του πλειοψηφία είναι άγρότες.

κατά μέτωπο τακτική σύγκρουση με τα αιθιοπικά στρατεύματα παρατάσσοντας τόν 'Απελευθερωτικό Στρατό της 'Ερυθραίας (ELA) που δημιουργήθηκε στο μεταξύ ως τό ένοπλο τμήμα του ELF.

Η απάντηση του Χαϊλέ Σελάσιε ήταν εξαιρετικά σκληρή. Συνέλαβε και φυλάκισε όλους σχεδόν τούς ηγέτες των συνδικαλιστικών και πολιτικών οργανώσεων της 'Ερυθραίας, διέταξε ομαδικές σφαγές με στόχο την κατατρομοκράτηση του πληθυσμού και την απομόνωση του ένοπλου κινήματος, ενώ παράλληλα εξαπέλυσε μία άνευ προηγουμένου προπαγάνδα προς τό εξωτερικό για νά έμποδίσει κάθε δεσμό ανάμεσα στο κίνημα της 'Ερυθραίας και τά άλλα αφρικανικά εθνικιστικά επαναστατικά κινήματα. Για νά μπορέσει νά χτίσει «ένα σιδερένιο παραπέτασμα» γύρω από τό πρόβλημα της 'Ερυθραίας ό αυτόκράτορας αναγκάστηκε νά κάμει μία πραγματικά πολύ έξυπνη τακτική κίνηση όπως ήταν ό άσπασμός των παναφρικανικών ιδεωδών που διατυπώθηκαν από εθνικιστές ηγέτες όπως ό Γκουάμε Νγκρούμα και προσπάθησε νά παρουσιάσει τόν έαυτό του ως τόν «πατέρα της αφρικανικής ένότητας» φιλοξενώντας στην 'Αντίς-Αμπέμπα, στο πολυτελέστατο μέγαρο του «AFRICA HALL», τήν έδρα του 'Οργανισμού 'Αφρικανικής 'Ενότητας. Αυτό τόν διευκόλυνε αφάνταστα νά παρουσιάζει τό πρόβλημα της 'Ερυθραίας ως ένα «σεχταριστικό και θρησκευτικό κίνημα» υποκινούμενο από τόν παναραβισμό.

Όμως παρά τή λυσσαλέα αντίδραση του Χαϊλέ Σελάσιε και τά διάφορα άμερικανικά προγράμματα «έκτόνωσης» τό ένοπλο κίνημα της 'Ερυθραίας κατακτούσε καθημερινά καινούριες επιτυχίες καθώς μπόρεσε νά θέσει ορισμένες περιοχές στην ύπαιθρο κάτω από τόν πλήρη έλεγχο του. 'Εκείνο που δέν μπόρεσε ό Χαϊλέ Σελάσιε ήρθε τελικά μόνο του με αίτια διαφωνίες ως προς τήν τακτική του άγώνα μεταξύ των μαχητών στην 'Ερυθραία και μιάς μερίδας εκπροσώπων του ELF στο έξωτερικό. Η διάσπαση πρα-

γματοποιήθηκε στις αρχές του 1970 από τόν 'Οσμάν Σάμπε, που άποσπάστηκε και ίδρυσε τό EPLF (Λαϊκές Δυνάμεις για τήν 'Απελευθέρωση της 'Ερυθραίας). Τή διάσπαση άκολούθησε μία περίοδος κάμψης του ένοπλου κινήματος, καθώς οι διαφωνίες δέν έμειναν μόνο στα χαρτιά αλλά μεταφέρθηκαν και στο «πεδίο της μάχης», με συγκρούσεις σε ορισμένες περιπτώσεις. Γρήγορα όμως αυτές οι διαφωνίες άμβλύθηκαν, χωρίς δέβαια νά εξαφανιστούν, για νά φτάσουμε στο ζενίθ της πολιτικής και στρατιωτικής δραστηριότητας του ένοπλου κινήματος λίγο πριν και λίγο μετά τήν άνατροπή του Χαϊλέ Σελάσιε, τό Σεπτέμβριο του 1974. Τό ένοπλο κίνημα στην 'Ερυθραία συντονίζοντας τις επιχειρήσεις του με τό

λαϊκό ξεσηκωμά του Φλεδάρι του 1974 στην 'Αντίς-Αμπέμπα στάθηκε ένας από τούς κύριους μοχλούς για τήν άνατροπή του αυτόκράτορα, άποδείχνοντας τήν άδυναμία του φεουδαρχικού καθεστώτος νά δώσει μία λύση στο πρόβλημα και τή χρεωκοπία της πολιτικής της «εξαφάνισης» του προβλήματος. Τμήματα του ELA βρίσκονταν στα περίχωρα της 'Ασμάρα ενώ όλη σχεδόν ή ύπαιθρος βρίσκόταν υπό τόν έλεγχο του.

ΠΟΙΑ ΕΙΝΑΙ ΣΗΜΕΡΑ Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Η «'Επανάσταση του Φλεδάρι» στην 'Αντίς - Αμπέμπα, που οδήγησε στην κατάργηση του φεουδαρχικού καθεστώτος, και τό πέραςμα της εξουσίας στα χέρια του Προσωρινού Στρατιωτικού Διοικητικού Συμβουλίου (Provisional Military Administrative Council — PMAC), της μόνης οργανωμένης δύναμης σ' εκείνη τή φάση, μ' έπικεφαλής τό στρατηγό 'Αμάν Μίκαελ 'Αντόμ, έδωσε προς στιγμή έλπίδες για μία λύση με ειρηνικό τρόπο καθώς τό PMAC τάχθηκε υπέρ μιάς λύσης μέσω διαπραγματεύσεων. Οι προσοδευτικές διακηρύξεις και ή έντονη σοσιαλιστική όρολογία του PMAC τόνωσαν περισσότερο αυτή τήν έντύπωση, αφού συνοδεύονταν και από μία έμπρακτη χειρονομία. Εκπρόσωπος του Γραφείου 'Εξωτερικών 'Υποθέσεων του PMAC έφυγε για τό Κάιρο με σκοπό νά εξασφαλίσει τή μεσολαθητική παρεμβολή της Αιγύπτου για μία ειρηνική λύση, αφού «τό φεουδαρχικό καθεστώς άνατράπηκε και ή ένότητα των καταπιεζόμενων μαζών έπρεπε νά πραγματοποιηθεί». Στην πραγματικότητα τό PMAC είχε τόσα προβλήματα νά αντιμετώπισει στο έσωτερικό ώστε ήθελε νά κερδίσει χρόνο. 'Υπήρχε από τήν άλλη

μία έντονη λαϊκή πίεση που δέν μπορούσε νά άγνοήσει. Η έδραίωση του PMAC όμως στην εξουσία και ή σταδιακή διάσπαση ανάμεσα στις διακηρύξεις και στα έργα του, πολύ περισσότερο οι έσωτερικές του αντιθέσεις που οδήγησαν στην παύση και δολοφονία του 'Αμάν 'Αντόμ και έπιβεβαίωσαν τήν κυριαρχία του Μενγκίστου, έδειξαν πώς τελικά ούτε τό PMAC θά μπορούσε νά αντιμετώπισει τό πρόβλημα. Πολύ περισσότερο που μία σειρά από σκληρούς εθνικιστές άξιωματικούς που συσπειρώνονταν γύρω στον Μενγκίστου, τότε ακόμα πρώτο αντιπρόεδρο του PMAC, τάσσονταν υπέρ μιάς σκληρής γραμμής, αυτής που ύστερα διπλωματικοί κύκλοι της 'Αντίς - Αμπέμπα ονόμασαν «μία 'Ερυθραία χωρίς 'Ερυθραίους».

Χωρίς ποτέ νά πάψει νά μιλά για «ειρηνική λύση του προβλήματος της 'Ερυθραίας» τό PMAC εξαπέλυσε τό Φλεδάρι του 1975 μία πρωτοφανή επίθεση εναντίον της 'Ερυθραίας που άγριζε τά όρια της γενοκτονίας. Θέλοντας νά εκμεταλλευθεί τό χάσμα ανάμεσα στα δύο άπελευθερωτικά κινήματα τό PMAC, αφού κήρυξε τήν 'Ερυθραία σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης, διέταξε τόν βομβαρδισμό 500 τουλάχιστο χωριών και πόλεων με άποτέλεσμα τό θάνατο 3.000 πολιτών ενώ ό στρατός έρευνούσε από σπίτι σε σπίτι τήν 'Ασμάρα και τις άλλες μεγάλες πόλεις. Στη διάρκεια αυτής της επίθεσης συνελήφθησαν, σύμφωνα με τά ανακοινωθέντα του ELF, άμερικανοί και ισραηλινοί εκπαιδευτές του αιθιοπικού στρατού ενώ κύμα των προσφύγων που έγκατέλειπαν τήν 'Ερυθραία έφτασε στο ζενίθ του.

Αυτό δέν έμπόδισε τό PMAC και τόν Μενγκίστου νά δημοσιεύσουν τό Μάη του 1976 μία διακήρυξη με τόν τίτλο: «'Εννέα σημεία για μία ειρηνική λύση

Οι γυναίκες της 'Ερυθραίας παίρνουν ενεργό μέρος στις διάφορες οργανώσεις του Μετώπου για τήν 'Απελευθέρωση, ακόμα και στον 'Απελευθερωτικό Στρατό (ELA).

Εκπαίδευση Έρυθραίων ανταρτών στις απελευθερωμένες περιοχές.

του προβλήματος στη διοικητική περιοχή της Έρυθραίας», όπου το PMAC έπαιρνε την ειλικρινή επιθυμία του να λύσει το πρόβλημα με τρόπο ειρηνικό προτάσσοντας σαν πρώτο σημείο «συνεννόησης» το ότι «ο λαός της Έρυθραίας πρέπει να ξεχάσει τα όσα έχουν γίνει μέχρι σήμερα, μέσα σ' ένα νέο πνεύμα συνεργασίας με τον υπόλοιπο λαό της Αιθιοπίας να πάρει μέρος στην πολιτική, οικονομική και κοινωνική ζωή της χώρας για την πραγμάτωση της Εθνικής Δημοκρατικής Επανάστασης. Οι διαφορές όμως παρέμεναν. Το PMAC πρόσφερε αυτοδιοίκηση στην Έρυθραία μέσα

στά πλαίσια του αιθιοπικού κράτους, «λαμβάνομένου υπόψη ότι ήταν αρκετά δύσκολο να παραχωρηθεί το δικαίωμα της αυτοδιάθεσης», ενώ τα απελευθερωτικά κινήματα ζητούσαν αυτοδιάθεση-ανεξαρτησία. Παρά το γεγονός ότι το ένοπλο κίνημα ήταν διασπασμένο κατάφερε να κρατήσει λίγο-πολύ μιά ενιαία στάση και να απορρίψει και την παραμυγή ακόμα συζήτηση. Είχε προηγηθεί ή συνάντηση του Χαρτούμ ανάμεσα σε αντιπροσωπείες των δυο κινήματων που διαπίστωσαν ότι «η ενότητα ήταν αναγκαία για τη νίκη».

ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ Συνέδριο του ELF που συνήλθε στο χρονικό διάστημα μεταξύ 'Οκτ. και Νοέμβ. 1971, εκτός των άλλων αποφάσεων που πήρε για «αποτελεσματική αναδιοργάνωση της διοίκησης του Μετώπου» και την «ενθάρρυνση των μαζικών οργανώσεων για πιο ενεργή συμμετοχή στον αγώνα», ξεκαθάρισε επίσης «με κρουστική διαύγεια τους στόχους της επανάστασης». Η γραμμή του ELF είναι η γραμμή της «πλατιάς πανεθνικής εθνικοαπελευθερωτικής συσπείρωσης» - θα μπορούσε κανένας να το παραλληλίσσει με το δικό μας ΕΑΜ. Αντίθετα ο 'Οσμάν Σάμπε και το EPLF έχουν μία πιο στενή πλατφόρμα, καθώς δείχνουν «στην πράξη την ιδεολογική τους συνέπεια» και πιστεύουν στη «συσπείρωση των πραγματικών επαναστατικών δυνάμεων». Αυτή η τοποθέτηση και από τις δυο πλευρές έχει άμεσο αντίκτυπο στις εξωτερικές συμμαχίες. Ένα παράδειγμα υπήρξαν οι σχέσεις των δυο μετώπων με το Νιμέρι του Σουδάν.

ΤΟ ΜΑΗ του 1975 συνήλθε στις απελευθερωμένες περιοχές το Β' Εθνικό Συνέδριο του ELF για «να ανασκοπήσει την κατάσταση που διαμορφώθηκε στο διάστημα που μεσολάβησε από το Πρώτο Συνέδριο και να χαράξει τη γραμμή για τη συνέχιση του αγώνα». Το

κύριο θέμα του συνεδρίου ήταν «ένα απελευθερωτικό Μέτωπο, ένας απελευθερωτικός στρατός, μία ηγεσία». Αυτό εκφράζε μιά άδυσώπητη ανάγκη αλλά και ένα γεγονός που είχε πραγματοποιηθεί ήδη στο πεδίο των πολεμικών επιχειρήσεων, όταν τα ένοπλα τμήματα των δυο μετώπων πολέμησαν πλάι-πλάι για να άποκρούσουν, τον 'Ιούνιο 1976, την «κόκκινη πορεία» που είχε οργανώσει το στρατιωτικό καθεστώς της Άντις-Άμπέμπα. Είχε προηγηθεί εξέτασης ή διάσκεψης του Χαρτούμ ανάμεσα σε αντιπροσωπείες των δυο μετώπων, που συμφώνησαν ότι η «ενότητα είναι αναγκαία για τη νίκη».

ΤΟ EPLF και ο 'Οσμάν Σάμπε δεν αρνήθηκαν τις συζητήσεις και πρόσθεταν ότι «η ενότητα θα προκύψει μέσα από το δημοκρατικό διάλογο». Για την ώρα τα στρατιωτικά τμήματα των δυο μετώπων (ELA και EPLFA) ελέγχουν τα 80 περίπου τοις εκατό της Έρυθραίας και αντιμετωπίζουν τις επιχειρήσεις του αιθιοπικού στρατού. Στο πολιτικό επίπεδο τα πράγματα δεν φαίνονται να είναι και τόσο ρόδινα, αφού σημειώνεται και άλλη διάσπαση μέσα στο EPLF, ύστερα από διάσπαση των εκπροσώπων του EPLF στο εξωτερικό και των μαχητών του στο εσωτερικό...

Η απάντηση του PMAC ήταν η «Κόκκινη Πορεία». Ήταν μιά παλιά ιδέα του συνταγματάρχη Μενγκίστου που τώρα έμπαινε σέ εφαρμογή. Παρά το γεγονός ότι το PMAC διέψευσε τις πρώτες πληροφορίες που αφορούσαν την οργάνωση αυτής της πορείας, 400.000 αγρότες και άνεργοι από τις δόριες περιοχές, εξοπλίστηκαν με σκοπό να βαδίσουν προς την Έρυθραία και να καταλάβουν εδάφη. Αυτό ήταν το κίνητρο για τους αγρότες. Το πλάνο αυτό, που ήταν ουσιαστικά μιά αληθινή εισβολή, ήταν κάτω από την άμεση εποπτεία του συνταγματάρχη Άτνάφου Άμπάτε, δεύτερου αντιπρόεδρου, τότε, του PMAC. Αν αυτή η πορεία πετύχαινε, τότε τα σχέδια για αποικιοποίηση της Έρυθραίας θα είχαν σέ σημαντικό βαθμό προχωρήσει, αφού οι Έρυθραίοι θα παρναν το δρόμο της προσφυγιάς. Τέλη του Μάρτη 1976 οι προετοιμασίες είχαν συμπληρωθεί και στις 1 του 'Ιούνη τα άτέλειωτα καραβάνια των ένοπλων αγροτών άγγιζαν τα σύνορα της Έρυθραίας, για να διαλυθούν σέ λίγο φοβισμένοι ύστερα από την πρώτη ανταλλαγή πυρών με τα ένοπλα τμήματα του ELF και του EPLF.

Όλα αυτά βέβαια δεν επιβεβαιώνουν τίποτε άλλο παρά το χάσμα που υπάρχει ανάμεσα στις διακηρύξεις και στην πρακτική του PMAC, που δεν περιορίζεται μόνο στο θέμα της Έρυθραίας. Οι πρώτες «ευφορές» μέρες της «Επανάστασης του Φλεβάρη» φαίνεται να πέρασαν δριστικά για την Αιθιοπία. Τα σοσιαλιστικά μέτρα φαίνεται ν' αποτελούν μόνο συνηματολογία ενώ η τακτική στο πρόβλημα της Έρυθραίας φανερώνει ξεκάθαρα πώς το σλόγκαν «μιά Έρυθραία χωρίς Έρυθραίους» αποτελεί τή βασική κατευθυντήριο. Η Έρυθραία αποτελεί από γεωγραφική άποψη ένα βασικό στρατηγικό σημείο και οι Άμερικανοί σέ καμιά περίπτωση δεν θα επιθυμούσαν τή μείωση της παρουσίας τους σ' αυτό το χώρο. Από την άποψη αυτή είναι πρόθυμοι να δώσουν στο στρατιωτικό καθεστώς της Αιθιοπίας όση στρατιωτική βοήθεια χρειάζεται. Οι τελευταίες εκτελέσεις του Τεφερί Μπάντι και της ομάδας του δεν σημαίνουν τίποτε άλλο παρά τήν πλήρη επικράτηση του συνταγματάρχη Μενγκίστου, ενός στρατοκρατή εθνικιστή, που στην περίπτωση της Έρυθραίας θα σημαίνει ακόμα μεγαλύτερη σκληρότητα.

Τό αντίρρηση στο Έρυθραία υπάρχει και μάχεται εδώ και δεκάξι χρόνια. Παρά τή διάσπαση και τις αντιφάσεις του είναι αρκετά δυνατό ώστε να μή φοβάται ότι θά νικηθεί. Είναι όμως επίσης σίγουρο πώς για τήν ώρα έχει τέτοιες αδυναμίες ώστε ή προοπτική της νίκης του να μήν είναι κοντινή...

Αιθιοπία Αιθιοπών Χριστιανών...

Του Νίκου Δαμίγου

Τυπική ιθαίως εὐποροῦντος Ἀθήσινου.

Μεταξύ τοῦ Α καὶ τῆς ΑΘΑΝΑΣΙΑΣ, διασχιζομένη ὑπὸ ἀπυθμῶν ὁρέων καὶ ἀχανῶν ποταμῶν, κείται ἡ χώρα τῶν μελαψῶν Αἰθιοπῶν, καλουμένη ὡς ἐκ τούτου Ἀθῆσινου.

Αἱ τελευταῖαι ἐκπολιτιστικαὶ ἐξελίξεις εἰς τὴν φιλὴν χώραν ἐξηγάσαν τὴν διεύθυνσιν τοῦ ΑΝΤΙ νά διοργανώσῃ πολυδάπανον ἐξερευνητικὴν ἀποστολὴν, ἵνα σχηματίσῃ ἰδίαν ἀντίληψιν περὶ τοῦ ἐκεῖ διενεργουμένου πειράματος. Συννευρέθημεν καὶ συνεζητήσαμεν ἐπὶ μακρόν μετὰ τῶν πεφωτισμένων ἀνδρῶν οἵτινες ἀπετόλμησαν νά εἰσάγουν Δυτικὰς μεθόδους ἐπιλύσεως τῶν πολιτικῶν τῶν προβλημάτων, ἐκεῖ ὅπου μέχρι πρό τινας ἐκυριάρχει ὁ νόμος τοῦ ἰσχυροτέρου. Καὶ ὀφειλομέν νά ὁμολογήσωμεν ὅτι ἡ θαρραλέα αὕτη ἐνέργεια εὗρεν ἀμέριστον τὴν συμπαράστασιν τῆς σκληρῆς πλειοψηφίας, ἥτις ἐκδηλοῖ ταύτην δι' ἐνθουσιᾶς οἰγῆς.

Ὅσας ἐν μέσῳ τῆς θαρβάρου καὶ εἰδωλολατρικῆς Ἀφρικῆς, ἡ Ἀθῆσινου ἀπετέλεσεν, ὡς γνωστόν, ἐν ἐκ τῶν παλαιωτάτων Χριστιανικῶν ἐθνῶν, καθιερώσασα τὸν Χριστιανισμόν ἤδη ἀπὸ τοῦ 127 π.Χ. Μόνον μελανὸν σημεῖον ἀποτελεῖ ἡ ροπή τῶν ἰθαγενῶν εἰς τὰς αἰρέσεις. Πράγματι, εἰς τὴν πλειοψηφίαν τῶν τυχάνουν μ ο ν ο φ ο σ ῖ τ α ι, ἐνῶ οἱ πλέον αἰρετικοὶ ἐξ αὐτῶν ἔχουν ἀσπασθῇ τὸν διφυσιτισμόν καὶ εἰς ἀκράεις περιπτώσεις τὸν τρι-, τετρα-,..., ν-φυσιτισμόν. Φυσῶντες, πάντως, ἡ μή, οἱ εὐλαθεῖς Αἰθίοπες κατῴρθωσαν νά διαφυλάξουν τὸν Χριστιανισμόν εἰς τὴν ἀκριτικὴν τῶν χώραν. Ἰδοὺ μία εἰσέτι ἀπόδειξις τῆς δυνάμεως τῆς Χριστιανικῆς θρησκείας ὅπως ἐπιβάλλεται εἰρηνικῶς. Εἰς Ἀθῆσινου, π.χ., ἀπηγορεύετο εἰς πάντα μὴ Χριστιανὸν νά φέρῃ ὅπλα – τὸ προακόνιον σύμβολον τῆς τοῦ Χριστοῦ ἀγάπης – με ἀναπόφευκτον συνέπειαν τὴν ἐπίλυσιν τοῦ ἐπισιτιστικοῦ προβλήματος τῶν Ἀθῆσινουικῶν λεόντων. Οὕτω βλέπομεν ἐφηρμοσμένην τὴν δι' εἰρηνικῶν μέσων ἐπικράτησιν τοῦ Χριστιανισμοῦ.

Μία ἐτέρα ἐπιφανὴς συνήθεια τῶν Αἰθιοπῶν ὑπῆρξεν ἀνεκαθεν ἡ λατρεία ἧς ἀπελάμβανεν τὸ πρόσωπον τοῦ Ράς-Ταφάρους (Βασιλεὺς τῶν Βασιλέων). Παρ' ὅλον ὅτι αἱ τελευταῖαι σημεῖωθαι ἀνακατατάξεις ὑπεχρέωσαν τοὺς τελευταίους Ράς-Ταφάρους ὅπως αὐτοεξορισθῶν οἰκειοθελῶς εἰς τὴν μακρινὴν Ἐλθετίαν, ὁ σεβασμὸς παραμένει, ἐκδηλούμενος πρὸς τὸν ἐκαστοτε ἡγέτην τῆς συνεχοῦς ἐπαναστάσεως (Ταξίαρχος τῶν Ταξίάρχων, Ἀντισυνταγματάρχης τῶν Ἀντισυνταγματάρχων κ.ο.κ.).

Εὐτυχῶς, καθ' ὅλας τὰς ἐνδείξεις, ὁ ἀποχωρήσας Ράς-Ταφάρις δὲν ἀπέθανεν πενόμενος. Καθ' ὠριαμένας ἱστορικὰς μαρτυρίας, ἡ παραδοσιακὴ Αἰθιοπικὴ ἀλληλεγγύη ἐφρόντισεν διὰ τοῦτο. Χαρακτηριστικὸν παράδειγμα εἶναι ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖον ἐκτίζοντο αἱ ἐκκλησίαι εἰς Ἀθῆσινου. Ὅποτε ὁ Μεγαλειότατος ὠνευρέετο ὄνειρον συμβολικόν, ἀπεφασίζετο ἡ ἀνέγερσις ναοῦ. Ἐλάμβανεν, λοιπόν, ὁ Ράς-Ταφάρις ἓνα λίθον ἐπὶ τῶν ὤμων τοῦ καὶ τὸν μετέφερεν πεζῇ μέχρι τοῦ γιγασίου ταυτοχρόνως, χιλιάδες Ἀθῆσινουικῶν ἐλάμβαναν ὁμοίως λίθους, ξύλα κ.λπ. καὶ ἐμμοῦντο τὸν Αὐτοκράτορα, καὶ οὕτω ὁ ναὸς ἐκτίζετο ἐν μιᾷ νυκτί. Ἀλλὰ, βεβαίως, ἡ δημοκρατικὴ αὕτη ἀρχὴ ἔσχεν καὶ ἄλλας ἐφαρμογὰς. Ἐάν, π.χ., ὁ Ράς-Ταφάρις ἐβλεπεν ἐν ἀκόμῃ συμβολικώτερον ὄνειρον, ἐλάμβανε τὴν πρωτὴν ἐν τ ἄ λ λ η ρ ο ν καὶ τὸ μετέφερεν, πεζῇ, μέχρι τῶν θησαυροφυλακίων τοῦ. Τὸ αὐτὸ ἐπραττον καὶ χιλιάδες ἀπλῶν πολιτῶν, μεταφέροντες τάλληρα, λίρας, ράβδους χρυσοῦ, ἐλεφαντόδοντας – ὅ,τι ἐπεθύμει ἕκαστος, μὲ πλήρη ἐλευθερίαν ἐκλογῆς – μέχρι τῶν Ράς-Ταφάρικων θησαυροφυλακίων, ἅτινα ἐπληροῦντο μέσα εἰς ἐν εἰκοσιτετράωρον. Ἐν μιᾷ νυκτί δὲ καὶ μόνῃ ἐξεκενοῦντο καὶ πάλιν, τὴν προσωπικὴ φροντίδι τοῦ Αὐτοκράτορος, ὅστις δὲν ἐπεθύμει νά ὑποβάλλῃ καὶ εἰς τὸν πρόσθετον τοῦτον κόπον τοὺς προσφιλεῖς τοῦ ὑπηκόους.

Ὁ παροιμιώδης σεβασμὸς τῶν Αἰθιοπῶν πρὸς τὸν Βασιλέα τῶν Βασιλέων τῶν ἐμφαίνεται καὶ ἀπὸ τὸ ὅτι ὁ Αἰθίωψ οὐδέποτε ὀμνύει οὔτε ὑβρίζει τὰ μέλη τῆς Ἀγίας Τριάδος (ὡς, ἀτυχῶς, συμβαίνει παρ' ἡμῖν), ἀλλὰ τὸ πρόσωπον τοῦ Αὐτοκράτορος. Ἦτοι: «Μὰ τὸν Αὐτοκράτορα», ἢ, «... τὸν Ράς-Ταφάρι», ἢ, «Νὰ σοῦ... τὸν Βασιλέα τῶν Βασιλέων σου» κ.ο.κ. Ἡ εὐλάβεια αὕτη, φυσικὰ, ἐκδηλοῦται καὶ πρὸς τοὺς σημερινοὺς ἡγέτας τῆς χώρας, εἰς κάθε εὐκαιρίαν.

Οἱ Ἀθῆσινουοὶ ἀνῆκουν εἰς μίαν τῶν ὠραιωτέρων φυλῶν τοῦ κόσμου, τὸ χρῶμα δὲ τοῦ δέρματός των δὲν εἶναι, ὡς ὑπονοεῖ τὸ ὄνομά των, θυσιῖν, ἀλλὰ ὁ ρ ε ἰ χ α λ κ ὁ χ ρ ο υ ν – δι' ὃ καὶ προσβάλλονται, κατὰ τὴν περίοδον τῶν βροχῶν, ἀπὸ τὴν ἐθνικῆν των ἀσθένειαν, τὴν σ κ ω ρ ῖ α σ ι ν. Εὐγενῆς καὶ γενναῖοφρων, ὁ Αἰθίωψ ἐπεθύμει ἀνεκάνει διακαῶς νά ἀποσθάνῃ διὰ τὸν Αὐτοκράτορα, ὡς μαρτυρεῖ κάποιον θαύριον:

«Ἐμπρός, τῶν Αἰθιοπῶν περήφανα παιδιὰ,
ἐμπρός, γιὰ τὸν καλὸν πατέρα Βασιλιά!
ὁρμάτε, μὴ λυπήστε
τὸ αἷμα σας νά χύσῃ!»

(Ἀπὸ τὴν Ἐγκυκλοπαιδεῖαν Π. Δρανδάκη)

Ἡ ἀθρόα προσφορὰ αἵματος διὰ τὰς βασιλικὰς ἀνάγκας εἶχεν ὡς συνέπειαν τὴν ἀνάπτυξιν ἀνθρώπινης θιομηχανίας ὀπλων, ἅτινα ἐχρησιμοποιοῦντο τόσον διὰ τὴν ἐσωτερικὴν κατανάλωσιν, ὅσον καὶ διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν Ἀγγλῶν, Πορτογάλων καὶ Ἰταλῶν, οἵτινες κατ' ἐπανάληψιν ἠναγκάσθησαν, παρὰ τὴν θέλησίν των, νά κηρύξουν τὸν πόλεμον κατὰ τῆς Αἰθιοπίας. Ἐν ἄλλον προσφιλεῖς εἰς τοὺς Αἰθιοπὰς ἐπάγγελμα εἶναι τὸ τοῦ δοκιμαστοῦ τῶν ὀπλων, ἐπάγγελμα τὸ ὁποῖον οἱ νῦν διοικούντες προσταθῶν νά γενικεύσουν, ἰδίᾳ μετὰ τῶν κατοίκων τῆς Ἐρυθραίας, οἵτινες ὑστεροῦν εἰς πατριωτικὸν μένος.

Ἀλλ' ἤδη ἐθίμα καὶ θρησκείαι ἀνῆκουν εἰς τὸ παρελθόν, παρασυρθέντα ἀπὸ τὰ ἀνανεωτικὰ ρεύματα. Ἡ Αἰθιοπία ἀνῆκε πλέον εἰς τὸν σοσιαλιστικὸν κόσμον. Οἱ ἡγέται τῆς ἀνέρχονται καὶ κατέρχονται εἰς τὴν ἐξουσίαν μὲ καθαρῶς διαλεκτικὰς μεθόδους, ἐνῶ ἡ πάλῃ τῶν τάξεων εἰς τὸ στράτευμα συνεχίζεται ἀκάθεκτος. Ἐσχάτη φροντίς τῶν Ἐρυθρῶν εἶναι ἡ ποδηγέτησις τῶν ἀναρχικῶν Ἐρυθραίων, ἀρνούμενων πεισμονῶς νά ἀφιερῶσιν τοὺς λιμένας των εἰς τὸ ὄραμα μιᾶς μεγάλης καὶ ἰσχυρᾶς Αἰθιοπίας.

Μὲ τὰς ἐνθαρρυντικὰς αὐτὰς διαπιστώσεις ἐπεράναμεν τὴν ἐπισκοπὴν μας εἰς τὴν χώραν τῆς βασιλείας τοῦ Σαβθᾶ καὶ ἀπεχαιρέτισαμεν τοὺς σεμνοὺς ἡγέτας τῆς, οἵτινες, ἀπεκδυθέντες πρὸς στιγμὴν τὴν λεοντὴν ἵνα μᾶς ὀφίσουν τὴν χεῖρα, μᾶς ἐνεθῆμισαν ἐντόνως τοὺς ἀρχαίους των προγόνους, Βασιλεῖς τῶν Βασιλέων.

Ὁ Νίκος Δαμίγος ἐμφανίστηκε φέτος στὰ ἑλληνικὰ γράμματα μὲ τὸ βιβλίον τοῦ «Τὸ ἀλεξιβρόχιον τῆς Ὀδέττης». Μὲ τὸ κείμενόν του αὐτό (ἀφορμὴ τὸ ἀφιέρωμα στὴν Αἰθιοπία) ἐγκαινιάζει τὴν συνεργασίαν τοῦ μὲ τὸ ΑΝΤΙ.

ΣΥΜΠΑΡΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟΥΣ ΙΝΔΙΑΝΟΥΣ

Ἡ Βρετανική Ἐπιτροπή τοῦ Κινήματος τῶν Ἰνδιάνων τῆς Ἀμερικῆς (A.I.M., American Indian Movement Committee — UK) πού μᾶς εἶχε στείλει τήν ἔκκληση γιά ἐλευθερία στοὺς Ἰνδιάνους τῶν ΗΠΑ, μᾶς πληροφορεῖ, μ' ἓνα συγκινητικό γράμμα τοῦ ἐκπροσώπου τῆς Terry Lewis, ὅτι ἡ συμμετοχή τῶν Ἑλλήνων στή σταυροφορία αὐτή ἦταν ἐντυπωσιακή. Μᾶς γράφει:

«Ἀγαπητοὶ σύντροφοι,

Λάβαμε τὰ δύο τεύχη τοῦ περιοδικοῦ ANTI καὶ ἔχουμε θαυμάσια ἐντυπωσιαστῇ ἀπ' τῇ διεθνιστικῇ ἀλληλεγγύῃ πού δεῖξατε ἀπέναντι στον ἀγώνα μας. Σὰς εἴμαστε ἰδιαίτερα εὐγνώμονες καὶ σὰς εὐχαριστοῦμε.

Ἐχω ἤδη στείλει τεύχος τοῦ περιοδικοῦ σας στίς Ἠνωμένες Πολιτεῖες καὶ εἶμαι σίγουρος ὅτι οἱ σύντροφοι ἐκεῖ θά αἰσθανθοῦν ἰδιαίτερη ικανοποίηση.

Κάθε μέρα σχεδόν λαθαίνουμε γράμματα ἀπ' τὴν Ἑλλάδα καὶ κυρίως αἰτήσεις πού συμπεριλάβατε στο ἄρθρο σας γιά τὸ American Indian Movement. Ἡ μόνη δυσκολία πού ἀντιμετωπίζουμε εἶναι ὅτι κανεὶς ἀπὸ μᾶς δέν ξέρει ἑλληνικά καὶ πρέπει πολλές φορές νά περιμένουμε ἀρκετές μέρες πρὶν μεταφραστοῦν.

Σέ ξεχωριστό φάκελλο σὰς στέλνω διάφορα φυλλάδια μέ περισσότερες πληροφορίες πού ἐλπίζω ὅτι θά σὰς ἐνδιαφέρουν.

Θά θέλαμε, ἐπίσης, νά μᾶς πεῖτε ἂν, στήν περίπτωση

πού κάποιο ἀπ' τὰ ἡγετικά στελέχη τοῦ A.I.M. περιοδεύσει στήν Εὐρώπη ζητώντας συμπαράσταση στον ἀγώνα μας, ἂν νομίζετε ὅτι θά μπορούσε νά ἔρθει στήν Ἑλλάδα καὶ νά μιλήσει σέ πλατιές συγκεντρώσεις πού θά ὀργάνωναν οἱ δυνάμεις τῆς ἀριστερᾶς. Πιστεῦετε, δηλαδή, ὅτι οἱ προοδευτικές δυνάμεις τῆς χώρας σας θά ἔδειχναν ἀρκετό ἐνδιαφέρον πού νά δικαιολογεῖ ἓνα παρόμοιο ταξίδι; Ἀπαντήστε μας σὰς παρακαλῶ γιατί ἂν ὅλα πᾶνε καλά ἐλπίζουμε ὅτι θά μπορέσουμε νά στείλουμε ἓνα ἀπ' τὰ ἡγετικά μέλη μας μέσα στό 1977.

Σὰς εὐχαριστοῦμε καὶ πάλι γιά τὴν ἔκφραση ἀλληλεγγύης καὶ συμπαράστασης καὶ σὰς εὐχόμαστε ἐπιτυχία στο δικό σας ἀγώνα ἐνάντια στίς ἀντιδραστικές δυνάμεις τῆς χώρας σας.

Γιά τὴ Βρετανική Ἐπιτροπή τοῦ A.I.M.
TERRY LEWIS

Σήμερα δημοσιεύουμε μερικά ἀπὸ τὰ πιὸ χαρακτηριστικά γράμματα πού λάβαμε καὶ τὴν τελευταία σειρά ὑπογραφῶν. Γιά ὅποιον θέλει νά προσυπογράψει ἡ διέυθυνση τοῦ A.I.M. εἶναι:

American Indian Movement, Committee UK
6 Woodland Road - Northfield
BIRMINGHAM B31/2HS
GR. BRITAIN

«Πρόγραμμα Ἀνεξαρτησίας»

ΣΤΗ διάρκεια τῶν δυὸ τελευταίων δεκαετιῶν ἓνας ἀπὸ τοὺς σπουδαιότερους στόχους τῆς οικονομικῆς πολιτικῆς τῶν προηγμένων καπιταλιστικῶν χωρῶν, ἰδιαίτερα τῶν ΗΠΑ, εἶναι ἡ ἐξεύρεση καὶ ἐφαρμογή μέτρων γιά τὴν ἀντιμετώπιση τῆς ἐνεργειακῆς κρίσης. Ἀντίθετα μέ τοὺς ἀστούς ἰδεολόγους καὶ τὴν ἀταξική προσέγγιση τοῦ θέματος ἡ κρίση αὐτὴ ὀφείλεται στίς βασικές ἀντιφάσεις τοῦ καπιταλιστικοῦ συστήματος καὶ πρωταρχικά στήν ἀντίφαση ἀνά-

μεσα στον κοινωνικό χαρακτήρα τῆς παραγωγῆς καὶ στήν τελικὴ ἰδιοποίηση καὶ διανομή τῶν ἀγαθῶν πού παράγονται ἀπὸ μιά μερίδα τῆς καταστημένης κοινωνικῆς δομῆς.

ΓΙΑ τὸ ξεπέρασμα αὐτῆς τῆς κρίσης ἡ κυβέρνηση τῶν ΗΠΑ σχεδίασε ἓνα εὐρύ πρόγραμμα μέτρων πού θά ὀδηγήσει σύμφωνα μέ τοὺς προγραμματιστές τοῦ στήν «ἀνεξαρτησία» τῆς χώρας σ' ὅτι ἀφορᾶ τίς ἀνάγκες ἐνέργειας. Σέ δήλωσή του στο Κογκρέσο ὁ πρόεδρος Φόρντ (Γενάρης 1975) περιέγραφε ὡς ἐξῆς αὐτό τὸ πρόγραμμα πού θαφτίστηκε τελικά «Πρόγραμμα Ἀνεξαρτησίας»:

«Τὸ νέο πρόγραμμα ἀπαιτεῖ θυσίες, ἐπειδὴ εἶναι ἀνάγκη νά μειωθεῖ ἡ κατανάλωση ἐνεργείας καὶ νά αὐξηθεῖ ἡ παραγωγή ἀλλὰ κυρίως τὸ πρόγραμμα ἔχει σκοπὸ νά καταστήσει τίς ΗΠΑ ἀνεξάρτητες σέ περίπτωση πού οἱ ἐξωτερικὲς προμήθειες πετρελαίου διακοποῦν...»

Τὸ πρόγραμμα προβλέπει τὴν ἐπεξεργασία διάφορων εἰδικότερων σχεδίων πού ἀφοροῦν τὴν κατασκευή

- 200 σταθμῶν ἀτομικῆς ἐνέργειας
- 250 ἀνθρακορυχείων
- 150 σταθμῶν ἠλεκτρικῆς ἐνέργειας μέ κινητήρια δύναμη τὸν ἀνθρακὰ

- 30 διὐλιστήριων πετρελαίου

- 20 σταθμῶν παρασκευῆς συνθετικῶν καυσίμων ὑλῶν.

Ἡ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ τῶν ΗΠΑ ἐλπίζει ὅτι τὸ «πρόγραμμα Ἀνεξαρτησίας» θά καλύψει ὅλες τίς ἀνάγκες ἐνέργειας ἀπὸ τίς ἐγχώριες πηγές. Εἶναι σαφές ὅτι ἡ ἐφαρμογὴ αὐτοῦ τοῦ προγράμματος θά ἔχει καταστροφικὸ ἀποτέλεσμα πᾶνω στὰ ἰθαγενῆ ἀμερικανικά

Τὴν ἐκκλήση γιὰ συμπαράσταση στοὺς Ἰνδιάνους τῆς Ἀμερικῆς ὑπογράψανε καὶ οἱ παρακάτω:

• Ὁ Σύλλογος ΕΑΠ (δοιθῶν-ἐπιμελητῶν) τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσ/κης σύμφωνα μὲ τὴν ὑπ' ἀρ. ΑΠ53/6-12-76 ἀπόφασί του.
• Τάκης Ἀδραμίδης, καθηγητὴς Ἱταλῶν • Κώστας Ἀγγελόπουλος μηχανικός • Πᾶνος Αἰδάλης, δημοσιογράφος • Κατερίνα Ἀσημακοπούλου • Ἡλίας Βασιλόπουλος, τοπογράφος • Εὐαγγελία Γαλανάκη, Χανιά, σημειώνει: «δὲν ἀνήκω σὲ ὁργάνωση» • Παναγιώτης Γιαννούλης, πτυχιούχος τῆς Νομικῆς • Σπύρος Θᾶνος, Λευκάδα, δημοτικός σύμβουλος • Θόδωρος Θεοχαρόπουλος, ἀπὸ τὸ χωριό Μόδι Λοκρίδας, μαθητὴς • Μάκης Ἰωαννίδης, μέλος Τ.Ο. ΠΑ.ΣΟ.Κ. Ξάνθης, χημικός • Τάσος Ἰωαννίδης, δημοσιογράφος • Νανά Καλιανέση, ἐκδότις • Κάτια Καμπιώτου, φοιτήτρια • Στέργιος Καραλῆς, Δυτ. Γερμανία, μέλος τοῦ ΠΑ.ΣΟ.Κ. • Μίλτος Καραμανώλης, Σάμος, ΕΚΟΝ Ρήγας Φεραῖος, φοιτητὴς • Βασίλης Καραλῆς, δικηγόρος • Σταῦρος Καχομιάνης • Βασίλης Κόλλιας • Πέτρος Κοντός, σπουδαστὴς Πολυτεχνείου • Φοῖξος Κουμπαρτζῆς, φοιτητὴς • Στέλιος Κούτζας, Παληόπυργος Ναυπακτίας, γιατρός • Ἑλένη Κοχαϊμίδου, Münster Δ. Γερμανίας, φοιτήτρια • Θανάσης Λαζαρίδης, Δραπετσώνα, γραμμ. ΕΚΟΝ Ρήγας Φεραῖος • Βασίλης Λαμπρακάκης, μηχανικός Ἐμπορικοῦ Ναυτικοῦ • Χρήστος Λίμας, φοιτητὴς • Λουκᾶς Μάρκου • Ἀσπασία Μινωτάκη, σχεδιάστρια • Μ. Παπαγεωργίου, ὑπάλληλος • Βασιλική Παπαγιάννη, Λάρισα, συγγραφέας • Χίλντα Παπαδημητρίου, φοιτήτρια • Ἀλέξανδρος Παπαδίας, ὑπάλληλος • Κατερίνα Πλασσαρά, λογοτέχνις • Ἀνδρέας Πολιουδάκης, Χα-

νιά, ἔμπορος • Λύδια Σαρρή, ζωγράφος • Φώτης Σαρρῆς, ζωγράφος • Βασίλης Σαλαπάτας, σπουδαστὴς Πολυτεχνείου • Διονύσης Σιώρης, Θεσ/κη, πτυχιούχος Ἱατρικῆς • Σταμάτης Σπύρον, Χαλκίδα, φοιτητὴς • Γιάννης Στρατηγάκης, φοιτητὴς Ὀδοντιατρικῆς • Γιάννης Ταδῆς, μαθηματικός • Δέσποινα Ταμουρίδου • Γεώργιος Δ. Τζίμας, δικηγόρος • Ἀπόστολος Τίγκας, Πορτὴ Καρδίτσας • Ἀφρω Τομποπούλου • Μιχάλης Τομποπούλου • Δημήτρα Τσαβάλου, φοιτήτρια •

Ἐπίσης μᾶς ἔστειλαν ἀπὸ τὸ ΜΑΛΜΟ τῆς Σουηδίας τὶς ἀκόλουθες ὑπογραφές συμπαράστασης:

• Ἰ. Ἀθανασιάδης • Β. Ἀναστάσης • Π. Γουγουλάκης • Γιάννης Θεοδοσόπουλος • Εὐκλείδης Ἰωαννίδης • Ἀ. Καζέλης • Γιώργος Καϊρακτίδης • Δημήτρης Κατσιανίκος • Γιάννης Κωσταντίνου • Μ. Μαρτύρης • Γ. Μυρωνίδης • Ἀντώνης Μυστακίδης-Μεσεθρινός • Ἀ. Οἰκονόμου • Birgit Ohlsson • Παναγιώτης Τριανταφυλλίδης • Ἐ. Τριανταφυλλίδου • Δημήτρης Χατζημπέας.

Μερικά ἀπὸ τὰ γράμματα ποὺ λάβαμε:

Ἀγαπητὸ «ΑΝΤΙ»

Σοὺ στέλνω τὸ κείμενο ἐκκλήσης γιὰ τοὺς Ἰνδιάνους τῆς Ἀμερικῆς, πιστεύοντας ὅτι εἶναι χρέος μου καὶ χρέος κάθε πνευματικοῦ ἀνθρώπου ν' ἀγωνίζεται γιὰ τὴν βελτίωση τῆς ζωῆς τῶν σινανθρώπων του καὶ τὴν ἀπόκτηση τῶν νόμιμων δικαιωμάτων τους.

Ἀσφαλῶς ἀξίζει νὰ σέ συγκαρῶ γιὰ τὴν πρωτοβουλία σου αὐτή, ποὺ γιὰ ἄλλη μιά φορὰ δικαιώνει τὴν μὲ συνέπεια τοποθέτησή σου στὶς ἐπάλξεις γιὰ προώθηση τῆς Δικαιοσύνης καὶ τῆς Δημοκρατίας, ὅχι μόνο στὸν τόπο μας ἀλλὰ σ' ὅλο τὸν κόσμο.

Φιλικάτα
Γιάννης Ταδῆς
μαθηματικός - Ἀθήνα

Ἀσφαλῶς καὶ διαμαρτύρομαι - ἂν καὶ τόσο ἀθόρυβα δυστυχῶς. Ὅμως θὰ ἔπρεπε νὰ ξεσηκωθεί ὁ κάθε ἕνας ὁ ὁποῖος θέλει νὰ θεωρεῖται ἄνθρωπος. Ἀλλὰ ἡ ἀπορία μου εἶναι, μέχρι ποῦ θὰ φτάσει αὐτὴ ἡ ἐκκλήση μερικῶν ἐκατοντάδων καὶ τί θὰ μπορέσει νὰ κατορθωθεί μέσω αὐτῆς τῆς ἐκκλήσης.

Αὐτὴ τὴ στιγμή κάνουν μιά ἐκκλήση, ἕνας ἡθοποιός, ἕνας φοιτητὴς, ἕνας ἐργάτης ἢ ἕνας ὑπάλληλος ὅπως εἶμαι ἐγώ, ἴσως καὶ χασμουριάντας γιὰτὶ κανεὶς μας δὲν εἶναι μπορετὸ νὰ

ἔσθω. Οἱ ἐκτάσεις στὶς ὁποῖες κατοικοῦν καὶ ποὺ δὲν ἀνήκουν (ἀκόμα) στὶς μεγάλες ἀμερικανικὲς ἐταιρεῖες θὰ χρησιμοποιηθοῦν γιὰ τὴν πληρότητα τοῦ προγράμματος μιά καὶ περιέχουν ἀφθονοὺς πλουτοπαραγωγικούς πόρους κυρίως ἄνθρακα καὶ πετρέλαιο. Ἐξάλλου πᾶνε τώρα 200 χρόνια - ἀπὸ τὴν ἱδρυση τῶν ΗΠΑ - ποὺ οἱ ἱθαγενεῖς Ἰνδιάνικες φυλὲς καταπιέζονται ἀπὸ τὴν ἐξοντωτικὴ πολιτικὴ τῆς κυβερνήσεως τῶν ΗΠΑ. Τὰ ἐδάφη στὰ ὁποῖα κατοικοῦσαν χρησιμοποιήθηκαν πάντα ὡς ἀποικίες γιὰ τὴν ἐκμετάλλευση τῶν πλουτοπαραγωγικῶν τους πόρων. Μὲ τὴ βοήθεια τῶν καταπιεστικῶν μηχανισμῶν τοῦ Γραφείου Ἰνδιάνικων Ὑποθέσεων (BIA) τῆς κυβερνήσεως τῶν ΗΠΑ, οἱ ἀμερικανικὲς ἐταιρεῖες ἄρχισαν ν' ἀποκτοῦν τεράστιες ἐκτάσεις ποὺ ἀνήκαν σὲ Ἰνδιάνους καὶ κυρίως ἐκτάσεις πρὸςφορες γιὰ τὴ δημιουργία ὀρυχείων ἄνθρακα. Ἡ κυβερνήσεως τῶν ΗΠΑ ὁραματίζεται μὲ τὴν ἐφαρμογὴ τοῦ «προγράμματος Ἀνεξαρτησίας» μιά ὁλοένα αὐξανόμενη χρῆση ἄνθρακα καὶ ηλεκτρικῆς ἐνέργειας γιὰ τὴν κάλυψη τῶν ἀναγκῶν τῆς χώρας σὲ ἐνέργεια.

ΜΙΑ ματιά στὴ σημερινὴ πραγματικότητα δείχνει ξεκάθαρα τὶς ἀντακλάσεις ποὺ θὰ ἔχει αὐτὸ τὸ πρόγραμμα πᾶνω στὴν κυριαρχία τῶν Ἰνδιάνικων φυλῶν. Σήμερα σὲ μιά τεράστια ἐκταση γεμάτη ἄνθρακα ποὺ ἐκτείνεται ἀπὸ τὴ ΜΟΝΤΑΝΑ καὶ τὸ WYOMING ὡς τὴ ΔΑΚΟΤΑ, γνωστὴ ὡς FORT UNION BASIN, οἱ ἀμερικανικὲς ἐταιρεῖες ἔχουν καταφέρει, μὲ τὶς εὐλογίες τοῦ Γραφείου Ἰνδιάνικων Ὑποθέσεων (BIA), νὰ ἰδιοποιηθοῦν μὲ τὴ μέθοδο τῆς «ἐνοικίασεως χωρὶς ἐπιστροφή» τεράστιες ἐκτάσεις ποὺ βρίσκονταν κάτω ἀπὸ τὴν κυριαρχία τῶν φυλῶν CHEYENNE καὶ GROW:

ΑΔΕΙΕΣ ΚΑΙ ΕΚΜΙΣΘΩΣΕΙΣ ΠΕΡΙΟΧΩΝ ΠΟΥ ΠΑΡΑΧΩΡΗΘΗΚΑΝ ΑΠΟ ΤΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΙΝΔΙΑΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ ΣΕ ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ ΑΝΘΡΑΚΑ

Α. Στρατόπεδο συγκέντρωσης τοῦ CHEYENNE	
Ἐταιρεῖες	Ἐκτάρια
1. PEABODY (KENNEKOTT COPPER)	157.555
2. NRC-ENERGY	49.632
3. AMERICAN METAL CLIMAX	87.710
4. CHEVRON OIL	27.795
5. CONSOLIDATION COAL	23.400
Σύνολο	346.092
Συνολικὴ ἔκταση στρατοπέδου	
	420.000

Β. Στρατόπεδο συγκέντρωσης CROW	
1. PEABODY COAL	86.121
2. CULF OIL	73.293
3. AMERICAN METAL CLIMAX	16.167
4. WESTMORLAND RESOURCES	30.876
5. SHELL	30.247
Σύνολο	236.704

ΤΟ ΙΔΙΟ συμβαίνει καὶ μὲ τὰ στρατόπεδα NAVAJO καὶ MENOMINEE. «Τὰ βιβλία ἱστορίας θὰ λένε: Κάποτε ὑπῆρχε ἕνα στρατόπεδο. Κάποτε ὑπῆρχε ἕνας λαὸς ποὺ τὸν λέγανε CHEYENNE... Τώρα δὲν ὑπάρχει τίποτε... Τίποτε ἐκτὸς ἀπὸ ἕνα μεγάλο ἄδικο μαῦρο ὀρυχεῖο...» λέει ἕνας CHEYENNE ποὺ διάβασε τὸ «Πρόγραμμα Ἀνεξαρτησίας»

καταλάβει τί τραβάνε αυτοί οι 'Ινδιάνοι και κάτω από ποιές άθλιες συνθήκες ζούν.

Γιατί αν μπορούσαμε να καταλάβουμε, αν δεν είμαστε καλοπερασάκηδες, αν δεν είμαστε «του δέ βαριέσαι», αν όλοι έμεις πού κάνουμε τούς φιλανθρωπιστές θέλαμε πραγματικά μία κάποια άλλαγή για τούς 'Ινδιάνους άδελφούς μας, ή τούς μαύρους 'Αφρικής και 'Αμερικής ή για τούς Χιλιανούς και τóσους άλλους θά εκδηλωνόμαστε πιό δραστήρια.

Τό πώς βέβαια, δεν θά τό πώ εγώ, γιατί είμαι υπαλληλάκος, μέ μισθό να θγαίνει τό σήμερα. Θά μου πείτε ότι έχουμε Δημοκρατία και ό κάθε ένας μπορεί να εκφρασθεί όπως θέλει.

Τό μυαλό μου όμως είναι μικρό και δεν μπορώ να ξεχωρίσω ποιά είναι Δημοκρατία: Τής 'Αμερικής, 'Ελλάδας, Μεξικού, Ρωσσίας, Γερμανίας; 'Όλοι Δημοκρατία έχουν.

ΚΑΤΑΔΙΚΑΖΩ ΤΟΥΣ ΙΜΠΕΡΙΑΛΙΣΤΕΣ ΚΑΙ ΦΟΝΙΑΔΕΣ τής 'Αμερικάνικης Δημοκρατίας. **ΖΗΤΩ** οι 'Ινδιάνοι, οι πραγματικοί 'Αμερικάνοι.

Μ. Παπαγεωργίου, υπάλληλος, Αθήνως

Αγαπητό ANTI

Παρακαλώ σμίξε τήν φωνή μου μαζί μέ τις άλλες των 'Ελλήνων πολιτών ώστε μέ τήν ελάχιστη συμβολή της ύπογραφής στην έκκληση του ΑΙΜ να βρεί τό κίνημα των 'Ινδιάνων τήν απαραίτητη συμπαράσταση για να μπορέσει να αγωνιστεί και να πετύχει τά δίκαια αιτήματά του.

Πιστεύοντας ότι θά μπορέσουμε και μεις κάποτε να δώσουμε ενεργητικά και πιό ουσιαστικά τήν συμπαράστασή μας, ενημερώνοιτάς μας πάντοτε σάν πρωτοπόρο πού είσαι, σέ αφήνω άφοι σου ελχομαι δύναμη και κουράγιο στη τόν ώραό δρόμο πού πατάς στην έκδοση και στη δημοσιογραφία.

Γιάννης Α. Στρατηγάκης
Φοιτητής 'Οδοντιατρικής
Αθήνα

Αγαπητό «ANTI»

Σμίγω κι εγώ τή φωνή μου μαζί μέ τούς άλλους, στην 'Ελλάδα και στόν κόσμο όλόκληρο, να άποδοθί και πάλι ή γή στους αυτόχθονες κατοίκους της 'Αμερικής, να μπορούν να ζήσουν ελεύθεροι, μέ τό δικό τους πολιτισμό και τις δικές τους λύσεις. Γιατί, έτσι σιγά-σιγά, όλοι οι μικροί λαοί θά χαθούν μέσα στην ισοπεδωτική λαιμαργία των ισχυροτέρων κι ό πολιτισμός μας θά 'γγει ιοναδικές αξίες: τό μπιφτέκι, τόν ύπνο, τήν εξόντωση του άδύναμου.

Θυμήσου και πάλι τήν Κύπρο!

Βασιλική Παπαγιάννη
Λάρισα

Αγαπητό μου περιοδικό ANTI

Σας στέλνω τό άπόκομμα τούτο και επιθυμώ, να σταλεί στόν πρόεδρο των ΗΠΑ, στό Κογκρέσο και στην Βουλή των 'Αντιπροσώπων, διά να δώσουν στους ΙΝΔΙΑΝΟΥΣ της 'Αμερικής, ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ, ΑΥΤΟΔΙΑΘΕΣΗ και να παύσει ή πολιτική γενοκτονία των ΗΠΑ, εναντίον του 'Αμερικάνικου 'Ινδιάνικου ΛΑΟΥ.

Σας ευχαριστώ

Θεόδωρος Θεοχαρόπουλος, Μαθητής ΣΤ' Γυμνασίου (Γ' Λυκείου)

Μόδιον Λοκρίδος ΦΘΙΩΤΙΔΟΣ

ΑΙΓΑΙΟ: τό χρονικό ένός προβλήματος

ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ του Αιγαίου, μέσα στη γενικότερη προσπάθεια ριζικής άλλαγής της έξωτερικής πολιτικής της χώρας, αναλύει τό ΠΑΣΟΚ σέ ειδική έκδοση πού κυκλοφορεί αυτές τις μέρες. "Αρθρα, συνεντεύξεις, όμιλίες του κ. 'Ανδρέα Παπανδρέου και διάφορα ντοκουμέντα του Κινήματος περιλαμβάνονται στόν τόμο αυτό - «όλοκληρωμένη εικόνα της θέσεως του ΠΑΣΟΚ πάνω στό έθνικό θέμα».

Ο ΠΑΡΑΚΑΤΩ χρονολογικός πίνακας δείχνει τήν εξέλιξη του θέματος μέσα στό 1976. Προηγήθηκε (τό Δεκέμβριο του '75) ή συμφωνία Μπίτσιου - Τσαγλαγιανγκίλ, τό μνημόνιο των Βρυξελλών.

5.2 'Ο Τούρκος ύπουργός των 'Εξωτερικών Τσαγλαγιανγκίλ έλπίζει σέ συμφωνία στά θέματα του Αιγαίου, αλλά κατηγορεί τήν 'Ελλάδα και τήν έλληνοκυπριακή πλευρά για τή στάση τους.

19.2 Τουρκικά γυμνάσια στό Αιγαίο. 'Ελληνικά πλοία επαγρυπνούν.

26.2 'Ετοιμότητα των έλληνικών δυνάμεων στό Αιγαίο.

6.3 Κυβερνητική δήλωση: «'Η 'Ελλάς τηρεί δυναμική στάση λόγω της άπροθυμίας της Τουρκίας να παρακολουθήσει τό διάλογο. Είναι ύποχρεωμένη να ενισχύσει τήν έθνική 'Αμυνα».

10.3 Παρακολουθούνται και τά νέα ναυτικά γυμνάσια των Τούρκων.

13.3 'Η 'Αγκυρα άπορρίπτει ζώνη χωρικών ύδάτων 12 μιλίων στό Αιγαίο.

14.3 Δήλωση παρατηρητών των 'Αθηνών: «Διεθνώς παρανομη ή αξίωση των Τούρκων για τό Αιγαίο».

18.3 Οι Τούρκοι θέλουν δικαιώματα στά πετρέλαια της Θάσου.

25.3 Μήνυμα Καραμανλή: «'Η χώρα μας είναι πανέτοιμη έναντι κάθε επιδουλης στό Αιγαίο».

13.4 'Αεροπορικά και ναυτικά ελληνικά γυμνάσια στό Αιγαίο.

16.4 'Υπεγράφη ή συμφωνία - πλαίσιο μεταξύ 'Ελλάδας και Η.Π.Α.

17.4 Συζήτηση στη Βουλή για τή συμφωνία.

22.4 'Ελληνική πρόταση για τή σύναψη συμφώνου μη επιθέσεως μέ τήν Τουρκία.

8.5 'Η Τουρκία δεν δέχεται τή σύναψη του συμφώνου μη επιθέσεως.

13.5 Νέα τουρκικά γυμνάσια στό Αιγαίο.

23.5 Συνάντηση Μπίτσιου - Τσαγλαγιανγκίλ.

12.6 Συζήτηση στη Βουλή για τήν έξωτερική πολιτική.

4.7 Τουρκικά ναυτικά γυμνάσια. Τά μεγαλύτερα ναυτικά γυμνάσια στην τουρκική ιστορία.

8.7 Δήλωση 'Αδέρωφ: «'Η έτοιμότητα των ενόπλων δυνάμεων σέ ύψηλό επίπεδο».

10.7 'Ασκήσεις του τουρκικού στόλου στά άνατολικά του Καστελόριζου.

12.7 'Ο Τούρκος γεροισιαστής 'Ινάν δηλώνει ότι ή πολεμική ενίσχυση νησιών του Αιγαίου είναι παραβίαση διεθνών κανόνων.

νων. 'Η Τουρκία θά τό αντιμετώπισει.

15.7 Τσαγλαγιανγκίλ: Θά χτυπήσουμε αν χτυπηθεί τό Σισμίκ.

17.7 'Ελληνική κυβερνητική πηγή δηλώνει: «'Η 'Ελλάς είναι πράγματι άποφασισμένη να αντίδραση εάν τό Σισμίκ προσβάλλη τά ελληνικά χωρικά ύδατα» (Βραδυνή 17.7.76).

18.7 'Ασκηση του ελληνικού στρατού στην περιοχή Καλαμπάκας - Τρικάλων.

24.7 Τό Σισμίκ θγαίνει στό Αιγαίο.

30.7 Μεγάλη ναυτική άσκηση των ελληνικών δυνάμεων.

7.8 Τό Σισμίκ παραβιάζει τήν ελληνική ύφαλοκρηπίδα. 'Ελληνική διακοίνωση.

9.8 'Η Τουρκία άπορρίπτει τήν ελληνική διακοίνωση. 'Ενημέρωση των άρχηγών των κομμάτων από τόν Πρωθυπουργό.

10.8 Αίτηση της 'Ελλάδας στό Συμβούλιο 'Ασφαλείας για να σταματήσει ή Τουρκία τις έρευνες.

16.8 'Ο Τούρκος ύπουργός 'Ενεργείας δηλώνει ότι θά συνεχιστούν οι έρευνες στό Αιγαίο και ότι χορηγήθηκαν νέες άδειες για τήν εκμετάλλευση των πετρελαίων του Αιγαίου.

17.8 Αίτηση της 'Ελλάδας στό Διεθνές Δικαστήριο για τή λήψη προσωρινών μέτρων κατά της Τουρκίας.

19.8 'Η Τουρκία θέτει θέμα νήσων του Αιγαίου.

19.8 'Η Τουρκία ζητά άποστρατικοποίηση όλων των νήσων.

25.8 'Απόφαση του Συμβουλίου 'Ασφαλείας για τό Αιγαίο. Δεν άπαγορεύει στην Τουρκία τις έρευνες. Συνάντηση Μπίτσιου - Τσαγλαγιανγκίλ.

31.8 Νέες έρευνες του Σισμίκ στό Αιγαίο και στην 'Ελληνική ύφαλοκρηπίδα.

11.9 Τό Δικαστήριο της Χάγης άπορρίπτει τήν 'Ελληνική αίτηση για προσωρινά μέτρα.

2.10 Διαπραγματεύσεις μεταξύ 'Ελλάδας και Τουρκίας.

20.10 Συζήτηση στη Βουλή για τήν έξωτερική πολιτική.

11.11 'Η 'Ελλάδα και ή Τουρκία συμφωνούν στη Βέρνη: 1) Να κρατήσουν τις περαιτέρω διαπραγματεύσεις (υδαία) μυστικές και 2) Να μελετήσουν τήν πρακτική των κρατών και τούς διεθνείς κανόνες γύρω από τό θέμα της ύφαλοκρηπίδας

ΕΠΙΣΗΜΑΙΝΟΥΜΕ

ΕΛΛΑΣ ΕΛΛΗΝΟΧΡΙΣΤΙΑΝΩΝ

Οί έκτακτοι αρχαιολόγοι αποφάσισαν την κήρυξη προειδοποιητικής απεργίας με αίτημα τη λύση προβλημάτων του κλάδου τους. Η λύση των αιτημάτων τους θα βελτίωνε τη χαώδη κατάσταση της 'Αρχαιολογικής 'Υπηρεσίας.

Οί έκτακτοι αρχαιολόγοι είναι βέβαια μία περίπτωση που εικονογραφεί άδρά το γενικό πρόβλημα της μεταχείρισης – και χρησιμοποίησης – των ελλήνων επιστημόνων, αλλά πιά ειδικά το πρόβλημα του κλάδου τους. Γιατί η αντιμετώπιση των προβλημάτων του αρχαιολογικού κλάδου είναι τυπική περίπτωση της διαγωγής του νεοδημοκρατικού κράτους:

Ανάγει την ιδεολογία του στην ελληνολατρεία και την παράδοση αλλά συγχρόνως καταστρέφει την Πύλο, αξιολογεί τα μνημεία με την τουριστική ελκτικότητα τους και αφήνει έκθετο στη ληστρική καταστροφή τον ιστορικό μας περίγυρο. Οί πολλαπλές ανάγκες στις αρχαιολογικές έφοριες αγνοούνται και άντ' αυτών ο ύπουργός Πολιτισμού έχει για μόνιμη φροντίδα τις προσφωνήσεις στα συνέδρια και τις τηλεοπτικές – δίκην σάο – εμφανίσεις του.

Αχ, αυτός ο έλληνοχριστιανικός πολιτισμός! Δέν έχει τό θεό του...

Η μεταπολεμική λογοτεχνία μας

Στά πλαίσια της εκδήλωσης «Αφετηρίες της μεταπολεμικής λογοτεχνίας μας», που άρχισε εδώ κι ένα μήνα στο πνευματικό κέντρο «ΩΡΑ» (Ξενοφώντος 7), για τό Μάρτη προγραμματίζονται οί ακόλουθες αναγνώσεις πεζογραφών και ποιητών:

Πέμπτη 10-3: Διαβάζει ή συγγραφέας Τατιάνα Γκρίστη Μιλίεξ (είσηγηση, Φωτεινής Μαραγκού-Ιγνατίου)

Τρίτη, 15/3: Διαβάζει ο ποιητής Γιάννης Δάλλας (είσηγηση, Τάκη Καρδελή)

Πέμπτη, 17/3: Διαβάζει ο συγγραφέας 'Αλέξανδρος Κοτζιάς (είσηγηση, Θ. Δ. Φραγκόπουλου)

Τρίτη, 23/3: Διαβάζει ο ποιητής Τίτος Πατρίκιος (είσηγηση, Γιάννη Κοντού)

Τρίτη, 29/3: Διαβάζει ο συγγραφέας Μένης Κουμανταρέας (είσηγηση, 'Αλέξη Ζήρα)

Πέμπτη, 31/3: Διαβάζει ο συγγραφέας Γιώργος 'Ιωάννου (είσηγηση, 'Αλέξανδρου Κοτζιά)

ΚΡΑΤΟΣ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΕΣ

Στίς 23,24 και 25 Φλεβάρη οργανώθηκαν στην Α.Σ.Κ.Τ. από τους καλλιτέχνες των Είκασιτών Τεχνών σειρά εκδηλώσεων διαμαρτυρίας για την απαράδεκτη καθυστέρηση της ψήφισης του Νομοσχεδίου του Κ.Ε.Ε. Στά πλαίσια των εκδηλώσεων αυτών έγινε στους διαδρόμους της Σχολής μία έκθεση με έργα 370 καλλιτεχνών. Λάβανε μέρος και καθηγητές και βοηθοί της Α.Σ.Κ.Τ.

Τό Νομοσχέδιο, μετά από πολλές περιπέτειες και τροποποιήσεις που την τελική τους φάση δέν είχαν ποτέ την ευκαιρία να τη δουν οί άμεσα ενδιαφερόμενοι (δηλαδή οί καλλιτέχνες), υπογράφηκε στίς 26 'Ιουλίου 1976 από τον άρμόδιο 'Υπουργό. Όμως, μπλεγμένο από τότε στα γρανάξια της γραφειοκρατίας καθυστερεί άδικαιολόγητα στα άρμόδια ύπουργεία (Προεδρίας και Οικονομικών).

Τά αιτήματα των καλλιτεχνών – ίσοτιμία των μελών στο Κ.Ε.Ε., αυτόδιοίκηση, ένεργός συμμετοχή στα πολιτιστικά θέματα, οικονομική κάλυψη δίχως τό κρατικό θέτο – αποτελούν θεμελιακές προϋποθέσεις για την εξασφάλιση του κλάδου. Η αναγνώρισή τους μαζί με την κάλυψη άλλων στοιχειωδών ελλείψεων (όπως ίσότητα συνταξιοδότηση, ιατρική περίθαλψη κ.ά.) είναι έπιτακτική ανάγκη να γίνει τώρα, δίχως άλλες αναβολές, προφάσεις «έν άμαρτίαις» κι εύθυνοφοβίες...

ΔΙΕΥΚΡΙΝΙΣΗ

Ό «δαίμων του τυπογραφείου» είχε – αυτή τη φορά – κέφια. 'Ανάμεσα στα τυπογραφικά λάθη του προηγούμενου τεύχους:

● Ό γραμματέας του Τ.Ε.Ε. Δ. Ρόκος, έγινε... Ρόσος – όχι με «ω» πάντως.

● Ό επικεφαλής της «4ης Αυγούστου» στη Θεσσαλονίκη Ν. Καζάνας από «συγκροτημάτρχης», έγινε... «συνταγματάτρχης»! Και είς άνωτέρα!...

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ

(τμήμα χορού)

Λαϊκοί οργανοπαίκτες
και χοροί
του τόπου μας

θέατρο - αλάμπρα - κυριακή 6 Μαρτίου 11πμ

Ό Κ. Μαλάμος

Μπαλκονόπορτα

Κατεδάφιση

Αφετηρία ή παράδοση

Τό «Τμήμα Χορού» της Πανελληνίας Πολιτιστικής Κίνησης παρουσιάζεται για πρώτη φορά μπροστά στο αθηναϊκό κοινό με μία εκδήλωση που άγκαλιάζει την παραδοσιακή ελληνική μουσική με τους λαϊκούς οργανοπαίχτες μαζί και τους λαϊκούς χορούς του τόπου μας. Με την πρώτη αυτή εκδήλωσή του τό τμήμα χορού θέλει να ύπογραμμίσει ότι οί παραπάνω δραστηριότητές του θά στηριχτούνε στίς παραδοσιακές πολιτιστικές μας ρίζες, που άν και έχουνε τόσο παραμεληθεί τον τελευταίο καιρό παραμένουν τό πιά ζωντανό ίσως ύπόδαθο για τό όποιοδήποτε παραπάνω ξεδίπλωμα της μεγάλης τέχνης που είναι ή κίνηση και ό χορός.

E.

Στή Γκαλερί «Αργώ» εκθέτει την καινούργια δουλειά του ό Κώστας Μαλάμος, παρουσιάζοντας γύρω στα τριάντα έργα που αντιπροσωπεύουν τη δημιουργική δραστηριότητα του καλλιτέχνη τά τελευταία τρία χρόνια. Η ποικίλη θεματολογία με έπικεντρο την Αθήνα, περιλαμβάνει σκηνές του δρόμου, πορτραίτα, νεοκλασικά σπίτια και έσωτερικά.

Απόλυτος κύριος του ύλικού του, ό Μαλάμος κατορθώνει, με διακριτικούς τόνους, να δώσει στα αντικείμενα που ζωγραφίζει την πρωτόγονική άκτινοβολία τους, τη φωτεινή τους παρουσία. Η τέχνη του Μαλάμου ποιητικά εικονική, όνειρικά πραγματική, μάς τέρπει και μάς πείθει μαζί: μάς παίρνει απ' τό χέρι και μάς οδηγεί εκεί που σμίγουν αίσθημα και λογική, καλλιτεχνική δημιουργία και πραγματικότητα, με μία κουδέντα στην πραγματική τέχνη.

Στους λόγους που έκαναν τον Σεφέρη να αυτολογοκρίνεται τολμώ να διατυπώσω τη γνώμη πως πρέπει να προστεθούν και τούτα: η σύγκρουση με τόν πατέρα και η επιταγή να σπουδάσει κάτι που δεν τον ενδιέφερε. Αυτό – μαζί βέβαια και με άλλα – τον έκανε από νέο ήδη διχασμένον, όπως τόσους άλλους δημιουργικούς ανθρώπους της εποχής του και ακόμη περισσότερο της τωρινής μας εποχής. Στις 9-4-1926 γράφει:

«Αγαπούσα τα γράμματα, την τέχνη· με έπεισαν πως αν με απασχολούσαν όλωσδιόλου, θά ήταν καταστροφή μου. Αυτήν την απαγόρευση την ενυμνόλιζα, τόν πρώτο χρόνο τών σπουδών μου στο Παρίσι, μ' ένα πιστόλι γεμάτο, που έδλεπα να με σημαδεύει από τό μάραγο του τζακιού, κάθε φορά που ξένες σκέψεις μ' έκαναν να σηκώσω τά μάτια από τό βιβλίο τών νομικών που μελετούσα. Όση δουλειά έκανα για τά γράμματα ήταν τό αποτέλεσμα μιάς εξουθενωμένης θέλησης. Τώρα καταλαβαίνω πόσο μου στοίχισε αυτή η πάλη με τη θέλησή μου. Μιά πάλη που έπρεπε να καταστρέψει τά πιο ζωντανά ένστικτά μου. Δεν ήξερα τότε πως δεν μπορεί ό άνθρωπος να θελήσει ό,τι του καπνίσει να θελήσει. Έτσι καταστρώθηκε ένα πρόγραμμα ζωής και εθυσίας άφηρημένο, παράλογο, έξω από κάθε δική μου πραγματικότητα. Νόμιζα πως ήταν ένα απλό ζήτημα πειθαρχίας, ενώ έπρεπε να καταστρέψω ως την τελευταία κλωστή αλήθειας που είχα μέσα

Ο Γ. ΣΕΦΕΡΗΣ Η ΑΥΤΟΛΟΓΟΚΡΙΣΙΑ ΚΑΙ Η ΝΕΟΛΑΙΑ

Με άφορμή τό άφιέρωμα για τό Σεφέρη, ή κ. ΦΟΥΛΑ ΧΑΤΖΗ-ΔΑΚΗ, μιάς έστειλε «λίγα λόγια» πάνω στο θέμα της αυτολογοκρισίας του ποιητή και στο θέμα της άπλήξης που έχει ή ποίηση Σεφέρη στη σημερινή νεολαία.

μου, ενώ έπρεπε να ξερξίσω την ψυχή μου» (Μέρους Α' σελ. 56).

Αργότερα – γέσιγνέ πιά – λέει πως κάποιο διοποριστικό έπάγγελμα έπρεπε να κάνει όποσδήποτε, λοιπόν, τί δημοσιογράφος, τί διπλωματική καριέρα. Ίσως αυτή ή καριέρα τόν βοήθησε να δει από τά μέσα την παρακμή, για να πάρουμε μιά σγνοπτική λέξη. Όσο συγκερατημένες καμιά-φορά κι αν είναι οι κρίσεις του για τό Μεταξά, την 4η Αυγούστου, είναι πεντακάθαρη ή αντίθεσή του. Τό ίδιο ή στάση του απέναντι στην 'Αντίσταση, εκεί έχουμε και τά σαφέστατα ποιήματά του, τά σατιρικά, μά με πόσο πόνο. Και για τό Δεκέμβριο του '44 γράφει στις 6 Δεκ. 1945:

«Πόσο έντονα ξανέρχονται, με την άτμόσφαιρα της έποχής, εικόνες από τό φοιητό πόλεμο της 'Αθήνας πάει ένας χρόνος. Προτιμώ να έχω πεθάνει παρά να ξαναϊδω τότοιες μέρες». (Μέρους 45-5 σελ. 21).

Βέβαια ένταγμένος πολιτικά δεν ήταν (ό «Θεός» τόν φύλαξε

από τέτοιες λογοκρισίες – τόν φτάναν οι άλλες). Τό έργο του όμως όλο αποπνέει αγάπη για τη λευτεριά, τη δικαιοσύνη και πάνω απ' όλα αγάπη για τόν τόπο του, κι ως τόν είπαν κοσμοπολίτη!

Ό κοσμοπολίτης αυτός ώστόσο, που ήξερε τόσο καλά και τό πρωτόκολλο, άρνήθηκε να γίνει 'Ακαδημαϊκός! Θάταν, θαρρώ, μάλλον αδιανόητο να δεχόταν. Ό ακαδημαϊσμός, μ' όλες τις σημασίες του, είναι – θέμα δέ τό θέμα – κατεστημένο κι ή τέχνη είναι «φιλελεύθερη λαλιά». Είναι κατά κανόνα αντί (άλλοίμονο όταν άρχισει να γίνεται ύμνολόγιο!). Κι ό Σεφέρης, μαζί με τ' άλλα, ήταν ένα ήθικό άνάστημα.

★

Έπειδή για τό μικρό τούτο, χωρίς αξιώσεις, σημείωμα άφορμή στάθηκε όλόκληρο τό άφιέρωμα του «ΑΝΤΙ», θέλω να πω τη χαρά και τη συγκίνηση που νιώσω διαβάζοντας τό «Οί νέοι μιλάνε για τόν Σεφέρη».

Μούφυγε ό κόμπος στο λαμό από τις παλιές κριτικές... Πόση διαφορά από παλιότερες εποχές... Με πόση στόχηση μιλούν τά νέα αυτά παιδιά, πόσο ένήμερα είναι. Φοβάμαι μόνο πως είναι άπλως μειονότητα, γιατί, εκτός από τ' άλλα, ή ποίηση δεν είναι πάντα σ' όλους άμεσα προσίτη (κι είναι για να διαβάζεται, πράγμα που, όπως κι αν τό κάνεις, είναι περισσότερο ιδιωτική υπόθεση): ακόμα και σε γραμματιζόμενους, είναι και λίγο κλίση, όπως στη μουσική. Θέλει κάποια άσκηση, «όποιος νιώθει την ποίηση είναι κι ό ίδιος λίγο ποιητής» έλεγε κάποιος. Όσο για τά «άπαισιόδοξο», «άκαταλαβίστικο» κ.λπ., ποιός πραγματικός ποιητής δεν τά 'χει άκούσει, γενικά, και συγκεκριμένα στον τόπο μας από τόν Παλαιά ως τόν Βάρναλη και τόν Ρίτσο άκόμη!

Γι' αυτό ή μόνη μικρή μου διαφωνία με τούς νέους της συζητήσης είναι σχετικά με τη μελοποίηση μεγάλων ποιητών, συνοψίζεται δέ σε τούτο: με τό τραγούδι φτάνει ή καλή ποίηση στο λαό, πέρα από κάθε λογής απαγόρευση, τό τραγούδι περνά τά στεγανά. Τό ζήσαμε στην έπταετία. Δηλαδή πιστεύω πως λ.χ. όλες μαζί οι σοφές κι άσοφες κριτικές αν μπουν στην πλάστιγγα δεν ίσοζυγιάζουν αυτό που έκανε για τό εθός άριστορό κίνημα τό τραγούδι του Θεοδωράκη, κι άκόμη για την ίδια την ποίηση που έτσι, υπό άγνοημένη ή σχεδόν, έφτασε στα πέρατα της 'Ελλάδας (κι ως τό ξεχνούν αυτό κάποτε οι ίδιοι οι ποιητές).

σφυρου διναρδατου

ο πολεμος του 1940-41 και η μαχη της κρητης

..διαλογος..

Τό τέταρτο βιβλίο της σειράς, που καλύπτει την περίοδο από τό 1935 ως τόν Ιούνιο του 1941.

● Τό νέο έργο του ΣΠΥΡΟΥ ΔΙΝΑΡΔΑΤΟΥ εκθέτει τά πολεμικά και διπλωματικά γεγονότα από την ιταλική εισβολή ως την κατάληψη της Κρήτης με πλήθος από μαρτυρίες στρατιωτικών, πολεμιστών της Άλβανίας, πολεμικών άνταποκριτών, ξένων ιστορικών, καθώς και ντοκουμέντα από τά αρχεία του Φόρειν Όφφισ, του Γ' Ράιχ, του γιουγκοσλαβικού ύπουργείου έξωτερικών κ.ά., κι είναι ή πιο όλοκληρωμένη έξι-ιστόρηση και μελέτη του μεγαλείου και της κατάρρευσης της 'Ελλάδας.

ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΟΥΜΕ ΤΑ ΑΛΛΑ ΒΙΒΛΙΑ:

- «Πώς έφθάσαμε στην 4η Αυγούστου».
- «Η 4η Αυγούστου – έργο και πολιτεία».
- «Η έξωτερική πολιτική της 4ης Αυγούστου».

ΜΗ ΧΑΣΕΤΕ ΤΗ ΜΟΝΑΔΙΚΗ ΑΥΤΗ ΣΕΙΡΑ

•θέατρο•

Άννυ Θ. Κολτσιδοπούλου

«ΚΟΜΜΑΤΙΑ ΚΑΙ ΘΡΥΨΑΛΑ» μιας ιδεολογίας

(Τό καινούργιο έργο του Γιώργου Σκούρτη
στό Θέατρο Τέχνης καί σέ σκηνοθεσία Κά-
ρολου Κούν)

«Όκτώ φορές ό ζόφος», στό Θέατρο Τέχνης, μέ τά ισάριθμα μονόπρακτα του Γιώργου Σκούρτη. Κι όκτώ φορές ή επιβεβαίωση του κατακερματισμού των κοινωνικών σχέσεων, τής ιδεολογίας καί τής πολιτικής συνείδησης ενός λαού. Αυτό είναι καί τό «μήνυμα» του συγγραφέα - γιά όριόμενους πού δέν κάνουν δίχως μήνυμα. 'Η ουσία: «Ένα τέλειο ξεχαρβάλωμα, ένα άπροσημάτιστο ξεπούλημα κάθε μικροαστικής σύμβασης πού έφερε ως τώρα τ' όνομα Άξία: γάμος, οίκογένεια, άποκατάσταση, τιμή, αξιοπρέπεια, έρωτας, πιστεύω, ιδεολογίες. Νικητής καί των όκτώ γύρων, ή καρχάρουσα Α-ιδεολογία τής άρχουσας τάξης. Όκτώ νεοελληνικοί «ταχυπαραγμοί» σέ θεατρική μονοκοτυλιά. Κι άν όχι στους όκτώ, στους πέντε τουλάχιστον κατάφερε ό Σκούρτης νά συγκεντρώσει θεατρικότητα, δράση, ξάφνιασμα, άμεσότητα κι ευθυδολία.

'Η ΥΣΤΕΡΙΑ, τά ΚΟΜΜΑΤΙΑ, ό ΑΝΕΡΓΟΣ καί τά ΘΡΥΨΑΛΑ, είναι μιά συμπληρωμένη τετραλογία κοινωνικής δηλητηρίασης των συζυγικών σχέσεων, άφανισμού καί σύγχυσης του έγώ μας, άνατομίας τής λαϊκής διανοησίας, παραγκιμού γιά τό άταβιστικό πιά υπέρ-ζέψιμο-τής έλληνίδας μάνας.

'Η ΠΑΛΗ, είναι άναμφισβή-

τητα τό πιο κρίσιμο μονόπρακτο. Κι ίσως τό πιο πολυσυζητημένο. Τό πρόβλημα άρχίζει από τόν τίτλο του. Τή στιγμή πού έχουμε άντιμέτωπους τόν γιό φριτητή καί τόν υιομήχανο πατέρα του καί τή στιγμή πού, στή «διαλεκτική» τους άναμέτρηση, ένισχύει ό συγγραφέας τό πατρικό δόγμα δίνοντάς του μάλιστα καί τήν ιδιότητα τής τίμιας κι ίπποτικής αντίπαλης παράταξης, πού προειδοποιεί πριν χτυπήσει, νομίζω πώς δέν έχουμε πάλι των τάξεων, όπως δηλώνεται στό τέλος του μονόπρακτου. Έχουμε περισσότερο πάλι των γενιών τής ίδιας τάξης. Μιά πάλι πού 'χει πολύ περισσότερη σχέση μέ τή βιολογία παρά μέ τήν ιδεολογία. 'Ο γιός, είτε θρονιάει τήν πόρτα πίσω του είτε όχι, ΠΑΡΑΜΕΝΕΙ. Κι είναι φτιαγμένος, «προετοιμασμένος» έτσι, ώστε νά παραμείνει. Μακριά, έξω άπ' τό σπίτι του, έξω άπ' τήν τάξη του, δέν μπορεί νά πάει. Θά κάνει κι αυτός ό,τι ό Τετέρεφ προφητεύει γιά τόν γιό Μπεσεμιόνωφ στους «Μικροαστούς» του Γκόρκι: «Θά γυρίσει πίσω, θ' αλλάξει λίγο τή διάταξη των επίπλων καί θά ζήσει όπως κι ό πατέρας του... τό ίδιο ήσυχά, άναπαυτικά, τό ίδιο πλεονεχτικά, έγωιστικά καί σκληρόκαρδα». Τό πολύ-πολύ, θά κάνει ό,τι ό Λεόντιος καί ή Λένα του Μπύχνερ. Θά

περιπλανηθεί γιά νά ξεφύγει τή «μοίρα» του καί θά επιστρέψει, μακάριος κι άγνων, εκεί άπ' όπου θέλησε νά ξεφύγει: Συνεχιστής του βασιλείου Πωπώ καί του βασιλείου Πηπύ...

Σάν πάλι γενεών τής αστικής τάξης, δικαιώνεται τό μονόπρακτο του Σκούρτη άπόλυτα. Σάν παρεξηγημένη πάλι των τάξεων, επίσης. Σάν άληθινή πάλι των τάξεων όμως, όχι.

Τά μονόπρακτα του Σκούρτη, μέ τή δομή τους καί τήν ισχύ του λόγου τους έδωσαν ευκαιρίες γιά μικρά ρεσιτάλ ήθοποιας, έτσι καθώς διδάχτηκαν μαεστρικά από τόν Κάρολο Κούν.

'Ο Β. Μπουγιουκλάκης, στό «Φαντάρο» καί στό «Δάνειο», έπιασε όρθά καί τίς δύο όψεις του ίδιου νομίσματος.

'Ο Χρ. Νίνης σάν φαντάρος, ήταν άποκαλυπτικός στήν άμχανία του, τήν ντροπαλοσύνη καί τή παραχαχτή του άυτογνωσία. 'Ο Κ. Τσαπέκος, στόν «Άπεργο-σπάστη», βρίσκει δίπλα-δίπλα, έρμηνευτικά, μέ τόν χαφιέ του Καμπανελλικού μονόπρακτου «ή γυναίκα καί ό Λάθος», καί έχει άντιμέτωπη τήν ίδια στόφα γυναίκας-μάνας, έρμηνευμένη από τήν ίδια ήθοποιό ('Ηρώ Κυριακάκη). 'Ο Κ. Τσαπέκος, επικύρωσε τήν έρμηνεία του «Άπεργοσπάστη», μέσα από τό «γιατρό» στό «Κομμάτια», ρόλο πού άποτελεί έρμηνευτικό αντίποδα του πρώτου. Μιά τέτοια έκμετάλλευση τής γκάμας των ήθοποιών, είναι γιά τό Θέατρο Τέχνης, νομίζω, άναγκαία κι ευεργετική. Μιά πιο ευρεία χρησιμοποίηση του δυναμικού του σέ ρόλους «άντίθετους», ακόμα καί συγκρουόμενους - διαφορετικής «συννομαξίας» - νομίζω πώς θ' άποτελούσε τό πιο κατάλληλο αντίδοτο γιά τόν κίνδυνο τής άυτοεπανάληψης, πού άπειλεί κάθε κλειστό θεατρικό σχήμα.

Στά ΚΟΜΜΑΤΙΑ καί ΘΡΥΨΑΛΑ, είδαμε σ' έναλλαγές ρόλων, εκτός από τόν Κ. Τσαπέκο καί τόν Β. Μπουγιουκλάκη, ένα

θαυμάσιο Μ. Κουγιουμτζή στήν «Υστερία» καί τόν «Άνεργο». Άλαφιασμένο άστό στό πρώτο, δοκιμασμένο κι «έξηγημένο» «λαϊκό» στό δεύτερο. 'Η 'Ηρώ Κυριακάκη σάν μάνα στόν «Άπεργοσπάστη» καί μάνα-υπόζυγιο στό «Θρύψαλα», έδωσε ένα σπάνιο ρεσιτάλ «παιξίματος». Άν ή φωνή της συμβάδιζε σ' αυτό τό σπάνιο παίξιμο, θά διαλυόταν κι ό ίσκιος τής ήχητικής τυποποίησης.

'Ο Γιάννης Μόρτζος, στό θαυμάσιο ρόλο του άνθρώπου πού ταυτίζεται μέ τό βασανιστή του, ήταν σπουδή μέτρου, έσωτερικότητας καί ψυχολογικών μεταπτώσεων. 'Ο Δ. Χατζημάρκος, άληθινός στό «Δάνειο», περίφημος στήν «Πάλη». 'Η Β. Παρθενιάδου, στόν «Φαντάρο», άπορροφήθηκε περισσότερο άπ' ό,τι έπρεπε από τήν ήλικία πού «υποκοινοταν» καί λιγότερο από τό «είδος» πού εκπροσωπούσε. 'Η Άν. Σαντοριανίου στήν «Υστερία» κι ή Μελίνα Βαμβακά στόν «Άνεργο», δημιούργησαν τά δύο θαυμάσια «ταίρια» του Μίμη Κουγιουμτζή. 'Ο Στέφανος Κότσικος, γνήσιος, στενόθωρος δημόσιος υπάλληλος στό «Δάνειο». 'Ο Άλ. Μυλωνάς στό ΘΡΥΨΑΛΑ, έδωσε μοναδικά τήν άπόγνωση καί τό άφθογγο άδιέξοδο του σμαραλασμένου άντρα τής αλαφιασμένης γυναίκας.

Ο Χάρης Σώζος (γιός) κι ή Τότα Σακελλαρίου (μητέρα), είχαν νά παλαίψουν στήν «Πάλη» μέ δύο καθοριστικής σημασίας ρόλους. Δέν γνωρίζω άν σάν άτομα είχαν όρισμένα έρωτηματικά άναπάντητα μέσα τους. Σάν ήθοποιοί πάντως, ύποστήριξαν τή σωστή, κατά τή γνώμη μου, άποψη.

Τά «ΚΟΜΜΑΤΙΑ καί Θρύψαλα», άποτελεσαν αίγουρα σταθμό στό συγγραφικό ένεργητικό του Σκούρτη, στό ύποκριτικό κι έρμηνευτικό του Θεάτρου Τέχνης, σταθμό, ακόμα, στήν προσάθεια μορφολογίας του νεοελληνικού δραματολογίου.

•ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ•

Της Ντόρας Ήλιοπούλου - Ρογκάν

Σύμβολα και μηνύματα του Δ. Περδικίδη

Μέ τον γενικό, συγχρόνως όμως έντονα αποκαλυπτικό, τίτλο «Σύμβολα και Μηνύματα» παρουσίασε ο Δ. Περδικίδης τη δουλειά του της περιόδου 1974-1976 στο «Δεσμό». Είναι η 22η ατομική έκθεση του καλλιτέχνη, που, εγκαταστημένος από το 1953 στην Ίσπανία, έχει λάβει παράλληλα μέρος σε πολλές ομαδικές παρουσιάσεις και τιμηθεί με διεθνείς διακρίσεις.

Στην έκθεση του στο «Δεσμό» που 'ταν η πέμπτη ατομική του στην Αθήνα παρουσιάστηκαν κάπου 11 πίνακες (άκρυλλοι σε ξύλο) και δέκα μεταξοτυπίες από την εικονογράφηση της «Ρωμοσύνης» του Γ. Ρίτσου. Στα έργα του της τελευταίας αυτής περιόδου, ο ζωγράφος συνέλαβε, συναρμολόγησε και κατάγγειλε με τον δικό του ιδιωματικό τρόπο διάφορα καιρία, τρωτά σημεία της ανθρώπινης διαβίωσης, δραματικές μνήμες, εξευτελιστικές για την ανθρώπινη ύπσταση καταστάσεις κι υποδιδασμοί.

Τούς συνειρμούς του απ' αυτά τα υποτιμητικά για τον άνθρωπο διώματα, τούς μεταφέρει στον εικαστικό χώρο ο Περδικίδης αντιπαράβλλοντας ένα περιορισμένο σε αριθμό ρεπερτόριο συμβολισμών (Νίκη της Σαμοθράκης, λουλούδι, δέλος, κ.ά.) με παραστάσεις δουλεμένες από φωτογραφίες όπου εικονίζονται κυρίως τάνκς, ελληνικές σημαίες, συμπατοπλέγματα, κάγκελα φυλακής, κ.ά. Και στη μία και στην άλλη περίπτωση ο συνειρμός, που ο καλλιτέχνης προσπαθεί να καταγράψει στο πιο αντικειμενικά γίνεται στον εικαστικό χώρο, μάς μνηνύεται σ' ένα πρώτο πλάνο είτε χάρη στη θελημένη επαναληπτικότητα των παραστάσεων - συμβόλων είτε χάρη στην αντιπαράθεση εκ διαμέτρων αντίθετων σε περιεχόμενο θεμάτων, όπως π.χ.: τάνκς - λουλούδι. Ακόμα, όχι μόνον η όπτική αλλά κι η νοητική από μās έντόπιση του μηνύματος - κύριος, εδώ, στόχος του Περδικίδη - διευκολύνεται χάρη στην αυστηρή «αρχιτεκτονική» τοποθέτησή, πλαισίωση και διευθέτησή της επιφάνειας. 'Η τελευταία είναι διαρθρωμένη σε τρισδιάστατα πλαίσια που με τη σειρά τους υποδιαιρούνται σε τετράγωνα ή ορθογώνια - άλλοτε αλληλοεπικαλύπτονται κι άλλοτε παράλληλα ή διαγώνια τοποθετημένες - ζωγραφικές επιφάνειες. Τήν προσπάθεια του καλλιτέχνη να προσδιορίσει και να οριοθετήσει με αυστηρότητα το θέμα του στον εικαστικό χώρο συμπληρώνουν διάφορα επί μέρους

γνωρίσματα όπως τά θέλη, ή οριζόντια γραμμή-μπάρα και ιδιαίτερα ή επιλογή του χρωματικού παραγόντα. 'Ο τελευταίος περιορισμένος, σχεδόν αποκλειστικά, σε ψυχρούς τόνους, τονίζει απλώς το θέμα δίχως ν' αποσπά την προσοχή μας απ' αυτό. 'Ο Περδικίδης πετυχαίνοντας εδώ την έναρμόνιση της νοητικής του θέσης με το εικαστικό μέσο που την προβάλλει, μάς πείθει για την πραγματική του ένταξη σ' ένα πιστεύω. Κι επειδή, ακριβώς, οι συνειρμοί που μάς δημιουργούνται προβάλλονται στο πιο αντικειμενικά γίνεται από τον καλλιτέχνη, πιο πέρα από τον προσδιοριστικό κοινωνικό και πολιτικό παράγοντα προβληματισμό μας σ' ένα γενικότερο όπτικό και νοητικό επίπεδο.

'Ο Περδικίδης ένστερνιζόμενος τη θέση ενός Μπρέχτ ή ενός Βάις σ' ότι αφορά μίαν μέσ' από την τέχνη ενεργοποίηση της επικοινωνίας που κρίνεται αποτελεσματική μόνον εφόσον γίνεται με μίαν απλή περιγραφή και αφήγηση, δίχως, δηλαδή, πάθος, υιοθέτησε μίαν ανάλογη γραμμή για την εικαστική του έκφραση. Ακολούθησε έτσι μιά τροχιά παράλληλη με τον ισπανικό μαχητικό ρεαλισμό και συγχρόνως παραδειγματίστηκε κι από τη νεότερη Ιταλική καλλιτεχνική γενιά που έχει επίσης δραστηριοποιήσει το δυναμικό της στον τομέα αυτόν.

'Η αλλαγή που σημειώθηκε το 1967 στο έργο του - συμπτωμα-

τικά στις 20 'Απριλίου της ίδιας χρονιάς είχε στη Μαδρίτη τά εγκαίνια της τελευταίας του έκθεσης με έργα που ανήκανε στο χώρο της άμορφικής τέχνης - δέν αποτελεί μιά σπασμωδική επίλογη. Δέν όφείλεται, δηλαδή, αποκλειστικά στην επίδραση που 'χε πάνω στον καλλιτέχνη ή κατάληψη της αρχής από τη χούντα στην 'Ελλάδα. Παραστάσεις κι απ' τη γενικότερη τραγική μοίρα του τόπου μας που απασχολούσαν ανέκαθεν τον Περδικίδη είχαν με διαφορετικούς τρόπους δουλευτεί κι αποτυπωθεί στο μέγρι τότε έργο του. 'Υπενθυμί-

ζουμε χαρακτηριστικά εδώ τη γνωστή σειρά των έργων με παραστάσεις από συνειρμούς που 'χε δημιουργήσει στον καλλιτέχνη ή φυσιογνωμία του 'Αρη Βελουχιώτη. 'Ετσι ή 21η 'Απριλίου έδωσε άλλως την τελική ώθηση για την αναζήτηση και την επεξεργασία μιάς όσο γινόταν πιο εύστοχης και παραστατικής εικαστικής έκφρασης στους προβληματισμούς που απασχολούσαν τον καλλιτέχνη. 'Ομως, δέν επιδιώκει απλώς και μόνο νά εκφράσει με τον πιο άμεσο τρόπο το μήνυμά του. Προσπάθησε και κατόρθωσε νά φορτίσει και σ' ένα άλλο επίπεδο το έργο του,

της Μαρίας Κοτζαμάνη -

«Κι ή τέχνη πρέπει, σ' αυτούς τούς καιρούς των αποφάσεων, ν' αποφασίσει. Μπορεί νά κάνει τον έαυτό της όργανο μιάς μικρής μερίδας όρισμένων και μωρών νά σταθεί στο πλευρό των πολλών και νά βάλει τη μοίρα στά δικά τους χέρια. Μπορεί νά μεγαλώσει την άμείλια και μπορεί νά μεγαλώσει τη γνώση. Μπορεί νά κάνει έκκληση στίς δυνάμεις που αποδείχνουν τη δύναμή τους στρέφοντας και στίς δυνάμεις που αποδείχνουν τη δύναμή τους δοθώντας.»

Μπέρτολτ Μπρέχτ
(πολιτικά κείμενα)

'Η τελευταία δουλειά του Δημήτρη Περδικίδη στη γκαλερί «Δεσμός» όριζει σημαδιακά τό ήθος της ζωγραφικής του και υπαρκτικά τό νόημα της ζωής του. Δύο κύκλοι με κοινό ιδεολογικό πυρήνα και σαφώς προσδιορισμένη άκτίνα δράσης που διαγράφουν την ίδια τροχιά. Στόν μαθηματικό νόμονά δέν υπάρχει παρέκκλιση. Στόν εικαστικό προσδιορισμό δέν χωράει συμβιβασμός. Δημιουργική ενεργεια και ενεργεια ζωής ταυτίζονται, όταν ή τέχνη δέν είναι αισθητικό φαινόμενο, αλλά συνειδητή πράξη επίλογής (και όχι επίδοξης) δικαιωμένη από την ανάγκη συμμετοχής του καλλιτέχνη στην κοινωνία. Με δύο λόγια, όταν ή τέχνη δέν προσφέρει διέξοδο φυγής αλλά δυνατότητα συμμετοχής. Αυτό είναι εννοιολογικό πλαίσιο της αγωνιστικής τέχνης της εποχής μας και μέσα σ' αυτό τό χώρο κινείται ο Δημήτρης Περδικίδης. 'Η δουλειά του, ψυχρή, δυνατή, μεθοδολογικά υπολογισμένη, αλλά και ποιητικά λυρική πολλές φορές, κλείνει μέσα της την άμεσότητα της άφιας, την επικαιρότητα της καθημερινότητας και τη σταθερότητα της ζωγραφικής. Σ' αυτά τά τρία στοιχεία - μήνυμα, περιεχόμενο, προσωπική επέμβαση - στηρίζεται ή ισορροπία της ζωγραφικής του. 'Ο συντονισμός δέν είναι πάντοτε εύκολος. Και ή μετα-

φορά ενάς χορησιμοποιούμενου φωτογραφικού ήλικου (που a priori φέρει μέσα του τά εικονοπλαστικά στοιχεία μιάς δικής του λειτουργίας) στο επίπεδο ενός μορφολογικού συμβολισμού, εξαιρετικά επικίνδυνη. 'Ο Περδικίδης τό πετυχαίνει χάρη σέ μιά σειρά φανερών επεμβάσεων που θυμίζουν τη δομή θεατρικών έργων του Μπρέχτ - πολιτική θέση, διαχρονική αντιμετώπιση, κριτικός σχολιασμός των γεγονότων - ή υπαινικτικών αναφορών. Ικανών νά προκαλέσουν συναίσθημα όργης ή άνομολόγητης ντροπής. Συνεπώς με τον έαυτό του και με τίς ιδεολογικές πεποιθήσεις του, ο Περδικίδης δέν έχει ώστόσο αυταπάτες. Γνωρίζει καλά ότι ή επίδραση των μαζικών «μέσων» ενημέρωσης στη δεκτικότητα του κοινού, σέ καμιά περίπτωση δέν θά μπορούσε νά συγκριθεί με την έπιρροή που άσκει στη συνείδηση των όλίγων ή τέχνη. Τό κοινό δύσκολα αντιδρά σ' ένα «ιδεολογικό τάνκ» που ίσοπεδώνει τό μήνυμα μετατρέποντας και τό πιο τραγικό ακόμα γεγονός σέ μορφή θεάματος. 'Η συνειδητοποίηση της πραγματικότητας δίνει σ' αυτό τό είδος της τέχνης μιά μορφή επιθετική, ήθελημένα μεροληπτική, άπόλυτα συγκεκριμένη. 'Η επιλογή του ύλικού δέν ξεκινά από την πλαστικότητα της εικόνας, αλλά από την περιεκτικότητα του μηνύματός της. 'Ο ρυθμός δέν είναι σταθερός, ακολουθεί την ένταση μιάς επαναληπτικής διαδικασίας, συγκεντρώνει την προσοχή σέ στατικά πλάνα, κορυφώνεται σέ «ένστανταν» δραματικών στιγμών. Μέσα απ' τη ζωγραφική δράση μιά παθητική κατάσταση άδιαφορίας μετατρέπεται σταδιακά σέ ενεργητική θέση συμμετοχής.

Στόν άνισο άγώνα για την άλ-λαγή, δέν είναι ή τέχνη που θά νικήσει σήμέρα τά τάνκς. 'Ας μην ξεχνάμε ώστόσο τουτό: Μιά τέχνη όταν είναι άληθινή έχει πάντα τό χόδνο σύμμαχό της.

•βιβλίο•

Ο Χριστόφορος Μηλιώνης παρουσιάζει τό βιβλίο «Ο βίος του πρωτόπαπα 'Αβδακούμ» απόδοση Μήτσου 'Αλεξανδρόπουλου Έκδόσεις ΚΕΔΡΟΣ 1977

Οι πολιτικοί πρόσφυγες που ξαναγυρίζουν στόν τόπο μας ύστερα από εικοσιπέντε περίπου χρόνια, κουβαλούν μαζί τους ένα φορτίο από εμπειρίες. Μερικές από αυτές φαίνεται πως είναι πολύ χρήσιμες για τά γράμματά μας. Τουλάχιστον αυτό προσηγορεύουν δυό πρόσφατες και πολύ καλαισθητες εκδόσεις: ή «Έκστρατεία του 'Ιγκορ» και ό «Βίος του πρωτόπαπα 'Αβδακούμ», βιβλία και τά δυό της παλιάς ρωσικής λογοτεχνίας (του 12ου αϊ. τό πρώτο και του 17ου αϊ. τό δεύτερο), μεταφρασμένα και σχολιασμένα από τόν Μ. 'Αλεξανδρόπουλο. Κιόλας τό ότι μεταφράζονται και σχολιάζονται διδλία σχεδόν «μεσαιωνικά» (τό πρώτο σίγουρα) δείχνει πνεύμα πολύ άνοιχτό. Κι είναι αυτό μεγάλο κέρδος — άληθινό μάθημα...

Βιάζομαι ώστόσο νά μιλήσω πρώτα για τό δεύτερο — τόν θαυμαστό «βίο του πρωτόπαπα 'Αβδακούμ». Πρόκειται για μιá αυτοβιογραφία, γραμμένη από ρώσο κληρικό άνάμεσα στό 1672-1676. Ο τώδης 'Αλέξιος, πατέρας του Μεγάλου Πέτρου (αυτού πού δίαια έπέβαλε τίς μεγάλες μεταρρυθμίσεις στη Ρωσία και τήν έμπασε στό χορό τών ευρωπαϊκών κρατών) κάνει τήν πρώτη απόπειρα νά συντονίσει τό τυπικό της ρωσικής έκκλησίας μέ τών άλλων ορθόδοξων έκκλησιών, για ν' αφαιρέσει τά έξωτερικά έμπόδια και νά προετοιμάσει τόν ήγαικό ρόλο πού θ' άναλάβει τόν έπόμενο αιώνα ή «'Αγία Ρωσία» άνάμεσα στούς όμόδοξους λαούς. Οι μεταρρυθμίσεις του ήταν του τύπου: οι μετάνοιες νά μή φτάνουν ώς τό έδαφος, τό σημείο του σταυρού νά γίνεται μέ τά τρία δάχτυλα (κι όχι μέ τά δύο ή τά πέντε), τό άλλοιού νά λέγεται τρεις φορές αντί για δυό κλπ. Κι όμως έσέηκωσαν φοδερή αντίδραση σέ μιá μερίδα συντηρητικών, κληρικών κυρίως. «Ένας άπ' αυτούς κι ό πρωτόπαπας 'Αβδακούμ. Τήν έμμονή τους στήν παράδοση θά τήν πληρώσουν μέ έξορίες, φριχτά δασανιστήρια και θανατώσεις.

Στό δεύτερο μισό του 17ου αϊ., πού γράφτηκε ό «Βίος», στήν Εύρώπη ή 'Αναγέννηση, άφού εξαπλώθηκε σ' όλο τό χώρο της, βρίσκεται τώρα στό ξεθύμασμα κι

αρχίζει ν' άκμάζει ή έπιστημονική σκέψη. Κι όμως ή Ρωσία, όπως εικονίζεται στό «Βίο» του 'Αβδακούμ, είναι ακόμα ένας κόσμος μεσαιωνικός κλεισμένος στό κουκούλι του, και μόλις τώρα αρχίζει και σαλεύει. Ο διαστικός άναγνώστης λοιπόν θά μπορούσε ν' αντίταξει, ότι μιá στάση σάν του 'Αβδακούμ και τών συντηρωτών του έκφράζει ένα πνεύμα «άντιδραστικό», στείρο, καλογερίστικο πείσμα κλπ. Ωστόσο, κάτω άπ' όλα αυτά σφύζει τό αίμα του 'Αβδακούμ, πού δέν είναι «σχήμα», αλλά άνθρωπος μέ πολλή ζωή μέσα του, σφύζει έπίσης ή ψυχή του ρωσικού λαού μέ τούς κυματισμούς της πού κλιμακώνονται από τήν τρυφερότητα ώς τό βίαιο πάθος, και πού αιώνας άγωνίζεται νά ξεορκίσει τά δαιμόνια πού τή βασανίζουν ή πού χορεύουν γύρω της.

Παραθέτω δυό άποσπάσματα:

α) «Τήν Κυριακή, μετά τό δείπνο, στόν κανόνα του μεσονυχτίου, ό άδερφός μου 'Εφραίμ έλεγε τό καθιστικό «μακάριοι οι άμωμοι έν όδω» κι εκεί όπου έσέηκωσε τή λιγνή φωνή του: «έπίβλεψον έπ' έμέ και έλέησόν με» — άφήνει τό διδλίο από τά χέρια, έθρονήθηκε χάμου, τόν έπληξαν τά δαιμόνια: άρχισε νά κροναγάζει και νά βοά πράγματα πού δέ λέγονται, γιατί τό δαιμόνιο έπήρανε νά τόνε δοκιμάζουνε σκληρόψυχα... Τόν έράντιστα μέ τό άγίασμα: αναστέναξε και μέ τό δάχτυλο μου δείχνει τό δαιμόνιο, όπου κάθεται στό παράθυρο, αλλά δέ μιλάει, ή γλώσσα του δεμένη...».

β) «... Η Σοφία Ματθέγιεδνα ήξερε καλά τό ευάγγέλιο...

— «Ην δέ εκεί άγέλη χοίρων ίκανών βοσκομένων έν τω δρει: και παρεκάλουν αυτόν ίνα έπιτρέψη αυτοίς εις εκείνους εισελθειν κλπ»

— Φίλη μου, πρόφερε ό Στεπάν Τροφίμοβιτς κι ήταν πολύ ταραγμένος... Τώρα μου ήρθε μιá σκέψη, une comparaison. Τώρα μου όρχονται τρομερά πολλές σκέψεις: είναι, βλέπετε, άκριδώς όπως ή Ρωσία μας. Αυτοί οι δαίμονες πού θγαίνουν άπ' τόν άρρώστο και μπαίνουν στίς γουρούνια, — είναι όλες οι γάγγραινες, όλα τά μιάσματα: όλες οι θρωμίες, όλοι οι δαίμονες και τά δαιμονάκια πού μαζευτήκανε στή μεγάλη μας κι άγαπημένη άρρωστη, μέσα στή Ρωσία μας, αιώνας κι αιώνας τώρα...».

Τό πρώτο άποσπασμα είναι από τόν «Βίο» του 'Αβδακούμ. Τό δεύτερο είναι από τούς «Δαι-

μονισμένους» του Ντοστογιέφσκι κι άναπήδησε στή μνήμη μου, καθώς διάβαζα τόν 'Αβδακούμ — μιá σκέψη, une comparaison. πού λέει κι ό Στεπάν Τροφίμοβιτς. Και τώρα πού βλέπω κοντά κοντά τά δυό άποσπάσματα, σκέφτομαι πώς τά λόγια του Στεπάν Τροφίμοβιτς συνοψίζουν ουσιαστικά τό περιεχόμενο του «Βίου»: «είναι όλες οι γάγγραινες, όλα τά μιάσματα, όλες οι θρωμίες, όλοι οι δαίμονες και τά δαιμονάκια πού μαζευτήκανε στή μεγάλη μας κι άγαπημένη άρρωστη κλπ». Ο ίδιος ό πρωτόπαπας 'Αβδακούμ, συγγραφέας και ήρωας του χρονικού, πού για τήν «όρθή πίστη», βέβαια, τραβάει «τού λινარიού τά πάθη», τότε στά μπουντρούμια και πότε στήν έξορία της Σιδηρίας (κι άνοίγει τό δρόμο μέσα στίς χιονισμένες έκτάσεις για κείνες τίς θλιβερές λιτανείες τών έξορίστων της ρωσικής λογοτεχνίας) πού τελικά τόν κάψανε στήν πυρά, γιατί δέν έλεγε νά βάλει γνώση πού γράφει στούς έχθρους του «έχω στό Χριστό τήν έλπίδα ότι θά πέσετε στά χέρια μου, έ τότε θά σάς βγάλω τό ζουμί» πού γράφει στόν τσάρο: «Μιχαήλοβιτς, Ρούσος είσαι κι όχι Γραικός, μιλά τή γλώσσα της μάνας σου» και στόν πρόλογο του διδλίου του «μή καταφρονήσετε για όνομα του θεού τόν άπλό μας λόγο, έγω τήν άγαπή τή γλώσσα όπου γεννήθηκε, τή ρωσική» πού έναντιώνεται θανάσιμα στίς πρώτες διελές άπόπειρες για τόν «έξευρωπαϊσμό» της Ρωσίας πού κάνει θαύματα και θεραπεύει τούς δαιμονιζόμενους — ό ίδιος λοιπόν ό πρωτόπαπας 'Αβδακούμ είναι κι αυτός ένας δαιμονισμένος, σάν τόν Στεπάν Τροφίμοβιτς και τούς άλλους της ρωσικής λογοτεχνίας του 19ου αιώνα. Μόνο πίο μουζίκος. Κιόλας ή θερμή του προσήλωση στή μητρική του γλώσσα πού ρητά και μέ τόσο πάθος δηλώνεται, δίνει μιá διάσταση στό «κήρυγμα» του πολύ ουσιαστική. Έτσι πού νομίζω ότι δέ θά πέφταμε έξω άν ήγάμε πώς όλοι αυτοί οι μεγάλοι Ρώσοι του 19ου αιώνα δήγκαν, όχι από τό «παλτό» του Γκόγκολ, αλλά από τό ράσο του πρωτόπαπα 'Αβδακούμ».

Ο 'Αβδακούμ είναι λόγιος και μαζί πέρα πολύ λαϊκός. «Τό λόγο πού έλεγε έχει εισχωρήσει στή σκέψη του σέ μιá άνεπανάληπτη συμβόση με τίς βαθιές λαϊκές ρίζες πού συχνά τινάζονται όλοζώντανες, άκολουθώντας τίς μεταπτώσεις ενός εύέξαπτου και δυνατού χαρακτήρα. Αυτή ή πιο μεγάλη άρετή του πρωτότυπου — βεβαιώνει ό 'Αλεξανδρόπουλος στήν είσαγωγή του — είναι και ή απουδαιότερη δυσκολία του μεταφραστή».

Επιτέλους, κι ένας μεταφραστής πού έχει συνείδηση της δουλειάς του, πού ξέρει ότι μετάφραση δέ σημαίνει νά μεταφέρεις όπως-όπως τά νοήματα από τή μιá γλώσσα στήν άλλη, αλλά νά μεταγίσεις τό βαθύτερο ήθος και τό ύφος του πρωτότυπου, νά πιάσεις τό ρυθμό και τήν ίδια τήν άνάσα του λόγου του.

Η άναφορά στό Μακρυγιάννη δηλώνει πώς ό μεταφραστής άναζητήσε ένα ελληνικό πρότυπο, έναν οδηγό στή δουλειά του. Τό λέω αυτό γιατί, πέρα από τό λαϊκό λόγο, έγω τουλάχιστο δέ βλέπω άλλη όμοιότητα άνάμεσα στό Μακρυγιάννη και τόν 'Αβδακούμ.

Ο συχετισμός τών δυό κειμένων — του «Βίου» και τών «'Απομνημονευμάτων» — θά μπορούσε νά παρσούρει τό μεταφραστή σέ έξωτερική μίμηση του γλωσσικού του προτύπου, στή χρήση δηλαδή τών φραστικών «κλισέ» του Μακρυγιάννη — παρίδα πού συνήθως δέν καταφέρνουν ν' άποφύγουν όσοι από πρόθεση πάνε νά δώσουν λαϊκό «χρώμα» στήν αφήγησή τους. 'Αναφέρω, για παράδειγμα, τήν καλύτερη περίπτωση, τ' 'Αναγνώσματα στό «'Αξιον 'Εστί» του 'Ελύτη, όπου οι λαϊκίζουσες φράσεις παραπέμπουν κατευθείαν σέ χωρία άλλοτε τών «'Απομνημονευμάτων» κι άλλοτε της «Γυνάικας της Ζάκυνθος».

Ο 'Αλεξανδρόπουλος κατόρθωσε νά δώσει πραγματικά λαϊκό λόγο, όπου οι λέξεις βρίσκονται σέ τέλεια συνάφεια μέ τά πράγματα («λειτουργούν όλες τους» πού λέει ό Σεφέρης — κι άνάθεμα τό σφυρό πού έξουδετερώνει κι άχρηστεύει τίς λέξεις). Κι ή σύνταξή του, ό ρυθμός του λόγου, άκολουθεί τόν παλμό και τό πάθος του άφηγητή — του ρώσου πρωτόπαπα 'Αβδακούμ, όχι του Μακρυγιάννη.

Για νά επιτύχει αυτό τό μεταφραστικό θαύμα, νά δώσει οριστική μετάφραση του «Βίου», έπρεπε ό ίδιος ό μεταφραστής νά διαθέτει έξαιρετική αίσθηση του λόγου, πού κανένα πρότυπο δέ θά μπορούσε νά του τή δανείσει. Κι είναι ν' άπορεί κανείς, πραγματικά, πώς ό 'Αλεξανδρόπουλος κατάφερε νά τή διατηρήσει ζώντας μακριά από τόν τόπο του πάνω από είκοσι χρόνια.

Χριστόφορος Μηλιώνης

★ Προσωπικές έντυπώσεις γράφω. Καταθέτω ώστόσο και τή μαρτυρία του μεταφραστή: «Πολύ σωστά λέγεται πώς ό «Βίος του 'Αβδακούμ» είναι κιόλας ένα ρωσικό μυθιστόρημα. τό πρώτο κατά σειρά».

•βιβλίο•

ΘΑΝΑΣΗ ΦΩΤΙΑΔΗ 'Αντίσταση (ποιήματα), 'Αθήνα 1975.

Μιά δλιγοσέλιδη ποιητική συλλογή που πρωτοκυκλοφόρησε στη Θεσσαλονίκη τό '45. Ποιήματα εμπνευσμένα από την Κατοχή και την 'Αντίσταση στην ύπαιθρο 'Ελλάδα, όπου και συμμετείχε αγωνιστικά ο συγγραφέας. Μέσα από τους στίχους αναδύεται η συντροφικότητα, η πίκρα κι ο καύμος του δυναστευμένου λαού, αλλά κι η έλπιδα του για μία ειρηνική ζωή, που περιμένει ότι θα έρθει, δγαλμένη αντιστικτικά από τη βίωση μιάς ήρωικης για τον τόπο μας εποχής.

ΧΡΗΣΤΟΥ Β. ΧΕΙΜΩΝΑ: 'Ο Σκιαθίτικος χορός «Καμάρα», Βόλος 1976 και Περίπατοι στη Σκιάθο, Σκιάθος 1976.

Λαογραφικό μελέτημα, τό πρώτο, που καταγράφει τους στίχους και τις μουσικές παραλλαγές του τοπικού χορού της Σκιάθου «Καμάρα» και που παραθέτει τις περιγραφές του χορού, που έχουν γίνει στην πεζογραφία του 'Α. Παπαδιαμάντη και του 'Α. Μωραϊτίδη και από λαογράφους που μελέτησαν τα έθιμα της περιοχής. - 'Ενα όδοιπορικό, τό δεύτερο βιβλίο, όπου ο Χ. Χειμώνας περιφέρεται στο νησί, δίνοντας τοπογραφικές πληροφορίες, διανθισμένες με ιστορικά και λαογραφικά στοιχεία της παράδοσης.

ΣΤΑΥΡΟΥ ΖΟΡΜΠΑΛΑ: 'Ο Μαρξισμός και ή εποχή μας. Πρόλογος: Γιάννη Ίμβριώτη, Σύγχρονη 'Εποχή 1976.

Πρόκειται για τό κείμενο μιάς διάλεξης του Σ. Ζορμπαλά, που δόθηκε στά πλαίσια των δραστηριοτήτων του Κέντρου Μαρξιστικών 'Ερευνών. Μέ συντομία αλλά και πυκνότητα δηλώνεται, ή αναγκαιότητα του μαρξισμού σάν απάντηση στη σημερινή κρίση των δυτικών κοινωνιών. 'Εκλαϊκευτικό τό κείμενο της διάλεξης επιχειρεί αναδρομές σε προηγούμενες ιστορικές φάσεις, όπου ο μαρξισμός από θεωρία έγινε κοινωνική πράξη, συσχετίζοντας τις μέ την εποχή μας και ιδιαίτερα μέ τον έλλαδικό χώρο.

ΔΗΜΗΤΡΗ ΣΑΡΑΗ: Η εργατική τάξη και ο ρόλος της στη σημερινή ελληνική κοινωνία, Σύγχρονη 'Εποχή 1976.

'Ενα ακόμα κείμενο διάλεξης, στά πλαίσια των επιμορφωτικών πρωτοβουλιών του Κ.Μ.Ε. από τον Δ. Σάργη. 'Ο όμιλητής προσ-

παθεί νά καθορίσει τό σημερινό περιεχόμενο της λέξης: «πρωλεταριος» μέσα στίς δομές της ελληνικής κοινωνίας. 'Η έπανατοποθέτηση του σχετικού ερωτήματος γίνεται αναγκαστικά, μπροστά στίς ανακατατάξεις της ταξικής διάρθρωσης του χώρου μας και, φυσικά, μπροστά στο γεγονός της ανασυνθέσης (ποιοτικής και ποσοτικής) του εργατικού δυναμικού, λόγω της εισόδου, στά τελευταία χρόνια, νεότερων μεθόδων της καπιταλιστικής παραγωγής.

ΑΦΡΟΔΙΤΗΣ: 'Ενας χρόνος έξορία στη Ζάτωνα. Πρόλογος Τάσου Λέστα. 'Αθήνα 1976.

Τό μικρό αυτό βιβλίο έχει μία άμεση συγκίνηση και ειλκρίνεια. Πέρα απ' τα μικρά γεγονότα ζωής και τις μαρτυρίες για τον Μ. Θεοδωράκη, καταγράφει απλά και άμεσα την ψυχολογική στάση μιάς απλής, άσημης κοπέλας που στέκεται μάρτυρας σε συμβαίνοντα μιάς, μεγάλης κλίμακας, ζωής. 'Από την άποψη αυτή αποτελεί δείγμα λαϊκής γραφής των ήμερών μας. 'Η μεταγραφή από τό χειρόγραφο κράτησε τις άνορθογραφίες αλλά και τό ασύνταχτο, λαχανιαστό ύφος ενός λόγου που είναι στη βάση του λόγος προφορικός.

ΜΑΡΣΕΛ ΩΚΛΑΙΡ: Λόγκα - Τά παιδικά χρόνια και ο θάνατος στο έργο του. Μετάφρ.: Τούλα Τόλια. ΚΕΔΡΟΣ 1976

'Η Μαρσέλ 'Ωκλαίρ είχε γνώρισε προσωπικά τον Λόγκα ύστερα απ' τό θάνατό του συνάντησε πολλούς φίλους του, μελέτησε τό έργο του και τη ζωή του. Μιά ζωή που συναντιόταν κάθε τόσο μέ τον θάνατο.

'Η συγγραφέας στη συστηματική της έρευνα παρακολουθεί δη την πορεία της ζωής του ποιητή - από τά παιδικά του χρόνια ως τον θάνατο - και διαλύει τό σκοτάδι που έριξαν οι ένοχοι για νά κρύψουν τις συνθήκες της δολοφονίας του.

ΛΕΟΠΟΛΔΟΥ ΦΟΝ ΣΑΧΕΡ ΜΑΖΟΧ: Σκληροί 'Ερωτες Μετάφρ.: Τρικογλίδης 'Εκδόσεις «ΗΡΙΔΑΝΟΣ» 'Αθήνα 1977

'Ο αυστριακός ιστορικός Μάζοχ έμεινε στην ιστορία γιατί παράγωγο του όνόματός του είναι ο όρος μαζοχισμός. Τά διηγήματά του - μέ αναφορά πάντα σ' ένα συγκεκριμένο ιστορικό πλαίσιο - ή πρόσωπο - έχουν μιά αφηγηματική άνεση και χαρακτηρισίζονται από τη ρεαλιστική απεικόνιση. 'Η ιδιότυπη έρωτική συμπεριφορά των ήρώων είναι ή έμμεση αναζήτησή του και ο προσδιοριστικός τόνος στο έργο του - ενός έργου που όσο κι άν στάθηκε «σημαδιακό» είναι όπωσδήποτε κατώτερο της φήμης του.

ΑΡΧΑΙΟΙ ΛΥΡΙΚΟΙ I 'Ιαμβογράφοι: 'Αρχίλοχος - Σημωνίδης - 'Ιπώννακτας - ταΐοι και έλάσσονες - αδόλοτα. Εισαγωγή, μετάφραση, σημειώσεις: ΓΙΑΝΝΗ Α. ΛΕΛΙΑ 'Εκδόσεις «Κείμενα» - 1976

'Η εισαγωγή του βιβλίου ή λαϊκή θεώρηση και τά ρεαλιστικά στοιχεία της καθημερινότητας μέ μιά γνήσια στωική διάθεση. Αυτή ή γενική κατάταξη έχει δέβαια τις παραλλάξεις της: γιατί συχνά τό έξατομικευμένο λυρικό πάθος επέλεξε τό ιαμβικό μέτρο.

Στόν τόμο αυτό έχει συγκεντρωθεί όλη ή αρχαία ιαμβογραφία, από τον 7ο ως τον 3ο π.Χ. αιώνα. 'Εκτός από τους κορυφαίους του είδους έχουν συγκεντρωθεί και οι έπίγονοι και όλα τά εύρισκόμενα και αδέσποτα αποσπάσματα.

'Η δουλειά του Γ. Δάλλα έχει τό χαρακτήρα του μνημειακού. Μπορεί κάποτε νά μήν είναι οριστική στη μεταγραφή - και ποιά

άλλωστε μεταφραστική δουλειά είναι οριστική, - αλλά ή εμπνευσμένη επινοητικότητα σέ συνδυασμό μέ την άκρα φιλολογική γνώση και επιμέλεια δικαιώνει τον γενναϊόδαρο χαρακτήρισμό. 'Η φροντίδα, ή άγάπη και ή εμπνευση φαίνεται και στά πιο μικρά δείγματα - αποσπάσματα - στίς λέξεις - ψήγματα που ο Γ.Δ. βρίσκει και απαγκιστρώνει τό νεοελληνικό αντίστοιχό τους.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΡΙΤΣΟΣ 'Επιτάφιος. Μέ παράλληλη καταγραφή της ιταλικής μετάφρασης από τον CRESCENZIO SANGI-GLIO.

IGNAZIO BUTTITTA: Θρήνος για τον Σαλβατόρε Καρνιβάλι 'Απόδοση: Θ. 'Ιωαννίδη. Μέ τρία χαρακτηριστικά του Τάσου και τρία σχέδια του Ε. VISANI «'Εγνατία», Θεσ/κη 1977. 'Εκδοση εκτός έμπορίου.

'Η παράλληλη έκδοση του έργου του Ρίτσου, μέ τον «Θρήνο» για τον νεαρό ιταλό σοσιαλιστή που σκότωσαν οι μαφιόζοι τό 1955 είναι όπωσδήποτε μιά ευτυχισμένη εμπνευση. 'Ασχετα από την έπιρροή του Ρίτσου στο έργο του Μποττίττα - που μόνον έμμεσα φαίνεται νά υπάρχει - τό ποιητικό «αποτέλεσμα» του ιταλού ποιητή έχει στιγμές κορυφαίες που άναμετριώνονται μέ τό λυρικό πάθος του Γιάννη Ρίτσου.

ΦΡΑΝΣΟΥΑ ΜΙΤΕΡΑΝ 'Ενας έφικτός σοσιαλισμός Μετάφρ.: Μανώλης Κορνήςος 'Επιμέλεια: Θ. Κοנוπισόπουλος 'Εκδόσεις «Σ.Ι. Ζαχαρόπουλος και Σία» 'Αθήνα 1977

Τό πρώτο μέρος του βιβλίου αποτελεί μιά πολυσέλιδη συνέντευξη του Μιτεράν με δυό σπουδαγές του, ή αλλιώς μιά συλλογή των απαντήσεων του στα ερωτήματα που ή συλλογική δουλειά του, από τό Δεκέμβριο του '69, έπικρατεί τό λεγόμενο «Σοσιαλιστικό Συμβόλαιο». 'Εκτίθενται εδώ οι έπίσημες άρχές του Γαλλικού Συνασπισμού της Δημοκρατικής και Σοσιαλιστικής 'Αριστεράς του όποιου ήγείται ο Φρανσουά Μιτεράν.

Στό τέλος υπάρχει μιά περίληψη της πολιτικής δράσης και των βασικών θέσεων που συζητήθηκαν στη Συμβατική Συνέλευση από τό '64 και '65 ως τά '70.

Τό βιβλίο αποτελεί μιά ουσιαστική συμβολή στη γνώση της λειτουργίας και της ιδεολογίας στο γαλλικό σοσιαλιστικό κίνημα. 'Η γνώση αυτής της έμπειρίας είναι όπωσδήποτε χρήσιμη - τά έλλη-

νικά «πειράματα» δέν έχουν θέ-
βαια φτάσει σέ μιά αντίστοιχη
ώριμότητα.

*Ίνστιτούτο Μαρξιστικών - Λενι-
νιστικών Μελετών (Άλβανίας):*
Ίστορία του Κόμματος Έργασίας
Άλβανίας
«Ίστορικές Έκδόσεις»
Άθήνα 1976

Η επίσημη έκδοση της ιστο-
ρίας του ΚΕΑ πραγματοποιή-
θηκε τό 1971. Έχει χωριστεί σέ
τρεις περιόδους: α) από τό 1929
μέχρι τό 1941, δηλαδή από τή
σύσταση των πρώτων σοσιαλιστι-
κών πυρήνων μέχρι τήν ίδρυση
του ΚΕΑ. β) 1941-1944: περί-
οδος αγώνων ενάντια στους φα-
σιστες κατακτητές, καί γ) τελευ-
ταία περίοδος πού συμπίπτει μέ
τήν άσκηση της εξουσίας από τό
ΚΕΑ. Τό ειδικό ενδιαφέρον γιά
τόν Έλληνα αναγνώστη έντοπιζε-
ται, πέρα από τά γενικά, καί γιά
καίριες στιγμές των τριών περι-
όδων:

α) Τό 1937 ό Άντρέας Ζήσης
προερχόμενος από τήν Άθήνα -
ηγέτης μιάς ομάδας κομμουνι-
στών - πήρε δραστήρια, μέρος
στις διεργασίες πριν από τήν
ίδρυση του ΚΕΑ. β) Τό καλο-
καίρι του 1943, μέ πρωτοβουλία
των Γιουγκοσλάβων γίνονται
προσεγγίσεις Έλλήνων καί άλ-
δων ανταρτών γιά τήν ίδρυση
«βαλκανικού επιτελείου». τέλος,
ή γ' περίοδος συμπίπτει μέ τά
χρόνια του έμφύλιου στην Έλ-
λάδα καί όλους τούς αντίκτυπους
γιά τήν πολιτική ιστορία της Άλ-
βανίας.

ΑΝΤΡΕ ΓΚΛΥΚΣΜΑΝ
Φασισμοί: παλιός καί νέος
*Μετάφρ: Χριστίνας Σταματοπού-
λου*
Έκδόσεις «ΣΤΟΧΑΣΤΗΣ»
Άθήνα 1976

Στή σύντομη μελέτη του ό συγ-
γραφέας ενδιαφέρεται γιά τίσ
σύγχρονες μορφές του φασισμού
καί οί άναφορές του στό παρελ-
θόν γίνονται μέ μιά διαλεκτική
αναγωγή στό παρόν. Πιστεύει
πώς ή παρούσα φασιστικοποίηση
δέν αντιγράφει παραδοσιακά
μοντέλα αλλά προχωρεί «άπό τά
πάνω» μέ τόν άθρόυδο καί συ-
στηματικό έλεγχο κάθε δραστη-
ριότητας, εξαλείφοντας καί τό
τελευταίο υπόλειμμα πολιτικής
έλευθερίας.

ΜΝΗΜΩΝ
Τόμος πέμπτος
Έκδοση της Έταιρίας Μελέτης
Νέου Έλληνισμού
Άθήνα 1975

Ό «Μνήμων» συνεχίζει νά
συγκεντρώνει μιά σειρά από
νέους μελετητές των νεοελληνι-
κών προβλημάτων. Μιά γενική
διαπίστωση από τά δημοσιεύ-

ματα είναι ό γόνιμος προσανατο-
λισμός στή σύγχρονη ιστορία. Γί-
νεται έδώ αντικείμενο μιάς εύσυ-
νεϊδητης επιστημονικής ανάλυσης
δ,τι αφήνονταν ως τώρα στά χέ-
ρια μιάς εύκολης μυθιοτοριογρα-
φίας. Αυτή ή γενική τάση είναι ή
;αρκητριτική του έργου της
εταιρίας όπως εμφανίζεται στό
«Μνήμων». Έκτός από τίσ επι-
μέρους μελέτες σημειώνουμε τή
βιβλιογραφία της ιστορίας του
Νέου Έλληνισμού: τό συμπλή-
ρωμα του 1973 περιλαμβάνει 127
νέα λήμματα καί αυτή του 1974,
1009. Βασική προσφορά γιά τόν
έρευνήτή της περιόδου.

*ΘΑΝΑΣΗ ΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥ-
ΛΟΥ*
*Μεγάλοι πολιτισμοί - τόμοι Α' &
Β'*
Έκδόσεις «Διογένης»
Άθήνα 1976

Ό συγγραφέας επιχειρεί ένα
έργο πού, στίς μέρες μας τουλάχιστον, οί άτομικές φιλόδοξες
δοκιμές δύσκολα τό βγάδουν ως
πέρα. Η προσπάθεια χαρακτηρί-
ζεται από έναν εκλεκτικισμό - ή
φροντίδα όμως γιά ένα ζύγισμα
της συμβολής κάθε πολιτιστικής
ένότητας καί ό εκλαϊκευτικός,
παιδευτικός - όχι κριτικός - στό-
χος δέν έμεινε χωρίς ανταπόκρι-
ση. Αξίζει τέλος νά ύπομνηστεί
τό ενεργητικό πάθος του συγ-
γραφέα γιά τήν αναζήτηση των
ανθρωπιστικών αξιών.

Κ. ΛΥΜΠΕΡΟΠΟΥΛΟΥ
*Άνατομία των πολυεθνικών επι-
χειρήσεων*
Άθήνα 1976

Τήν τωρινή ιστορική φάση χα-
ρακτηρίζουν άναντίρροπα διαδι-
κασίες διεθνοποίησης της οίκο-
νομίας, πού σάν κύριο φορέα
τους έχουν τήν πολυεθνική εται-
ρία. Η διεθνοποίηση δέν σημαί-
νει μόνο ότι τό «έξωτερικό περι-
βάλλον» των έθνικών οίκονομιών
αλλάζει, άλλ' επιπλέον ότι οί
ίδιες οί έσωτερικές οίκονομικές
καί κοινωνικές δομές ύποκινούνται
σέ ριζικές αλλαγές. Προφανώς,
δημιουργούνται νέες εξαρτήσεις,
οί αντίροπες δυνάμεις (ας πούμε:
τά συνδικάτα) πού μπορούσαν ως
ένα σημείο ν' αντιμετώπισουν
τούς έθνικούς φορείς οίκονομι-
κών δραστηριοτήτων εξασθενί-
ζουν, τό έθνικό κράτος, πού έξ-
υπηρετούσε τήν έθνική συγκέν-
τρωση κεφαλαίου, αναλαμβάνει
νέες λειτουργίες. Συχνά, αδυνατεί
νά παρέμβει καί νά ρυθμίσει τήν
οικονομική πορεία, γεγονός πού
βάζει δρια καί στίς δυνατότητες
δημοκρατικών μεταρρυθμίσεων.

Έτσι, ή ανάλυση του τρόπου
λειτουργίας κ.λπ. των πολυεθνι-
κών είναι όχι μόνο θεωρητικά έν-
διαφέρουσα, αλλά καί πρακτικά
άναγκαία. Ό Κ.Λ. προσφέρει μέ

τήν εργασία του μιά συνοπτική
καί κατανοητή εισαγωγή στόν
όλο προβληματισμό, συμπληρώ-
νοντας τήν ύπάρχουσα πενήρη
έλληνική βιβλιογραφία (Ά. Πα-
πανδρέου, Η. Ηλιού, Δ. Μπενάς
κ.ά.)

Ό Κ.Λ. ύποδείχνει επίσης έμ-
μεσα ότι οί προτάσεις καί κώδι-
κες πού εκπονήθηκαν (άπό ειδική
έπιτροπή του ΟΗΕ καί τήν
ύπουργική σύνοδο του ΟΟΣΑ)
δέν στηρίζονται στην ανάλυση
του τρόπου λειτουργίας των πο-
λυεθνικών. Θά μπορούσε όμως,
αντίθετα, νά υποστηριχθεί ότι ή
ανάλυση στην όποία στηρίζονται
είναι θεωρητικά ξεπερασμένη,
όντιστορική, άπολογητική. Συ-
χνά ή χαρακτηρίζει ή προσφανή
στις ύποθέσεις του φιλελεύθερου
ή ανταγωνιστικού καπιταλισμού
του 19ου αιώνα.

GERARD PIERRAT
Theodorakis
*Le roman D' une Musique Popu-
laire*
Ed: Albin Mishel
Paris 1977

Ό Ζεράρ Πιερά, από τούς
σοβαρότερους μελετητές του έρ-
γου του Ρίτσου στή Γαλλία, είχε
τήν εύκαιρία νά γνωρίσει ουσια-
στικά τή σύγχρονη πολιτιστική
μας ζωή. Μέ τό τελευταίο βιβλίο
του παρουσιάζει στό γαλλικό
κοινό τό Μίκη Θεοδωράκη. Η
γνώση του πολιτικού πλαισίου
καί της πολιτιστικής μας παρά-
δοσης, απαραίτητα στοιχεία γιά
τήν εξέγηση του «φαινόμενου
Θεοδωράκη», όδήγησε τό συγ-
γραφέα σέ μιά συνολική καί ου-
σιαστική παρουσίαση - όμοια
δέβαια δέν έχουμε ούτε στην έλ-
ληνική βιβλιογραφία. Συμπλή-
ρωμα στόν τόμο είναι ή συν-
οπτική βιβλιογραφία - φιλμο-
γραφία - δισκογραφία γιά τίσ
θεματικές άναφορές του βιβλίου.

ΜΙΚΗ ΘΕΟΔΩΡΑΚΗ
Οί μνηστήρες της Πηνελόπης -
*συνομιλίες μέ τόν Ντενί Μπουρ-
ζουά*
Πρόλογος Φρανσουά Μιτεράν
καί - γιά τήν ελληνική έκδοση -
Πόπη Παρασκευόπουλου.
Μετ: Τάκη Μιχαηλίδη.
Του ίδιου: Δημοκρατική καί
Συγκεντρωτική Άριστερά
*Πρόλογος: Χριστόφορου Άργυ-
ρόπουλου*
Έκδόσεις «ΠΑΠΑΖΗΣΗ»
Άθήνα 1976

Οί συλλογές αυτών των κειμέ-
νων αποτελούν χρήσιμες μαρτυ-
ρίες γιά τήν πρόσφατη πολιτική
μας ιστορία. Ό πρώτος τόμος -
πού περιέχει σέ παράρτημα κεί-
μενα καί μαρτυρίες γιά τόν ΕΑΣ
- αναφέρεται στην περίοδο της δι-
κτατορίας καί ό δεύτερος περι-
λαμβάνει κείμενα του Μ.Θ. καί
άπαντήσεις, πολεμικές καί άρθρα
πάνω στίς θέσεις του Μ.Θ. από
τή μεταδικτατορική περίοδο.

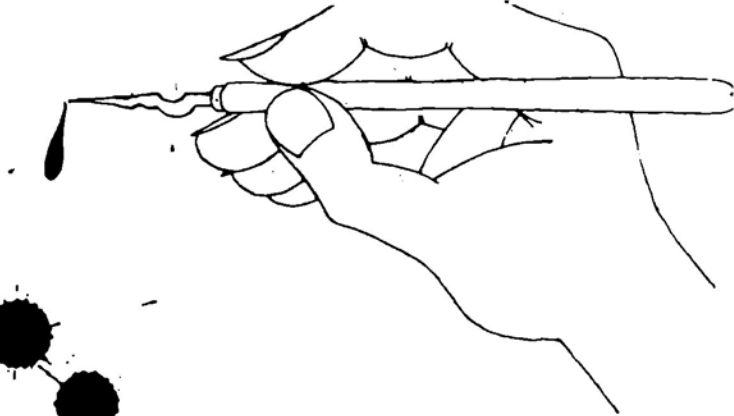
Παρά τίσ άμφισβητήσεις καί τή
βασική κριτική γιά ανακολουθία
πού έχει άσκηθεί ως τώρα, μιά
προσεκτική άνάγνωση του Μ.Θ.
στά πολιτικά του κείμενα, άνα-
δείχνει τήν πολιτική του «άγω-
νία» νά πορευτεί προς τήν ανα-
ζήτηση ενός πιστεύω μέ σταθερή
συνέπεια τήν άμφισβήτηση.

ΜΑΟ-ΤΣΕΤΟΥΝΓΚ
Ό παρατεταμένος πόλεμος
*Μετάφραση από τήν αγγλική έκ-
δοση: Γιάννη Χοτζέα*
«Ίστορικές Έκδόσεις»

Τό έργο αυτό είναι μιά σειρά
διαλέξεων πού έδωσε ό Μάο τήν
άνοιξη του '38 στό Γενάν. Άπό
τό σύνολο του έργου του τά κεί-
μενα αυτά είναι από τά διεισδυ-
τικότερα γιά τά προβλήματα της
επαναστατικής πάλης. Τίθενται
έδώ οί βασικές θέσεις του Μάο
γιά τήν ταχτική του επαναστατι-
κού πολέμου.

ΘΟΥΡΙΟΣ

**ΚΕΝΤΡΙΚΟ όργανο του
‘ΡΗΓΑ ΦΕΡΑΙΟΥ’**

Γιά τή συνέντευξη τοῦ γραμματέα τοῦ ΚΚΕ Χ. Φλωράκη, λάβαμε δύο γράμματα ἀναγνωστῶν (ένός φοιτητῆ κι ενός μαθητῆ) καί ἕνα σημείωμα τῆς ΕΔΑ Πάτρας γιὰ τὸ θέμα τῆς συναυλίας Θεοδώρακη.

● Τό κείμενο τῆς ΕΔΑ Πάτρας ἔχει ὡς ἑξῆς:

Κύριε Διευθυντά

Εἶναι τουλάχιστον ἄτυχες, καί ἡ περιγραφή καί οἱ κρίσεις πού κάνει ὁ γραμματέας τοῦ Κ.Κ.Ε. ἀναφερόμενος στήν συναυλία τῶν Πατρῶν, στήν συνέντευξή του σέ προηγούμενο τεῦχος σας. Καί δέν ἔχει ἴσως νόημα νά ἐπανεέλθουμε στά θλιβερά ἐκείνα γεγονότα, πού ὅλοι οἱ παραβρεθέντες στήν συναυλία μέ ἀγανάκτηση καταδικάσαν, ὅπως καί τοπικές ὁργανώσεις κομμάτων μέ ἀνακοινώσεις τους, παρά γιά νά σημειώσουμε μόνο αὐτό τό γεγονός: ὅτι σέ μία συναυλία πού ἀναγγέλλθηκε ὅτι ὁργανώνει ἡ Ε.Δ.Α. καί θά παραστέι ὁ πρόεδρος τῆς, ὁργανωμένες ὁμάδες «ἀποδοκιμάσαν» τόν Ἡ. Ἡλιού πρὶν κἀν ἀρχίσει τόν σύντομο χαιρετισμό του, πού ἦταν ἀναφορά σ' ὅλα τὰ κρίσιμα τότε ἐθνικά θέματα κι ὅχι ἐπίθεση ἐναντίον κομμάτων ὅπως λασχυρίζεται ὁ κ. Φλωράκης. Καί ἔχετε γιὰ; Γιατί ὁ Ἡλιός Ἡλιού, ἐξ αἰτίας τῆς ἡλικίας του καί τῶν ταλαιπωριῶν, πού εἶναι γνωστό πότε, πῶς καί πού ἔχει ὑποστεί, δυσκολεύτηκε ν' ἀνεῖ μιὰ ξύλινη σκάλα... Τέτοια ἦταν ἡ ἀποδοκιμασία, ἐκδήλωση βαρβαρότητας δηλαδή καί ὅχι πολιτική ἀντίθεση, κι εἶναι πραγματικά λυπηρό ὅτι ὁ κ. Φλωράκης μέ ὅσα εἶπε καί ὅπως τὰ εἶπε, λίγο - πολύ, τήν ἐπιδόκησε καί τήν υἱοθέτησε. Εἶναι ἀληθινά λυπηρό.

Μέ ἐκτίμηση
Τό γραφεῖο Τύπου τῆς Ε.Δ.Α.
Πατρῶν

● Ὁ μαθητής Κ.Κ. γράφει:

Ἀγαπητό «ΑΝΤΙ»

Διαβάζοντας τὰ ὅσα εἶπε ὁ Χ. Φλωράκης στὸ 63ο τεῦχος σου σχετικά μέ τίς θέσεις τοῦ «ΚΚ.Ε.ξωτ» ἀπέναντι στό Κομμουνιστικό

Κόμμα Ἑλλάδας (ἐσ.) ἐξοργίστηκα.

Κατ' ἀρχήν θά διαφωνήσω μέ τόν Α' γραμματέα τοῦ δογματικού «ΚΚ.Ε.ξωτ» στό ὅτι τό Κ.Κ.Ε. (ἐσ) εἶναι κόμμα ὁπορευτιστικό. Τό Κ.Κ.Ε. (ἐσ) προσπαθεῖ νά προσαρμόσει μιὰ θεωρία στήν ἐλληνική κατάσταση. Δέν ὑπερτιμᾷ, ὅπως ἄλλα ἀριστερίζοντα κόμματα, τὰ ἐσωτερικά προβλήματα τῆς χώρας μας γιὰτί ξέρει πῶς αὐτή ἡ ὑπερτίμηση θά ὀδηγήσει στόν ἐθνικισμό. Παράλληλα ὅμως δέν τὰ ὑποτιμᾷ γιὰτί ἡ ὑποτίμησή τους ὀδηγεῖ σέ σοβαρότατα λάθη, πού ἔχουν γίνει στό Κομμουνιστικό Κίνημα καί πού τόσο τό Κ.Κ.Ε. (ἐσ.), ὅσο καί τό Κ.Κ.Ε. (ἐξωτ.) πληρώνουν μέχρι σήμερα. Οἱ κομμουνιστές - μέλη τοῦ Κ.Κ.Ε. (ἐσ.) ἔχουν καταλάβει ὅτι γιά νά 'ναι πραγματικοὶ κομμουνιστές πρέπει νά σκέφτονται κυρίως μέ τό μυαλό. Ἐχουν καταλάβει ὅτι ἄλλες ἦταν οἱ συνθήκες τήν ἐποχὴ τοῦ Μάρξ καί ἄλλες τῆ σημερινῆς. Ἐχουν συνειδητοποιήσει τήν ἀνάγκη τοῦ νά προσαρμοστέι ἡ θεωρία μέ τήν ἐπικρατοῦσα κατάσταση.

Σέ ἄλλο σημείο ὁ Χ. Φλωράκης ὑπαινίσσεται ὅτι τὰ 2 Κ.Κ. εἶναι συγγενικά μόνο ὡς πρὸς τὸ ὄνομα. Ρωτῶ μερικούς πού μιλοῦν γιά ἐνότητα: Ποιὸς φταίει πού οἱ κομμουνιστές δέν ἐνώνονται;

Τό Κομμουνιστικό Κόμμα Ἑλλάδας (ἐσωτερικό) εἶναι ἕνα πραγματικό κομμουνιστικό κόμμα γιὰτί πιστεύει στήν ἀταξική κοινωνία, στήν ἰσότητα, στήν ἀπελευθέρωση τοῦ προλεταριάτου. Παράλληλα πιστεύει στή Δημοκρατία καί στήν Ἐλευθερία γιὰτί βρῖσκει αὐτὰ τὰ δύο πράγματα βασικές προϋποθέσεις γιά τήν ἀνάπτυξη τῆς υἱοῦς κομμουνιστικῆς κοινωνίας. Ὁ ρόλος τοῦ «ὑπερεπαναστάτη» πού παίζουν οἱ τοῦ «ἐξωτερικοῦ» ἔχει ἀποτύχει. Ἐχουν ἀπομονωθεί καί γι' αὐτό ἔχουν πάρει τὸ δρόμο τῆς παρακμῆς.

Ὁ Χ. Φλωράκης θεωρεῖ προδοκατόρικο τὸν τίτλο «Κ.Κ.Ε.ξωτ» γιὰτί ὅπως λέει «πάμε γι' αὐτούς, διαβάσαμε ἀπὸ τὸν ἐθνικό κορμό τῆς Ἑλλάδας, μ'

αὐτὸ τὸν ἀνέντιμο καί συκοφαντικό τρόπο, ὅτι εἶναι κόμμα τοῦ ἐξωτερικοῦ», δηλαδή κάποιας ἐξωτερικῆς δύναμης.

Ἀσχετα μέ τὸ ὅτι ἀκολουθοῦν τὴν Σ. Ἐνωση, πῆραν αὐτὸ τὸ ὄνομα γιὰτί ἦταν τοῦ γραφεῖου «ἐξωτερικοῦ».

Τό Κ.Κ.Ε. (ἐσ) εἶναι ἕνα Ἐλληνικό Κομμουνιστικό Κόμμα, πού θά ἀγωνίζεται γιά τὸ καλὸ τοῦ λαοῦ καί τῆ γρήγορη σοσιαλιστικὴ ἀλλαγὴ. Θά ἀγωνίζεται γιά τήν ἀνανέωση τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κινήματος στήν Ἑλλάδα, γιά περισσότερη Ἐλευθερία καί Δημοκρατία. Γι' αὐτὸ θά ἐπηρεάζει οὐσιαστικά τό Κομμουνιστικό Κίνημα. Ἐλπίζω νά μέ δικαιώσει τὸ μέλλον.

Κ.Κ.

μαθητῆς Γυμνασίου

● Ὁ φοιτητῆς Μ.Δ. γράφει:

Ἀγαπητό «ΑΝΤΙ»

Εἶμαι ἕνας ἀπὸ τοὺς τακτικούς σου ἀναγνώστες. Στό περασμένο τεῦχος (Νο 63) ἡ συνέντευξη μέ τόν γραμματέα τοῦ ΚΚΕσ. Χαρ.

Η ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΤΟΥ Χ. ΦΛΩΡΑΚΗ-ΜΕΡΙΚΕΣ ΣΚΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΡΙΣΤΕΡΑ

Φλωράκη εἶναι κάτι πού συμβάλλει στή σωστή γραμμὴ τοῦ περιοδικοῦ. Ἡ συνέντευξη αὐτὴ εἶναι καί δική σου ἐπιτυχία ἀλλὰ προπαντὸς ἐπιτυχία γιά τοὺς ἀριστεροὺς. Γιατί ξεκαθάρισε ἕνα σωρὸ ἀμφιβολίες καί πολεμικές γιά τὸ κόμμα τῶν ἐργαζομένων. Πολλὰ εἰπώθηκαν καί ἀκούστηκαν γι' αὐτὴ τὴ συνέντευξη: Ἀλλὰ ἔξω; Ὅσοι φώναξαν φαίνεται πῶς τοὺς πείραξε. Γιατί ἡ στοργικὴ ἀλήθεια πολλοὺς πείραζει.

Συνέχισε τήν προσπάθειά σου καί φρόντισε πάντα νά δίνεις τὸ λόγο στίς σωστὲς ἀπόψεις.

Μ.Δ.
φοιτητῆς

● Μέ τήν εὐκαιρία, δημοσιεύουμε καί τίς πρὸ κάτω ἐπιστολές πού ἀναφέρονται σέ πρὸ

γενικά θέματα τῆς Ἀριστερᾶς, τῆς δημοκρατικῆς συμμαχίας κ.λπ.

ΠΟΛΥΚΟΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΜΑΡΙΣΜΟΣ

Μιά ἐπίμαχη ἀντίθεση πού ὑπάρχει μεταξὺ ΚΚΕ ἐσ. καί ΚΚΕ ἐξ. εἶναι τὸ θέμα περὶ πολυκομματισμοῦ, πράγμα πού πιστεύει καί διακηρύττει τὸ ΚΚΕ ἐσ., καί περὶ μονοκρατορικοῦ κόμματος ἡ τουλάχιστον ἕνα μέ δύο ἀκόμα σοσιαλιστικά κόμματα σάν ἀντιπολίτευση. («9ο» Συνέδριο ΚΚΕἐξ. σελ. 182 - 183, ἔκδοση ΚΕ τοῦ ΚΚΕξ. 1974).

Κατ' ἀρχάς τὸ μονοκρατορικό κόμμα ἀποξενώνεται ἀπὸ τὸ λαό, ἀντλώντας ἐσφαλμένες πληροφορίες γιὰ χαιρῖδες καί γοητευτικές.

Ἐπειδὴ μάλιστα δέν ἀνέχεται καμιὰ κριτική, διορθῶναι τὰ λάθη πολὺ ἀργά καί μέ ἀνεπάρκεια, συχνά δέ καί μέ μεθόδους πού προξενοῦν καινούρια λάθη ἐπειδὴ δέν δέχεται νά ἀντιμετωπίσει καμιὰ δημοκρατικὴ ἀντιλογία, χάνει τήν ἱκανότητα τῆς ἐπιχειρηματολογίας, ἀπαντᾷ μέ τὴ βία ἀντὶ μέ τὴ λογική.

τείνει στή μωρία καί μεγαλομανία.

Ἀλλὰ καί ὁ ἴδιος ὁ Λένιν μέσα ἀπὸ τὰ κείμενά του δεχόταν ἕνα πολυκομματικό σύστημα ἀκόμα καί μέ τὴν ἀστική τάξη σάν ἀντιπολίτευση.

Ἡ ῥώσικη ἐπανάσταση δοκίμασε μιὰ τόσο ἀπότομη καί πρωτότυπη στροφή, πού ἐμεῖς, σάν κόμμα, ἔπρεπε νά κάνουμε ἕνα θεληματικό συμβιβασμό καί εἶναι ἀλήθεια ὅχι μέ τὸν ἄμεσο καί κύριο ταξικό μας ἐχθρό, τὴν ἀστική τάξη, ἀλλὰ μέ τοὺς πλησιέστερους ἀντιπάλους μας, τὰ «κυβερνώντα» μικροαστικά δημοκρατικά κόμματα, τοὺς Σοσιαλ-ἐπαναστάτες καί τοὺς Μενσεβίκους.

*(Ἀπαντα Λένιν, ἀγγλόφωνη ἔκδοση Lawrence and Wishart

Λονδον, τομ. 25, σ. 306 - 308).

Στους «Σκοπούς της Έπαναστασης» έλεγε:

«Παίρνοντας όλη την έξουσία, τά Σοδιέτ θά μπορούσαν άκόμα και σήμερα - και πιθανώς είναι ή τελευταία ευκαιρία - νά έξασφαλίσουν την ειρηνική εξέλιξη της έπαναστασης, ειρηνικές έκλογές αντιπροσώπων, ειρηνική διαπάλη των κομμάτων μέσα στά Σοδιέτ-θά μπορούσαν νά δοκιμάσουν στην πράξη τά προγράμματα των διαφόρων κομμάτων και ή έξουσία θά μπορούσε νά περάσει ειρηνικά από τό ένα κόμμα στό άλλο. (Απαντα Λένιν τομ. 26 σ. 68. Οί ύπογραμμίσεις δικές μου).

Έχουμε ήδη δηλ. έκφρασημένη από τον Έλν Λένιν μέ πλήρη σαφήνεια την αντίληψη της πολυκομματικής σοσιαλιστικής δημοκρατίας πού, άν είχε έπιτευχθεί, θά έκανε δυνατή την ειρηνική μετάβαση στό σοσιαλισμό. Η ευθύνη δέν βαρύνει τούς Μπολσεβίκους γιατί τά πράγματα άκολούθησαν άλλη πορεία αλλά τούς Σοσιαλ-έπαναστάτες και τούς Μενσεβίκους πού άπέρριψαν 40 μέρες πριν από την Οκτωβριανή έπανάσταση εκείνη την πρόταση.

Καί ο Λένιν παρακάτω λέει:

«Ζητήσαμε από τόν καθένα νά πάρει μέρος στην κυβέρνηση... Αύτή (ή φρουρά της Πετρούπολης) γνωρίζει πώς θέλαμε Σοδιετική Κυβέρνηση Συνασπισμού. Δέν άποκλείσαμε κανένα από τά Σοδιέτ.» (Έκθεση του Λένιν στους αντιπροσώπους της φρουράς της Πετρούπολης, 11 Νοεμβρίου 1917. Απαντα Λένιν, τομ. 26, σ. 207).

Δηλαδή, άγεται τό συμπέρασμα ότι οι Ρώσοι της τσαρικής Ρωσίας, οι Ρώσοι κομμουνιστές δέν ταύτιζαν τή σοσιαλιστική έπανάσταση μέ την κυβέρνηση ενός και μόνο κόμματος. Δέχονταν τόν πολυκομματισμό και τόν ειρηνικό δημοκρατικό δρόμο γιά τό σοσιαλισμό, άλλο δέ άν οι αντίπαλοί τους δέν δέχθηκαν τίς προτάσεις τους.

Ο Ίσαάκ Ντούτσερ-ένας συγγραφέας αντίθετος πρós τούς κομμουνιστές, παραδέχθηκε ότι «Η ιδέα πώς ένα μόνο κόμμα πρέπει νά κυβερνά τά Σοδιέτ δέν περιλαμβάνονταν καθόλου στό πρόγραμμα τών Μπολσεβίκων και άκόμα λιγότερο ή ιδέα της ύπαρξης ενός μόνο κόμματος».

Στό 8ο Συνέδριο του ΚΚΣΕ τό 1919 ο Λένιν δήλωνε: «Ενώ είναι ούσιαστικό νά συγκροτούμε τούς άστούς σάν τάξη, δέν είναι ούσιαστικό νά τούς στερούμε τό δικαίωμα της ψήφου και την ισότητα». (Απαντα Λένιν, τόμ. 29, σ. 184 - 185).

Και συνεχίζει: «...Θά ήταν λάθος... νά δειδιώνουμε από πριν πώς οι επικείμενες έπαναστάσεις

στην Ερώπη θά συνοδευτούν όλες - ή ή πλειοψηφία τους - άνακαταστά από ένα περιορισμό των πολιτικών δικαιωμάτων της άστικής τάξης» (Απαντα Λένιν, τόμ. 28 σ. 256).

ΕΙΝΑΙ ΔΗΛΑ ΦΑΝΕΡΟ ΠΩΣ Ο ΜΑΡΞΙΣΜΟΣ - ΛΕΝΙΝΙΣΜΟΣ όχι μόνο δέν άποκλείει, αλλά στην πραγματικότητα προδίδει τά πολλά κόμματα, τίς πολιτικές έλευθερίες, τό ειρηνικό δημοκρατικό πέρασμα στό σοσιαλισμό και άκόμα τή δυνατότητα νά έκφράζεται έκλογικά μία άστική αντιπολίτευση. Αύτά πρós άπάντηση των ψευτοεπαναστατών...

Φιλικά

Ανδρέας Πετρίδης
Ηγουμενίτσα

Η ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ ΣΥΜΜΑΧΙΑ

Κύριε διευθυντά,

σάς παρακαλώ νά φιλοξενησετε στό «Αντί» την παρακάτω επιστολή μου, πού αναφέρεται στη λγόμενη Δημοκρατική Συμμαχία και τίς θέσεις πού παίρνουν διάφορα κόμματα σχετικά μέ τή μορφή και τό περιεχόμενό της.

Νομίζω ότι οιοιαδήποτε μορφή συντονισμού των δημοκρατικών δυνάμεων πρέπει νά περιορισθεί στό χώρο της αντιπολίτευσης και μόνο (μάλιστα άν θά ήταν δυνατόν νά άπομονωθούν και μερικοί ύπερσυντηρητικοί της ΕΔΗΚ: Γραμματίδης, Χούτας). Έπίσης δέν πρέπει νά άποκλεισθεί κανένα κόμμα πού έκπροσωπείται στην Βουλή και άλλες κινήσεις (Ψαροδάκτυλ, Ζίγδη κ.λ.τ.).

Αποκρούω την πρόταση γιά κοινή ψηφοδέλτια ή γιά προεκλογική - μετεκλογική συνεργασία μέ μίνιμουμ πρόγραμμα. Η συνεργασία πρέπει νά είναι σαφώς αντικυβερνητική και κάθε κόμμα νά μή δεσμεύεται από τή συνεργασία. Έξηγώ την άρνησή μου γιά έκλογική συνεργασία: Αφού ή συνεργασία θά έχει αντικυβερνητική πλατφόρμα, είναι σίγουρο ότι ή κυβέρνηση θά κάνει τέτοιο έκλογικό νόμο ώστε νά διαλυθεί ή συνεργασία στον καταρτισμό των ψηφοδελτίων. Ένα άλλο θά είναι ή γραμμή πού θά δώσει κάθε κόμμα στους ψηφοφόρους του γιά νά ψηφίσουν τούς δικούς του ύποψηφίους = κατέλωμα. Τρίτο και κυριότερο, και έχουμε πικρή έμπειρία, είναι ό κίνδυνος άποστασίας.

Έξ άλλου τό κοινό πρόγραμμα σημαίνει παραχωρήσεις γιά μία σειρά κόμματα στό δωμά της συνεργασίας. Αλλά τότε μπροστά σ' αυτό τό φαινόμενο της άπεμπόλησης θέσεων είναι σίγουρο ότι θά ύπάρξουν άποχωρήσεις και μετακινήσεις των όπαδών διαφόρων κομμάτων, πράγμα πού άλ-

λοι θέλουν και άλλοι δέν θέλουν νά γίνεται σέ τέτοια διαδικασία. Πιστεύω ότι οι άνακατατάξεις πρέπει νά γίνονται στίς πράξεις των φορέων και όχι στά λόγια (π.χ. άπεργία γιά Ν.330 - γεγονός - θέση κ. Μαύρου, πρωτοβουλία ΚΚΕ.σ. γιά γιορτή του ΕΑΜ μέ όμιλήτή τόν κ. Π. Κανελλόπουλο - θέση κ. Π. Κ. γιά τήν πορεία του Πολυτεχνείου). Έκει θά φανεί ποιός είναι μέ τό μέρος, του λαού και ποιός είναι νεοκοιυδαλητής της κυβέρνησης. Όσο γιά τή θέση μου γιά μή δέσμευση των κομμάτων, άναφέρομαι σέ μία πρόσφατη περίπτωση, την ύπόθεση Μπλέτσα, γιά τήν όποια κατηγορήσαν όλα τά κόμματα την κυβέρνηση. Αλλά εύ-ζήνη γιά τό διορισμό του κ. Μπλέτσα δέν έχει ή σημερινή μόνο κυβέρνηση, αλλά και ή κυβέρνηση Ν. Δημοκρατίας - ΕΔΗΚ - ΠΡΩ.ΔΗ.ΣΟ. - «έθνικής ένότητας» -, πού τόν διόρισε μετά τή μεταπολίτευση. Επομένως μέ τό πρόαγμα της συνεργασίας δέν πρέπει νά άφαιρεθεί τό δικαίωμα κριτικής γιά λανθασμένες έέργειες κομμάτων της αντιπολίτευσης και νά τούς δοθεί συγχωροχάρτι, μιάς και έχουν μέρος της ευθύνης γιά τό χτίσιμο του αυταρχικού - αντιλαϊκού κράτους της Δεξιás του «άνήκομεν εις την Δύσιν» κ.λπ. αλλά και δέν είναι δυνατόν νά ύποχρεώσουμε αυτές τίς δυνάμεις νά μήν παίρνουν αντικυβερνητικές θέσεις.

Εύχαριστώ γιά τή φιλοξενία

Γ. Γ.
Θεσσαλονίκη

ΜΑΟ ΚΑΙ ΜΑΡΞ

Αγαπητό «ΑΝΤΙ»

Παίρνω άφορμή νά γράψω από μία είδηση πού άκουσα τό μεσημέρι της 6/2/77 στον τηλεοπτικό σταθμό της YENEDE. Ο έκφωνητής των είδησεων είπε ότι στην Τουρκία έγιναν συμπλοκές μεταξύ μιάς Μαρξιστικής και μιάς Μαρξιστικής οργάνωσης.

Πιστεύω ότι ή είδηση αυτή εντάσσεται μέσα σ' ένα γενικότερο ρεύμα προπαγάνδας πού έχει έξαπολύσει ή αντίδραση εναντίων των «Μαρξικών άριστεριστών» πού συνεχίζουν νά μή συμμορφώνονται όπως τό «Κ» ΚΕ έξ. (ύπέγραψε ήδη τή βεβαίωση ότι δέν θά προσπαθήσει νά ανατρέψει τό καθεστώς μέ βίαιο τρόπο). Σκοπός της αντιδραστικής προπαγάνδας, σέ διεθνή κλίμακα, είναι νά φέρει σύγχυση στίς γραμμές του Μαρξισμού - Λενινισμού.

Όπωςδήποτε ή αντίδραση δέν χρησιμοποιεί μόνο δικά της έπιχειρήματα γιά νά πλουτίσει την αντικομμουνιστική της προπαγάνδα αλλά βρίσκει πολλά τέτοια από την πλούσια ρεβιζιονιστική φρασσεολογία του «Κ» ΚΕ έξ.

(ΟΔΗΓΗΤΗΣ, φύλλο 115, «Η διαρκής κρίση του Μαρξισμού», κεφάλαια - Μεγαλοκρατικός σωβινισμός - Ο μαοϊσμός άποδιοργανώνει και καταστρέφει την ανάπτυξη της Κίνας - Συνολικά χαμηλό επίπεδο της λαϊκής οικονομίας κ.λπ.).

Είναι άδύνατο λοιπόν νά συγκροτούνται οι Μαρξιστές, άφού οι ίδιοι οι Μαρξιστές είναι οι πραγματικοί Μαρξιστές - Λενινιστές, μάλλον συγκροτούνται οι πραγματικοί κομμουνιστές μέ τούς ρεβιζιονιστές προδότες.

Φιλικά
Κ. Γ.

Ο καθένας μας νομίζω γνωρίζει και ξέρει πώς οργάνωση και ένότητα τόσο στην καθοδήγηση όσο και στην δράση του εργατικού συνδικαλιστικού και ιδιαίτερα του εργατικού και κομμουνιστικού μας κινήματος, σημαίνει ώριμότητα, συνειδητότητα και ικανότητα της εργατικής τάξης γιά τό πέρασμά της από τάξη «καθ' έαυτήν», σέ τάξη «γιά τόν έαυτό της» δηλαδή, σέ τάξη πού νά μπορεί ν' άντιταχτεί πρακτικά, συγκεκριμένα και άποτελεσματικά στον πάρα πολύ καλά οργανωμένο και ένωμένο, σατανικό και πανούργο αντίπαλό της και έχθρό της, την άστική τάξη. Καί ρωτώ: είναι σήμερα σέ μία τέτοια κατάσταση έτοιμότητας και άποφασιστικότητας από τάξη των εργαζομένων της χώρας μας; Γιά μένα νά σας πώ - άσφαλώς όχι. Δέν φαντάζομαι άλλωστε νά ύπάρχει εργαζόμενος στή χώρα μας πού νά θέλει νά ύποστηρίξει κάτι τέτοιο. Μόνο ένας πού θέλει νά κοροϊδεύει τόν έαυτό του μπορεί νά μιλάει γιά καθώς πρέπει οργάνωση και ένότητα των εργαζομένων στον

τόπο μας, όταν δεν μπορεί άκρι-
τως νά ξέρει πόσα έχουμε - τρία,
τέσσερα, πέντε, περισσότερα, ερ-
γατικά και σοσιαλιστικά - κομ-
μουνιστικά, της 'Αριστεράς, πές
πιο σωστά, «κόμματα» στη χώρα
μας!

Τό σύνθημα ένα σωματείο για
κάθε επάγγελμα - μιά δημοσπον-
δία για κάθε κλάδο μιά και μόνη
ΓΣΕΕ για όλους τους εργαζόμε-
νους της χώρας μας - ένα 'Ενιαίο
'Εργατικό Συνδικαλιστικό Κίνη-
μα, και ένα και μόνο ΚΚΕ πού νά
είναι τό κόμμα των εργαζομένων
γενικά, σωματικά, πνευματικά
και πού νά διοικείται και νά κα-
θοδηγείται από τους εργαζόμε-
νους, βρίσκεται σήμερα περισσό-
τερο από κάθε άλλη φορά στην
έπικαιρότητα και αποτελεί καθή-
κον προτεραιότητας πριν από
κάθε άλλο πρὸς εκτέλεση. 'Αν τό
μεγάλο αυτό καθήκον, πού ἡ ἐκ-
τέλεσή του αποτελεί ιστορική
ανάγκη, δέν γίνει υπόθεση γενικά
των εργαζομένων και ειδικά
ἐκείνων των εργαζομένων πού
ἀποτελοῦν τήν πρωτοπορία τοῦ
εργατικοῦ και κομμουνιστικοῦ
μας κινήματος - πού πιστεύουν
πραγματικά στο 'σοσιαλισμό -
κομμουνισμό, και ἄλλοι τραβάμε
ἀπό δῶ, και ἄλλοι τραβάμε ἀπό
κει - και δέν κάνουμε τίποτ' ἄλλο
ἀπό τό νά βρίζει και νά κατηγο-
ρεῖ ὁ ἕνας τόν ἄλλο - δογματιστές
ἐτοῦτοι, ἀναθεωρητές ἐκείνοι,
ἀναρχικοί οἱ ἄλλοι και δέν ξέρω
τί ἄλλο, οἱ ἄλλοι, ἄς τό καταλά-
βουμε πῶς ὄχι μέ κανένα ἀπό τά
σοδαρά ζητήματα και προδλή-
ματα πού μᾶς ἀπασχολοῦν δέν θά
εἴμαστε σέ θέση νά κατατινα-
στοῦμε και νά λύσουμε μά οὔτε
και αὐτή τή «Δημοκρατία» της
χώρας μας δέν θά μπορέσουμε νά
ὑπερασπιστοῦμε σθεναρά και μέ-
χρι τότε πού θά χρειαστεῖ για νά
ἐδραιωθεῖ και νά καταστεί πρα-
γματικά ἀκαταμάχητη! Θά πρέ-
πει νά εἶναι κανεῖς καλά - καλά
τυφλός, για νά νά μή μπορεῖ νά δει
τό μεγάλο κίνδυνο παλινόστησης
της 'Δυναστείας στη χώρα μας!

Θά εἶναι πραγματικά τρομερό,
ἀν μέ τό 'ἴδιό μας τό χέρι, πού ρί-
χνοντας χθές τήν ψήφο μας
καταργήσαμε τή 'Δυναστεία της
χώρας μας, ἀνοίξουμε σήμερα τό
λάκκο της «Δημοκρατίας».

Τί νά πῶ; Σέ ποιόν τά βάρετά
νά ρίξω; Στόν εργαζόμενο ἑλλη-
νικό λαό, για τήν ἡγεσία του;
Φτῶ πάνω, φτῶ τό θεό, φτῶ κά-
τω, φτῶ τά γένια μου.

Κώστας Νικολ. Μακρῆς
Συνταξιούχος ΙΚΑ

ΓΙΑ ΤΟ ΚΚΕ (ἐσ.)

'Αγαπητό «'Αντί»

Στό 64 τεῦχος σου διάβασα τήν
συμπαθητικώτατη ἐπιστολή τοῦ
φίλου μας Π. Τ. πού προσπαθεῖ
νά μᾶς πείσει πῶς τό ΚΚΕ(ἐσвт.)
εἶναι κόμμα.

'Αν μοῦ ἐπιτρέψεις θά ἤθελα
νά δώσω κι ἐγώ τή γνώμη μου στό
φίλο Π. Τ. πάνω σ' αὐτό τό θέμα.

Φίλτατε Π. Τ. πρῶτ' ἀπ' ὅλα
θέλω νά καθορίσω τήν πολιτική
μου θέση.

'Ανήκω στήν ἐπαναστατική
ἀριστερά και φυσικά ὄχι στό
ΚΚΕ' οὔτε στό φιάσκο πού αὐ-
τοαποκαλεῖται ΚΚΕ ἐσωτερικοῦ.

Κάνετε λοιπόν ένα πολύ με-
γάλο λάθος ἀγαπητέ Π. Τ. 'Ενα
Κομμουνιστικό Κόμμα δέν χαρα-
κτηρίζεται σάν κόμμα ἀπό τόν
ἀριθμό των μελών του.

Χαρακτηρίζεται, σάν κόμμα ἡ
ὄχι, ἀπό τό καταστατικό του, τό
πρόγραμμά του, τή δράση του και
τό βαθμό συνειδητοποίησης των
μελών του.

'Εξετάζοντας αὐτά τά πρά-
γματα στό ΚΚΕ(ἐσвт.) ἐγώ
καταλήγω στό συμπέρασμα πῶς
και ένα ἑκατομμύριο μέλη νά εἶχε
πάλι «ὁμάδα» θά ἦταν.

Πιστεύω ἀκόμα πῶς μένει και-
ρός στοὺς ἡγέτες τοῦ «φιάσκου
ΚΚΕ ἐσωτερ.» νά κάνουν τήν αὐ-
τοκριτική τους και νά διαλυθοῦν.

Φίλικα

Γ. Τ.

εργάτης - σπουδαστής

Κύριε Διευθυντά

Στό 63ο τεῦχος σας τοῦ Σαβ-
βάτου 22 'Ιανουαρίου 1977, στήν
σελίδα 15 και στό ἄνω μέρος αὐ-
της, ἀναφέρεστε στήν 'Αδελφό-
τητα Προκοπίων και γράφετε
ὅτι αὐτή ἀποτελεῖ «καμουφλαρι-
σμένο παράκλαδι της 4ης Αὐγού-
στου» και ὅτι μεταξὺ των «στελε-
χῶν» αὐτῆς εἶναι και ὁ Φοιτητής
της νομικῆς Καρακαολῆς κ.λ.π.

'Όλα αὐτά πού γράφετε εἶναι
τελείως ἀνακριδῆ και ἀνυπόστα-
τα.

Πρὸς ἀνασκευή των ἀνακρι-
δῶν, πρὸς κατατόπισή σας και
ἀποκατάσταση της ἀλήθειας, σᾶς
γνωρίζουμε τά παρακάτω:

Ἡ 'Αδελφότης μας εἶναι τό
'Αγαθοεργό Σωματείο των ἐκ
Προκοπίου Καππαδοκίας Μ.
'Ασίας καταγομένων μέ τόν τίτλο
'ΑΔΕΛΦΟΤΗΣ ΠΡΟΚΟΠΙΕΩΝ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ» και τήν
ἐπωνυμίαν «ΟΣΙΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ
Ο ΡΩΣΣΟΣ». - 'Ιδρύθηκε τό
1955. Τά μέλη μας, ἀνεξάρτητα
ἀπό πολιτικές πεποιθήσεις, εἶναι
οἱ ἐκ Προκοπίου Καππαδοκίας
καταγόμενοι, δέν ἀποκαλοῦνται
μεταξὺ τους «ἀδελφοί» και οἱ
σκοποῖ μας εἶναι ἀγαθοεργοί,
ὅπως ἡ ἐνίσχυση ἀπόρων κυρίως
συμπατριωτῶν μας, ἄλλά και μή,
ἡ ἀποφυλάκιση κρατουμένων κ.λ.α.

Δέν ὑπάρχει μεταξύ των μελών
μας ὁ φοιτητής Καρακαολῆς, τόν
ὁποῖον παρουσιάζετε σάν 4αυ-
γουστιανό και «στέλεχος»
μας.

Γιά περισσότερη ἐνημέρωσή

σας, σᾶς πληροφοροῦμε ὅτι,
'Αδελφότητες Προκοπίων ὑπάρ-
χουν και σέ ἄλλες πόλεις ὅπου
ὑπάρχουν πολλοί ἐκ Προκοπίου
Καππαδοκίας καταγόμενοι, ὅπως
στήν 'Αθήνα-Πειραιά, στήν Χαλ-
κίδα και στό Προκόπιον Εὐ-
βοίας, ὅπου ἔχουμε και τό 'Ιερό
Σκήνωμα τοῦ 'Οσίου 'Ιωάννου
τοῦ Ρώσσου, στόν ἐκεῖ 'Ιερό Ναό
τοῦ 'Οσίου. Τό Σκήνωμα αὐτό
ἔφεραν οἱ γονεῖς μας ἀπό τό
Προκόπιο Καππαδοκίας μετά τήν
μικρασιατική καταστροφή.

Μετά ἀπό ὅλα αὐτά, ἐπικαλοῦ-
μενοι και τόν περί τύπου νόμον,
παρακαλοῦμε ὅπως προδῆτε στήν
ἀνασκευή τοῦ δημοσιευμάτος
σας, εἰς ὅ,τι μᾶς ἀφορᾶ και πρὸς
ἀποκατάσταση της ἀλήθειας, δη-
μοσιεύσετε στήν αὐτή σελίδα και
στήλη τήν παρούσα μας.

Μετά τιμῆς

Γιά τό Διοικητικό Συμβούλιο

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ

ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Ο ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

BENIZELΟΣ

ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΟΣ

κ. Διευθυντά

Πρὸ εἰκοσαήμερου περίπου,
σᾶς ἔστειλλα ἐπιστολήν μέ τήν
ὁποῖαν ζητοῦσα νά διαψευσθῇ ἡ
πληροφορία πού δημοσιεύθηκε
στό περιοδικό σας, ὅτι ἀνήκω στά
στελέχη και δῆ τά σημαίνοντα της
«4ης ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ». Ἡ ἐπι-
στολή μου πραγματι δημοσιεύ-
θηκε στό τεῦχος 65 («Σάββατο 19
Φλεβάρη 1977») μέ τή διαφορά
ὅτι ὄχι μόνο δέν δοθηθεῖ τήν
ἀποκατάσταση τοῦ δοναμάτος
μου ἀλλ' ἀντίθετα παγιοποιεῖ τίς
πληροφορίες σας περί ἀναμίξεώς
μου εἰς τήν ὁργάνωσιν αὐτήν.
'Από λόγους δημοσιογραφικῆς
ἀντικειμενικότητος και ὑπευθύ-
νου ἐνημερώσεως ὁ συνεργάτης
σας θάπρεπε ἡ νά μέ διαψεύσει
παραβάλλοντας τά στοιχεία του ἡ
νά ὁμολογήσῃ ὅτι κακῶς ἡ
ἐσφαλμένως ἀνεγράφη τό ὄνομά
μου στό δημοσιεύμά σας.

'Αλλ' ἀντιθέτως ἐκεῖνος προτί-
μησε νά δημοσιεύσῃ τήν ἐπιστο-
λήν μου, σ' ένα σχόλιο για τήν
«4ΗΝ ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ», μαζί μέ
φωτογραφίες δύο ἀνακριτῶν πού
ἀσχολοῦνται μέ αὐτήν και κάτω
ἀπό μιά ἄν ὄχι δρωμική, τουλάχισ-
το ὑποπτη και μέ σαφεῖς, για
τό πρόσωπό μου αἰχμές, εἰσ-
αγωγή («χωρίς σχόλια-για λόγους
πού εὐκολα καταλαβαίνει καν-
εῖς»).

Πάντως ἐγώ δέν τοῦ φταίω σέ
τίποτε, ἄν ἔχη προηγουμένα μέ
τήν «4Α» και θέλει νά δλέπῃ
ὅλους τοὺς μή-ἀριστεροὺς φανα-
τικά στελέχη της.

Μετά τιμῆς

Γαλιλαῖος Γ. Νικόλαος

φοιτητής 'Οδοντιατρικῆς.

αντι

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΗ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ
Δημοχάρους 60
'Αθήνα 601.
Τηλ: 732.713 - 732.819

- Εκδότης:
ΧΡΗΣΤΟΣ Γ. ΠΑΠΟΥΤΣΑΚΗΣ
Δεινοκράτους 131
- Υπεύθυνος Τυπογραφείου:
ΤΡΥΦΩΝ ΑΥΓΟΥΡΑΣ
Βασ. 'Αλεξάνδρου 26
'Αγ. 'Ανάρχυροι.
- Ατελιέ:
ΣΤΑΥΡΟΣ ΚΟΥΝΔΟΥΡΑΚΗΣ
Πετσόβου 12, τηλ. 3622383
- Φωτοστοιχειοθεσία:
«ΦΩΤΟΚΥΤΤΑΡΟ» ΕΠΕ
Βασ. 'Αλεξάνδρου 2, Χίλτον.
Τηλ. 748.314 - 713.604
- Εκτύπωση:
'Εργοστ. Γραφικῶν Τεχνῶν
Γ. ΑΝΕΜΟΔΟΥΡΑΣ
'Ιασιού 5, Περιστέρι.

- ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ ΕΣΩΤΕΡΙ-
ΚΟΥ:
'Εξάμ. 260 δρχ. - 'Ετήσια 520
'Ετήσια 'Οργανισμῶν,
Τραπεζῶν, κ.λπ.: 1.200 δρχ.
Για φοιτητές έκπτωση 15%.
- ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ ΕΞΩΤΕΡΙ-
ΚΟΥ:
Εὐρώπη - Μεσογ. χώρες:
ἐξάμηνη: ἀπλή δολ. 10
ἀεροπ. δολ. 13
ἐτήσια: ἀπλή δολ. 20
ἀεροπ. δολ. 25
Η.Π.Α. - Καναδῶς - 'Αν. 'Ασία:
ἐξάμηνη: ἀπλή δολ. 10
ἀεροπ. δολ. 17
ἐτήσια: ἀπλή δολ. 20
ἀεροπ. δολ. 34
Αὐστραλία - 'Ωκεανία:
ἐξάμηνη: ἀπλή δολ. 10
ἀεροπ. δολ. 24
ἐτήσια: ἀπλή δολ. 20
ἀεροπ. δολ. 47
- Ἐμβάσματα, ἐπιταγές:
ΧΡΗΣΤΟ ΠΑΠΟΥΤΣΑΚΗ
Δημοχάρους 60, ΑΘΗΝΑ 601.
● ΤΙΜΗ ΤΕΥΧΟΥΣ δρχ. 20

Κεντρική διάθεση:

- για τά βιβλιοπωλεῖα
τῆς 'Αθήνας:
Στά γραφεῖα τοῦ «ΑΝΤΙ»
Δημοχάρους 60, τηλ. 732-713
- για τά βιβλιοπωλεῖα
τοῦ Πειραιᾶ:
Πραξιτέλους και Μπουμπου-
λῖνας 169
«Στοά» τηλ. 411.66.34
- για τά βιβλιοπωλεῖα
Β. 'Ελλάδας:
Βιβλιοπωλεῖο «Ἐένος Τύπος»
Ν. Κοτζιάς και Σία Ο.Ε.
Τσιμισκή 78, τηλ. 279.720,
Θεσ/νίκη

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΤΟΥ Ε' ΤΟΜΟΥ ΤΗΣ Β' ΠΕΡΙΟΔΟΥ (ΤΕΥΧΗ 49 - 61)

10 'Ιουλίου — 25 Δεκεμβρίου 1976

Και στους δύο πίνακες — Όλης και συνεργατών — τα λήμματα αναγράφονται κατ' απόλυτη αλφαβητική σειρά. Στην παραπομπή ο πρώτος αριθμός δηλώνει το τεύχος και ο δεύτερος τη σελίδα.

ΑΦΙΕΡΩΜΑΤΑ

Κύπρος	τεύχος 49	Μεσόγειος	τεύχος 56
Το ελληνικό βιβλίο	» 50	Η.Π.Α. (διακόσια χρόνια)	» 57
'Εθνική 'Αντίσταση	» 54	Δεκέμβρης '44	» 60, 61

ΜΟΝΙΜΕΣ ΣΤΗΛΕΣ

'Αντιθέσεις	49/5, 50/5, 51-52/5, 53/5, 54/5, 56/5, 57/5, 58/5, 59/5, 60/5, 61/5
Διάλογος	49/53, 53/54, 56/52, 59/50
'Επισημαίνουμε	49/44, 50/48, 51-52/50, 53/48, 54/46, 55/41, 56/41, 57/50, 58/42, 59/41, 60/44, 61/44
'Επιστολές	49/51, 51-52/59, 54/53, 55/54, 56/49, 58/53, 59/48, 60/51
Κύριο άρθρο	49/3, 50/3, 51-52/3, 53/3, 54/3, 55/3, 56/3, 57/3, 58/3, 59/3, 60/3, 61/3
Πολιτικό 15ήμερο	49/4, 50/4, 51-52/4, 53/4, 54/4, 55/4, 56/4, 57/4, 58/4, 59/4, 60/4, 61/4

ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ — ΔΕΚΕΜΒΡΗΣ '44

Βαφειάδης, Μάρκος :	'Η απόδραση της Πέτρας 49/36
» » :	'Απάντηση στο Μήτσο Παρτασι- λίδη 53/30
'Ερانيστής :	ΕΛΑΝ - μοναδικό παράδειγμα 53/46
» :	Μιά διαδήλωση «γεννιέται» 54/17
Ζαχαριάς (Γεωργιά- δης) :	'Ετσι ξεκίνησε το ΕΛΑΝ Κοριν- θιακού 50/21, 51-52/27, 53/40
Κουβαράς, Κώστας :	Φωτογραφικά ντοκουμέντα 54/27, 60/21
» » :	«Θύελλα», ή πρωταντάρτισσα της Ρούμμελς 54/31
» » :	'Ο Γ. 'Ιωαννίδης μου είπε 56/20
» » :	Δεκέμβρης '44. 60/21
Κυριαζής, Δημ. (Αστραπόγιαννος) :	Γιά τη σύσκεψη των καπεταναίων 49/38
Μαλέας, Βαγγέλης :	'Ετσι σκοτώθηκε ή «Θύελλα» 61/22
Μαντζώρος, Τάσος :	Το ΕΛΑΝ Κορινθιακού 56/22
Μιχαλίδης, Δημ. :	'Η εκτέλεση στο Κούρνοβο 53/38
Ξανθοδάκης, Χ. :	'Η συμφωνική μουσική στην 'Αντίσταση 60/36
Πάικος, Νίκος :	'Η απόδραση της Πέτρας 53/36
Πυλαρινός, Παύλος :	Τα γραμματόσημα του ΕΑΜ 54/ 25
Ρίχτερ, Χάιντς :	'Ο ρόλος του Γ. Παπανδρέου κα- τά την 'Απελευθέρωση 58/20, 59/24, 60/28, 61/34
» » :	Τα πρακτικά της «Μεγάλης Σύ- σκεψης» (Χριστούγεννα '44) 61/ 18
Ρουσσο, Πέτρος :	Οι αντίπαλες δυνάμεις στη μάχη του Δεκέμβρη 61/24
Στόου, Λήλαντ :	Δεκέμβρης '44 60/25
Τζεβράζι, Φράνκ :	Δεκέμβρης '44 60/23
Τζούσης, Μπίφορντ :	Δεκέμβρης '44 60/24

ΕΝΟΠΛΙΕΣ ΔΥΝΑΜΕΙΣ — ΑΜΥΝΑ

'Ανδρέου, Πάνος :	'Ο παροπλισμός του 'Αβέρωφ 55/10
ΑΝΤΙ :	Τα πορτραίτα 51 αξιωματικών 51-52/9
» :	Πώς γεννιέται ένα έγγραφο «ά- κρωσ απόρρητον» 59/12
» :	'Ενα έγγραφο για το Δεκέμβρη '44 60/26
Ειδικός συνεργάτης :	Οι καρναρίες της Μεσογείου 53/8
Κακαουνάκης, Ν. :	'Η ταφόπετρα μιάς τραγωδίας 49/8
» :	Οι «απριλιανοί» και «νοεμβρια- νοί» πραξικοπηματίες 60/6
Λ. Κ. :	'Ελληνίδες, στά όπλα! 55/27
Φακίνος, Άρης :	Νέοι αμερικανονατοϊκοί στόχοι 53/12
Χριστοδουλίδης, Ά. :	'Η 'Εθνοφυρουά και ή Χούντα 49/13

ΕΠΤΑΕΤΙΑ

ΑΝΤΙ :	Το λιμάνι της... συγγνώμης 53/15
» :	Βασανιστήρια-πλημμελήματα 53/ 16
» :	Στράους, Μακαρέζος και Ιον Heydte 54/7
» :	'Η επίσημη ιστορία του «Φοιτητή» 59/12, 43
Κακαουνάκης, Ν. :	Οι 'Αμερικανοί και ή τραγωδία της Κύπρου 59/6
» :	Μιά πλαστογράφηση του Γ. Πα- πανδρέου από τη Χούντα 59/29
» :	Οι «απριλιανοί» και «νοεμβρια- νοί» πραξικοπηματίες 60/6
» :	Το BIG BOSS 60/6
Κακουλίδης, Γιάννης :	Συνέντευξη με τον Π. Μανωλό- πουλο 50/9

Παπαϊωάννου, Κ. :	Γράμμα σε φίλο ήθοποιό 53/16
Σωμερίτης, Ριχ. :	Μικρές Ιστορίες από τη «μεγάλη κάθαρση» 51-52/56
Χριστοδουλίδης, Α. :	'Η 'Εθνοφυρουά και ή Χούντα 49/13

ΕΡΤΑΤΙΚΑ - ΣΥΝΔΙΚΑΛΙΣΜΟΣ

Δημητρίου, Μάρκος :	Οι εργάτες βιομηχανίας και ή αυτοοργάνωση (εργοστάσιο ΙΖΟ- ΛΑ) 55/28
Καμάτσο, Μ. :	'Εργατικές 'Επιτροπές στην 'Ι- σπανία 59/18
Κουκουλές, Γιώργος :	Το γράμμα ενός Έλληνα εργάτη 57/46
Ματσούκας, Νικ. :	Ροκφέλλερ και πάλη των τάξεων στις ΗΠΑ 57/44
Πέρσης, Κ. :	Κατάληψη εργοστασίων και έρ- γοδοσία 49/26

ΕΥΘΥΜΟΓΡΑΦΗΜΑ

Μπόστ :	Νεκρανάστασις Νόμων 57/7
---------	--------------------------

ΕΡΕΥΝΕΣ - ΡΕΠΟΡΤΑΖ

ΑΝΤΙ :	Οι εκλογές στην 'Ενωση Συντα- κτών 49/25
» :	Πόλε και... Κόλε 51-52/59
» :	Το λιμάνι της... συγγνώμης 53/15
» :	'Ενα «μαύρο δηλητηριώδες βέ- λος» 53/19
» :	'Ο «Ελ Γκρέκο» με την «Τζίνα την 'Ινδιάνα» 53/47
» :	Στράους, Μακαρέζος και Ιον Heydte 54/7
» :	'Η Νέα 'Ενιαία Δεξιά 59/43
Κακουλίδης, Γ. :	Κυποκρατία και σταγονίδια στην ΥΕΝΕΔ 49/35
Ρεπόρτερ :	Νά «σπρώξουμε» υπέρ της Λόκ- χνητ 54/8
» :	Συνθετικό οινόπνευμα στα κρα- σιά 51-52/19
» :	Το Πεντάγωνο πράκτορας της Λόκχνητ 55/6
» :	Το πορτραίτο του Τσάρλς Ράιν- τερ 55/8
» :	Κι όμως υπάρχει «σκάνδαλο Λόκχνητ» 58/6
Σωμερίτης, Ριχ. :	Μικρές Ιστορίες από τη «μεγάλη κάθαρση» 51-52/56
Τρωγάδης, Παντ. :	Το μενού ενός σύγχρονου δεινό- σαυρου 54/8

ΙΣΤΟΡΙΑ

α. Μελέτες

Βουρνάς, Τάσος :	'Ιωάννης Καποδίστριας 61/41
Δανδής, Ν. - Παπα- δόπουλος, Θάνας :	'Η επανάσταση της 3ης Σεπτεμ- βρίου και ο Τύπος 53/26
Λιναρδάτος, Σπ. :	'Η Τουρκία και ο πόλεμος του '40 57/10
Ρίχτερ, Χάιντς :	'Ο ρόλος του Γ. Παπανδρέου κατά την 'Απελευθέρωση 58/20, 59/24, 60/28, 61/34
» » :	Τα πρακτικά της «Μεγάλης Σύ- σκεψης» (Χριστούγεννα '44) 61/ 18

β. Χρονικά

'Ανώνυμου :	Σελίδες ημερολογίου (χειμώνας '44) 61/27
Βούλτεψη, Γ. :	'Η πρώτη αντισυγκέντρωση 61/9
'Ερانيστής :	ΕΛΑΝ — μοναδικό παράδειγμα 53/46
Καλογερογιάννης, Π. :	26 χρόνια πολιτικός κρατούμε- νος 51-52/51
Κακαουνάκης, Ν. :	'Η μικρή ιστορία μιάς μεγάλης άπατης 59/29
Κανελλόπουλος, Στ. :	'Ηλ. Τσιριμώκος : ήταν έτοιμος νά άποστατήσει νωρίτερα 51-52/ 25
Λεονταρίτης, Γ. :	'Η άποκατάσταση του 'Ηλ. Τσι- ριμώκου 51-52/23

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΖΩΗ

'Αηδόνης, 'Ε. - Βα- φείας, Σ. - Ζούλιας, Α. :	Κοινωνικά κινήματα του δομη- μένου χώρου στην 'Ελλάδα 55/22
Fornari - Gentili :	Το παζάρι των 'Ολυμπιακών 51- 52/48, 56
Λεοντίδου - 'Εμμα- νουήλ, Λίλα :	Λατ. 'Αμερική — αντιθέσεις γύ- ρω από την πολεοδομική πολι- τική 49/40
Ρεπόρτερ :	Συνθετικό οινόπνευμα στα κρα- σιά 51-52/19

ΚΥΠΡΟΣ

ΑΝΤΙ	: 'Ετοιμάζεται ή «έπισημη έκδοχή» 49/6
»	: Κύπρος και «υπόθεση Παναγούλη» 49/6
»	: 'Η ελληνική «συμβολή» στην τουρκική «αποβίβαση» 51-52/8
»	: Τα πορτραίτα 51 αξιωματούχων 51-52/9
Ειδικός συνεργάτης	: 'Ο χαλκός της Κύπρου 59/8
Ζαρίφης, Βασ.	: 'Η «περίπτωση» Συκοπεριτή 51-52/16
'Ηλιοπούλου - Ρογκάν, Ντ. - Πετρήs Γ.	: Κύπριοι καλλιτέχνες 49/45
Κακαουνάκης, Ν.	: 'Η ταφόπετρα μιάς τραγωδίας 49/8
»	: Οί 'Αμερικανοί και ή τραγωδία της Κύπρου 59/6
»	: Το BIG BOSS 60/6
Καρούζης, Γ.	: Το ιδιοκτησιακό στοιχείο πριν και μετά την εισβολή 49/21
Μακεδονίτης, Γ.	: Κύπρος '76: ένα οδοιπορικό 61/12
Σιαπαρής, 'Ανδ.	: 'Η 'Ελευθερία της Κύπρου 50/14
Σέρβας, Πλουτής	: Τι θα αλλάξει με τις εκλογές; 51-52/17
»	: Ποιοί είναι το κράτος του Ντενκτάς; 57/8
Tonge, D.	: Οί απόψεις των Τουρκοκυπρίων 51-52/14
Τσαλακός, Γιώργος	: Γιατί φτάσαμε στο πραξικόπημα 49/19
»	: Συνέντευξη με τον Κύπριο ύπουργό Παιδείας 59/10
Χριστοδουλίδης, Α.	: 'Η 'Εθνοφρουρά και ή Χούντα 49/13

ΜΕΛΕΤΕΣ - ΑΡΘΡΑ

Δημητριάδης, Γ.	: 'Η πολιτική επικοινωνία στην Ελλάδα 55/36
Δημητρίου, Σωτ.	: Τα μαζικά μέσα επικοινωνίας 55/37
Καρούζης, Γ.	: Το ιδιοκτησιακό στοιχείο πριν και μετά την εισβολή 49/21
Καστοριάδης, Κ.	: Το επαναστατικό πρόβλημα σήμερα 56/24
Κιουρτσάκης, Γ.	: Λαϊκός ή παραδοσιακός πολιτισμός; 59/38
Παπαδάκης, 'Αντ.	: 'Αφίσεις από τη δεύτερη επέτειο του Πολυτεχνείου 58/27
Πουλαντζής, Νίκος	: 'Επίκαιρα προβλήματα της Μαρξιστικής έρευνας γύρω από το κράτος 58/30
Τσάτσου, Μαρία	: Οί πολιτικές χρήσεις της κοινωνιολογίας 58/38

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Ειδικός συνεργάτης	: 'Ο χαλκός της Κύπρου 59/8
Κίτσος, Κ.	: Κρατικοποιήσεις και διαμάχες στους κόλπους της «Ν.Δ.» 58/12
Μανιτάκης, 'Αντ.	: 'Εθνική άστική τάξη και εξαρτημένη έκβιομηχάνιση 59/30
Μάρκου, Δ.	: Κρατικοποιήσεις και διαμάχες στους κόλπους της «Ν.Δ.» 58/13
Νικολινάκος, Μ.	: Μεσόγειος και Εύρωπη 56/35
Παπαγιαννάκης, Μ.	: Κρίση και προοπτικές ανάπτυξης στη Μεσόγειο 56/28
Παπασηλησιόπουλος, Σπ.	: 'Η οικονομική κρίση και πώς επιβλήθηκε 54/34
»	: 'Ιστορία της οικονομικής ανάπτυξης των ΗΠΑ 57/36
Τσαντίλης, Δήμος	: Το Νόμπελ του Φρήντμαν και το χιλιανό πείραμα 58/14, 15

ΠΑΙΔΕΙΑ

Κατηφόρης, Γ.	: Γιατί δεν έχουμε πανεπιστήμιο 56/18
Μανακόρντα, Μ.	: 'Ο Μαρξισμός σάν μορφωτική παράδοση 54/40
Μοσκόφ, Κωστήs	: Δομή και προοπτική του καθηγητικού κόσμου στο Παν/μιο Θεσ/κης 61/38

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΖΩΗ

Γενικά	
'Αγγέλου, 'Αλκης	: 'Ιώσηπος ο Μοισιόδαξ 60/43
ΑΝΤΙ	: Πολιτιστικές εκδηλώσεις στην επαρχία 59/45
'Ηλιοπούλου, Ρογκάν, Ντ.	: Το βυζαντινολογικό συνέδριο 53/49
Μενδράκος, Τάκης	: 'Αντρέ Μαλρώ 61/46
Πετρήs, Γιώργης	: 'Ενα νήφισμα που λέει πολλά 56/45
Βιβλίο	
'Ελληνικό βιβλίο	: 'Αφιέρωμα 50/27-47

'Αργυροπούλου, Χαρά	: Κρίση βιβλίου ή κρίση Παιδείας; 50/29
Ζήρας, 'Αλέξης	: 'Εκδοτική καταγραφή (1975-1976) 50/31
Ζυγός, 'Α.	: Τα προβλήματα του βιβλίου 50/28
Κωστούλα, 'Αννα	: Βιβλιοθήκες στην Ελλάδα 50/35
Κουλουφάκος, Κ.	: Το όρθο διάβασμα 50/40
Μενδράκος, Τ.	: 'Ο μεταφραστής και τα προβλήματα του 50/34
Παναγιώτου, Γ.	: 'Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης 50/38
Πολίτης, 'Αλέξης	: Δελτίο και αποδελτίωση 50/43
Χατζής, Δημ.	: Πνευματική ελευθερία και εκδοτική επιχείρηση 50/33
Κριτική βιβλίου.	
Γράφουν οί:	
'Αργυρίου, 'Αλ.	: 50/45
Δημητράκος, Δημ.	: 54/50
Δρακονταειδής, Φ.	: 51-52/53
Ζήρας, 'Αλέξης	: 50/46, 58/50, 61/51
Καζάκος, Πάνος	: 54/51
Milliband, R.	: 51-52/43
Παπαγεωργίου, Κ.	: 50/47, 56/47, 58/51, 60/48
Παπαλεονάρδος, Γ.	: 59/33
Ρίχτερ, Χάιντς	: 50/49
Σταύρακος, Δημ.	: 51-52/57
Τσουκαλός, Κ.	: 51-52/52
Φραντζή, 'Αντεια	: 49/47
Παρουσίαση βιβλίου:	49/47, 51-52/57, 53/53, 54/52, 55/52, 56/47, 57/53, 58/51, 59/46, 60/49, 61/52

ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ

'Ηλιοπούλου - Ρογκάν, Ντ.	: Κυπριακή ζωγραφική — Χρονικό 49/45
»	: 'Ερευνα για ένα Μουσείο Μοντέρνας Τέχνης. 'Απαντούν οί: 'Ηλ. Δεκουλάκος, Β. Δημητράς, Θόδωρος, Χρ. Καρράς, Σωτ. Σόρογκας, Γ. Τούγιας, 50/50, Α. Γ. Ξύδης, Τ. Σπητέρης, Δ.Α. Φατούρος, 'Εφη Φερεντίνου, 55/47, 'Ελένη Βακαλό, 'Ορ. Δουμάνης, Χρυσ. Χρήστου, «Καλλιτεχνική Γνώση», 56/42, Μαρία Κοτζαμάνη, Β. Σπηλιάδη, 'Εφη 'Ανδρεάδη, Γ. Πετρήs και Π. Ξαγοράρης 58/43 — Συμπεράσματα της έρευνας 58/45
Παπαδάκης, 'Αντ.	: 'Αφίσεις από τη δεύτερη επέτειο του Πολυτεχνείου 58/27
Πετρήs, Γιώργης	: Κύπριοι καλλιτέχνες 49/45
»	: 'Η έκθεση στο φεστιβάλ της KNE 55/49
»	: KET: επιτυχίες και παραλείψεις 59/44

Θέατρο

Κολτισδοπούλου, 'Α.	: «Το τράμ το τελευταίο» 51-52/54
»	: 'Εθνικό Θέατρο Παρασκηνίων 53/50
»	: Οί «Πέρσες» 54/47
»	: Χαρτογράφηση της νέας σαιζόν 56/46
»	: Το μωσοχίτικο Θέατρο Τέχνης 57/51
»	: Φεντερίκο Γκάρθια Λόρκα 58/46
»	: «'Υπηρετής δύο αφεντάδων» 59/45
Ρεπορτερ	: Θεατρικό έργο για το Βελουχιώτη 53/50

Καραγκιόζης

Ζαρίκος, Μάρκος	: 'Απάντηση στον 'Ηλ. Πετρόπουλο 53/54
Πετρόπουλος, 'Ηλ.	: 'Ο καραγκιόζης και οί μάγκες 51-52/34

Κινηματογράφος

Παντελούρης, Π.	: Μπερλινάλε 1976 55/44
Σολδάτος, Γιάννης	: Κριτικοί και νέος ελλην. κινηματογράφος 61/48

Λογοτεχνία

'Ελληνικό βιβλίο	: 'Αφιέρωμα 50/27-47
Βάρναλης, Κώστας	: 'Η άμαρτια (χρονογράφημα) 60/43
Λειβαδίτης, Τ.	: 'Ανέκδοτο ποίημα 59/36
Παπαγεωργίου, Κ.	: Το μεταίχμιο της αλλαγής στην ποίηση του Λειβαδίτη 59/34
Παπαλεονάρδος, Γ.	: 'Η νέα ποίηση του Λειβαδίτη 59/33
Ρώτας, Βασίλης	: 'Ο Βάρναλης και ή εποχή του 60/40
Σαμουηλίδου - Βλάχου, 'Ερ.	: Τά «τρία κρυφά ποιήματα» του Σεφέρη 55/42

Μουσική

Καρατζής, Μ.	: Το 15ο Φεστ(ι)βάλ Τραγουδιού 55/51
Λεωτσάκος, Γ.	: «Ειδικές» εκδηλώσεις Ε.Ο.Τ. 49/50
»	: Για τον «Ντόν Τζιοβάννι» 50/53
»	: 'Η Κ.Ο.Α. στο 'Ηρώδειο 51-52/55
»	: Φεστιβαλικά 1976 54/48
»	: 'Από το 'Ηρώδειο στην Καστέλα 55/50
»	: «Μπαρεφλάου», το ντεκόρ της κι ένα γερμανικό μίνι - φεστιβάλ 58/48
»	: Το μπαλέτο της Ε.Λ.Σ. 59/14
Ξανθουδάκης, Χ.	: 'Η συμφωνική μουσική στην 'Αντίσταση 60/36

Δισκογραφία

Καρατζής, Μ.	: Δίσκοι με ρεμπέτικα 49/46
»	: Δισκοπαρουσίαση 53/52, 54/47, 55/43, 56/45, 57/52, 60/51, 61/50
Ξανθουδάκης, Χ.	: 58/47, 59/42

Ραδιόφωνο - Τηλεόραση

Κακουλίδης, Γ.	: ΚΥΠοκρατία και σταγονίδια στην YENE4 49/35
»	: 60 λεπτά χωρίς... τσίπα 51-52/49
»	: Γιατί χαιρείται ό κόσμος; 53/51
»	: 'Όταν άκους το τίμι-τίμι <- > 52

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ (ΕΛΛΑΔΑ)

α. Κόμματα - Πολιτική ζωή - 'Εξωτερική πολιτική

'Ανδρέου, Πάνος	: 'Η Τουρκία, το Αιγαίο και οί Μεγάλοι 53/6
Κακουλίδης, Γ.	: Οί έπαφες του Στράους στην 'Αθήνα 50/6
»	: Συνέντευξη με τον Π. Μανωλόπουλο 50/9
»	: 'Όλοι οί δρόμοι οδηγούν στο Μόναχο 51-52/6
»	: Σεμινάριο του Στράους για τη «Ν.Δ.» 54/6
Καρράς, Σταύρος	: 'Η 'Αριστερά μπροστά στους εθνικούς κινδύνους 56/14
Καστρινός, 'Α.	: Για ένα κίνημα από επιτροπές του λαού 58/26
Μάρκου, Δ.	: Κ.Π.Ε.Ε. — μία «φάμπρικα ιδεολογίας» της Δεξιάς 58/8
Παναγιώτου, Γ.	: 'Η Β' σύνοδος της Βουλής σέ ύρηθμος 55/12
Ρεπόρτερ	: Βασιλικό ρεβελιόν με «ύψηλά πρόσωπα» 61/10
Σκαλτσής, 'Ορ.	: 'Η συνεργασία της αντιπολίτευσης 60/14

β. 'Ερευνες - Ρεπορτάς

ΑΝΤΙ	: Κύπρος και «υπόθεση Παναγούλη» 49/6
»	: Κράτος και παρακράτος 50/8
»	: Οί ευθύνες των άστυνομικών όργάνων; 51-52/26
»	: Βασανιστήρια - πλημμελήματα 53/16
»	: 'Η νεκρανάσταση του νόμου 375/36 56/6
»	: Μιά δίκη 56/6, 57/6
»	: Καταργείται ό ΑΝ 375/36; 58/6
»	: 'Η υπόθεση Γουέλς και ή «17η Νοέμβρη» 61/6
»	: Φασιστική απειλή - Γ. Γεωργαλάς — ή υπόθεση Μάλλιου 61/8
Βούλτεψης, Γ.	: 'Η πρώτη αντίσυνγκέντρωση 61/9
Κορύλλος, Γ.	: 'Η «εύρύχωρος συνείδηση» (υπόθεση Πόλε) 55/14
Μακεδονίτης, Γ.	: 'Από την «Επανάσταση» στην «'Αλλαγή» 50/11
Τζίμας, Γ.Δ.	: ΑΝ 375/36 ή πώς διώκεται ή γνώμη 60/39

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ (ΞΕΝΗ)

Γενικά

Νικολινάκος, Μ.	: Μεσόγειος και Εύρωπη 56/35
Παπαγιαννάκης, Μ.	: Κρίση και προοπτικές ανάπτυξης στη Μεσόγειο 56/28
Πάγκαλος, Θ.	: 'Η μυθοποίηση της Εύρώπης 53/14
Τουλούζης, Π.	: 'Ελλάς, Γαλλία και Μεσόγειος 56/27
Φακίνος, 'Αρης	: Νέοι άμερικανονατοϊκοί στόχοι <- > 52
Βιετνάμ	
Φακίνος, 'Αρης	: 'Ενας χρόνος σοσιαλισμού 49/28
Δυτική Γερμανία	
Φακίνος, 'Αρης	: Τά βασανιστήρια στη Δ. Γερμανία 56/12

ΕΟΚ - Εύρωπη
Μιά διακήρυξη : Όχι σε μιά γερμανοαμερικανο-κρατούμενη Εύρωπη 61/11
Πάγκαλος, Θόδ. : Η υποπόσηση της Εύρωπης 53/14
Φακίνος, Άρης : ΕΟΚ και Γάλλοι άγρότες 59/15

ΕΣΣΔ

Milliband, Ralph : Ό σταλινισμός δέν ήταν παιδί του λενινισμού 51-52/43

ΗΠΑ

ANTI : 200 χρόνια επεκατισμού - κίνα-κες 57/12
» : Οι Ίνδιάνοι ζητούν την ελευθερία τους 57/28, 58/40
Aronovits, St. : Τό «φαινόμενο» Κάρτερ 57/20
Θεοχάρης, Άθαν. : Πώς έβλεπαν οι άρχες και τά ιδεώδη της Έπανάστασης 57/14
Jones, Le Roi : Οι δρόμοι της άπελπισίας 57/26
Καλλιγιάς, Κώστας : Οι άμερικανικές εκλογές 57/19
Κουκουλές, Γιώργος : Τό γράμμα ενός Έλληνα έργατη 57/46
Matsoukas, Nick : Ροκφέλλερ και πάλη των τάξεων 57/44
Παπαπολίτης, Σωτ. : Έξωτερική πολιτική των ΗΠΑ 57/23
Παπασηπλιόπουλος, Σπ. : Ίστορία της οίκον. ανάπτυξης των ΗΠΑ 57/36
Σιώτης, Ντίνος : Η άντι-διαδήλωση 57/47
Τζάκσον, Τζώρτζ : Γράμμα στη μητέρα του 57/27
Τρωγάδης, Παντ. : Τά απομνημονεύματα ενός Ίνδιάνου 57/34

Ίνδια

Δρουκόπουλος, Βασ. : Οίκονομική κρίση και έκτακτα μέτρα 55/16

Ίσπανία

Κυμάτσo, Μ. : «Συζητήσεις στη φυλακή» 59/18

Ίταλία

Foranì, Dario : Ό σοσιαλισμός αναβάλλεται 49/34
Φωκά, Άννα : Κυβέρνηση εθνικής ανάγκης — ή μόνη λύση 49/32

Κίνα

Foranì, Dario : Τό «κινεζικό πρόβλημα» μετά τον Μάο 60/12
Μάο-Τσέ-τούνγκ : Άφιέρωμα - κείμενα - χρονολογίες 54/12

Κογκό (Α. Δ.)

Ήλιού, Μαρία : Συνέντευξη με τον ύπουργό Έξωτερικών της Α.Δ. του Κογκό 53/22

Λίβανος

Άμάντ, Σάλοια : Τάλ Έλ Ζάαταρ 53/20

Μεξικό

Ρουβαλής, Γιώργος : Η δικτατορία «επί θύραις» 58/16

Περσία

Foranì, Dario : Άγώνες και τακτική της Άριστερής 56/8
Τρωγάδης, Παντ. : Τό σφαγείο πού λέγεται Ίράν 56/8

Τουρκία

Άνδρέου, Πάνος : Η Τουρκία, τό Αίγαίο και οι Μεγάλοι 53/6
Ίωαννίδης, Τάσος : Ό τουρκικός τύπος και ή κρίση στο Αίγαίο 53/10

Χιλή

Στρατηγοπούλου, Δ. : Νερούδα = Ρεκαβάρηαν 50/34
Τσαντίλης, Διμος : Τό χιλιανό πείραμα 58/15

ΤΥΠΟΣ

Άγγελής, Τύσος : Ό άστικός τύπος : Ένας σύγχρονος μύθος 60/17
ANTI : Οι εκλογές στην Ένωση Συντακτών 49/25
» : Μία εξώδικος 49/54
» : Η νεκρανάσταση του ΑΝ 375/36 56/6
» : Μιά δίκη 56/6, 57/6
» : Καταργείται ό ΑΝ 375/36; 58/6
» : Τά «έν δημον» μη «έν οίκω»! 58/11
» : Η επιπράτευση του «Φοιτητή» 59/12, 43

Δανδής, Ν. - Παπαδόπουλος, Θάνος : Η επανάσταση της 3ης Σεπτεμβρίου και ό Τύπος 53/26
Ζυλιέν, Κλώντ : Η ποιότητα, μέσο αντίδρασης στον μονοπωλιακό Τύπο 60/15
Ίωαννίδης, Τάσος : Ό τουρκικός τύπος και ή κρίση στο Αίγαίο 53/10
Σκοΰφος, Νίκος : Κιτρινισμός 55/33
Τζίμας, Γ.Δ. : ΑΝ 375/36 ή πώς διώκεται ή γνώμη... 60/39

ΠΙΝΑΚΑΣ ΟΝΟΜΑΤΩΝ

Άγγελής, Τάσος 60/17
Άγγέλου, Άλκης 60/43
Αηδόνης, Έ. 55/22
Άμάντ, Σάλοια 53/20
Άνδρεάδης, Έφθ 54/43
Άνδρέου, Πάνος 55/10, 53/6
Άνώνυμος 61/27
Άργυρίου, Άλέκος 50/45
Άργυροπούλου, Χαρά 50/29
Άρόνοβιτς, Στάνλεϋ 57/20
Βακαλό, Έλένη 56/42
Βάρναλης, Κώστας 60/43
Βαφέας, Σ. 55/22
Βασιελάδης, Μάρκος 49/36, 53/30
Βούλτενης, Γιάννης 61/9
Βουρνάς, Τάσος 61/41
Γεωργιάδης, 50/21, 51-52/27, 53/40
Δανδής, Νίκος 53/26
Δεκουλάκος, Ήλιος 50/50
Δημητράκος, Δημ. 55/40
Δημητριάς, Βαγγέλης 50/50
Δημητριάδης, Γιάννης 55/36
Δημητρίου, Μάρκος 55/28
Δημητρίου, Σωτήρης 55/37
Δουμάνης, Όρέστης 56/42
Δρουκόπουλος, Βασίλης 55/16
Δρακονταειδής, Φίλιππος 51-52/53
Ειδικός άνεργάτης 53/8, 59/8
Έρρανιστής 53/46, 54/17
Ζαρίκος, Μάρκος 53/54
Ζαρίσης, Βασίλης 51-52/16
Ζαχαριάς 50/21, 51-52/27, 53/40
Ζέντιλι, Μ. 51-52/48, 56
Ζήρας, Άλέξης 50/31, 50/46, 58/50, 61/51
Ζούλιας, Ά. 55/22
Ζυγός, Άνδρέας 50/28
Ζυλιέν, Κλώντ 60/15
Ήλιού, Μαρία 53/22
Ήλιοπούλου-Ρογκάν, Ντόρα 49/45, 50/50, 53/49, 58/45
Θεοχάρης, Άθανάσιος 57/14
Θόδωρος 50/50
Ίωαννίδης, Τάσος 53/10
Καζάκος, Πάνος 54/51
Κακαουνάκης, Νίκος 49/8, 59/6, 59/29, 60/6
Κακουλίδης, Γιάννης 49/35, 50/6, 50/9, 51-52/6, 51-52/49, 53/51, 54/6, 57/52
Καλλιγιάς, Κώστας 57/19
Καλογερογιάννης, Π. 51-52/51
Καμάτσo, Μ. 59/18
Κανελλόπουλος, Σταύρος 51-52/25
Καρατζάς, Μίλτος 49/46, 53/52, 54/47, 55/43, 55/51, 56/45, 57/52, 60/51, 61/50
Καρούζης, Γ. 49/21
Καρράς, Σταύρος 56/14
Καρράς, Χρήστος 50/50
Καστοριάδης, Κ. 56/24
Καστρινός, Ά. 58/26
Κατηφόρης, Γιώργος 56/18
Κιουρτσάκης, Γιάννης 59/38
Κίτσος, Κ. 58/12
Κολτσιδάοπούλου, Άννη 51-52/54, 53/50, 54/47, 56/46, 57/51, 58/46, 59/45
Κορούλλος, Γιώργος 55/14
Κοτσαμάνη, Μαρία 58/43
Κουβαράς, Κώστας 54/27, 54/31, 56/20, 60/21
Κουκουλές, Γιώργος 57/46
Κουλουφάκος, Κώστας 50/40
Κυριαζής, Δημήτρης 49/38
Κωστούλα, Άννα 50/35
Λεβαδίτης, Τάσος 59/36

Λεονταρίτης, Γιώργος 51-52/23
Λεοντίδου-Έμμανουήλ, Άλθα 49/40
Λεωστάκος, Γιώργος 49/50, 50/53, 51-52/55, 54/48, 55/50, 58/48, 59/14
Λιναρδάτος, Σπύρος 57/10
Λ. Κ. 55/27

Μακεδονίτης, Γιάννης 50/11, 61/12
Μαλέας, Βαγγέλης 61/22
Μανακόρντα, Μάριο 54/40
Μανιτάκης, Άντώνης 59/30
Μαντζώρος, Τάσος 56/22
Μάο-Τσέ-τούνγκ 54/12
Μάρκου, Δ. 58/8, 58/13
Ματσούκας, Νίκ 57/44
Μενδράκος, Τάκης 50/34, 61/46
Μίλιμπαντ, Ράφ 51-52/43
Μιχελίδης, Δημήτρης 53/38
Μοσάκος, Κωστής 61/38
Μπόστ 57/7

Νικολινάκος, Μάριος 56/35

Ξαγοράρης, Π. 58/43
Ξανθοδακής, Χάρης 58/47, 59/42, 60/36
Ξόδης, Α. Γ. 55/47

Πάγκαλος, Θόδωρος 53/14
Πάικος, Νίκος 53/36
Παναγιώτου, Γιώργος 50/38, 55/12
Παντελούρης, Παντελής 55/44
Παναγιωργίου, Κώστας 50/47, 56/47, 58/51, 59/34, 60/48

Παπαγιαννάκης, Μιχάλης 56/28
Παπαδάκης, Άντώνης 58/27
Παπαδόπουλος, Θάνος 53/26
Παπασιάνου, Κώστας 53/16
Παπαλεονάρδος, Γιώργος 59/33
Παπαπολίτης, Σωτήρης 57/23
Παπασηπλιόπουλος, Σπύλ. 54/34, 57/36
Πέρσης, Κ. 49/26
Πετρής, Γιώργος 49/45, 55/49, 56/45, 58/43, 59/44

Πετρόπουλος, Ήλιος 51-52/34
Πολίτης, Άλέξης 50/43
Πουλιαντζας, Νίκος 58/30
Πυλαρινός, Παύλος 54/25
Ρεπόρτερ 51-52/19, 53/50, 54/8, 55/6, 55/8, 58/6, 61/10

Ρίχτερ, Χάιντς 50/49, 58/20, 59/24, 60/28, 61/34, 61/18

Ρουβαλής, Γιώργος 58/16
Ρουσσο, Πέτρος 61/24
Ρώτας, Βασίλης 60/40

Σαμουηλίδου-Βλάχου, Έριφύλη 55/42
Σέρβας, Πλουτής 51-52/17, 57/8
Σιαπαράς, Άνδρέας 50/14
Σιώτης, Ντίνος 57/47
Σκαλτσάς, Όρέστης 60/14
Σκοΰφος, Νίκος 55/33
Σολδός, Γιάννης 61/48
Σόρογκας, Σωτήρης 50/50
Σηλιδάδης, Βεατρίκη 58/43
Σπητέρης, Τώνης 55/47
Σταύρακας, Δημήτρης 51-52/57
Στόου, Άηλαντ 60/25
Στρατηγοπούλου, Δανάη 50/54
Σωμερίτης, Ριχάρδος 51-52/56

Τζάκσον, Τζώρτζ 57/27
Τζίμας, Γ. Δ. 60/39
Τζερεβάκι, Φράνκ 60/23
Τζόουνς, Λέ Ρού 57/26
Τζόουνς, Μπίφορντ 60/24
Τόνγκ, Ντέιβιντ 51-52/14
Τούγιας, Γιώργος 50/50
Τουλούζης, Πέτρος 56/27
Τρωγάδης, Παντελής 54/8, 56/8, 57/34
Τσαλακός, Γιώργος 49/19, 59/10
Τσαντίλης, Διμος 58/14, 58/15
Τσάτσου, Μαρία 58/38
Τσουκαλές, Κωνσταντίνος 51-52/52

Φακίνος, Άρης 49/28, 53/12, 56/12, 59/15
Φατούρος, Δημήτρης 55/47
Φερντινάνδου, Έφθ 55/47
Φορνάρι, Ντάριο 49/34, 51-52/48, 56, 56/8, 60/12

Φραντζή, Άντεια 49/47
Φωκά, Άννα 49/32

Χατζής, Δημήτρης 50/33
Χρήστου, Χρύσανθος 56/42
Χριστοδουλίδης, Άνδρέας 49/13

GAST

Φοιτητές ταξιδεύετε μαζί μας

- ΦΟΙΤΗΤΙΚΕΣ ΠΤΗΣΕΙΣ
- ΦΟΙΤΗΤΙΚΕΣ ΕΚΔΡΟΜΕΣ
- ΦΘΗΝΑ ΕΙΣΙΤΗΡΙΑ σέ
αεροπλάνα
πλοία
τραίνα
- EXPRESS ΠΟΥΛΜΑΝ ΓΙΑ ΛΟΝΔΙΝΟ
- ΦΟΙΤΗΤΙΚΟ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟ ΟΔΗΓΟ
δωρεάν από τὰ γραφεία μας
- Έκδίδουμε τήν
ΔΙΕΘΝΗ ΦΟΙΤΗΤΙΚΗ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

GAST HELLAS

- ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ 2 ΚΑΙ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΓΩ-
ΝΙΑ 6' δροφος. Τηλ. 600.233 - 604.777
- ΣΟΛΩΝΟΣ 68, ΑΠΕΝΑΝΤΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΝΟ-
ΜΙΚΗ ΤΗΛ. 613.087 - 629.095.

ΠΡΕΝΤΡΑΚ ΒΡΑΝΙΤΣΚΥ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΜΑΡΞΙΣΜΟΥ

Τόμοι 2, σελ. 1100

- Όλοκληρη ή πορεία του μαρξισμού από τό Μάρξ καί τόν Ένγκελς ως τίς μέρες μας.
- Οί μεγαλύτεροι μαρξιστές καί τό έργο τους, οί ζωηρότερες ιδεολογικές συζητήσεις καί συγκρούσεις, ό μαρξισμός στήν ΕΣΣΔ, Κίνα, Γαλλία, Άγγλία, Γερμανία, Ίταλία κλπ.
- Έκδοση ένημερωμένη μέχρι τό '70 σέ βιβλιογραφία, γεγονότα καί πρόσωπα.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΟΔΥΣΣΕΑΣ
Ζαλλόγγου 9 - τηλ. 36.19.724

Η ΑΥΓΗ
κάθε πρωί
• ζωντανή ένημέρωση
• αδέσμευτη έρευνα • ελεύθερη κριτική

Η ΑΥΓΗ
κάθε Κυριακή
16 σελίδες

- με πλούσιο περιεχόμενο
- μέ νέο έπιτελείο συνεργατών

Η ΑΥΓΗ
στην πρώτη γραμμή τής πάλης
για τή δημοκρατία καί τήν ανεξαρτησία
τής Χώρας
για τήν ενότητα καί τήν ανανέωση
του κομμουνιστικού κινήματος

αγοράζετε
διαδίδετε
τήν
ΑΥΓΗ

PYLARINOS

ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΑ ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ
ΚΑΙ ΜΟΝΑΔΙΚΟΣ
ΣΤΑ ΧΑΡΤΟΝΟΜΙΣΜΑΤΑ

Όλυμπιακή φιλοξενία σὲ ὑπερατλαντική πτήσι

Ἐλάτε νὰ πετάξετε μαζί μας στὴν Ἀμερική.

Θὰ δῆτε τί σημαίνει Ὀλυμπιακή φιλοξενία
σὲ μιὰ ὑπερατλαντική πτήσι.

Θὰ χαρῆτε τὸ ταξίδι στὴν Ἀμερική μὲ τὰ γιγαντιαία μας
καὶ πολυτελέστατα BOEING 747-200B καὶ θὰ διαπιστώσετε
ὅτι σὰς φροντίζει ἓνα ἔμπειρο καὶ εὐγενικό πλήρωμα.

Θὰ σὰς προσφέρουμε θαυμάσια γεύματα,
ἀδιάκοπη περιποίηση καὶ ψυχαγωγία
μὲ στερεοφωνικὴ μουσικὴ* καὶ κινηματογράφο*.

Θὰ ἀπολαύσετε τὴν εὐρυχωρία καὶ τὴν ἀνεσι
ποὺ θὰ σὰς κάνουν νὰ νοιώσετε σὰν στὸ σπίτι σας.
Καὶ μὴν ξεχνᾶτε ὅτι παντοῦ ὅπου βρισκόμαστε
μιλάμε τὴν ἴδια γλῶσσα.

* Κανονισμοὶ τῆς IATA :
Ἐπιβάρυνσις 2.50 Δολλάρια Ἀμερικῆς
γιά τὴ χρῆσι τῶν ἀτομικῶν ἀκουστικῶν

ΟΛΥΜΠΙΑΚΗ
ΑΕΡΟΠΟΡΙΑ